VII CONGRÉS CATALÀ DE SOCIOLOGIA

LA POSTVERITAT I LA MANCA DE REFLEXIÓ, UNA NOVA REALITAT DEL SEGLE XXI?

21 I 22 D'ABRIL DE 2017

V CONGRÉS DE JOVES SOCIÒLEGS / SOCIÒLOGUES

20, 21 I 22 D'ABRIL DE 2017

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI. TARRAGONA

UNIVERSITAT ROVIRA i VIRGILI

Institvt d'Estvdis Catalans

associació catalana de sociologia

Universitat Rovira i Virgili
ISBN: 978-84-8424-611-4
DOI: http://dx.doi.org/10.17345/9788484246114

Llibre de resums de les sessions dels Grups de Treball

VII Congrés Català de Sociologia i
V Congrés Català de Joves Sociòlegs / Sociòlogues

Grup de Treball 1. Sociolingüística.

Coordinació: Anna Torrijos. Direcció General de Política Lingüística. Generalitat de Catalunya.

Divendres 21 d'Abril 9:00-10:45
Moderació: Vanessa Bretxa
Universitat de Barcelona
Aula: Sala de Juntes

És actualment la "variació lingüística social" una categoria operativa per a la planificació lingüística de corpus?

Joan Costa Carreras
Universitat Pompeu Fabra

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/proposta.pdf

Dins de la lingüística estructuralista, Leonard Bloomfield (1933) té en compte els "estrats" socials i Eugenio Coseriu (1981: 12) estableix la categoria de "diastratia" per referir-se a "diferencias entre los diferentes estratos socioculturales". Payrató (1996 i 2010) estableix una distinció entre la variació social (com una subcategoria de la dialectal) i la funcional (registres). Aquesta variació "social"/"diastràtica" és un calaix de sastre i no té uns límits clars amb la "funcional"/"diafàsica" (P. ex.: la "formalitat" és un factor "social" o "funcional"?). Dins d'aquest "calaix de sastre", hi ha almenys factors com el "capital lingüístic", "capital cultural", edat, gènere, activitat habitual, "habitus/ideologia/actituds", "classe social", ètnia, religió, etc., que influeixen en la manera de parlar dels individus: La pregunta que respondrem és si la variació "social"/"diastràtica" ha estat tractada adequadament en la sociolingüística catalana (Ll. López del Castillo 1976; Colomina 1985, Payrató 1996, 1998 i 2010, i Ruiz, Sanz i Solé 2001) i en la planificació lingüística de corpus (Badia 1994 i Institut d'Estudis Catalans 2016). Per ex.: si la varietat "col·loquial" és la usada en "família" (categoria social), quan estem en una situació "relaxada" (categoria funcional), ¿és una categoria "social", "funcional" o ambdues alhora? Gràcies a certs "estats de la qüestió" (Boix 1998, Boix i Vila 1998 i Block 2014) i a la recerca personal, el marc teòric es pot situar en la discussió dels conceptes "classe social", "identitat", "capital cultural i lingüístic", "habitus" (Bourdieu) i "repertori lingüístic" (Block 2014).
La metodologia és la reflexió a partir de l'anàlisi de la tradició sociolingüística catalana contrastant-la amb la mundial.
Els principals resultats que es presentaran seran: a)La definició de les "inscripcions identitàries" (Block 2014) no diacròniques ni

diatòpiques que influeixen en la manera de parlar dels catalanoparlants, i b)La definició de les relacions conceptuals entre les categories "variació diastràtica/social" i "variació funcional".

REPERTOIRES OF CATEGORIZATION AND RACIAL BOUNDARIES IN CONTEMPORANEOUS BRAZIL

Nuno Oliveira
CIES ISCTE-IUL

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/repertoires-of-categorization-and-racial-boundaries-in-contemporaneous-brazil-abstract-noliveira.docx

This paper uses the concepts of symbolic boundaries and repertoires to examine the shift toward affirmative actions in Brazil. Using content analysis of the discourses of key-actors in the space of ethnic and racial policies, the paper sets out three differentiated repertoires with implications for collective boundary making. In such repertoires, national, group and individual identities intersect allowing to organize the perception of ethnic and racial diversity as well as its public expression according to different frames. The importance of national identity narratives, either in its supportive or critical engagement, is highlighted. The article further argues for the need to consider the role of the state and its agents in the establishment of legitimate codifications of belonging.

GOBALISATION, ENGLISH AND EFL UNIVERSITY STUDENTS' ATTITUDES

Ben-Yelles Linda
University Djillali Liabes Sidi-Bel-Abbès.

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/vii-catalan-congress-of-sociology.doc

With its multi-way political, economic and cultural processes, Globalisation becomes one of the most discussed topics across various disciplines, and which has directly impacted both individuals and societies.
Discussions on issues related to Globalisation on the other hand, cannot be completed without a reference to language influence and the reinforcement of the status of English as an international lingua franca. Because of the growing world supremacy of English and its expansion around the world, many individuals as a result, have found the interest in learning and using it to catch up its rapid universal implicatures. Learning English at that level, is primarily the focus of different attitudinal ambivalences linked to many socio-economic variables.
In an effort to clarify these posts, I have undertaken a study which examines the role of English within a particular community of EFL university students in Algeria and to find out their different attitudes and perceptions towards the importance of English.

LA CONSTRUCCIÓ DE SIGNIFICAT EN SALUT MENTAL. UNA ANÀLISI QUALITATIVA A PARTIR DE LES METÀFORES CONCEPTUALS.

Xavier Miranda Ruche; Salvador Climent Roca; Marta Coll-Florit
Universitat de Lleida; Universitat Oberta de Catalunya; Universitat Oberta de Catalunya

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resum-autors.pdf

Marc teòric. Les interpretacions que tenen els trastorns mentals en la nostra societat es conformen a partir d'una diversitat d'elements que es poden manifestar, entre altres formes, a través del llenguatge. En aquest sentit, les metàfores conceptuals són un recurs lingüístic que faciliten l'explicació, la comprensió i el raonament de fenòmens

abstractes, com són els problemes de salut mental.

Preguntes de recerca. L'objectiu general de la recerca és detectar i analitzar la tipologia de metàfores conceptuals dins el conjunt d'una mostra seleccionada, tractant de determinar quin tipus d'interpretacions dominants produeixen. Paral·lelament a aquest objectiu, s'ha tractat de donar resposta a les següents preguntes: - Les persones afectades i els professionals empren metàfores similars? - Es dóna una correspondència entre les expressions metafòriques verbalitzades i el discurs que els actors pretenen emmarcar? - Les metàfores detectades col·laboren en la configuració dels estereotips socials que afecten les persones diagnosticades?

Metodologia. Aquesta recerca es recolza en la Teoria de la Metàfora Conceptual (TMC) vinculada a l'àmbit de la Lingüística Cognitiva, i desenvolupada per autors com George Lakoff i Mark Johnson. La mostra s'extreu de tres documentals produïts a Espanya entre els anys 2006 i 2012. En aquest material es recullen les intervencions de 55 persones que parlen en primera persona, 21 de les quals són afectades, i 34 professionals.

Principals resultats. Les metàfores conceptuals aparegudes tendeixen a estructurar en la majoria de psiquiatres i afectats no immersos en programes d'inserció social, un esquema d'interpretació individual dels trastorns mentals proper a un discurs biomèdic. Sobre aquest eix, configurador d'un marc de normalitat, la patologia és quelcom que afecta exclusivament a la persona, interpel·lant vagament a la societat. L'existència de metàfores que aporten una vinculació social són escasses, i les existents ho fan generant interpretacions properes al retraïment i/o la rebel·lió dels afectats.

COM PARLEN LES MESTRES DE LES TERRES DE L'EBRE? ESTUDI DEL MODEL LINGÜÍSTIC EN L'ENSENYAMENT PRIMARI

Amanda Ulldemolins
Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/com-parlen-les-mestres-de-les-te-sociologia-tgn.docx

La importància dels mitjans de comunicació i del sistema educatiu en la vida dels infants provoca que, sovint, adopten en el llenguatge oral paraules que no són típiques de la seua població, és a dir, substitueixen els mots genuïns per geosinònims de la metròpoli de Barcelona. Per això, ens preguntem quin és el model de llengua que difonen les mestres de primer de Primària de les escoles públiques del Montsià. S'acosta a la llengua que es parla en l'entorn de l'alumne o contribueixen a aquest canvi lingüístic? Galí (1931) i López del Castillo (1976) coincideixen que el mestre, des de les primeres etapes escolars, ha de respectar la llengua que l'alumne porte de casa, i per això se li demana "una adequació a la norma estàndard vigent en la llengua parlada de la comunitat a què pertany. La llengua que el mestre farà servir és un factor condicionant de primer ordre de la llengua dels infants" (1976: 73). Pel que fa a la metodologia, a partir d'un corpus d'estudi format per nou gravacions de veu dels ensenyants de nou centres de la comarca durant una lliçó de català o ciències de la naturalesa –dos àrees en què la possibilitat que apareguen elements lèxics amb geosinònims com els noms d'animals i de vegetals és alta–, s'estudia el grau de manteniment de trets estàndard de la seua varietat geolectal –totes les docents són de la zona nord-occidental. Per fer-ho, en primer lloc, es fa un buidatge dels enregistraments i es classifiquen les dades segons els tres nivells del llenguatge: fonètica, morfologia i

lèxic. En segon lloc, s'inventarien i s'interpreten les variants recollides depenent de si són pròpies de la zona d'estudi –el Montsià– o, contràriament, són incorporacions al·lòctones. Com a principals resultats trobem, d'una banda, el manteniment de les característiques fonètiques de l'àrea estudiada, i, de l'altra, la barreja en morfologia i lèxic de variants tortosines i centrals.

ALGUNS COMENTARIS SOBRE ELS CONCEPTES DE CONFLICTE LINGÜÍSTIC I NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

Albert Fabà
Consorci per a la Normalització Lingüística

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/jornades-de-sociologia-aracil.docx

Al darrer numero de Treballs de Sociolingüística Catalana (TSC 26) es publiquen diversos articles relacionats amb els conceptes de conflicte lingüístic i de normalització lingüística. L'autor considera especialment suggerents algunes de les idees de l'aportació de F. Xavier Vila.
Vila fa un balanç del paper que han jugat aquests dos conceptes a la sociolingüística catalana i, alhora, de l'escassa transcendència que han tingut fora de les seves fronteres, especialment en els darrers anys. Hi té a veure el fet que ambdós conceptes estan molt vinculats a la hipòtesi de la substitució lingüística d'una llengua (o llengües) per una altra llengua (o llengües) dominants. Una hipòtesi de caràcter macrosociolingüístic, mentre que la majoria d'aportacions en els darrers anys són de tipus microsociolingüístic. Un fenomen semblant al que s'esdevé, també en el món de la sociologia, a seques.
La tesi de F. Xavier Vila és que la hipòtesi abans esmentada té sentit i és útil, però únicament si se la considera en un marc conceptual i històric determinat: "sempre que s'apliqui a l'anàlisi macro dels processos d'establiment de les llengües nacionals i de substitució de les llengües minoritzades" a l'època de sorgiment i desenvolupament dels estats nacionals.
L'autor de la comunicació avala aquesta interpretació, però hi afegirà diversos matisos, alguns de caràcter informatiu i històric (sobre la gènesi i el contingut de la hipòtesi a la sociolingüística catalana) i d'altres que tenen un caràcter més analític.
De forma resumida, es tractarien els següents elements:

1. D'Aracil als seus epígons. D'una hipòtesi emmarcada en el temps a una llei sociolingüística?
2. L'excepció i la regla. L'aplicació de la macrohipòtesi als estats-nació nacionalment fallits. El cas espanyol.
3. Formalitzar la hipòtesi, com una heurística d'investigació de sociolingüística històrica.

Divendres 21 d'Abril 15:15-17:00

Moderació: Anna Torrijos
Direcció General de Política Lingüística.
Generalitat de Catalunya
Aula: 304

EL TREBALL LINGÜÍSTIC EN LA SOCIETAT DE LA INFORMACIÓ: CAP A UN SISTEMA D'INDICADORS

Josep Ubalde; Amado Alarcón
Universitat Rovira i Virgili

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resum-vii-congres-catala-sociologia.pdf

L'anomenada "part lingüística del treball" ha estat estudiada sota diferents propòsits i a través de diferents definicions i aproximacions. No obstant, aquestes són

imprecises i incompletes. Una de les principals crítiques adreçades a la noció de treball lingüístic és la dificultat de distingir-la respecte a altres aspecteslligats a la realització d'un treball. Considerem encertada aquesta crítica atès que no s'ha dut a terme una definició i operacionalització de la noció de treball lingüístic. És així que en aquesta comunicació ens proposem atendre a aquest doble objectiu, proporcionant una definició i operacionalització del terme que condueixi a un mesurament del treball lingüístic. Amb aquest propòsit en ment, s'ha fet en primer lloc una revisió de la literatura per determinar les principals dimensions que constitueixen el treball lingüístic i, posteriorment, s'ha contrastat empíricament la proposta teòrica. Aquest treball és un primer pas dirigit a una comprensió de les interrelacions entre llenguatge i variables econòmiques vinculades a les desigualtats i les condicions de treball però també a la productivitat i la competitivitat.

MODELS DINÀMICS I APRENENTATGE AUTOMÀTIC PER A LA SOCIOLOGIA DEL LLENGUATGE

Ernest Querol; Manel Perucho; Francisco Grimaldo; Emilia López-Iñesta; Clara Miralles
Universitat Oberta de Catalunya; Universitat de València; Universitat de València; Universitat de València; Universitat de Heidelberg

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resum.docx

Preguntes de recerca: A) És aplicable el model dinàmic de la desaparició de les llengües proposat el 2003 per Abrams i Strogatz a les dades demolingüístiques del País Valencià i de Catalunya de què disposem? B) Algun mètode d'aprenentatge automàtic (Machine Learning) ─que estudia la implementació de mètodes computacionals que permeten induir models de coneixement a partir d'informació que prové de dades d'exemple disponible–millora la predicció del grau d'utilització de la llengua catalana aconseguida fins ara?
Marc teòric: Les dues recerques s'inscriuen en l'anàlisi dels processos de substitució i de reversió lingüística. Les equacions diferencials ens permeten modelitzar els canvis produïts en una variable determinada pels canvis en algun paràmetre social rellevant i/o d'altres que hi estiguin lligats. Són una eina fonamental de la modelització de sistemes socials, com ja ho havien estat en la física a les darreries del segle XX.
Metodologia: A) Recerca inicial de la dinàmica de l'evolució del contacte de llengües al País Valencià i a Catalunya a partir de models matemàtics d'equacions diferencials; B) Tres mètodes de classificació supervisada: Naive Bayes, arbres de decisió i màquines de vector suport.
Resultats: A) La tendència decreixent del nombre de parlants és confirmada al País Valencià, per contra, no es pot aplicar el model a Catalunya; B) La classificació supervisada pot servir per a construir models de predicció del grau d'ús del català amb un percentatge d'encert que supera els aconseguits en les investigacions precedents estudiades.

PRESERVACIÓ DE LLENGÜES EN EL MARC DE LA COMPLÈXICA

M. Àngels Massip-Bonet
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/abstract-17th-sociologia-preservacio.docx

En aquesta comunicació plantejarem el tema de la preservació de les llengües des d'una mirada complèxica: tenint en compte, doncs, el marc ecològic i el marc ètic. D'altra banda,

en relació al canvi lingüístic en general i a les substitucions de llengües en particular, plantegem consideracions de caire psicològic (com ara el concepte de resiliència aplicat a la comunitat) i el perjudicis psicològics (individuals i socials) que causen les minoritzacions (vegeu Sturmberg 2016 que remarca la interconnexió del funcionament físic, psicològic, cognitiu i sociocultural dels individus de cara a comprendre l'organisme humà).
Finalment, relacionarem els conceptes de causes pròximes i remotes dels canvis lingüístics, escales temporals, evolució i història, emergència, amb el tema de la preservació de les llengües.

El sistema d'indicadors lingüístics: diagnòstic, modernització i transparència en política lingüística

Anton Ferret
Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/vii-css-abstract-sil.docx

El monitoratge és un procés clau en l'avaluació de polítiques públiques i més concretament en les polítiques lingüístiques ja que permet fer diagnòstics sobre la situació de les llengües, establir plans d'acció i valorar-ne l'eficàcia. En aquest sentit, la Direcció general de política lingüística (DGPL) disposa, d'entre d'altres instruments, del sistema d'indicadors lingüístics (SIL). Aquesta eina, que es va crear al 2006 i renovada el 2015, conté una selecció d'indicadors feta per la DGPL i forma part del marc del Pla estadístic de Catalunya.

El SIL ofereix dades sintètiques sobre l'estat del català en set àmbits: població, administració, ensenyament, mitjans de comunicació, consum cultural i món digital, món socioeconòmic, territoris de parla catalana i posicionament exterior.

L'objectiu de la comunicació d'aquesta comunicació presentar els aspectes centrals de l'eina i l'evolució que ha fet i respondre a la pregunta sobre com els indicadors que en formen part s'integren en d'altres fases de l'actuació de planificació lingüística.

En els darrers dos anys el SIL ha estat renovat per tal d'adaptar-lo a la situació actual i potenciar-ne les funcionalitats: 1) Revisió i ampliació de les fonts de dades per assegurar la qualitat de la informació que proporciona l'instrument i encabir-hi els nous àmbits de comunicació digitals; 2) Canvis en el format de visualització de les dades (gràfics interactius); 3) Canvi de sistema utilitzat permet fer-ne l'actualització de forma regular, i 4) Canvis en l'accessibilitat al SIL des de qualsevol plataforma digital.

El sistema inclou dades procedents de diversos tipus de fonts, com enquestes, registres públics o treballs etnogràfics. Entre les enquestes hi ha l'Enquesta d'usos lingüístics a la població i entre els estudis etnogràfics l'Ofercat, destinat a conèixer la situació a l'atenció al públic i la retolació. La major part de fonts són públiques en un 86,8 % dels casos, privades en un 7,9 % i mixtes en un 5,3 %.

Dissabte 22 d'Abril 9:00-10:45
Moderació: Albert Fabà
Consorci per a la Normalització lingüística
Aula 304

Enquesta d'usos lingüístics a Catalunya 2013 . Factors clau.

Joan Solé Camardons; Carla Bruguera
Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya; Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/vii-css-factors-clau-eulp-js-cb-v2.docx

La planificació lingüística requereix dades oficials per poder emprendre i avaluar accions en el marc de l'ús social de la llengua.
El principal objectiu de l'EULP 2013 és l'obtenció d'una estimació dels usos lingüístics en les relacions interpersonals, en els diversos àmbits d'ús, amb especial interès per la situació del català.
Els principals espais de relació personal on s'estudien els usos lingüístics són: la família, els amics, els companys d'estudi i de feina. Altres objectius de l'enquesta són conèixer la identificació lingüística, la diversitat lingüística present en el territori, l'estudi dels components de la identificació lingüística de la població (llengua inicial, llengua d'identificació i llengua habitual), el coneixement lingüístic del català, castellà, francès i anglès, les actituds lingüístiques i l'opinió que la població té sobre l'ús present i futur del català, i com hi incideixen els canvis sociodemogràfics que està experimentant la població en els darrers anys.
L'EULP2013, elaborada conjuntament per la Direcció General de Política Lingüística i l'Idescat, és una enquesta multicanal que possibilita als enquestats respondre el qüestionari a través de tres canals possibles de resposta: Internet (Computer Assisted Web Interview, CAWI), telefònic (Computer Assisted Telephonic Interview, CATI) i presencial (Computer Assisted Personal Interview, CAPI). Un dels reptes que afronta la planificació de la recollida de la informació multicanal és la coordinació, la seqüencialització dels mètodes i la supervisió en temps real del desenvolupament del treball de camp.
Aquesta comunicació presenta un resum dels factors clau que la DGPL va encarregar a un grup d'experts format per estadístics, demògrafs, sociòlegs, sociolingüistes, filòlegs i altres disciplines amb l'objecte de fer un diagnòstic sobre els fets i els factors que condicionen els usos lingüístics i també sobre propostes d'orientacions sobre les polítiques lingüístiques per millorar la situació social de la llengua catalana en el marc d'un model democràtic i lingüísticament sostenible.

Coneixements, usos i representacions del català al conjunt del domini lingüístic català

Anna Torrijos
Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/vii-css-abstract-tllc.docx

Entre el 2013 i el 2015, es desenvolupen les enquestes sociolingüístiques a tots els territoris de llengua catalana (EUL) impulsades, en primer terme, per la Direcció General de Política Lingüística — amb l'excepció del País Valencià i Andorra — i en col·laboració amb institucions del territori. A Andorra en aquest període es realitza l'Enquesta Coneixements i usos lingüístics de la població d'Andorra que inclou preguntes per poder comparar els resultats amb la resta de territoris. Al País Valencià, el 2015 es realitza l'Enquesta d'ús i coneixement del valencià. En els anys 2003 i 2004 es va fer per primer cop una operació d'aquestes característiques. Ambdues edicions representen unes operacions demoscòpiques sobre la relació entre les llengües i la societat molt excepcional en l'àmbit de l'estadística a Espanya i a la Unió Europea.

Aquesta comunicació presenta un resum dels resultats conjunts d'aquestes enquestes que ha realitzat un grup d'analistes sociòlegs i sociolingüistes. L'objectiu d'aquesta anàlisi és fer una radiografia dels coneixements, usos i actituds al domini lingüístic amb especial atenció a la situació del català. Els resultats mostren que es configura un bloc territorial que avança cap a la universalització del coneixement, en què destaquen la Franja, Catalunya i les Illes Balears, en contrast amb la Catalunya del Nord i en segon terme, l'Alguer. Pel que fa als usos els territoris es divideixen en dos blocs: l'Alguer i la Catalunya del Nord, en els quals l'ús del català prioritari a la llar és inferior al 8%, i la resta dels territoris, en els quals l'ús prioritari del català és superior al 30%. Entres aquests 5 territoris destaca la Franja, ja que és l'única zona on l'ús prioritari del català a la llar és majoritari.

QUEROL, ERNEST (coord.) [et al.]. *Llengua i societat als territoris de llengua catalana a l'inici del segle XXI*. Barcelona: Departament de la Vicepresidència de la Generalitat de Catalunya, 2007. (Sèrie Estudis; 12)

VITALITAT I SUBSTITUCIÓ DEL CATALÀ A LA FRANJA I L'ARAGONÈS. CAUSES I MECANISMES.

Chabier Gimeno; Ánchel Reyes; Miguel Montañés
Universidad de Zaragoza; Universidad de Zaragoza; Universidad de Zaragoza

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/vitalitat-i-substitucio-del-catala-a-la-franja-i-l-rsquo-aragones-causes-i-mecanismes.docx

La pèrdua de diversitat lingüística i cultural a Europa s'ha accelerat en l'últim segle, especialment a partir de la segona meitat del segle XX. Des del marc d'estudi dels processos de substitució lingüística s'han destacat dues causes com les principals: el procés de modernització econòmica i l'homogeneïtzació política duta a terme per l'Estat-nació. Però aquests contextos socioeconòmics i polítics capaços de provocar la substitució lingüística no porten a la desaparició d'una llengua fins que s'activen els mecanismes socials, tant els necessaris, com la bilingüització i la distribució funcional de les llengües, com els suficients, com ara la ruptura de la transmissió lingüística intergeneracional i el desplaçament de la llengua en les relacions endogrupales.
Diferents recerques desenvolupades, bona part d'elles pels membres del Seminari Aragonès de Sociolingüístic, han ajudat a ajudar enfocar l'anàlisi sobre la vitalitat del català i l'aragonès. Recerques com la de Sorolla (2016) han permès focalitzar-se en un inici del canvi de les normes endogrupals entre els jóvens catalanoparlants, que en part usen el castellà entre ells. L'explotació de l'Enquesta d'Usos Lingüística a la Franja (2014) ha permès aprofundir en el coneixement de l'estat de la transmissió intergeneracional, detectant la pèrdua de manteniment en la població més jove, i alguns punts febles a les comarques nord de la Franja. El Cens de 2011 ha permès confirmar la presència del català i l'aragonès arreu del territori aragonès, més enllà dels territoris on es considera com a pròpia, i ha permès fer una aproximació al seu nombre total de parlants. A més, per primer cop a l'Estat s'ha analitzat les dades censals a partir de les unitats familiars, permetent inferir l'estat de la transmissió lingüística intergeneracional, amb importants diferències entre l'aragonès i el català, i detectant quantitativament una erosió a la part sudoccidental de la Franja. A més, es presentarà el disseny primigeni d'una recerca del Seminari Aragonès de Sociolingüística en

una de les zones on l'aragonès manté la seua major vitalitat.

SINTETITZANT LA COMPLEXITAT SOCIOLINGÜÍSTICA. ÍNDEX, GRUPS SOCIOLINGÜÍSTICS I ROLS.

Natxo Sorolla; Xavier Vila
Universitat Rovira i Virgili, UAB i UB; Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/sintetitzant-la-complexitat-sociolinguistica-v2.odt

La sociolingüística encara no ha integrat les dades massives (*big data*) en el seu camp de recerca, però compta ja amb un gruix importantíssim de dades demolingüístiques. Durant els anys 80 es van iniciar les recerques censals, els anys 90 es van generalitzar les recerques específicament demolingüístiques, i durant l'última dècada s'ha accelerat i sistematitzat el procés de recopilació d'informació demolingüística. Tenim informació de set territoris de llengua catalana, cada territori té informacions de recerques demoscòpiques plantejades des de perspectives i metodologies diferents, i alguns estudis demolingüístics depassen les 130 variables.
En aquest context de recerca plantegem tres formes concretes que hem emprat per a sintetizar la complexitat sociolingüística.
En primer lloc revisarem els tres índex per a comparar dades sociolingüístiques diverses, ja siguen la llengua inicial amb la llengua d'identificació, o la competència lingüística en comparació amb la llengua inicial. Aquests tres índex evoquen els noms dels seus promotors: índex Torres (ITI), índex Strubell (ICL) i índex Vila.
En segon lloc tractarem la proposta per a sintetitzar els usos lingüístics i l'origen lingüístic familiar de la població mitjançant l'anàlisi de conglomerats, discutint els aventatges i inconvenients de l'ús de tècniques de conglomeració o les propostes de grups a partir de pressupòsits teòrics.
Finalment reflexionarem sobre la utilitat del concepte de rol sociolingüístics, que se situa en el camp de l'anàlisi de xarxes socials, vinculant l'anàlisi quantitativa i l'anàlisi qualitativa, i l'anàlisi macro amb l'anàlisi microsocial.

BILINGÜISME I BILITERACITAT. CONSTRUCCIONS I ESTRATÈGIES A EL PASO.

Amado Alarcón
Universitat Rovira i Virgili

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/bilinguisme-i-bilateracitat.docx

La present comunicació presenta les diferents construccions socials i estratègies que desenvolupen els habitants de El Paso al voltant dels conceptes de bilateralitat (alfabetisme en anglès i espanyol) i bilingüisme. Ens centrem en les polítiques lingüístiques dels districtes educatius de la ciutat i dels discursos de la comunitat educativa. El material d'anàlisi està constituït tant per bases estadístiques dels centres educatius com d'entrevistes en profunditat. En l'anàlisi s'observa la biliteracitat com a estratègia de millora del rendiment educatiu dels hispans i, dels propis resultats dels districtes escolars, que es troben en competència per recursos segons rendiment a nivell nacional. Aquests discursos i estratègies distancien el bilingüisme del discurs identitat hispana i apropen les pràctiques bilingües a la racionalitat del sistema educatiu.

POSTVERITAT I LLENGUA CATALANA AL PAÍS VALENCIÀ

Xavier Mas i Sempere; Antoni Mas i Miralles

Universitat de València; Universitat d'Alacant i Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/proposta-sociolingu-i-stica-congre-s-tarragona-1.docx

El concepte postveritat, tot i la seua novetat terminològica, recull una fenomenologia social ben coneguda dins la realitat del català. El procés de minorització actual de la llengua prové sobretot d'una sèrie de discursos i d'estratègies polítiques i judicials que s'han desempallegat de la versió científica i que han situat la llengua en una posició complicada.

Els mitjans audiovisuals s'han encarregat de difondre una sèrie de prejudicis i afirmacions acientífics, com el secessionisme i altres consideracions sobre la llengua, que han contribuït a augmentar el conflicte lingüístic que pateix el català, fet que impossibilita, a més, dissenyar una planificació lingüística eficaç.
El procés de postveritat en la llengua ha suposat la seua liquació (Bauman). Davant la solidesa de la llengua espanyola, el català és trossejat i minoritzat, se li nega la seua utilitat a tots els àmbits d'ús i, finalment, –i amb la mateixa lògica que es nega el canvi climàtic– s'amaga el perill de la seua desaparició i, conseqüentment, es lluita contra les mesures que ho poden evitar (immersió, requisit lingüístic, etc.).
El nostre marc teòric, plantejat des de la multidisciplinarietat, conjugarà les aportacions de la sociolingüística i de la sociologia de la cultura, amb conceptes com camp i distinció de Bourdieu o la teoria de l'agulla hipodèrmica. El nostre estudi analitzarà els discursos recollits en la premsa escrita que s'han fet sobre –contra– la llengua en els darrers cinc anys pels diferents poders públics. A partir del buidatge de les edicions digitals de mitjans com Información, Las Provincias, La Veu del País Valencià i Vilaweb, resseguirem les declaracions que, immerses en el paradigma de la postveritat, aprofundeixen en el procés de substitució lingüística.

Dissabte 22 d'Abril 15:15-17:00
Moderació: Amado Alarcón
Universitat Rovira i Virgili
Aula: 304

Learning mechanics in a vocational training centre: A multi-sited ethnography between Lyon and Barcelona

Victor Corona
Ecole Normale Superiure de Lyon

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/aprendiendo-mecanica-en-formacion-profesional-vc.docx

This communication is based on a multi-sited ethnographic research in two vocational training centres between Lyon and Barcelona. Its main objective was to investigate the relevance of linguistic practices in the training of auto automobile mechanics in two different contexts. This is a project based on the exchange of video tutorials between learners of mechanics of these two cities. Through these audio-visual materials, these young people explained to one another the specific characteristics of their training. The students discovered differences and similarities, both professionally and linguistically. For example, despite speaking different languages, they were able to understand each other through the videos. However, they also reflected on

the social categories that they shared. Specifically, I will analyse why for students in France Barcelona guys look "all Latinos" and for the students from Barcelona French students "all Arabs." We'll see how participants are challenged not only by the spoken languages or the organization of their training centres in both contexts, but also the origin, trajectories and current social context of students.

INTEGRACIÓN LINGÜÍSTICA DE LAS NUEVAS GENERACIONES DE DESCENDIENTES DE MIGRANTES EN CATALUÑA. UN ANÁLISIS MULTIDIMENSIONAL.

Cecilio Lapresta-Rey; Adelina Llanos; Ester Caballé; María Torres; Nuria Campi; Francis Oloume
Universitat de Lleida

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/comunicacion-ceci-lapresta.docx

¿Cómo afectan los diferentes perfiles sociodemográficos, socioeconómicos y socioeducativos que existen entre los descendientes de migrantes en Cataluña en su rendimiento lingüístico y sus actitudes lingüísticas? Dar respuesta a esta cuestión es el objetivo de esta comunicación.
En sociedades oficialmente (o de facto) monolingües, una de las dimensiones esenciales de cara a una satisfactoria integración de los descendientes de migrantes es la lingüística, proceso se complejiza en sociedades bilingües. Pero la propia integración lingüística es también multidimensional. De este modo, el conocimiento lingüístico alcanzado en las lenguas de la sociedad entronca con la esfera socioeducativa (y derivada de ella la futura socioeconómica), mientras que las actitudes lingüísticas lo hacen con la sociocultural. Por otro lado, no es menos cierto que los perfiles de los descendientes de migrantes van evolucionando con el tiempo, si bien se tiende a tener una visión monolítica de ellos (principalmente por origen) (Berry, 2009; Portes & Rumbaut, 2001; Rumbaut, 2004; Portes, Fernández-Kelly & Haller, 2009).
Con este marco teórico de fondo y situados en Cataluña, se aplicó a un total de 533 jóvenes de 10 Institutos de Educación Secundaria dos pruebas de conocimiento lingüístico (de catalán y castellano), así como un cuestionario sociodemográfico y actitudinal. El análisis de datos se llevo a cabo a través de un análisis clúster y regresiones logísticas.
Los principales resultados indican que existen diferentes perfiles entre los descendientes de migrantes, siendo la principal variable de agrupación la cohorte generacional (al contrario de lo que se podría suponer y más importante que el origen o el nivel socioeconómico y socioeducativo familiar). Respecto al nivel de conocimiento de las lenguas se observa que el hecho de pertenecer a conglomerados que incluyen jóvenes de las cohortes 1.75 y 2.0 (nacidos en Cataluña o llegados a muy temprana edad) predice un mejor conocimiento de ambas lenguas y mejores actitudes hacia el catalán, elemento que no se da en el caso del castellano.

MOTIVATION TO LEARN CATALAN FOR FOREIGNERS

Valerio Zanardi; Liz Machin
Universitat de Barcelona; Universitat Pompeu Fabra

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/final-abstract-machin-zanardi.rtf

In the controversial process of institutional autonomisation of Catalonia, the Catalan language is playing an increasingly important role, binding language to cultural and political identity. Indeed, the Catalan language - and the ritualisation of its use - has become perhaps the most important

emblem of the institutional claim for further autonomy and empowerment.
Two decades ago it was not so apparent that speaking Catalan was necessary, given the institutionalised bilingualism of the region, or at least from an international perspective. Foreigners coming to live and work in Catalonia simply thought that it was possible to speak Spanish, as Catalonia was a region of Spain. Whereas today, it seems almost obligatory to learn Catalan, with the social representation of Spanish cultural identity appearing increasingly differentiated.
According to a new institutionalist paradigm, this shift in perceptions has run alongside changes in linguistic policy at a local educational level and intensified cultural diplomacy internationally. In light of this, we have begun to explore more deeply the main motives for foreigners to learn Catalan.
From an initial exploratory stage of the research, we have been able to classify motives into:
1) Instrumental - linked to practical and perhaps self-evident drivers (job search, integration in school, work and family environments)
2) Non-instrumental - dependent on an outsider's perception of the social representation of Catalan identity, which appears still not to be completely settled.
Our research focuses on the second of these classifications. What then are the main non-instrumental reasons motivating foreigners to learn Catalan? And what relation does the social representation of Catalan identity bear to the use of the Catalan language?
We are conducting our research in Barcelona, based on a qualitative methodology associating: (a) ethnographic observation, (b) a series of unstructured interviews, and (c) focus groups (with some participants formally studying Catalan and some not).
In this communication we present and discuss the first advances in this research.

ANÀLISI DELS INSCRITS ALS CURSOS DE CATALÀ PER A PERSONES ADULTES. ORÍGENS, SITUACIÓ ACTUAL I PERSPECTIVES DE FUTUR

Carla Bruguera; Joan Solé Camardons
Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya; Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/vii-css-abstract-analisi-cursos-cb-js.docx

Una quarta part de la població catalana de 15 anys i més (26,6%) no té coneixements de català o són molt baixos. Especialment la nascuda fora de Catalunya podria arribar a tenir problemes de manca d'oportunitats laborals, culturals i personals a curt i a mitjà termini. Tanmateix, l'actual oferta formativa en llengua catalana, adreçada a adults, compta amb un nombre d'inscrits més baix del que inicialment es podria esperar (Fabà i Solé, 2010).
Aquest treball és la primera fase d'un estudi sobre necessitats lingüístiques i d'aprenentatge de la població adulta impulsat per la Direcció General de Política Lingüística. L'objectiu principal és obtenir la informació necessària per adequar l'oferta formativa de llengua catalana a les necessitats del públic objectiu així com conèixer l'interès de la població adulta en l'aprenentatge de la llengua catalana i d'altres llengües.
Aquesta anàlisi dels inscrits als cursos de llengua catalana per a persones adultes utilitza una metodologia quantitativa, la informació derivada de les fitxes d'inscripció dels cursos del Consorci per la Normalització lingüística (CPNL) –especialment les 45.748 fitxes del curs 2015/2016- i s'ha comparat amb les dades del públic potencial –població amb baixos coneixements de català i interès

per aprendre'n- obtingudes de l'Enquesta d'usos lingüístics de la població 2013 (EULP2013).
Els resultats mostren, a partir del 2015, una lleugera recuperació del nombre d'inscrits que atura la tendència negativa iniciada al 2010 tot i que es manté una baixa fidelització de l'alumnat. Les dades també revelen una distribució de l'alumnat desigual tant a nivell territorial com en els diversos nivells dels cursos. Aquestes distribucions també presenten diferències respecte les dades de públic potencial de l'EULP2013.
Una de les principals conclusions és que cal aprofundir en les causes que provoquen aquests desajustaments i així poder-los corregir i satisfer les necessitats d'aprenentatge de català de la població adulta.

LA INTEGRACIÓ LINGÜÍSTICA A TRAVÉS DE L'ESCOLA EN UNA SOCIETAT ALTAMENT BILINGÜITZADA: UN ESTUDI LONGITUDINAL

Vanessa Bretxa; Llorenç Comajoan; F.Xavier Vila
Universitat de Barcelona; Universitat de Vic; Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/abstract-vbretxa.pdf

Un els reptes als quals s'enfronten les societats del coneixement és el de gestionar la creixent diversitat etnolingüística i cultural. Després d'un segle d'immigracions, la societat catalana ha desenvolupat un model educatiu propi basat en els principis de la inclusivitat intercultural (Arnau, 2013; Vila, 2012). Els resultats d'aquest model en termes d'integració sociocultural poden considerar-se en alguns aspectes contradictoris. D'una banda, els estudis disponibles (Huguet, Chireac, Navarro, & Sanso, 2011; Oller & Vila, 2010) confirmen que les diferències inicials en la competència lingüística per part dels diferents grups lingüístics es difuminen considerablement cap al final de l'educació secundària, almenys per a aquells alumnes formats en el sistema educatiu català. D'altra banda, diversos treballs (Benito & Gonzàlez, 2007, 2009; Sánchez, 2009) assenyalen que tot i els esforços per evitar-ho, el grau de segregació de l'escola en funció de l'origen etnonacional i cultural és molt considerable. En aquest treball es pretén analitzar en quina mesura la bilingüització dels diferents grups d'origen immigrant va acompanyada d'una veritable superació dels límits intergrupals. Més concretament, l'estudi pretén analitzar l'evolució del procés integratiu de la població d'origen al·lòcton partint de cinc variables: els usos lingüístics a la llar, els usos lingüístics entre iguals, el consum cultural i mediàtic, les actituds i la competència lingüística en català i castellà. La metodologia es va basar en una enquesta longitudinal panel sobre coneixements, usos i actituds lingüístiques. Els participants de l'estudi van ser una mostra de 119 estudiants d'origen immigrant seguits durant 5 anys (des de 6è de primària fins a 4t d'ESO).

POST-TRUTH: NOTHING NEW REALLY

David Block
Universitat de Lleida

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/david-block-post-truth-conf-t-a.pdf

In a recent article, Will Fish defines what he calls 'post-truth politics' as 'a form of politics where there is a willingness to issue warnings regardless of whether there is any real sense of the events being likely to come about, or make promises that there is no real commitment to keeping, or make claims that there is no real reason to believe are true, all for the purpose of gaining an electoral

advantage – and, as the Brexit case and the Trump campaign both demonstrate, this has significant consequences for international as well as national politics' (Fish, 2017: 211). By mentioning the by-now obligatory examples of the BREXT referendum in the UK and Donald Trump's presidential election victory in the United States as examples of what a post-truth politics can lead to, Fish situates such politics in the present, which, independent of Fish's views on the matter, aligns with a general perception among many in the media (and also in academia) that the behaviour that he describes in the quote above is somehow new. However, mendacity, coupled with a cynical intention to deceive, has for some time now formed part of politics as practised by politicians around the world. A good example of this can be found in post-Franco Spain, where the Partido Popular - a party which brings together Franco-style National-Catholics, old-school Christian democrats and conservative 'liberals' - has over the past 25 years practised post-truth politics with brutal effectiveness in terms of the power that it holds in Spanish institutions. Adopting a Critical Discourse Analysis approach, I will examine several episodes in which Partido Popular members have employed post-truth discursive strategies when confronted with challenges to the party's reputation, authority and permanence in power. I will also assess the relative effectiveness of their post-truth strategy, before closing with a consideration of more general issues around post-truth politics, such as whether or not 'the truth' actually matters to electorates and other domain-specific populations in contemporary societies.

Grup de Treball 2. Moviments Socials.

Coordinació: Alejandro Pizzi. Universitat de València.

Divendres 21 d'Abril 9:00-10:45
Moderació: Alejandro Pizzi
Universitat de València
Aula 502

L'estructura del discurs independentista: comparativa mitjançant anàlisi de xarxes

Marc Collado; Joan Miquel Verd
Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/bsog_1.pptx

Moviments socials i canvi polític al País Valencià

Xavier Ginés Sánchez; Rafael Xambó Olmos; Vicent Querol Vicente
Universitat Jaume I; Universidad de València; Universitat Jaume I

Pregunta de recerca. La intervenció dels moviments socials del País Valencià en la victòria de les forces progressistes a les eleccions autonòmiques de 2015 han estat tractada per aquest grup d'investigadors i difosa en anteriors comunicacions. Bàsicament entenem acreditat el paper fonamental de la mobilització social en el capgirament institucional, a través de l'ús d'estratègies comunicatives relativament efectives, però molt eficients. En una segona fase estem treballant la incorporació de quadres dels moviments socials al govern autonòmic i com aquesta translació, per una banda deixa inermes de capital humà els moviments socials i, per altra, pot produir transformacions ideològiques en els subjectes afectats. Tot plegat ens recorda molt al període d'intensa desmobilització dels anys 80, més encara si ens posem a analitzar, com hem fet, l'evolució del tractament que certes problemàtiques socials estan rebent per part del nou govern autonòmic.
Marc teòric. La perspectiva teòrica que fem servir és l'anomenada «Estructura d'Oportunitats Mediàtiques» (Ginés, 2015; Xambó & Ginés, 2013), una interpretació en base al fenomen comunicatiu dels corrents teòrics més rellevants de l'acció col·lectiva (della Porta & Diani, 1999; McAdam, Tarrow, & Tilly, 2005; Melucci, 1999; Neveu, 2002; Offe, 1996; Tarrow, 1994, entre molts d'altres). En síntesi, entenem que l'acció col·lectiva en la societat de la comunicació ha de ser entesa com una acció basada en la pròpia comunicació. El camp comunicatiu, així vist és el camp on es lliuren les batalles

entre el poder i els moviments socials, i el control de les variables que hi operen condiciona l'èxit o el fracàs de la mobilització social. Així, la victòria de les forces progressistes en 2015 va ser lubricada per tot un cicle de protestes socials que havia anat afinant les estratègies comunicatives fins aconseguir contrapesar la potència mediàtica del poder polític d'aleshores. Una feina que no van fer una bona part dels partits que ara governen, i sí la societat civil.
Metodologia. El nostre treball s'estructura en torns a un conjunt de tècniques, principalment qualitatives, aplicades abans i després de les eleccions en un mateix marc geogràfic. Així, per una banda fer servir principalment entrevistes semiestructurades i observació participant, amb el recurs, més puntual, a l'anàlisi de contingut. En aquest sentit s'han fetes un total de 22 entrevistes a militants d'organitzacions socials, a periodistes convencionals i a alternatius i a polítics progressistes de govern. Gran part d'aquestes s'han fet abans de les eleccions (2010-11) i la resta en 2017.
Principals resultats. A partir de l'anàlisi de les evidències empíriques referides anteriorment podem concloure està emergint un discurs crític entre els membres actius dels moviments socials en vers les polítiques del nou govern per la inacció que consideren que s'hi dóna, amb el que alguns defineixen com una política «de gestió del passat». D'altra banda podem puntar una hipòtesi més aventurada: en certa mesura no s'estan produint mobilitzacions perquè les organitzacions han quedat relativament descapitalitzades, sobretot de persones amb capacitat d'anàlisi i d'acció comunicativa . Aquesta afirmació, que estem en procés de corrobor empíricament, apunta a una dinàmica d'increment de la mobilització social en la que es qüestionarà la política de coalició de govern de la Generalitat.

De l´experiència social a l´esdeveniment: reconversió de subjectivitats col.lectives a través dels moviments socials.

Ferran Giménez Azagra
Basque Country University and CADIS-EHESS

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resumcongresacs-isa_1.pdf

Considerant el cicle de mobilització encetat amb anterioritat a l´esclat de la crisi del 2007, definint aquest com a període en el que es redefineixen elements constitutius dels moviments socials, aquesta part de la recerca, en forma de tesi doctoral, busca dibuixar un model explicatiu capaç de donar compte dels processos de subjectivació que es desenvolupen en l´acció col.lectiva. Des d´un enfocament interpretatiu i constructivista, s´ha efectuat un treball etnogràfic entre 2013 i 2015, mitjançant observació participant en esdeveniments de la Plataforma d´Afectats per la Hipoteca, PAH, i de l´entorn de les Candidatures d´Unitat Popular, CUP, a Catalunya. També s´han realitzat dos grups de discussió i trenta entrevistes en profunditat a informants clau seleccionats amb criteris específics, així com l´anàlisi documental de text produït per les organitzacions. Seguint la proposta teòrica de la sociologia de l´experiència de F. Dubet, d´una realitat fragmentada en diferents lògiques d´acció, junt amb les aportacions de M. Lazzarato al marc teòric de la dominació simbòlica, s´analitzen cinc dimensions centrals dels moviments socials: estructura de mobilització, repertori d´acció, assemblea, marc discursiu i identitat col.lectiva. Així, es planteja una concepció processual dels moviments socials en la que la noció d´esdeveniment permet definir els mecanismes de reconversió de subjectivitats. Els resultats provisionals assenyalen la presència d´estructures d´interacció amb finalitats emocional i política, com a base

d´aquests processos, així com una fusió de lògiques d´acció lligada a la configuració de subjectivitats possibles dins l´acció col.lectiva.

Iniciatives socials per desmercatilitzar l'habitatge: una anàlisi de marcs interpretatius

Anna Grau Casajust; Alfonso López Bermúdez; Maria Antònia Carbonero Gamundí
Universitat de les Illes Balears; Universitat de les Illes Balears; Universitat de les Illes Balears

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/abstract-acs.docx

La crisi iniciada el 2007, acompanyada de polítiques d'austeritat i retallades socials, han dibuixat un escenari social d'augment de la població vulnerable. Una de les cares més visibles ha estat l'augment d'execucions hipotecàries i la dificultat d'accés a l'habitatge per part de sectors cada cop més amplis de la població, la nova pobresa.
Com a resposta, també s'han ampliat les bases dels moviments socials, que han posat el focus no només en criticar el paper dels mercats en l'augment de l'exclusió social, si no també en assenyalar la ineficàcia de l'estat com a proveïdor de benestar, il·luminant les complicitats entre el mercat i l'estat en el neoliberalisme. Com indica Fraser (2014) els marcs de protesta, basats en ideals "no econòmics" com la solidaritat i la reciprocitat, estan plens de possibilitat per a la crítica política.
Partim de la crítica a la societat de mercat de Polanyi (1944) i la revisió de Nancy Fraser (2013) per analitzar com les practiques dels moviments socials per l'habitatge poden contribuir a repensar les polítiques de protecció i benestar social.
Presentem un treball empíric basat en entrevistes a integrants de tres moviments de lluita per l'habitatge: la plataforma reivindicativa la PAH, la cooperativa d'habitatge en cessió d'ús, la Borda, i la Posada de los Abrazos, iniciativa que proporciona una llar a dones en situació de vulnerabilitat.
Analitzem les entrevistes amb la metodologia dels marcs interpretatius, detectant el diagnòstic de la problemàtica i les solucions que plantegen.
Els resultats apunten a la necessitat d'incidir en el mercat de l'habitatge mitjançant una política social en el sentit que plantejava Polanyi (1944) de rearrelar els mercats a la societat per a que els interessos socials, com l'habitatge, no es subordinin al mercat.

Moviments socials, acció social i documental polític contemporani

Núria Araüna
Universitat Rovira i Virgili

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/abstract-documental-catala-contemporani-i-moviments-socials.docx

Aquesta comunicació té l'objectiu d'analitzar els efectes sobre l'opinió pública i sobre la mobilització política d'un conjunt de documentals produïts recentment a Catalunya, posant l'èmfasi en el rol dels moviments socials com a mediadors i validadors d'aquests productes. L'actual context de crisi econòmica i de legitimitat de les institucions governamentals, a més del qüestionament del sistema de mitjans de comunicació tradicionals, ha impulsat la producció de documentals independents amb discursos crítics i que s'emparen en les denúncies empeses per part de moviments socials. Considerant la relació entre els productes audiovisuals i el canvi social,

aquesta recerca es planteja les següents preguntes d’investigació:
-Quin paper juguen els moviments socials en la producció i interpretació social de documentals polítics contemporanis?
-Per quins processos i a través de quines instàncies els documentals polítics aconsegueixen impulsar l’acció col·lectiva?
En particular, aquesta investigació analitza els discursos presents en els documentals Ciutat morta i Tarajal. Desmuntant la impunitat en la frontera sud, tots dos realitzats per la productora independent Metromuster, i l’impacte que han tingut en l’opinió pública, considerant el paper de mediadors que juguen els moviments socials en la interpretació d’aquests audiovisuals i els procediments pels quals aconsegueixen situar a l’agenda pública els temes o controvèrsies que hi són representades. A través de la realització d’entrevistes amb integrants de la productora i de diferents moviments socials, i de l’observació del recorregut dels documentals per festivals, mitjans i altres plataformes, es dedueix que els moviments socials de base són agents clau en la legitimació dels clams polítics dels audiovisuals i en la seva circulació a través de les xarxes socials i espais de trobada físics. Així mateix, la pertinença i connexió de l’activitat quotidiana de la productora als moviments que treballen les qüestions tractades són font de credibilitat i factor d’activació de xarxes d’acció social.

CONTRAHEGEMONIES ANTIREPRESSIVES

Clara Camps Calvet
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/contrahegemonies-antirepressives.doc

Les lluites socials que van reaccionar enfront la retallada de drets i l’austeritat van ser una clara reacció contra la gestió neoliberal d'una crisi que ha significat la despossessió de recursos per una gran part de la població. Una crisi, que en la seva gènesi, també s’hi trobava el neoliberalisme. Però la reacció enfront la gestió neoliberal de la crisi ha suposat el replantejament de nous marcs constituents, fent palès que la Transició, a l'Estat espanyol, es va fer sense suficients blindatges respecte al franquisme. Enfront la protesta, l'Estat s'ha armat amb tot un arsenal policial, judicial i legislatiu per regular, controlar i reprimir la protesta, especialment aquelles de caràcter més desobedient. Una resignificació del concepte democràcia, com a garantia de drets socials i llibertats, s'ha convertit en un marc interpretatiu perfecte per qüestionar l'actuació de l'aparell repressiu de l'Estat i per justificar que la protesta és la màxima expressió de democràcia. En aquest sentit, a Catalunya, l'acció dels moviments pels drets socials ha fet evident els límits de la democràcia existent i l’acció dels moviments antirepressius ha posat damunt la taula les grans mancances d’un real Estat de Dret. Si la protesta ha aconseguit desemmascarar les relacions de poder reals, la repressió de la protesta, en el cas català, ha servit com a oportunitat per obrir un debat social que també ha arribat a les institucions- sobre el garantisme penal. Contrahegemonies antirepressives que, encara que no han aconseguit arribar molt lluny davant un Estat penal creixent, sí que han suposat segurament una contenció del mateix.

Divendres 21 d'Abril 15:15-17:00
Moderació: Alejandro Pizzi
Universitat de València
Aula 502

Camps d'Acció Estratègica i Organitzacions Veïnals: entre els moviments socials i les organitzacions

David Dueñas Cid
Universitat Rovira i Virgili

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/camps-d-accio-estrategic-i-organitzacions-veinals.docx

Aquesta ponència presenta els resultats d'una investigació conduïda a Tarragona al voltant del teixit associatiu que formen les associacions de veïns i veïnes (AVV) de la ciutat. L'aproximació al món veïnal es fa des d'una perspectiva que combina l'aproximació des dels moviments socials i de les organitzacions, entenent que les esmentades AVV es troben en un punt intermig en la intersecció teòrica entre ambdós camps: per una banda formen part d'un moviment social d'abast ampli i tradicional però, per l'altra, es troben immerses en un sistema de funcionament regulat per la seva condició d'organitzacions, el que, finalment, determina els seus comportaments i interessos. Les AVV es descriuen com estructures organitzatives amb capacitat d'aprenentatge respecte de les normes de funcionament de l'entorn polític en el que es desenvolupa la seva tasca, abandonant alguns dels elements propis dels moviments socials. Aquesta lògica entronca amb la lògica proposada per Fligstein i McAdam (2012) dels Camps d'acció estratègica, així com amb la visió de Camp proposada per Bourdieu (1993).

Els resultats presentats provenen de l'anàlisi qualitativa i quantitativa de les dades recollides mitjançant 40 entrevistes a 35 AVV, 3 Federacions d'AVV i 2 antics membres del moviment veïnal.

Entre les principals conclusions destaca l'abandonament d'una part de la dimensió comunitària dels moviments socials urbans i l'associacionisme veïnal, produït al llarg dels anys 90, per abraçar la dimensió més política de la lògica organitzativa, connectada amb la promoció política i la creació de lobbies polítics. Una part important d'aquestes sub-elits, per emprar el terme fet servir per Sørensen (2002), juguen amb la representació simbòlica del que "el moviment veïnal solia ser" i la seva capacitat de mobilització, per a obtenir recursos per al desenvolupament dels seus barris, associacions o per la seva promoció personal.

Moviments socials i educació: analitzant els marcs d'interpretació i els repertoris d'acció col·lectiva de l'Assemblea de Docents de les Illes Balears

Lluís Parcerisa;Antoni Verger
Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/parcerisa-verger-moviments-socials-i-educacio-congre-s-catala-de-sociologia.pdf

En el context de les Illes Balears, l'últim govern conservador (2011-2015) va combinar l'aplicació de severes retallades en el sector públic, especialment en l'educació, amb una ambiciosa reforma lingüística en l'àmbit escolar. Aquestes polítiques varen coincidir amb l'aprovació, per part del Congrés espanyol, de la controvertida reforma de la Llei Orgànica per a la Millora de la Qualitat Educativa (LOMQE). Aquest context de reforma en múltiples escales va provocar el sorgiment d'un nou moviment social, que va cristal·litzar en l'anomenada Assemblea de Docents. Aquest moviment social ha aconseguit introduir les seves principals reivindicacions a l'agenda pública, i ha aconseguit canvis significatius no només en les polítiques educatives, sinó també en la política autonòmica. De fet, aquesta mobilització social sense precedents va contribuir a l'erosió del partit conservador,

que va perdre les últimes eleccions autonòmiques. En aquesta recerca s'exploren les principals raons que expliquen l'èxit de l'Assemblea de Docents, i s'examinen les seves principals tàctiques i els repertoris d'acció col·lectiva utilitzats pels activistes per assolir els seus objectius. A nivell metodològic, aquest estudi combina l'anàlisi documental, amb vint entrevistes semiestructurades amb els principals actors que varen participar en el procés de reforma educativa i amb informants clau. Els resultats mostren que l'èxit de la mobilització s'explica per la combinació d'un ampli ventall de factors. En aquest sentit, l'estil autoritari de fer política del partit conservador, juntament amb l'emmarcament discursiu de la protesta social utilitzat per l'Assemblea de Docents, la seva capacitat de producció simbòlica i la combinació creativa de repertoris d'acció col·lectiva tradicionals i innovadors, varen resultar clau per a l'èxit de la mobilització social.

WHY LIVE IN MARINALEDA? AN ANALYSIS OF INHABITANCY IN A SOCIAL MOVEMENT COMMUNITY

Marianne Walker

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/sy3042-119016435.docx

The main objective of this research project is to illustrate why people choose to live in Marinaleda. The village is seen throughout this project as a form of social movement, with factors for participation being analysed.
In order to do this, interviews with ten inhabitants are analysed, along with personal observations. This is complemented with an analysis of twenty-five newspaper articles, showing how the media portrays Marinaleda. The overall analysis of individual motive for participation focuses on the principal themes found in the literature review, of personal interest, relating to social and economic benefits, and of collective identity. From my study I found that personal benefit should be seen as a departure point for participation and thus inhabitancy. The idea of collective identity, with key links to shared ideological values, was however, seen as the current most important factor in inhabitancy. This ultimately showed a transformation of participation motives, showing how collective action and shared experiences change motives.

DELS MOVIMENTS VEÏNALS DELS ANYS 60 FINS A LES "MAREES GROGUES": LA IMPLICACIÓ DELS PARES EN ELS CENTRES EDUCATIUS.

Anna Mata
Universitat de Lleida

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/moviments-socials.docx

Pregunta de recerca: Quins han estat els canvis (tant en el concepte com en la forma) de la participació i implicació de les famílies en els centres educatius dels anys 60 a l'actualitat? Metodologia: Recerca Realitzada en L'any 2013 a: Aragó, Balears, La Rioja i Catalunya, en el marc d'un projecte de recerca finançat pel MEC (EDU2012-32657, Familias y escuelas. discursos y prácticas cotidianas sobre la participación en la educación obligatoria). La investigació s'ha realitzat per mitjà d'entrevistes semi-estructurades a 32 persones representatives de diversos sectors de l'Educació: representants Administració Pública, directors de centres, membres AMPA, professors i altres professionals vinculats a l'educació i els serveis socials.
Marc teòric i principals resultats: Marc normatiu que regula la participació de les Famílies; documentació disponible en els centres educatius; bibliografia sobre el tema. Als anys 60, final del franquisme, es produeix tot un moviment reivindicatiu de creació i

millora de centres educatius (amb una filosofia diferent); s'analitza el paper dels pares en tot aquell moviment, juntament amb el de professors que hi van estar compromesos. Tot seguit es fa un recorregut pel rol que han tingut els pares en els anys 80 fins a l'actualitat, paral·lelament als canvis en la normativa pública i les diverses reivindicacions del professorat. Les reflexions que s'aporten versen sobre la creixent burocratització dels processos, la reclusió dels procediments de participació, el pas de lo col·lectiu a lo individual i el paper més simbòlic que real de les AMPA i els Consells Escolars.

RELACIÓN ENTRE EL ALTERMUNDISMO Y FEMINISMOS. ESTUDIO DEL FORO SOCIAL MUNDIAL (FSM)

Lorena García Saiz
Universitat Jaume I

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/propuesta-vii-congres-catala-sociologia-lorena-garcia.docx

¿Qué papel, presencia y evolución tienen los Feminismos en el Foro Social Mundial?
Marco teórico: El Foro Social Mundial (FSM), surgido a principios del siglo XXI, es un espacio de encuentro donde, bajo el lema "Otro mundo es posible", los movimientos sociales –Feminismos incluídos- trabajan para crear alternativas a la actual globalización neocapitalista. Paradójicamente, perpetúa actitudes patriarcales. Este estudio repasa y analiza diversas ediciones del FSM desde la perspectiva de género para destapar miradas androcéntricas y, al mismo tiempo, resaltar los logros que las mujeres han ido obteniendo en todo ese proceso, principalmente a través de la labor de los Feminismos Postcoloniales.
Metodología: Análisis de libros, revistas y artículos publicados en la red y la web oficial sobre el FSM y sus versiones locales y sobre la presencia y papel de los Feminismos.
Principales resultados: El FSM, pese a sus objetivos alberga actitudes androcéntricas que no ayudan a colocar a los Feminismos en el epicentro para proceder a cambios reales, justos e igualitarios. El Foro esconde mecanismos de control y poder androcéntricos en su discurso, ejes y temáticas promovidas, espacios o grado de representatividad que lo relegan a un segundo plano o lo silencian. Versiones locales del FSM -el Foro Social Catalán (FSCat) el Foro Social Madrileño (FSMM)-, reproducen estas dinámicas.
Los Feminismos están presentes desde sus inicios con alta participación de las mujeres porque, pese a todo, consideran importante tejer alianzas con otros movimientos sociales en el FSM y tratan de postularse como elemento central pare cambiar el actual sistema capitalista y neoliberal. En este caso, la labor y presencia de los Feminismos Postcoloniales ayuda a a romper con la mirada hegemónica desde la mirada de genero blanca, occidental y heterosexual, es fundamental.

Grup de Treball 3. Població i Territori

Coordinació: Elena Vidal. Universitat de Ginebra.

Divendres 21 d'Abril 15:15-17:00
Moderació: Toni López-Gay
Centre d'Estudis Demogràfics
Aula 306

CANVI SOCIAL I PROCÉS DE DISPERSIÓ URBANA EN UN CONTEXT DE CRISI: EL CAS DE LA REGIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA

Cristina López Villanueva; Arlinda Garcia Coll; Andrés Coco; Montserrat Crespi
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/canvi-social-i-processos-de-dispersio-urbana-en-un-context-de-crisi-economica.pdf

La comunicació que es proposa pretén exposar els primers resultats de la recerca Cambio Social y procesos de transformación urbana en un contexto de crisis en las periferias urbanas de las grandes áreas metropolitanas de España. El caso de la Región Metropolitana de Barcelona. CSO2013-48075-C2. L'objectiu del treball és el d'identificar les conseqüències de la crisi econòmica en el desenvolupament de les àrees d'urbanisme dispers a la Regió Metropolitana de Barcelona; estudiant, d'una banda, l'impacte sociodemogràfic del canvi de cicle econòmic en el procés de dispersió urbana i, de l'altra, analitzant l'evolució de les condicions de vida de les famílies que resideixen en l'hàbitat dispers. La hipòtesi que articula el treball és que la crisi econòmica ha posat de manifest la fragilitat d'aquestes àrees atesa la recent creació i l'escassa consolidació urbana: l'elevat nivell d'endeutament de les famílies que hi resideixen, el sobrecost que implica viure-hi i l'escàs arrelament veïnal poden acentuar la situación vulnerabilitat de les àrees d'urbanisme dispers. Per estudiar l'impacte sociodemogràfic de la crisi en el procés de dispersió urbana s'ha realitzat una anàlisi a partir de les microdades de l'Estadística de Variacions Residencials del període 1996-2015 i del Padró Continu. Amb la finalitat d'examinar les condicions de vida de les famílies que resideixen en hábitat dispers s'analitzen els resultats de l'enquesta Cambio Social y procesos de transformación urbana en un contexto de crisis en las periferias urbanas elaborada ad hoc a una mostra de 600 llars (1500 individus) que viuen en urbanitzacions a una selecció de municipis de la Regió Metropolitana de Barcelona. L'enquesta es realitza a les mateixes llars que ja van ser entrevistades fa una dècada en un projecte que subscriu el mateix equip i en el qual van estudiar-se els efectes de la

dispersió urbana sobre la qualitat de vida i les relacions socials.

MOVILIDAD RESIDENCIAL Y ASIMILACIÓN ESPACIAL METROPOLITANA DE LA POBLACIÓN EXTRANJERA: ¿CUÁL HA SIDO EL IMPACTO DE LA CRISIS?

Jenniffer Thiers; Fernando Gil-Alonso;
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/propuesta-jthiers-fgil-v3.docx

Pregunta de investigación: El boom migratorio internacional experimentado por España a inicios del siglo XXI, y que finalizó con la crisis económica, determinó la creación, en las grandes áreas urbanas del país, de espacios de concentración de la población inmigrante muy por encima de la media del conjunto metropolitano y, por ende, del país. A partir de estos espacios la población inmigrante suele dispersarse hacia otras zonas mediante flujos de movilidad residencial intrametropolitanos o interprovinciales. Pero, ¿cómo ha afectado la crisis económica a estos flujos de redistribución de los inmigrantes?, ¿existen diferencias entre los diferentes colectivos según origen, y en comparación con la población nativa?.

Marco teórico: La teoría de la asimilación espacial dice que la población nacida en el extranjero se dispersan en el país de acogida desde los lugares de asentamiento iniciales –en los que se concentran los inmigrantes de un mismo grupo étnico o nacional– hacia otras zonas menos segregadas. Este proceso de evitar residir en concentraciones étnicas es paralelo al avance socioeconómico de los inmigrantes y al fortalecimiento de los lazos que éstos establecen con el país de acogida. Esta teoría ha sido confrontada por otras como la de la asimilación segmentada, que defiende que diversos grupos de inmigrantes se pueden asimilar de diferentes maneras y a diversos ritmos, y la del enclave étnico, que propone que ciertos inmigrantes –incluso con éxito socioeconómico– pueden preferir permanecer en (o migrar a) zonas con elevadas proporciones de inmigrantes, donde obtienen beneficios de las redes sociales.

Metododología: Nos proponemos analizar la movilidad residencial de la población extranjera (según grupos continentales) y de la nativa, así como sus pautas de concentración o dispersión/asimilación, en las 5 mayores regiones metropolitanas de España –Barcelona, Bilbao, Madrid, Sevilla y Valencia– utilizando los microdatos censales de 2011, realizado en plena crisis económica. Con el objetivo de conocer los patrones de movilidad residencial, se distinguirán, según el lugar de residencial anterior de los inmigrantes, en “intrametropolitanos”, procedentes del “resto de España” y del “extranjero”.

Principales resultados: Los resultados preliminares muestran diferentes pautas de movilidad residencial según los grupos, surgiendo espacios de concentración con mayor facilidad entre algunos colectivos (africanos, asiáticos y, en menor medida, europeos comunitarios), mientras que otros, como los americanos, muestran mayor asimilación espacial.

DEMOGRAFIA I REGENERACIÓ URBANA AL PLA DE BARRIS DE BARCELONA: REPTES I OPORTUNITATS

Andreu Domingo; Juan Galeano
Centre d'Estudis Demogràfics

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/proposta-ccs-domingo-galeano.docx

El nou govern de la ciutat de Barcelona impulsa, durant l’any 2016 i per quatre anys, un Pla de barris per a la Ciutat de Barcelona que, a partir de la col·laboració de diversos agents socials en el territori i a diferents escales dins de l’administració local, es

planteja la coproducció de polítiques que tenen com a objectiu la disminució de les desigualtats entre els barris de la ciutat centrades en quatre tipus d'accions: educació, drets socials, activació econòmica i ocupació, i medi urbà. La present proposta diagnostica els principals factors de la dinàmica i l'estructura demogràfica dels barris que cal tenir en compte per a la regeneració urbana de Barcelona, prioritzant com a exemple els barris situats en els tres eixos on s'està desplegant l'esmentat pla: Eix Besòs (El Besòs i Maresme, Trinitat Nova i Bon Pastor i Baró de Viver); L'Eix Muntanya (Sant Genís dels Agudells i La Teixonera); i l'Eix Zona Franca (La Marina del Prat Vermell i la Marina-Zona Franca), més El Raval i el Gòtic. Per a fer-ho s'adoptaran tres perspetives: evolució de la diversitat poblacional (per lloc de naixement, edat i sexe, i nivell educatiu), evolució dels fluxos (els fluxos de migració interna e internacional com a element polaritzador), i factors a tenir en compte relacionats amb l'arrelament i la identitat territorial (essencialment la consideració del temps de residència). Per a totes tres perspectives s'implementaran una sèrie de tècniques d'anàlisi demo-espacial, utilitzant quan sigui posible la secció censal com unitat espacial d'agregació de dades estadístiques, que ens permetran assenyalar les característiques i peculiaritats més rellevants del metabolisme demogràfic de Barcelona, una ciutat en procés continu de transformació demogràfic i social.

TENDÈNCIES RECENTS DE LA MOBILITAT INTRAURBANA A LES CIUTATS DE BARCELONA I MADRID

Jordi Bayona-i-Carrasco; Joaquín Recaño
Centre d'Estudis Demogràfics i Universitat de Barcelona; Centre d'Estudis Demogràfics
http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/bayona-recano-ccsocio.docx

Bona part dels canvis de residència habitual que es produeixen en entorns metropolitans són canvis de domicili que es realitzen a curta distància, molts d'ells sense superar un límit administratiu municipal. Malgrat la seva importància quantitativa, i les fortes conseqüències sobre les dinàmiques de transformació demogràfiques i urbanes a l'interior de les grans ciutats, aquesta és la menys coneguda i estudiada de totes les formes de mobilitat, degut en bona part a la dificultat per accedir a les dades estadístiques que la registren.

En aquest treball, i utilitzant dades derivades del Padró Continu de Població, s'aborda l'estudi comparatiu de les dinàmiques migratòries intra-urbanes en les ciutats de Barcelona i Madrid. Disposem, amb el barri com a escala d'anàlisi, de dades sobre els canvis de residència interns entre l'any 2000 i el 2014 per les dues ciutats, amb el barri d'origen i de destí, les característiques demogràfiques dels individus que es desplacen, i el seu lloc de naixement i la nacionalitat. Amb aquestes dades s'estudiarà l'evolució i la intensitat del fenomen, utilitzant taxes de migració i l'indicador sintètic de mobilitat (ISM), així com la contribució d'aquests moviments interns a la difusió o concentració de la població, utilitzant el que es coneix com a Spatial Focus (Plane i Mulligan, 1997). En darrer terme, es prestarà especial atenció al col·lectiu immigrant, definit a partir del seu lloc de naixement i de la seva nacionalitat, i distingint entre els principals grups per origen continental. A través de la mobilitat interna, de les pautes de difusió o concentració territorial, serà possible aproximar-nos al procés d'assentament d'aquests grups.

Aproximacions prèvies indiquen un creixement de la intensitat dels canvis de domicili interns degut a l'aportació de la població immigrant; una evolució del fenomen que difereix de l'observada a mitjana i llarga distància, degut al major pes que adquireix el lloguer en aquest tipus de mobilitat alhora que s'observa un augment de la precarietat residencial amb la crisi; i finalment, una major dispersió dels estrangers per l'interior d'ambdues ciutats.

Dissabte 22 d'Abril 09:00-10:45
Moderació: Elena Vidal Coso
Universitat de Ginebra
Aula 306

LA CAUSA PRINCIPAL DE LA INFECUNDITAT DE LES PARELLES A ESPANYA, 1999-2016
Pau Miret Gamundi; Elena Vidal Coso
Centre d'Estudis Demogràfics; Universitat de Ginebra

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/congrescatalainfecunditat.docx

Els països del sud, de l'est i els de parla alemanya d'Europa es caracteritzen per unes abundants proporcions de població que no ha tingut fills. Per exemple, en el cas d'Espanya i per a les generacions nascudes en la primera meitat dels setanta, la infecunditat s'enfila al 20%. Aquesta investigació destria entre les variables sospitoses habituals per sentenciar que és una en particular i no les altres la culpable d'aquesta proporció tan elevada de persones sense fills. L'anàlisi pivota sobre la teoria de que en països desenvolupats és el grau d'igualtat de gènere allò que provoca la diferència en les pautes de fecunditat. Així, en una societat com l'espanyola serien les parelles amb un alt nivell d'instrucció, de doble ingrés fruit del treball estable d'ambdós membres i d'edat similar les que tindrien una probabilitat major de tenir una primera criatura. La font de dades és l'Enquesta de Població Activa des de l'any 1999 a 2016, un instrument de panel rotant que canvia a un sext de les llars per trimestre, de manera que es pot seguir cada unitat domèstica durant un màxim de sis trimestres, un any i mig. Seleccionem a les parelles heterosexuals (doncs interessa el gènere) on la dona té menys de 45 anys (doncs la primofecunditat a partir d'aquesta edat no és significativa) i que no tenen fills, i les seguim fins al moment en què tinguin un primer fill o fins que deixen de ser observades. La tècnica a utilitzar serà la regressió logística amb dades panel, ja que es presenten a l'anàlisi 51972 parelles observades en 167107 transicions intertrimestrals. L'any d'observació, l'edat dels membres de la parella, el seu origen o grau educatiu no tenen res a dir en aquest fenomen. Pel contrari, la relació amb l'activitat laboral sorgeix com la variable explicativa clau.

CATALUNYA I PAÍS VALENCIÀ. VALENCIANS I CATALANS. ESTEREOTIPS, EXPERIÈNCIES I PERCEPCIONS DE LA MIGRACIÓ VALENCIANA A CATALUNYA A TRAVÉS DELS SEUS PROTAGONISTES
Kenneth Pitarch Calero
Centre d'Estudis Demogràfics

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/catalunya-i-pais-valencia-valencians-i-catalans-estereot

Un dels contingents migrants més importants arribats a Catalunya durant el segle XX i del que s'ha parlat més poc ha sigut el valencià, possiblement pel pes que van tindre primer els moviments migratoris d'altres col·lectius de l'estat i més tard de la resta del món. Si bé actualment constitueixen 61 mil persones, sota per força de les 126 mil de 1930 —quan representaven el principal contingent

migrant per damunt d'aragonesos i murcians—, encara constitueixen un contingent bastant important de població al Principat. Ara bé, la majoria dels treballs que han estudiat la migració valenciana en Catalunya ho han fet des d'una òptica quantitativa i utilitzant als valencians com un dels orígens més en comparació amb d'altres de l'estat. L'objectiu d'aquesta proposta és explorar el discurs dels migrants valencians protagonistes de les dues últimes onades migratòries del segle XX (anys 50-60 i finals del segle XX-principis del XXI) sobre el lloc d'origen, el País Valencià, i sobre la destinació, Catalunya. Ens interessa veure quina és la percepció que tenen els propis migrants de la seua experiència, la idea que tenien abans de migrar i ara tant de Catalunya com del País Valencià i, sobre tot, valorar el complex món dels estereotips catalans/valencians a través dels seus protagonistes i veure si han desaparegut al llarg del temps o, si per contra, s'han enfortit. Això es farà a partir de l'anàlisi de 33 entrevistes en profunditat realitzades a migrants valencians entre setembre del 2014 i maig del 2016. Aquest treball forma part d'un altre molt més ampli sobre la migració valenciana on s'han combinat tècniques d'investigació quantitativa i qualitativa. De fet en la part qualitativa s'han arribat a entrevistar a 68 migrants valencians i descendents de migrants valencians que viuen a Catalunya. El present estudi presenta els primers resultats de les entrevistes fetes al primer grup d'entrevistats.

IGUALTAT DE GÈNERE I FECUNDITAT

Pilar Zueras; Pau Miret Gamundi; Elisenda Renteria
Centre d'Estudis Demogràfics

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/igualtat-de-genere-i-fecunditat-zueras-miret-renteria.pdf

Després de la precipitació del nivell de fecunditat que van protagonitzar les societats més desenvolupades a finals del segle XX, alguns d'aquests països han aconseguit remuntar el número de fills per dona fins a 1,8 o nivells superiors. L'actual paradigma teòric proposa que la igualtat de gènere ha estat l'element clau que ha permès la recuperació de la fecunditat a aquelles societats on l'acompanyament institucional ha facilitat la conciliació de la vida laboral i familiar. No és el cas d'Espanya on, amb l'excepció de l'augment durant l'expansió econòmica, la fecunditat s'ha mantingut al voltant d'a,3 fills per dona1 . Però ha estat més elevada la fecunditat entre aquelles persones més igualitàries? L'objectiu d'aquest treball és comprovar si la hipòtesi que planteja el paradigma teòric -fonamentat en evidències a nivell agregat- es compleix a nivell individual en el cas espanyol, on el suport institucional per conciliació familiar i laboral és insuficient. Utilitzem les dades de les tres darreres edicions de les enquestes "Família i Gènere", realitzades pel CIS al 1994, 2003 i 2012 per analitzar l'associació entre la igualtat de gènere i el número de fills de la població entre 20 i 50 anys, en edats reproductives. Utilitzem tècniques d'anàlisi de correspondències múltiples per construir els indicadors que recullin la informació sobre els valors d'igualtat i relacionar-los, amb una anàlisi logística multinomial, amb la fecunditat acumulada. La variable dependent és el número de fills tinguts en el moment de l'enquesta i distingeix entre cap, 1, 2 i 3 o més. En aquestes dues dècades les generacions més joves han protagonitzat una expansió dels valors a favor de la igualtat, que es refereixen a la compatibilitat de la vida laboral i familiar de les dones (no a la participació masculina a l'àmbit reproductiu). Contràriament a la hipòtesi, l'associació entre igualtat i fecunditat ha estat negativa.

ELS FONAMENTS FAMILIARS EN L'ELECCIÓ DEL LLOC DE VIDA: LUXE O NECESSITAT A LA METRÒPOLI BARCELONINA?

Lara Navarro-Varas; Fernando Antón-Alonso; Sergio Porcel
Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/navarro-varas-et-al-abstract-ccs-2017-def.docx

El text que es presenta situa la importància de la família extensa en la mobilitat residencial i en les raons que sustenten l'elecció del lloc de residència a la regió metropolitana de Barcelona a les darreres dècades. Tant la proximitat geogràfica entre familiars com la transmissió intergeneracional de l'habitatge, estan estretament relacionades amb el model residencial dels països del sud d'Europa, tot i que no han ocupat un lloc destacat en la recerca acadèmica sobre els moviments residencials de curta distància. No obstant, el paper de la família resulta rellevant per entendre els mecanismes que operen sota la desigualtat social, la solidaritat entre generacions i la segregació residencial. En conseqüència, es concreten les següents preguntes d'investigació: Quina importància adquireix la família extensa en la mobilitat residencial i en l'elecció del lloc de residència a la metròpoli de Barcelona? És la mateixa per a totes les classes socials o es pot associar a un caràcter instrumental? Ha alterat la crisi econòmica i financera la seva consideració? Quins són els seus efectes en termes de distància geogràfica?

Les dades a partir dels quals es realitza la investigació provenen de l'Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població (ECVHP). Es preveu la realització de diferents models de regressió logística que, en primer terme, permetin aprofundir en els elements associats a l'elecció residencial sustentada prioritàriament en l'àmbit familiar i, en segon lloc, analitzar, des d'una perspectiva evolutiva, la distància entre familiars i la seva relació amb l'esquema de classes socials. Els resultats obtinguts apunten que els motius familiars com a leitmotiv últim de l'elecció residencial, han estat presents en un de cada tres moviments a la metròpoli. Paral·lelament, les anàlisis acotades a l'etapa més recent, mostren que no existeix un diferencial interclasses significatiu que permeti associar a la família com a recurs.

Dissabte 22 d'Abril 11:15 – 13:00
Moderació: Juan Galeano
Centre d'Estudis Demogràfics
Aula 306

CIUDAD POSTINDUSTRIAL Y DINÁMICAS SOCIORESIDENCIALES EN ESPAÑA: UN ANÁLISIS COMPARATIVO DE CINCO METRÒPOLIS

Sergio Porcel; Lara Navarro-Varas
Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/porcel-navarro-abstract-ccs-2017.docx

Los efectos que han desencadenado la desindustrialización y la globalización en las dinámicas de estructuración socioresidencial de las grandes ciudades se vienen estudiando en el ámbito de los estudios urbanos desde finales de los años 80. Aunque se constatan diferencias relevantes entre los contextos norteamericano y europeo, la mayoría de estas investigaciones señalan que estos procesos estructurales contribuyen a un aumento de la división del espacio urbano y de la desigualdad social en las urbes. Esta investigación se centra, precisamente, en

analizar cómo ha evolucionado la estructura socioresidencial en cinco de las metrópolis españolas más importantes (Madrid, Barcelona, Bilbao, Sevilla y Valencia) durante la última década, incorporando al esquema anterior las consecuencias que se hayan podido derivar también de la reciente crisis económica y financiera.

Los objetivos son básicamente tres: a) conocer si existen rasgos similares o no en las tendencias que presentan las diferentes metrópolis; b) constatar si en todos los contextos tienen presencia los mismos fragmentos urbanos; c) e identificar qué factores podrían explicar las diferencias que se puedan dar entre las cinco metrópolis. La estructura socioresidencial, que es el aspecto que se estudia principalmente, se construye en cada caso a través de una secuencia de análisis factorial y clúster, realizado a partir de información censal (2001 y 2011). Además, como elemento de contraste a los criterios estadísticos (inductivos), en la clasificación de secciones censales se utiliza también como referencia la tipología de áreas socioresidenciales teóricas elaborada por Peter Marcuse, la cual se encuentra en la base del modelo teórico de ciudad cuarteada (Quartered City). Todo ello facilita la comparación de los resultados entre los diversos casos de estudio y su compresión, en la medida en que permite contrastar empíricamente algunas hipótesis recurrentes en los estudios sobre la estructuración socioresidencial de las ciudades postindustriales.

MIGRACIÓ QUALIFICADA, CANVI RESIDENCIAL I POLARITZACIÓ SOCIOECONÒMICA A BARCELONA

Antonio López-Gay
Centre d'Estudis Demogràfics

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/lopez-gay-bcn.pdf

Recents estudis internacionals i aportacions acadèmiques suggereixen que el recent període de recessió econòmica als països occidentals ha incrementat la distància entre les classes socials més altes i les més baixes. Si traslladem aquests arguments al territori, podem esperar que les desigualtats espacials també hagin crescut? Aquest article té l'objectiu d'explorar si ha augmentat la polarització socioeconòmica al municipi de Barcelona, emfatitzant el poder de la mobilitat residencial per perpetuar i incrementar les diferències territorials. La investigació pren avantatge d'una base de dades excepcional que inclou, per primera vegada, el nivell d'instrucció de totes les persones que han arribat a la ciutat de Barcelona, o han canviat de domicili en el seu interior, des de 2011 a 2014 (un total de més de 700.000 moviments). Els resultats de la recerca mostra que Barcelona té molt poder d'atracció de població jove molt qualificada, però poc per distribuir-la de forma homogènia entre els seus barris. Per una banda, la Barcelona més cèntrica exerceix una major atracció a la població més qualificada que arriba a la ciutat, uns barris als quals amb prou feines arriba població menys instruïda. Per l'altra banda, la mobilitat residencial interna dels barcelonins tendeix a perpetuar les diferènciessocioeconòmiques ja existents en el territori. Els barris de renda familiar més alta retenen i atrauen als més educats, mentre que els de menys renda retenen i atrauen als menys formats, que presenten baixes probabilitats d'ascendir en l'escala residencial. La combinació d'ambdues dinàmiques, doncs, està alimentant el procés de polarització socioeconòmica de la ciutat de Barcelona.

ESTIGMACIÓ TERRITORIAL I VULNERABILITAT, UNA APROXIMACIÓ QUANTITATIVA

Miquel Rubiales; Jordi Bayona-i-Carrasco; Ernest Ruiz; Isabel Pujadas
Universitat de Barcelona; Centre d'Estudis Demogràfics i Universitat de Barcelona; Àrea Metropolitana de Barcelona i Universitat de Barcelona; Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resum-ccs-2017.docx

La vulnerabilitat social i l'estigmatització territorial són dos factors que es retro-alimenten. Sota un règim d'acumulació flexible (Harvey 1990), el component espacial juga un paper cada cop més determinant. Així, Wacquant parla d'una metròpolis dual, definida, entre altres trets, per la "fixació i l'estigmatització territorial" i per "la pèrdua d'un entorn viable" (Wacquant, 2007 i 2008). Per Waquant, Slater i Pereira (2014) l'estigmatització territorial és un dels elements clau en les dinàmiques de discriminació i transformació de les metròpolis actuals.

En aquesta línia, l'objectiu del present treball és analitzar les relacions entre vulnerabilitat i estigmatització, en especial en la seva dimensió territorial. La seva associació és tan intensa que estem parlant d'elements intercanviables? Potser, dins de les posicions menys afavorides, uns col·lectius i territoris coneixen situacions de major privació material mentre per d'altres s'experimenta una major privació simbòlica. Es proposa una aproximació quantitativa i empírica a aquestes diferències per tal d'explorar aquesta interacció, prenent com a àmbit d'anàlisis les cinc majors regions metropolitanes d'Espanya.

Així, i emprant les dades del Cens de 2001 a escala de secció censal, el treball contempla: 1) Una proposta d'un índex d'estigmatització territorial; 2) La recuperació de l'índex de vulnerabilitat socioeconòmica que va formular el Ministerio de Fomento; 3) A partir d'un anàlisis de contrast de la concentració espacial de valors extrems (autocorrelacions espacials), es determinen tres tipus d'espais metropolitans desafavorits: aquells que concentren els majors valors de vulnerabilitat i estigmatització, aquells en els que prima la vulnerabilitat, i aquells en els que domina l'estigmatització; per finalment, 4) a partir de la localització espacial de cada zona i de la seva composició poblacional, s'establiran una sèrie de criteris que associen i diferencien les dinàmiques de discriminació material i estigmatització simbòlica.

LLARS UNIPERSONALS I CURS DE VIDA: DIVERSIFICACIÓ PER EDATS I CONCENTRACIÓ ESPACIAL A LES REGIONS URBANES DE MADRID I BARCELONA

Cristina López Villanueva; Isabel Pujadas; Miquel Rubiales
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/llars-unipersonals-i-curs-de-vida.pdf

A mesura que les llars s'han anat transformant també ho han fet les llars unipersonals, augmentant la seva representativitat i diversificant la seva composició, mostrant un perfil menys envellit i menys feminitzat alhora que guanyant protagonisme a les àrees urbanes. La distribució territorial de les llars unipersonals no és homogènia a l'interior dels espais urbans de la mateixa manera que tampoc ho són les característiques de les persones que viuen soles. L'especialització territorial de la tipologia de llars unipersonals a nivell intrametropolità és un fenomen poc estudiat i l'objectiu principal de la comunicació que es presenta. La hipòtesi que articula el treball és que les grans ciutats,

i en especial, els centres històrics són els que concentren una major proporció de llars unipersonals; no només degut a un major envelliment sinó per ser localitzacions preferents per la població jove i adulta que viu sola. El treball analitza, en primer lloc, l'evolució de les llars unipersonals a les dues majors àrees metropolitanes d'Espanya (Madrid i Barcelona) posant de manifest les diferències entre la capital i la resta de la regió; en segon lloc, examina la localització territorial de les llars unipersonals de joves (18-35 anys), d'adults (36-64 anys) i de persones grans (>65 anys) a nivell inframunicipal d'ambdues àrees urbanes, a partir de l'elaboració del quocient de localització, i; en tercer lloc, explica les característiques sociodemogràfiques de les persones que viuen soles joves, adultes i grans a partir d'una anàlisi d'arbre. La font principal per a l'estudi de les llars unipersonals han estat les microdades del Cens de 2011.

ELS ORÍGENS FAMILIARS DE LA POBLACIÓ: LA CATALUNYA DELS SIS SISENS

Josep Anton Sánchez; Mireia Farré
Institut d'Estadística de Catalunya

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resum-comunicacio-vii-congres-catala-sociologia.docx

Catalunya ha registrat als segles XX i XXI diverses onades migratòries, primerament provinents de Catalunya, posteriorment de la resta d'Espanya i recentment de l'estranger. Les fonts demogràfiques han recollit tradicionalment el lloc de naixement de la població i la sociolingüística ha utilitzat aquesta informació per explicar el coneixement i l'ús del català. Poder disposar d'informació relativa, no només al lloc de naixement de la població, sinó també al lloc de naixement dels seu progenitors, permet enriquir els estudis sociolingüístics. Malauradament, la informació que ofereixen el respecte les fonts demogràfiques sobre els orígens familiars de la població catalana és limitada.

El Cens de població 2011 inclou una pregunta sobre el lloc de naixement del pare i la mare de cada persona, però només permet determinar si és a Espanya o a l'estranger. A partir de les dades del Cens de població 2011 els autors hem realitzat un estudi per quantificar la població catalana segons el seu lloc de naixement (Catalunya, resta d'Espanya i estranger) i el lloc de naixement dels seus progenitors. En particular, s'ha quantificat, per a cada tram d'edat, la població nascuda a Catalunya segons el lloc de naixement dels progenitors (Catalunya, resta d'Espanya i estranger).

Els resultats determinen el que pot anomenar-se com la Catalunya dels sisens. La població catalana es pot classificar segons el lloc de naixement propi i el dels seus progenitors en sis parts aproximadament igual de nombroses: un sisè ha nascut a l'estranger, un sisè ha nascut a la resta d'Espanya, un sisè ha nascut a Catalunya i té els dos progenitors nascuts fora de Catalunya, un sisè ha nascut a Catalunya amb un sol progenitor nascut a Catalunya i els dos sisens restants han nascut a Catalunya amb els dos progenitors nascuts a Catalunya.

Grup de Treball 4. Cultura i Religió.

Coordinació: Maria del Mar Griera; Dafne Muntanyola. Universitat Autònoma de Barcelona.

Divendres 21 d'Abril 09:00-10:45
Moderació: Anna Clot-Garrell
Universitat Autònoma de Barcelona
Aula: Sala de Graus

EL DISCURSO RELIGIOSO EN LA NOVELA GRÁFICA BLANKETS DE CRAIG THOMPSON

Enrico Beccari
Universidad de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/enrico-beccari-discurso-religioso-en-blankets.pdf

Artefactos pop como las novelas gráficas autobiográficas son material que es posible analizar para delinear los movimientos y las trayectorias de una cultura y del entorno social a la que pertenece. Por lo tanto, es posible analizar el relato para aislar las formas en las que los que Foucault denominó "discursos" existen y ejercen su influencia. En este sentido, podemos considerar Blankets, novela gráfica autobiografica de Craig Thompson (2003), como un objeto con un cierto grado de singularidad y relevancia para la sociología de la cultura popular y para la cultura visual. La importancia de Blankets reside en su forma y en su tema. Primero, el libro se presenta como un relato gráfico particularmente extenso, en el que la narrativa no se orienta hacia las representaciones cínicas y satíricas del cómic autobiográfico de los años 90; por lo contrario, relata la experiencia de una historia de amor, delicada, agridulce y juvenil. El tema del memoir, por su parte, está estrictamente vinculado a las formas en las que el discurso religioso resulta presente, de forma implícita, en la vida del sujeto – tratando de moldearlo, orientarlo y formarlo pedagógicamente. Entonces, con respecto a la representación de la religión en los relatos gráficos contemporáneos, Blankets puede verse como un caso de estudio etnográfico, que permite desglosar las dinámicas del discurso religioso en la novela gráfica, viendo como este se entrelaza con otros discursos (la familia, la educación, la sexualidad) para devolvernos una idea de una cierta área de la sociedad norteamericana, así como poner en releve la constante negociación entre el sujeto y los valore/verdades que la religión pretende imponer. El objetivo será explorar estas conexiones según la lógica de la cultura visual, que trata de evidenciar los vínculos, a menudo invisibles, entre cultura y representaciones visuales.

Modernització religiosa i joventut. Life Teen i la innovació catòlica a Terrassa

Sara Gil; Bru Vilanova, Guifré Paguera;
Daniela Arias
Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/comunicacio-modernitzacioreligiosaijoventut.docx

La teoria clàssica de la secularització, defensada històricament per autors com Peter Berger, afirmava que modernització i secularització eren dos fenòmens estretament relacionats. Avui en dia però, la realitat empírica ens porta a refutar aquestes teories. L'estudi de cas que es presenta mostra com a través d'un mètode importat dels EEUU, el Life Teen, modernitat i secularització trenquen el seu paral·lelisme, fins i tot en un context suposadament advers pel catolicisme, com és el de la joventut a Catalunya.
Més específicament, la investigació s'interroga sobre els mecanismes i dinàmiques de socialització que generen adhesió dels joves en la religió catòlica. L'estudi empíric se centra en la parròquia del Sant Esperit de Terrassa, sobretot al voltant de la seva pastoral de joves. La metodologia emprada ha estat una recerca etnogràfica abastant múltiples espais a partir de la qual s'ha adquirit una imatge general del fenomen.
La recerca contribueix a mostrar un procés de renovació dels canals i els codis religiosos per fer-se adaptables al context secular i juvenil, a la vegada que manté una ortodòxia religiosa conservadora; és a dir, una renovació del contingent però amb el mateix contingut. D'altra banda, se'n deriva del present, hipòtesis relacionades amb la radicalització de la pràctica religiosa en un context advers.

El diàleg interreligiós: una eina per a l'èxit educatiu

Lena De botton ; Roger Campdepadros
Universitat de Barcelona; Universitat de Girona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/04acs-dialeginterreligios_1.docx

El diàleg interreligiós és una important eina per a la millora de la convivència en contextos multiculturals, multiètnics i multireligiosos. Aquests contextos han anat en augment en les darreres tres dècades a Espanya i a Catalunya, i conjunturalment han estat font de tensions i conflictes. Les minories culturals, ètniques i religioses han estat objecte de racisme i xenofòbia, han estat boc expiatori de diferents mals d'una societat capitalista amb desigualtats socials i amb una democràcia incompleta. En aquesta comunicació partim que per a què el diàleg interreligiós sigui fructífer, i serveixi per a tendir ponts, per a traduir conceptes i idees d'una tradició a una altra, i per tant, per a facilitar la intercomunicació i el coneixement mutu s'han de donar prèviament una sèrie de condicions. Els últims darrers dos anys hem estat duent a terme una investigació que entre d'altres coses s'ha proposat identificar aquestes condicions, i l'anàlisi ha desvetllat les Tertúlies Literàries Dialògiques (TLD) com una actuació educativa d'èxit que afavoreix l'aparició d'aquestes condicions. Les TLD constitueixen espais de diàleg igualitari on predomina la validesa dels arguments, la igualtat de les diferències i la solidaritat, context que en definitiva permet el desenvolupament del diàleg interreligiós. Aquest diàleg interreligiós igualitari afavoreix la creació de lligams d'amistat que al seu torn són una contribució per a desactivar el prejudici. En conseqüència

afavoreix la convivència interètnica i interreligiosa als centres educatius.

INDIVIDUALISMO RELIGIOSO. UN RETO TEÓRICO Y METODOLÓGICO PARA LA SOCIOLOGÍA DE LA RELIGIÓN

Maria Susana Rodríguez
Universidad Complutense de Madrid

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/individualismo-religioso-abstract-m.pdf

La sociología ha ofrecido exhaustivas explicaciones sobre el gregarismo (cómo y por qué vivimos juntos) señalando la religión como cohesionador social relevante o nuclear. Por contra, en este estudio se ha formulado una pregunta complementaria pero menos frecuente: por qué se separan de la sociedad los individuos por motivos religosos y cuáles son sus causas y efectos sociales. La hipótesis de partida es que, como supusieron Max Weber y Émile Durkheim, el problema de la existencia del individuo en la sociedad es de tipo religioso (Luckmann, 1973). Equivale a decir que la dicotomía acción-estructura es existencial. No hay en la historia casos de aislamiento/retiro y ostracismo/repudio tan radicales y notorios como los de motivación religiosa. Por tanto se debe estudiar el carácter antisocial (retiro y rechazo a las instituciones) que muestran las religiones en su estado embrionario individual, y no sólo el efecto cohesionador que producen con posterioridad. Se ha atendido pues a algunos casos hipervisibles de lo que llamamos individualismo religioso en los fundadores religiosos; el cual se entiende como precondición de la originalidad doctrinal o técnica. Sobre todo ha interesado cuestionar, mediante analogía, la potencia creativa que puede suponer el fenómeno de la individualización de la religiosidad, que es característico de la modernidad occidental (Beck, 2008; Lenoir, 2003; Taylor, 2002). El reto para la sociología es doble. 1) Teórico: ¿qué elementos de la teoría sociológica han sido contrarios a la comprensión del individualismo? Destacaría el que llamamos aquí reificación de la sociedad. 2) Metodológico: ¿Cómo debe estudiarse un tipo de religiosidad occidental basado en la privatización de la fe y su emergente religamiento? Se propone para este fin desechar la etnografía focal de grupo y plantear el diseño de una etnografía multifocal de líderes que dé cuenta de una religiosidad policéntrica, "gurú-izada".

RELIGIOSIDAD INDIVIDUO ENTRE LOS LA SEGUNDA GENERACIÓN DE MUSULMANES EN EUROPA Y EN ESPAÑA

Colleen Boland
Universidad Complutense de Madrid

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resumen-colleen-boland.docx

En las últimas décadas, Europa ha tenido un importante flujo migratorio, y existen unas fronteras invisibles entre los grupos de minorías inmigrantes y la sociedad europea nativa. Hay una creciente controversia en relación con la inmigración, y el debate ha despertado dudas acerca integración, y sobre todo con respecto a la de la segunda generación. Además, dado la tradición cristiana y el paradigma secular en Europa, algunos se muestran desconfiados en relación con el reciente incremento de la inmigración musulmana, sosteniendo que la fe musulmana es incompatible con la sociedad europea. Para demonstrar que la desconfianza en los inmigrantes musulmanes (y por lo tanto los musulmanes de segunda generación) carece de fundamento, se puede identificar áreas en las que la segunda generación musulmana son integrados, en particular por centrándose en las tendencias entre la juventud europea. Por ejemplo,

algunos de estos hijos de inmigrantes musulmanes abrazan una relación individual con Dios en lugar de la práctica religiosa tradicional o reglas estrictas, una tendencia transnacional que aflora en mi estudio de Francia, el Reino Unido y especialmente España. Esta tendencia también se alinea con una actitud que crece hacia la religiosidad en toda Europa: el culto religioso organizado ha sido reemplazado cada vez más con la espiritualidad individual, especialmente entre los jóvenes. Estas observaciones indican que algunos musulmanes de segunda generación se están integrando en las sociedades de acogida, en que se acercan a la religiosidad de la misma manera que sus colegas con padres de origen nativa. Este ejemplo es uno de múltiples que muestra que musulmanes de segunda generación tienen creencias correspondientes con los valores de la sociedad de acogida, y en particular en España, impugnando la alegación de que la segunda generación de musulmanes en Europa no están integrando, así como la carga que el Islam es incompatible con la sociedad europea.

Divendres 21 d'Abril 15:15-17:00
Moderació: Mar Griera
Universitat Autònoma de Barcelona
Aula 307

PRATIQUES SOCIALES ET RECONNAISSANCE SOCIO-SPATIALE DANS LA COMPRÉHENSION DE L'ESPACE DOMESTIQUE, À EL JEM (TUNISIE)

Regaya Imen
Ecole Nationale d'Architecture et d'Urbanisme de Tunis

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resume-imen-regaya-congres-sociologie.doc

L'étude que nous présentons dans le cadre de ce congrès appartient au domaine de l'ethnosociologie architecturale. Nous partons du fait que la compréhension de l'espace architectural et de sa signification n'est possible qu'à travers la compréhension des pratiques et des rituels sociaux.
A travers nos recherches, nous avons cherché à représenter les structures du vécu en partant de l'observation de faits qui révèlent les pratiques de personnes dans leur cadre de vie. A partir de ces représentations abstraites de phénomènes concrets, nous avons pu interpréter ensuite non pas les faits eux-mêmes mais ce que nous avons pu en reconstruire.
Nous avons pu démontrer que contrairement aux apparences, toute conformation spatiale n'entoure pas seulement un volume architectural, physiquement constitué ou seulement représenté. Elle englobe des lieux de vie aux contours spécifiques. L'espace architectural n'est donc pas uniquement un cadre d'action, mais un agent actif entrant en relation avec les personnes qui le vivent et selon les programmes actifs, délégués par elles au dispositif environnemental.
A travers l'observation du rituel de « réception d'une cousine » et par le recours à l'approche sémiotique de l'architecture, nous avons pu confirmer que la rencontre sociale entre la personne accueillante et celle reçue confère une signification à l'espace architectural et environnant. Ce dernier devient le lieu de la reconnaissance sociale grâce à la rencontre. La reconnaissance socio-spatiale est alors une situation de productivité culturelle.

IGLESIAS COMO EDIFICIOS INSTITUCIONALES ABIERTOS A PRACTICAS SOCIALES

Sara Cristina Molarinho Marques
Grupo Internacional de Recerca en Arquitectura i Societat (GIRAS) i Universitat Politècnica de Catalunya

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resumen-saramolarinho.pdf

Esta investigación se centra en la obra de Juha Leiviskä, arquitecto finés, reconocido por sus iglesias. Existe un numero considerable de iglesias y centros parroquiales en Finlandia, en su mayoría protestantes. Construcciones solemnes y sublimes, son reconocidas por su diseño pues se distinguen por el tratamiento de la luz y la elección de los materiales locales. La razón para la construcción de estos edificios es el desarrollo de nuevas áreas urbanas, pero además, los fineses siempre han tenido una gran afinidad cultural con las iglesias. La cuestión de esta investigación se centra en cómo Leiviskä proyecta iglesias abiertas a acciones culturales, a una interacción social, y a su representación institucional, verificando una dialogía entre arquitectura y sociedad. La iglesia adquirió un papel importante en Finlandia, no solo por su simbología religiosa sino también como punto de referencia patriótico, convirtiéndose en una institución que promueve la interacción social en las localidades. Esta interacción adviene del contexto socio-físico, denominada en la obra La idea de la Fenomenología de Husserl, conocimiento cultural y humano, dónde nos habla de este conocimiento cambiante en función de las vivencias y experiencias. El marco teórico es desarrollado a partir de rastrear aspectos fenomenológicos en la obra de Leiviskä. Se está profundizando el estudio de la iglesia de Männistö, comparándola con otras iglesias del mismo arquitecto, y utilizando metodologías de lectura de las obras a partir del análisis iconográfico y cartográfico. Para Leiviskä entrar en una iglesia por la nave que lleva al altar con un eje simétrico es insatisfactorio, esto se puede ver en sus iglesias, donde se entra por un lado y solo después se encuentra el eje central. Ritualizando los espacios, con ambientes específicos, cada sitio transmite una sensación distinta creada por las iluminaciones, las proporciones y por el diseño del espacio, hay una cultura de actuar y de moverse en cada espacio de la iglesia.

Museo para la reflexión, La memoria de una Iglesia

Josué Nathan Martinez
Grupo Internacional de Recerca en Arquitectura i Societat (GIRAS) i Societat
Universitat Politècnica de Catalunya

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/museo-para-la-reflexion-la-memoria-de-una-iglesia.pdf

La arquitectura episcopal siempre ha sido de gran importancia por lo que significa y lo que representa en la sociedad. La ciudad de Colonia es un ejemplo de cómo su presencia fue configurando la traza de la ciudad. ¿Cómo int ervenir arquitectónicamente las ruinas de un edificio religioso y derruido, pero que consiga representar el carácter necesario para volver a ser referencia en la ciudad y su cultura?

Las aportaciones de Paul Ricoeur, Mijail Bajti n, Wolfgang Braunfels, Bill Hillier, Aldo Rossi, Kevin Lynch, Joseph Rykwert, Jan Gehl, etc., nos dan un marco teórico y nos permiten conocer la importancia de los elementos que configuran la ciudad y cómo esa red de relaciones condic ionan la forma en que vivimos y percibimos la ciuda d.

Por otra parte, los museos se originan como i nstitución en el mismo siglo en que nace la no vela, por lo que hay una tendencia a decirlo todo, a mostrarlo todo y con ello contar un gran rela to.

Actualmente es cuestionable ese concepto tra dicional pues el hombre queda convertido en solo un espectador de lo que ahí se muestra. ¿Cómo intervenir arquitectura religiosa antigua con la contemporánea generando un nuevo edificio que se integre a la ciudad, y que adem ás, proponga una nueva forma de experiment ar los espacios? El museo Kolumba de Peter Zumth or es un ejemplo de dialogo en un contexto ur bano, social e históricamente complejo que integra muchas cualidades, articulando fragmentos que generan la "tensión" narrativa necesaria entr e arquitectura y ciudad, sujetos y lugares, pas ado y presente, usos y formas, -entre otros-. La imp ortancia de atender este tipo de edificios radi ca en su vínculo con la sociedad, pues cada habitan te que entra a un museo debería salir convert ido en un mejor ciudadano.

Espacio, exclusión y cultura. La cruz de los Milagros.

Maria Teresa Trejo Guzman
Grupo Internacional de Recerca en Arquitectura i Societat (GIRAS) i Societat
Universitat Politècnica de Catalunya

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/trejo-guzman-maria-teresa.pdf

Integrar conceptos antropológicos, arquitectónicos, sociales, urbanos y políticos, en ciudades como Querétaro, México, resulta una opción difícil de atender, parece que la economía global incrementa la desigualdad. La cultura híbrida en este territorio, tiene improntas profundas, el espacio urbano y la arquitectura deberían contribuir a conservar y preservar una continuidad cultural que salvaguarde experiencias pasadas. La segunda fundación de la ciudad genera nueva fisonomía urbana, con carácter pluriétnico y población organizada en barrios (hasta hoy día), surge entonces el mito de "La Cruz de los Milagros" que vino a dar sentido de cohesión y pertenencia a los nuevos pobladores ¿Son el espacio y la tradición, factores de enlace y exclusión en la peregrinación hacia la iglesia de la Cruz? La realidad social se conforma de manera simultánea a la historia del lugar, tiene y hace memoria. Gehl, propone dentro de sus principios humanistas que hay que cuidar bien de las personas y de la valiosa vida que tiene lugar entre los edificios. Pallasmaa, refiere de la tradición y la novedad que la forma arquitectónica ha perdido sus bases ontológicas. Ricoeur considera que la memoria implica no olvidar, que ser fiel al pasado es lo mejor que se tiene para significar que "algo" ha ocurrido. Se plantea un método holístico con estudios físicos, históricos y etnográficos: primeramente, acercarse a la cultura y forma urbana del lugar, enseguida estudiar la vida social en el uso de los espacios, finalmente la búsqueda de la conexión de resultados de los puntos anteriores. Se presentan configuraciones de mapas, relacionados a los cambios físicos acontecidos históricamente en la traza urbana que han contribuido a restar importancia al origen físico de una de las tradiciones más reconocidas culturalmente en la ciudad y, una propuesta de mejoramiento micro-urbano de inclusión físico-social con la ciudad patrimonio UNESCO.

La dimension culturelle et religieuse de l'architecture domestique en Méditerranée

Hayet Badrani
Ecole Nationale d'Architecture et d'Urbanisme de Tunis

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/hayet-badrani.docx

Certains phénomènes humains sont relatés par les formes produites ; ils peuvent migrer d'une zone géographique à une autre et évoluer avec le temps. Ainsi, les structures sociales d'un groupe de personnes sont engrammées dans leurs habitations. En archéologie sociale, et devant l'insuffisance des données textuelles fiables, la trace matérielle peut informer sur les pratiques sociales et le vécu des habitants. C'est à ce niveau que se pose la question sur les méthodes qui permettraient de lire des données sociales à partir de données morphologiques tangibles ? Pour répondre à cette question nous prenons le cas de la maison « andalouse » et nous procédons par une analyse comparative de deux corpus : des maisons de sites dits « andalous » de la Tunisie, fondés avec l'immigration morisques du début du XVIIe siècle, et des maisons relevées par des archéologues de sites dépeuplés de l'Espagne musulmane Al-Andalus. L'état de l'Art sur ces installations informe sur le contexte général de production de la maison. Le choix du modèle, des thèmes et des instruments d'analyse sont discutés en fonction de l'opportunité qu'ils offrent au profit d'un traitement comparatif et tenant compte des particularités de l'objet concret d'étude. Vu l'importance de l'espace intérieur de la maison et de sa conformation générale, le modèle proposé est fondé sur trois axes : la conformation fonctionnelle porte sur les éléments constitutifs de la maison ; les graphes structurels sont basés sur les acquis de la théorie des graphes autour de propriétés descriptives et structurelles ; et la conformation physique (mesure de la forme bâtie) permet une caractérisation objective de la structure morphologique. Les résultats obtenus témoignent de divers phénomènes socio-culturels : la structure et la hiérarchie sociales, le rôle de la femme, le mode de production, l'importance de la symbolique religieuse et le souci identitaire.

La catedral y la Iglesia en Rafael Guastavino. El elemento y su estructura

Jose Eduardo Rodriguez Calvet
Grupo Internacional de Recerca en Arquitectura i Societat (GIRAS) i Universitat Politècnica de Catalunya

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/la-catedral-y-la-iglesia-en-rafael-guastavino-el-elemento-y-su-estructura-abstract-congreso_2.pdf

El interés parte de elaborar una síntesis sobre una determinada región de cultura mediterránea que viene depurando una técnica constructiva, derivada del arco romano hasta tener su máxima expresión en finales del siglo XV, en la construcción del arco de vuelta catalana, no olvidando su centro, desde el punto de vista del desarrollo de la industria con un carácter propio. El ejemplo de la iglesia medieval como un espacio de producción y investigación de técnicas constructivas tendrá una enorme influencia en la producción arquitectónica de este arquitecto, así como otros que le predijeron. El elemento constructivo en conjunción con la composición de una estructura tiene en el Gótico su máxima expresión de unidad de luz, espacio y forma, no como una expresión global y si con sus determinados focos y matices espacio-temporales, que determinan el contexto de una cultura. La identidad de elemento lleva entonces, con el, una carga histórica de unidad que incluso puede decir mucho de los comportamientos socio-políticos de un local. En esta presentación se hablará de estos procesos que siempre están en transición de un local al otro, que casi pueden intuir un cronotopo1 , con sus respectivos centros culturales, teniendo la religión como un

punto en común y ver de que modo esa aportación cultural, llega a la cultura americana y se expresa de forma particular en algunos de sus edificios más icónicos y contemporáneos.

Dissabte 22 d'Abril 09:00-10:45
Moderació: Gloria Romanello
LAMES, Laboratoire Méditerranéen de Sociologie, CNRS
Aula 307

ENTRE POSTVERITATS I UNANSWERED QUESTIONS: ELS DISCURSOS DELS PÚBLICS SOBRE LA MÚSICA CLÀSSICA CONTEMPORÀNIA

Xavier Mas Sempere
Universitat de València

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/mas-i-sempere-proposta-sociomusicologia-congres-tarragona.docx

Més enllà de l'exercici de manipulació mediàtica i del dirigisme polític que sorgeixen en termes immediats, el concepte postveritat suposa el reconeixement institucional de la subjectivitat en la seua faceta més radical. En termes sociològics, la moderna liquació arriba fins als darrers reductes de l'objectivitat: les dades obtingudes per vies científiques i la seua difusió al gran públic. El valor, ara, ja no el dóna la font, ni la forma d'obtenció, ni el mitjà. Quant el sistema social fa fallida i perd la seua legitimació, la veritat establerta deixa de ser vàlida i se n'ha de buscar una de nova. Finalment, el canvi és fa tan necessari que acaba passant per damunt de tot i pot acabar confonent les manipulacions del passat i les presents.

El terme postveritat és, també, una invitació a repensar la nostra epistemologia i les metaveritats. És quelcom semblant al que va provocar l'art –dit encara– contemporani respecte al propi art. Mirar dins de, pensar dins de, reflexionar la pròpia reflexió. Açò sembla haver sigut l'element més distintiu de l'art que encara ens és coetani. Un art que no només interpel·la la societat sinó que, a més, s'interroga a sí mateix. I de totes les arts, visuals i escèniques, és la música –en la seua advocació clàssica– qui sembla estar recorrent un camí més llarg i feixuc.

En la nostra investigació, hem anat a cercar el públic d'abonament simfònic –seguidors, doncs, habituals del fet musical– per donar-li la paraula. Per mitjà d'un grup de discussió, celebrat al propi recinte de l'abonament –l'Auditori de la Diputació d'Alacant– a principis de 2017, hem obtingut una mostra dels discursos que sobre la música clàssica contemporània efectuen els públics. Els resultats ens serveixen per comprovar quines són les veritats i les contradiccions d'aquesta música que va nàixer per interrogar.

LOS MEMES DE INTERNET Y LA REALIDAD SOCIAL

José Garcia Rodriguez

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resumen_1.docx

La etiqueta de meme de Internet se aplica a cualquier producto que aparezca en Internet y produzca ilimitadas derivaciones a través de la imitación y la transformación, en sus múltiples formatos: videos, GIFs, fotografías y dibujos, con o sin texto. Se presenta como un elemento activo y creativo, que no depende de competir por infectar mentes individuales y usarlas como vehículos para la replicación. En el contexto académico, la noción del meme de Internet se ha considerado en estudios culturales y sociológicos mediante investigadores que se han interesado por su papel en la cultura participativa. La cultura

participativa se caracteriza, en el mundo de la comunicación, por difuminar las fronteras entre consumidores y productores y por producir una explosión de creatividad y producción de medios de manera amateur.

En este punto, caracterizamos al meme de Internet como un producto cómico incongruente que rompe con el mundo dado por descontado. La teorización acerca de la cultura participativa permite reconocer la capacidad del meme de Internet como cohesionador cultural, creando ámbitos finitos de significación de manera online. En este trabajo pues, se persigue el objetivo de explorar la capacidad de los memes de Internet para romper con el mundo cotidiano en el contexto de la cultura participativa, fomentando así, la disposición de una cultura cómica digital capaz de dar un nuevo significado social a aquello interpretado como ordinario.

Establecido aquí el marco teórico inicial, la parte empírica irá dispuesta a resolver la siguiente pregunta inicial: ¿Los memes de Internet reflejan nuevos significados sociales para los individuos que los crean, transforman y comparten?

En el microblogging (como Twitter), son los propios usuarios quienes crean, modifican y distribuyen los memes a partir de situaciones socio-políticas concretas. Empleamos el análisis de contenido como método de investigación en n=25 memes sobre la situación dinástica en España.

Los principales resultados encontrados son la creación de una cultura online participativa entre los usuarios de la plataforma, la re-construcción social de una realidad determinada, y las preguntas abiertas que suscitan el empleo de metodologías en plataformas online y el uso de estos artefactos culturales como objeto de investigación.

Las políticas culturales en el sur de Europa tras la crisis global: ¿estancamiento de la convergencia con Europa y retos compartidos en la gestión pública de la cultura?

Juan Arturo Rubio-Arostegui; Joaquim Rius-Ulldemolins
Universidad Antonio de Nebrija; Universitat de València

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/proposta-ponencia-rubio-rius-congreso-tarragona-2017.docx

Comúnmente se distinguen (Zimmer y Toepler 1996, 1998) cuando se han realizado estudios comparados en política cultural tres modelos de política cultural que son más o menos coincidentes con los que taxonomiza Esping Andersen (1993) en sus modelos de estado del Bienestar: el europeo-continental, el nórdico y el liberal o anglosajón. Si bien hay una cierta tendencia a la hibridación entre los modelos en el siglo XXI , los países del sur de Europa (España, Italia, Grecia, Portugal), siguen teniendo características similares fruto de su dependencia histórica y su posición geopolítica (Giner, 1998).

La configuración de la política cultural tras la recuperación de la democracia en estos países con respecto a las democracias de la Europa continental y anglosajonas se inserta en el marco de una concienciación por parte de las élites ilustradas a lo largo del siglo XX (los casos más representativos en el caso español son Unamuno y Ortega y Gasset) del pesimismo a la hora de seguir la senda del progreso de los países del norte. La democracia en todos estos países conllevo la implementación de una política cultural de influencia francesa (Rubio Arostegui, 2003) si bien con condiciones diferenciadas en dichos países. Los países del sur de Europa se enfrentan a retos específicos como el abundante patrimonio-histórico artístico y un concepto de patrimonio cada vez más

extensivo y a modelos de consumo y prácticas culturales diferenciados frente a los países del norte (Rubio Arostegui, Rius Ulldemolins, Martinez Illa, 2014, Comisión Europea, 2013) en donde la democratización cultural es un principio de la política cultural cada vez más difícil de sostener tanto en el plano de los recursos materiales como en su esencia democratizadora.
Tal como refiere Rodriguez Cabrero (2016) la crisis de 2008 ha sometido a los cuatro países a políticas de duros ajustes del gasto social y del mercado de trabajo y los presupuestos dedicados a la cultura han descendido por encima de los países del norte (Rubio Arostegui, Rius Ulldemolins, Martinez Illa, 2014). El objeto de la presentación es el de establecer unos ejes de análisis que cartografíen la posición de la política cultural de los países del sur haciendo especial hincapié en cómo la crisis global de 2008 ha condicionado ciertos indicadores y resultados de dicha política.

STREET ART I PATRIMONI CULTURAL: ¿APODERAMENT I LEGITIMACIÓ DE NOUS AGENTS CULTURALS?

Gloria Romanello
LAMES, Laboratoire Méditerranéen de Sociologie, CNRS

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/romanello-proposta-ccs-2017.docx

November 17th 2015 bandits stole 17 rare paintings from the Museum of Castelvecchio, in Verona (Italy). The haul included some masterpieces by Tintoretto, Mantegna, Rubens – just to mention a few of them. Thieves basically took a significant collection away in about an hour and a half, with no hurry at all. National media coverage was scarce, while institutions engaged in the usual blaming game.

To draw attention on this cause, a group of artists, who were shocked at the indifference of the national cultural system and the public in general, calls for action by launching the campaign #iononmilasciofregare (#Iwontgetscrewedover). A large network of artists is involved: they are asked to choose one of the works stolen from Castelvecchio and re-interpret it either on a legal public wall, or – more often – in any public area. Every new street-art work shows the campaign logo and, despite its complexity, this campaign is quickly spreading, forcing us to think twice about street-art legitimacy, supposed semantic limits and cultural value. Street-art agents, as a rightful but frustrated public, is blaming and pressing institutional cultural hierarchies to rethink their roles. Are traditional cultural institutions properly promoting, conserving and legitimating our heritage? All this considered, #iononmilasciofregare campaign brings different approaches to cultural policies and art word contents into communication with one another and leads us to compare traditional art institutions and street-art contexts, in a time when these worlds seem to slowly get closer to each other. This paper aims to put forward street-art themes from an unusual point of view: while (apparently) they tend to dissociate from traditional art display settings, such as museums and galleries, they take on their role to enhance the value and profile of traditional cultural heritage, wishing to make street-art duly taken into account for its political, cultural and moral value.

ART COMUNITARI, MÚSICA I TRANSFORMACIÓ SOCIAL

Estel Villaronga Case
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/abstract-estel-villaronga.pdf

L'efecte que la música produeix a les persones ha captat l'atenció de diferents disciplines com la psicologia (Hallam, 2010; MacDonald, 2008) i l'educació (Cabedo Más, 2014; Ebisutani, s. f.; MacDonald, 2008; Palacios-Garrido, 2010; Pérez-Aldeguer, 2014) i, encara que en molta menys intensitat, en la sociologia (DeNora, 2000; Uy, 2012). L'objectiu d'aquest treball és contribuir en el buit sociològic existent en la recerca sobre la música com a mecanisme de transformació social.

El treball parteix de la premisa que la música comunitària és un mecanisme de transformació social, tant personal com comunitari. La recerca té com a objectius identificar i descriure els beneficis socials que la música comunitària aporta, la identificació i valoració dels mecanismes que potencien aquests beneficis, i explicar a través de quins processos es genera aquesta transformació social. Les hipòtesis que es volen demostrar són que la música és un mecanisme de realització i benestar personal; una eina de desenvolupament comunitari que potencia la integració i la millora del benestar de grups socials (particularment desafavorits); i que genera processos que contribueixen a la transformació social a través de millores educatives i prosocials (transmissió de valors).

La metodologia està emmarcada i guiada per la teoria de l'actor-xarxa (Action Network-Theory)de Bruno Latour (Dankert, 2011; Latour, 2007) i és una metodologia mixta amb predomi qualitatiu etnogràfic ja que s'ha utilitzat l'observació participant durant tres mesos a les sessions d'un projecte d'art comunitari anomenat quatre cordes. A més a més, s'utilitzen tècniques com la discussió de grup i l'ús de qüestionari.

S'espera que els resultats de la recerca confirmin que: La música comunitària treballa valors socials com la igualtat, la convivència, el respecte, la diversitat cultural, la participació i el compromís social (Cabedo Más, 2014) fent que els beneficiaris assoleixin l'aprenentatge de valors prosocials; Aplicant projectes de música comunitària s'obtenen competències transversals com la maduresa emocional i social i, La música comunitària promou la inclusió i intercanvi pel creixement personal i col·lectiu

Dissabte 22 d'Abril 11:15-13:00
Moderació: Joaquim Rius
Universitat de València
Aula 307

NATIONAL BELONGING, IMMIGRATION AND INTERNAL DIVERSITY IN CONTEMPORARY CATALONIA. CONTROVERSIES, PARADOXES AND CONTESTATION FROM EVERYDAY NATIONHOOD

Eunice Romero Rivera
Universitat Oberta de Catalunya

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resum-eunice-romero-national-belonging-and-immigration-in-catalonia.docx

This research focuses on the interplay of nationalism and migration. It explores how nationalist narratives shape, and are shaped by, internal diversity in Catalonia; given concurrently, the huge impact of the 20th century immigration on its current demographic composition and Catalonia's status as a stateless nation, with growing attention to the debate on independence.
Regarding to immigration, despite its paramount demographic impact it has not been central in the dominant Catalan national narratives. Therefore, those who hold a

recent migrant background had to deal with their heritage factoring it in their own way of living Catalan nationhood. However, as findings show, national belonging and immigrantness are not fixed conditions, and public narratives of nation might affect the way they are experienced. The Catalan debate on independence brings fears and hopes for a 'new beginning' at the forefront, showing the complexity involved in the transformation of a nation that is, at once, striving for its independence and made out of former immigrants.

I take a bottom-up perspective focusing on the internal diversity of Catalan nation to see how its current political scenario shapes the experience and subjective articulation of national belonging. I do so with particular interest in the contestations and negotiations involved in the remaking of the Catalan national boundaries of belonging, asking how are national legitimacy and social hierarchies set throughout this process, as I understand national belonging as a symbolic capital not evenly distributed across the national field (Hage, 1998).

This is an ethnographic study that embraces an intersectional approach (Yuval Davis, 2011) including 30 life-story interviews with people situated in diverse social locations in the Catalan national field. Open-ended interviews and a final photo elicitation section allowed for the interviewees to address national belonging in their own terms. Additionally, seven focus groups were conducted, and more than thirty political events were observed. Some controversies arise from the intersection of political narratives and everyday understandings of national belonging.

LA CARA FOSCA DE LA POLÍTICA CULTURAL: INSTRUMENTALITZACIÓ ECONÒMICA, "ELEFANTS BLANCS", CORRUPCIÓ I CONTROL POLÍTIC DEL CAMP CULTURAL. ANÀLISIS DEL CAS DE VALÈNCIA

Joaquim Rius-Ulldemolins; Vicent Flor; Gil-Manuel Hernàndez i Martí
Universitat de València

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/la-cara-fosca-de-la-politica-cultural-ccs-2017.docx

La política cultural és usualment analitzada com un element positiu per al desenvolupament socioeconòmic i les crítiques usualment es circumscriuen al seu deficient implementació, el debat dels seus efectes socials. No obstant això, rarament és analitzada com un instrument que produeix un desenvolupament no sostenible, generador d'elefants blancs o com a via per al malbaratament, la corrupció i la dominació clientelar de l'esfera política. És el que podem anomenar la "cara fosca" de la política cultural. El cas de la ciutat de València, especialment de les seves dues grans institucions culturals, com l'Institut Valencià d'Art Modern i la Ciutat de les Arts i les Ciències - Palau de les Arts, és un exemple d'aquesta dimensió de la política cultural. Aquest article pretén analitzar les causes sistèmiques i contextuals que expliquen aquest fenomen, així com dilucidar en quin sentit aquest fenomen pot ser entès com una deriva contingent i concreta d'un territori o bé és una condició estructural de la política cultural.

RELIGIÓN Y PODER EN MYANMAR: BUDISMO, ETNONACIONALISMO Y DICTADURA

Queralt Castillo Cerezuela
Universidad Nacional de Educación a Distancia

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/vii-congres-catala-sociologia-castillo-cerezuela-queralt.docx

Desde 1962 y hasta 2011, Myanmar sufrió una de las dictaduras más largas y herméticas que se conocen: la de la Junta Militar en sus distintas formas. A pesar de varios intentos de democratización durante los años ochenta, noventa y la primera década del s. XXI, no fue hasta 2015 que Myanmar emprendió el camino hacia la democracia. En este contexto, esta investigación aborda cuáles fueron las relaciones entre religión y poder durante los años de la dictadura militar y en qué manera el budismo Theravada, religión oficial del país, contribuyó o no a la consolidación del régimen militar. ¿Funcionó la religión en Myanmar como un factor estabilizador del régimen dictatorial? ¿Contribuyó el budismo Theravada a la consolidación de la dictadura? Estas son algunas de las preguntas que se ponen de manifiesto en este trabajo. Según los primeros resultados que se manejan, se puede afirmar que en el caso que nos ocupa, la religión oficial, el budismo, funcionó como una herramienta aglutinadora de la identidad colectiva de la etnia mayoritaria del país, los Bamar, frente al resto de etnias (135) que habitan el país. El budismo, de este modo, sirvió en Myanmar de herramienta de cohesión en contraposición a las demás etnias del país al tiempo que fomentó la segregación étnica, la división y la exclusión. El desarrollo de esta identidad colectiva tiene como consecuencia la aparición, en la última década, de un etnonacionalismo exacerbado que tiene su máxima expresión en la persecución de la etnia Rohyngia, de origen bengalí y religión musulmana.

Esta investigación se aborda desde un marco teórico multidisciplinar y se sirve de de un diseño metodológico basado en la complementariedad de técnicas cuantitativas y cualitativas, siendo estas últimas las predominantes en esta parte de la investigación por la naturaleza histórica del trabajo (análisis documental y revisión histórica).

Gestión de la diversidad cultural y religiosa en los centros escolares de Cataluña

Núria Llevot; Jordi Garreta; Carme Molet; Olga Bernad; Jordi Domingo; Anna Mata; Ramon Julià
Universidad de Lleida

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/tarragona-diversidad-cultural-y-religiosa-en-los-centros-educativos-de-primaria-de-cataluna.docx

Desde el inicio de la democracia, pero especialmente a partir de los años noventa, el reconocimiento de la diversidad cultural y religiosa en las escuelas públicas de Cataluña ha sido cada vez más evidente. Sin embargo, todavía se pueden observar carencias y, a pesar de la existencia de experiencias innovadoras, se detecta un desfase entre los discursos y las prácticas de los centros. Con esta hipótesis iniciamos un proyecto de investigación con el que se pretende conocer lo que se está haciendo en las escuelas del territorio catalán (públicas y concertadas) respecto a la diversidad cultural y religiosa, detectar experiencias innovadoras y profundizar en ellas. Para llevarlo a cabo nos planteamos una metodología mixta: una primera fase de encuestas a los equipos directivos de los centros escolares (en total se realizaron 380 cuestionarios) y una segunda, utilizando entrevistas en profundidad (se hicieron 22), de ampliación en experiencias interesantes (se encontraron 16) que se habían detectado en la encuesta; especialmente en centros que se han caracterizado por trabajar y tener en cuenta estas diferencias culturales y religiosas.

Por citar algunos de los datos de la parte cuantitativa, la materia de religión, de oferta obligatoria para los centros, se realiza de forma desigual: 16,6% imparte la católica en educación infantil; el 68,7% en ciclo inicial de primaria; el 69,7% en cicle medio y el 68,7% en ciclo superior. El resto de religiones son minoritarias o inexistentes y, eso sí, se realiza la alternativa (26,6%, 89,7%, 89,5% y 85,8%, respectivamente). Dentro de esta opción, hemos detectado que se imparte educación en valores, enseñanzas alternativas y tutoría, principalmente. Por lo que se refiere a la parte cualitativa, existen innovaciones que, sintentizándolas, giran alrededor del establecimiento de sinergías y trabajo en red con la comunidad y el entorno, la incorporación de la interculturalidad en el curriculum y en la vida diaria del centro, la implementación de nuevos espacios para propiciar la implicación de las familias, la reconversión de la asignatura de religión en cultura religiosa, entre otras iniciativas.

(HIPER)VISIBILITATS A LA CIUTAT: MINORIES RELIGIOSES AL CONTEXT URBÀ BARCELONÍ

Anna Clot; Mar Griera
Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/congres-catala-anna-clot-i-mar-griera.doc

Un dels aspectes que caracteritza la major part de les ciutats europees és la diversitat. Si bé aquesta diversitat social, cultural i religiosa no és un fenomen nou, les onades migratòries a escala global de les darreres dècades així com la present crisi de refugiats han accentuat i aguditzat com mai aquest aspecte singular dels paisatges urbans europeus. A partir d'una recerca qualitativa centrada a la ciutat de Barcelona, aquesta comunicació explora les pràctiques i representacions de la diversitat, concretament de la diversitat religiosa a la ciutat, i analitza la manera com les minories surten al carrer, habiten la ciutat i utilitzen l'espai públic. En aquest sentit, l'objecte de la recerca són les ocupacions dels carrers, de les places o d'altres espais urbans icònics per portar a terme protestes, mobilitzacions o simplement celebracions que tenen com a eix central la dimensió religiosa. A través d'una aproximació etnogràfica s'exploren i s'analitzen aquestes pràctiques i les respostes que produeix la seva visibilitat. Què vol dir fer-se visible? I quines implicacions i conseqüències té? L'anàlisi s'articula a través dels següents eixos: a) la relació crítica i ambivalent entre la visibilitat i el reconeixement; b) les dinàmiques locals i globals, així com les relacions transnacionals produïdes per aquestes actuacions; c) les fronteres entre l'etnicitat i la religió; i d) les implicacions polítiques d'aquestes actuacions en termes de jerarquies espacials i espais urbans emblemàtics.

COMO EXPLICAR LAS ACTITUDES Y COMPORTAMIENTO CÍVICO-POLÍTICO DE LOS PERUANOS HACIA CATALUNYA.

Angeles Escrivà
Universidad de Huelva

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resumen-angels-escriva-tarragona-congres-gener-2017.docx

En el marco de una investigación longitudinal y transnacional, de orientación cualitativa, se han recogido desde los años noventa datos específicos sobre las actitudes y comportamiento político de los peruanos hacia Catalunya. Es interesante observar que estas han ido variando no sólo por efecto del tiempo de residencia en el territorio sino también por el clima social y político general, así como por la exposición a entornos socio-culturales específicos, tales como la

incorporación al sistema educativo, las áreas de desempeño laboral o las características y composición poblacional de los barrios donde se reside. El estudio de estos procesos en el caso peruano es especialmente relevante por una doble razón: por la antigüedad de la presencia de este colectivo en Catalunya y por el hecho de tratarse de una migración de ciudadanos nativos hispanohablantes. En ese sentido su evolución actitudinal con respecto al hecho catalán mantendría similitudes con la de los migrantes procedentes del resto del estado español y, sin embargo, hay aspectos específicos ligados en mayor o menor medida según los casos a su vinculación transnacional, a la búsqueda de una integración de carácter asimilacionista, o incluso a la instrumentalización en el uso de distintas identidades por motivos legales-administrativos que les son propios. La discusión de los distintos resultados se lleva a cabo en esta comunicación desde una perspectiva fenomenológica dentro de los debates sobre identidad cultural y ciudadanía.

Grup de Treball 5. Treball.

Coordinació: Oscar Molina
Universitat Autònoma
Barcelona

Divendres 21 d'Abril 9:00-10:45
Aula 310

La transició dels joves al mercat de treball i les polítiques d'ocupació juvenil

Oriol Homs Ferret
Notus

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/la-transicio-dels-joves-al-mercat-de-treball.docx

L'atur dels joves es va consolidant com una característica estructural del països desenvolupats. La immensa majoria de països amb economies avançades tenen percentatges més elevats d'atur entre els joves que a la resta de la població activa. Les diferents formes de regulació i la institucionalització de l'etapa de transició entre el final de la formació i la inserció en el mercat laboral constitueixen unes de les claus per entendre la complexitat del fenomen. L'estratègia europea de la Garantia Juvenil, significa una nova aproximació al tema per intentar fer front a la situació a partir de l'experiència nòrdica de les polítiques d'ocupació juvenil. La seva aplicació arreu d'Europa no està aconseguint els resultats esperats. A part dels problemes d'implantació de l'estratègia a nivell nacional cal preguntar-se quins són els encerts i els límits d'aquesta mesura a la vista dels resultats i de les avaluacions recents. La major part de les polítiques nacionals es basen en compensar el mercat o activar els joves des de la demanda de treball dels joves, però en canvi actuen poc sobre les característiques estructurals de l'oferta de treball per part de les empreses. La teoria monetària moderna aporta noves perspectives per l'anàlisi de les polítiques d'ocupació juvenil que concorden amb les propostes des de la sociologia d'una major institucionalització de la transició dels joves al mercat de treball per evitar que les lleis dels mercats dominin un àmbit que juga un paper clau en la cohesió i la integració social.
La ponència es fonamenta en les conclusions de les dades estadístiques sobre l'evolució de l'atur juvenil a Catalunya i a la resta d'Europa, així com les conclusions de les avaluacions de l'estratègia de garantia juvenil i les aportacions d'economistes i sociòlegs sobre nous enfocs sobre la qüestió.

L'espiral negativa de l'atur juvenil: una mirada des de les xarxes socials i el curs de vida

Mireia Bolíbar; Joan Miquel Verd; Oriol Barranco; Carlos Lozares
Universitat Pompeu Fabra; Universitat Autònoma de Barcelona.

La comunicació presenta una investigació sobre el paper del capital social en la reproducció de les desigualtats socials en les trajectòries laborals (Projecte REDEMAS: Las redes sociales en sus diferentes modalidades como mecanismo de búsqueda e inserción laboral en el empleo y de apoyo social en los jóvenes, Ref.CSO2012-36055). Concretament, l'estudi que es presenta analitza la forma en què la dèbil presencia dels joves en el mercat de treball al principi de les seves trajectòries laborals impacta sobre els seus recursos relacionals per a la cerca de treball. La recerca combina així els marcs conceptuals de l'anàlisi de xarxes socials i de la perspectiva del curs de vida per estudiar el procés de desavantatge acumulatiu associat a les experiències d'atur. Amb aquest objectiu es va dur a terme una enquesta de xarxes personals a 250 adults joves (20-34 anys) amb una estratègia de mostreig per quotes. El qüestionari combina informació sobre (i) els esdeveniments que conformen la trajectòria laboral dels entrevistats i (ii) sobre l'estructura, composició i ús de la seva xarxa de contactes. Les dades resultats contenen informació sobre els àmbits i moments en què els contactes es coneixen i en els que aquests contribueixen a la cerca de treball, la qual cosa permet analitzar el procés paral·lel de creació i conversió del capital social al llarg de les trajectòries. Els resultats aprofundeixen en l'efecte de l'atur sobre la qualitat dels vincles de capital social i les diferències d'aquest efecte segons l'origen social de classe dels joves. En definitiva, el treball aporta evidències sobre la vessant relacional de l'"efecte cicatriu" i l'espiral negativa de l'atur i explora la forma en què les desigualtats de classe s'expressen en aquest procés.

Mercado laboral de los egresados en España

Damián Herrera Cuesta
Universidad Nacional de Educación a Distancia

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/vii-c-catalan-de-sociologia-damian-herrera.docx

El concepto moderno de empleabilidad concebido por autores como Hillage y Pollard (1998) durante la década de los 90, es descrito como una suerte de disposiciones, habilidades y cualificaciones que el individuo necesita tener para acceder a un empleo y mantenerse en él. Forma parte del diseño de las políticas educativas y de empleo de los gobiernos neoliberales en Europa, que colocan al individuo como responsable final de su calidad como empleable en el mercado laboral. Esta forma de comprender la empleabilidad ya fue atacada por autores como Brown, P., (2003), porque en ella se ignora que en las sociedades capitalistas contemporáneas, aun siendo la formación necesaria para el acceso a un empleo, lo que determina en primer lugar la empleabilidad de un individuo es el mercado laboral y no sus capacidades.

En un momento en que las directivas europeas en materia de empleo plantean el problema de la baja empleabilidad juvenil como el producto de un desajuste formativo y de capital humano de los trabajadores frente al influjo de la tecnología en la economía y los procesos de trabajo, el número de jóvenes titulados europeos ocupados en puestos de trabajo que no requieren un nivel educativo superior representaban en 2016 el 24%. En el caso de España el fenómeno de la

sobrecualificación alcanza al 40% de estos jóvenes. Hasta ahora se ha sostenido que el fenómeno de la sobrecualificación es un proceso temporal en las trayectorias laborales de los jóvenes titulados, sin embargo, en el presente trabajo encontramos que apenas un 6% de titulados españoles sobrecualificados con edades comprendidas entre 25 y 29 años en el año 2000, consigue salir de esta situación 15 años después, en 2015.

THE REGULATION OF WORKING TIME IN THE PORTUGUESE PUBLIC ADMINISTRATION IN THE CONTEXT OF CRISIS AND TROIKA INTERVENTION: BETWEEN COLLECTIVE BARGAINING AND STATE UNILATERALISM

Paulo Marques Alves
ISCTE-UIL

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/abstract-the-regulation-of-working-time-in-the-portuguese-public-administration-in-the-context-of-crisis-and-troika-intervention.docx

Working time is a central and conflictual issue of the employment relations, with the unions aiming to reduce it and the employers emphasizing the need for their flexibility. In the last decades a deep reorganization of working time has been observed. It has been regulated according to several models that articulate collective bargaining, state intervention and social concertation processes. In the Portuguese public administration, the employment relations changed profoundly. First, under the impetus of the New Public Management; subsequently in the context of the crisis and the intervention of the Troika.

In this sector, working conditions have traditionally been defined by legislation, in line with the existing type of contracts. With the approximation of the labour regime to that of the private sector, the right to collective bargaining was granted by law in 2004, but only to workers with the new contract of employment in public functions. However, both this law and another one of 2008 imposed some specificities, in particular restricting the subjects that can be negotiated.

The purpose of this paper is to highlight the main trends in working time regulation that emerge from collective bargaining in this sector. It is based on a documentary analysis of the collective agreements published between 2009 and 2015, as well as other documents. Some relevant conclusions will be drawn, regarding the regulatory standards. The unilateral policy pursued by the previous right-wing government from 2013 till 2015 will also be highlighted. After imposing the 40 hours of work a week by law, it refused to approve a several hundred freely negotiated conventions that maintained the maximum working week in 35 hours. At the end of its term, that government admitted that possibility in exchange for the unions' acceptance of the adaptability of working time. Only eleven conventions were signed within this framework.

Divendres 21 d'Abril 15:15-17:00
Aula 310

DUAL EARNER HOUSEHOLDS: DIFFERENCES BETWEEN OPPOSITE AND SAME SEX COUPLES IN SPAIN

Paloma García Yago
Universitat Pompeu Fabra

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resumen-congreso-tarragona.pdf

Nowadays same-sex marriage is legal in 24 countries across the world. Making history

Spain is one of the pioneering countries legalizing same-sex marriages thanks to a reform in its Civil Code in 2005. The research paper presents a comparison between opposite and same sex couples with the main goal of knowing if same sex couple´s members tend to participate more in employment market than opposite sex couple´s members. As far as we know, opposite sex couples have tended to make a work division, paid work and housework, so, do same sex couples perform similarly to opposite sex couples? What is it the impact of educational attachment for both type of couples in the labor market participation? What others characteristics made couples participate more or less in employment market? Are cohabiting couples more egalitarian (in term of labor market participation) than married couples? Are same sex couples more or less ageism than opposite? We have use the "Encuesta continua de hogares" for the year 2015, due that this survey offers the enough sociodemographic information about the householders as to draw a clear picture about the characteristic and composition of opposite and same sex couples in Spain, as well as the sample size for same sex couples is big enough to made statistical inference. Firstly we will describe the socio-demographic characteristics of the couples. Next we will build two different logistic models to check the impact of type of couples on the participation by their members on employment market. Finally we will develop two multivariate models (one for each type of couples, same and opposite sex) to check how the sociodemographic components influence or not in the participation on labor market by the couple´s members.

DONES AL SECTOR OCUPACIONAL DE LES TECNOLOGIES: CONDICIONS, CLIMA I TRAJECTÒRIES LABORALS

Núria Vergés Bosch; León Freude; Ana M. González Ramos; Elisabet Almeda Samaranch; Vanessa Alcaide; Màrius Domínguez; Clara Camps; Joaquim Joan.
Universitat de Barcelona

El món laboral de les tecnologies de la informació i comunicació (TIC) encara mostra deficiències importants a l'hora d'atraure, retenir i promoure a les dones. Tot i que segueix sent necessari indagar en les barreres i exclusions de les dones que treballen al sector TIC, cal anar més enllà i explorar les oportunitats i factors que faciliten el seu accés i la seva progressió en aquest sector. Per això busquem, per una banda, explorar la situació laboral de les dones en les TIC, per altra, identificar les barreres principals, però sobretot, les seves oportunitats d'accés, retenció i promoció. Per fer-ho hem analitzat dades secundàries, tant a nivell espanyol com a nivell català, explorant, especialment, estadístiques d'educació, qualitat de vida i laborals. Tanmateix, el nucli de la recerca ha estat l'anàlisi d'una enquesta pròpia on-line que han contestat 325 dones que treballen al sector TIC i que resideixen a Catalunya. Aquesta enquesta conté tant variables sociodemogràfiques per a perfilar les enquestades, com informació més concreta quant a condicions laborals i clima de treball, així com informacions sobre la seva trajectòria laboral. Els resultats apunten a que les dones segueixen sent una minoria en aquest sector i que la seva situació laboral encara pot millorar considerablement. Tot i que trobem barreres importants pel seu progrés en el món TIC, també hem identificat oportunitats que han sabut aprofitar i que poden resultar un potencial per moltes més. Aquesta investigació es realitza en el marc del projecte de recerca GENTALENT: incorporant, retenint i promocionant el talent de les dones a les tecnologies (Recercaixa

2014). Així com forma part de l'acció de dinamització "redes de excelencia" Género, Ciudadanía y Políticas GENCPOLIS (FEM2015-71218-REDT) finançat pel Ministerio de Economía, Industria y Competitividad.

La brecha salarial entre hombres y mujeres. una propuesta de análisis a partir de las lógicas sectoriales y organizacionales

Pilar Carrasquer; Núria Sánchez; Martí López; Albert Trinidad
Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/abstract-acs.pdf

En esta comunicación se presentan los resultados preliminares del proyecto de investigación BridgeS. El proyecto está financiado por la convocatoria Recercaixa 2015, y tiene por objetivo analizar los elementos que intervienen en la conocida brecha salarial entre hombres y mujeres presentes en el mercado de trabajo. Tradicionalmente, la literatura especializada se ha aproximado al fenómeno a partir de toda una serie de características individuales, tales como la formación, la antigüedad o el tiempo de trabajo. Pero en pocas ocasiones se han centrado los análisis a partir de los contextos en los que se reproducen dichas desigualdades. En este sentido, el proyecto adopta una aproximación al análisis de la brecha salarial que toma en consideración los contextos en los que se estructuran las relaciones salariales, así como las culturas organizativas presentes en las empresas. Así pues, el proyecto pretende explicar hasta qué punto la brecha salarial es el resultado de las lógicas sectoriales y organizativas. A nivel metodológico, la investigación plantea la combinación de una primera aproximación cuantitativa para detectar aquellos sectores más proclives a ser analizados. En una segunda fase de corte cualitativo, se analizan en profundidad aquellos sectores seleccionados que representan los distintos contextos productivos y organizativos. En estos análisis se incluye la revisión tanto de los procesos como los contenidos presentes en la negociación colectiva, entrevistas con agentes sociales y grupos de discusión con personas empleadas.

Aportacions i límits de l'adquisició de competències digitals en la posició al mercat de treball: el cas de les dones usuàries de programes d'inclusió digital per a persones adultes

Lidia Arroyo Prieto
Universitat Oberta de Catalunya

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/arroyo-inclusio-digital-mercat-treball.pdf

Les competències digitals han estat progressivament considerades com una de les habilitats claus que la ciutadania ha posseir per a poder fer front als reptes de econòmics i socials que planteja l'expansió de les tecnologies digitals a nivell internacional i en tots els àmbits de la vida social (Comissió Europea, 2005, 2011, 2016). En aquest context, les polítiques d'inclusió digital han estat una prioritat per als governs europeus, durant la primera dècada del segle XXI, per tal d'assegurar que la ciutadania tingui les competències adequades que el mercat de treball demanda. I pel que fa al gènere, després dels estudis que detectaren l'existència de la bretxa digital de gènere que podria comportar una reforçament de les desigualtats de gènere al mercat de treball existents, les dones van passar a ser destinatàries específiques d'aquests programes (Sørensen, Faulkner y Rommes, 2011; Castaño, 2008; Bonder, 2002). En un

moment en què s'estan redefinint les polítiques en el sector TIC, aquest estudi analitza quines han estat les aportacions i límits de l'adquisició de competències digitals pel que fa a la seva posició al mercat de treball en dones. Es tracta d'un estudi qualitatiu en el que s'han realitzat 30 entrevistes semiestructurades i 3 grups de discussió a dones que han realitzat cursos d'inclusió digital per persones adultes a Catalunya en el darrers 10 anys. Els resultats indiquen que tot i que la inclusió digital no implica una millor posició al mercat de treball, sí que moltes d'elles assenyalen una major confiança en les seves capacitats personals i professionals. Les dones en situació d'atur destaquen que hi ha obstacles que l'adquisició d'aquestes noves competències no pot combatre, com la discriminació per raó d'edat, la incompatibilitat d'horaris amb les responsabilitats familiars o el nivell de formació que els llocs de treballs requereixen.

LA PENALITZACIÓ SALARIAL DE LA MATERNITAT A ESPANYA (2005-2012)

Irene Lapuerta, Irene; M.José González, Marta Domínguez
Universidad Pública de Navarra; Universitat Pompeu Fabra

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resum-vii-congres-catala-sociologia-2017.docx

Els estudis mostren que el matrimoni i la paternitat tenen un impacte positiu en els salaris i en la carrera laborals dels homes a gran part dels països occidentals. En el cas de les dones, en canvi, hi ha petites diferències salarials per estat civil i grans diferències entre mares i no mares; el que s'anomena "penalització de la maternitat". Aquest sembla ser el patró general a Espanya, tot i que sovint les dones ajornin la maternitat per tal de consolidar la seva posició en el mercat de treball abans de ser mares. Aquest treball s'analitza l'impacte de la maternitat en els salaris (bases salarials) i analitza si aquest efecte es produeix de la mateixa manera al conjunt de la població activa femenina, independentment de la seva ubicació en la distribució d'ingressos prèvia al naixement del primer fill/a. Així, els principals objectius de la investigació són: (1) analitzar la l'impacte salarial de la maternitat per grups d'ingressos; i (2) els mecanismes subjacents d'aquest fenomen. La hipòtesi del treball és que l'impacte de la maternitat serà més gran per les dones que es trobem als extrems de la distribució d'ingressos. Per comprovar aquesta hipòtesi, utilitzem mètodes de regressió per quantils amb efectes fixos. L'estimació es realitza amb dades panel per les onades de 2005 a 2012 de la Mostra Contínua de Vides Laborals (MCVL), que consisteix en una mostra aleatòria de 4% no estratificada de la població registrada a la Seguretat Social a Espanya. La submostra utilitzada correspon a dones que tenien entre 25 i 35 anys l'any 2005 i que eren actives en qualsevol moment del període observat (2005-2012).

Dissabte 22 d'Abril 9:00-10:45
Aula 301

LES NOVES CLASSES MITJANES FRONT LA CRISI: LA PRECARIETAT VISCUDA

Sandra Obiol; Antonio Santos; Alícia Villar; David Muñoz; Vicent Querol
Universitat de València; Universitat Jaume I

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/les-noves-classes-mitjanes-front-la-crisi.doc

La crisi que va esclatar el 2007 no va afectar únicament a les franges dels assalariats més vulnerables. Va portar una multiforme gamma de factors -retallades, canvis legislatius, crisi accentuada en alguns sectors professionals i branques d'activitat-que va acabar per repercutir també en grups laborals de major qualificació, ingressos i estatus en el mercat de treball. En concret, moltes professions liberals independents van veure alterada la seua activitat. L'objectiu d'aquesta comunicació és mostrar els primers resultats d'una investigació en curs (GVA2015-055) que analitza la situació d'aquests grups ocupacionals en el context de la crisi. Les expectatives enunciades pels protagonistes han estat amarades per la precarietat.

En aquest projecte hem seleccionat tres estudis de cas que representen bé aquesta situació de crisi de les noves classes mitjanes: el primer és el dels advocats, que han sofert canvis legislatius i retallades del sector públic que han alterat el funcionament de la seva professió; el segon, és el dels arquitectes, afectats per una dràstica reducció de la construcció i, en tercer lloc, els periodistes, immersos en canvis tecnològics estructurals i en el cas del País Valencià afectats per el tancament de Ràdio Televisió Valenciana.

La investigació es basa en entrevistes en profunditat a professionals en actiu dels diferents perfils, centrant-nos en grups d'edat intermedis (35-50 anys) per als que l'estabilitat laboral podia considerar un èxit ja assolit, però que la crisi ha posat en qüestió. Els primers resultats ens ofereixen una imatge de precarietat laboral i vital significativa a més d'una percepció molt més acusada de la crisi atès que les seves expectatives laborals s'havien construït en moments de forta expansió de l'activitat laboral i econòmica.

CALL CENTRE WORKERS: LOYALTY, EXIT OR… VOICE?

Paulo Marques Alves
ISCTE-UIL

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/abstract-the-regulation-of-working-time-in-the-portuguese-public-administration-in-the-context-of-crisis-and-troika-intervention.docx

Working time is a central and conflictual issue of the employment relations, with the unions aiming to reduce it and the employers emphasizing the need for their flexibility

In the last decades a deep reorganization of working time has been observed. It has been regulated according to several models that articulate collective bargaining, state intervention and social concertation processes.

In the Portuguese public administration, the employment relations changed profoundly. First, under the impetus of the New Public Management; subsequently in the context of the crisis and the intervention of the Troika.

In this sector, working conditions have traditionally been defined by legislation, in line with the existing type of contracts. With the approximation of the labour regime to that of the private sector, the right to collective bargaining was granted by law in 2004, but only to workers with the new contract of employment in public functions. However, both this law and another one of 2008 imposed some specificities, in particular restricting the subjects that can be negotiated.

The purpose of this paper is to highlight the main trends in working time regulation that emerge from collective bargaining in this sector. It is based on a documentary analysis of the collective agreements published between 2009 and 2015, as well as other documents.

Some relevant conclusions will be drawn, regarding the regulatory standards. The unilateral policy pursued by the previous right-wing government from 2013 till 2015 will also be highlighted. After imposing the 40 hours of work a week by law, it refused to approve a several hundred freely negotiated conventions that maintained the maximum working week in 35 hours. At the end of its term, that government admitted that possibility in exchange for the unions' acceptance of the adaptability of working time. Only eleven conventions were signed within this framework.

Profesionalización y precarización del trabajo según el Censo Demográfico Brasileño

Sarah Jane Durães; N. Rodríguez-Avila
Universidade Estadual de Montes Claros

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/vii-congreso-catalan-de-sociologia-resumen.doc

Nos proponemos investigar si existe una relación entre profesionalización y precarización a través de la comparación de ocupaciones profesionales de hombres y mujeres a partir de los Censos Demográficos brasileños de los años 2000 y 2010, realizados por el *instituto Brasileiro de Geografia e Estatística* (IBGE). Este análisis busca identificar las correlaciones entre las variables *nivel de enseñanza*, *ocupación profesional* y *sexo* considerando la hipótesis de que hubo un aumento de profesionales brasileños en el año de 2010 en relación a los datos del censo anterior, con acentuación en las ocupaciones del sector de servicios. El marco teórico se cuadra en el análisis de los efectos de la globalización y políticas brasileñas de enseñanza superior sobre el proceso de profesionalización (Ianni, 1994, 2001; Souza Santos, 2006). Uno de los efectos que serán tratados se refiere al proceso de profesionalización y precarización del trabajo (Hirata, 1994, Leite, 2009; Pochmann, 2012, 2014). En esta línea de análisis, específicamente las mujeres tienden a ocupar el sector de servicios y a estar en ocupaciones que no demandan nivel de enseñanza superior (Cordeiro, 2011; Parise, Soler, 2016). Sobre la inserción de las mujeres en el mercado de trabajo hay que considerar la evidencia de *segregación profesional por género* (Davies, 1996; Perkin, 2003; Pozzio, 2012).

El Ritual del Café: la importancia del desayuno y la informalidad

Fran Morente
Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/vii-ccs-5treball-fmorente-ritual-del-cafe.docx

La Teoría Organizacional está dominada por las ideas de racionalización y producción (Daft, 2013). Valiéndose de la racionalidad instrumental y el funcionalismo estructural de Parsons y Merton, los agentes son meros dispositivos para la consecución del supraobjetivo organizacional (Casey, 2002). La subsistencia organizacional queda asegurada por la estratificación voluntaria (Frank, 1989) y la intercambiabilidad de los agentes (Mayntz, 1980). No obstante como alerta Giddens (2003), la modernidad requiere tanto de la racionalización como de la subjetivización. Conscientes de los *gaps*, nuestra pregunta fue: ¿Cuál es la importancia de los momentos improductivos como el desayuno –*coffee time*, según Perlow (1999)– y qué papel desempeña la informalidad en las unidades organizacionales? A tales efectos la metodología partía del constructivismo social y era cualitativa e inductiva. Apoyándonos en la *grounded theory* y en la microsociología goffmiana y fineano, estudiamos durante

2016 muestra empírica compuesta por un caso de estudio central y seis casos satélite; en todos se trataban de unidades organizacionales con tareas y funciones análogas: la gestión de la innovación. El procedimiento metodológico fue: (a) una revisión bibliográfica de la *literature* y de la documentación corporativa; (b) la etnografía en profundidad en el caso de estudio central; (c) *coding* inicial; (d) entrevistas cualitativas a todos los casos; (e) *coding* final y análisis; y (f) creación de teoría emergente.

Los resultados aportan luz sobre lo que Selznick (1948) denominó *shadow land of informal interaction*, mostando: (a) la función del desayuno como ritual de concentración de la atención grupal así como patrón espaciotemporal de la jornada y (b) la potencia de la informalidad para reforzar los lazos íntimos de los miembros del grupo y facilitar la creación de una cultura común.

La microsociología enfocada a la informalidad y la improductividad nos permite reubicar los agentes en la moderna teoría organizacional.

Grup de Treball 6. Tècniques i mètodes.

Coordinació: Joel Martí; Montse Simó
Universitat Autònoma Barcelona; Universitat de Barcelona

Divendres 21 d'Abril 15:15- 17:00
Moderació: Montse Simó Solsona
Universitat de Barcelona
Aula 309

El poder i les enquestes sobre la independència de Catalunya. Una anàlisi crítica, des del punt de vista metodològic

Albert Fabà Prats
Societat Catalana de Sociolingüística

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/jornades-de-sociologia-postveritat.docx

Ens interessa parlar de la *postveritat* des d'un punt de vista una mica diferent del que, en alguns casos, se li ha atribuït. De vegades s'utilitza aquest concepte, tot fent referència a les diferències entre determinats resultats electorals i enquestes d'opinió prèvies al moment de la votació. La nostra opinió és que, sovint, no s'analitzen amb prou rigor les característiques tècniques de les enquestes i el seu valor i s'atribueix aquesta discrepància a un fenomen suposat (i dubtós) "els fets objectius tenen menys influència que les crides a l'emoció i a les creences personals".
Relacionat amb aquest tipus de problemàtiques (necessitat d'anàlisi metodològiques rigoroses), volem presentar alguns desenvolupaments vinculats als darrers resultats d'enquestes sobre preguntes vinculades a la sobirania i la independència de Catalunya.
La nostra tesi és que en un procés on tothom s'hi juga molt (sobretot l'estat espanyol, atès que Catalunya representa una part substancial del PIB, de la població o de les exportacions, per posar només alguns exemples) els intents d'orientar l'opinió pública en un determinat sentit, mitjançant la interpretació o reinterpretació de les dades, és una tendència manifesta. Per part de tothom.
Per minvar l'impacte d'aquestes tendències a l'opinió pública és molt important l'activitat dels analistes independents. Que s'ha de fer amb rigor i perspectiva crítica. Sabem que l'objectivitat total no existeix. Però l'anàlisi critica sí.
És el que han intentat els autors de la comunicació, en els darrers mesos, i que volem presentar, de forma resumida, en el marc del Congrés.

La nostra comunicació se centrarà en dos aspectes; Anàlisi critica de les preguntes sobre sobirania i independència de diverses fonts (CEO, IPCS, El Periódico, La Vanguardia); Quins són els mecanismes que pretenen orientar l'opinió pública, en aquest aspecte, i Conclusions

AMB QUI #VOLEM ACOLLIR? UNA MIRADA DIGITAL I RELACIONAL ALS RELATS ENTORN A L'ACOLLIDA DELS REFUGIATS EN LA SOCIETAT CATALANA CONTEMPORÀNIA

Jordi Morales i Gras; Oriol Sánchez i Vallès; Laura Solé i Garcia
Universidad del País Vasco

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resum-comunicacio-vii-congres-catala-de-sociologia.docx

Pregunta de Recerca: Quins relats s'articulen en l'espai públic digital català—i quins agents socials els prescriuen i difonen—al voltant de l'acollida de refugiats?
Marc teòric: Partim d'un marc teòric ad-hoc capaç de llegir interaccions en xarxes socials virtuals en clau de (re)producció d'agències col·lectives. Autors de referència son George Mead, Pierre Bourdieu, Harrison White, Benedict Anderson, Bruno Latour, Hans Joas, Manuel Castells o Imma Tubella.
Metodologia: S'ha capturat la conversa mantinguda a la xarxa social virtual Twitter durant el període previ al Gran Concert per a les Persones Refugiades organitzat pel col·lectiu Casa Nostra Casa Vostra i durant el concert en si mitjançant la monitorització d'una sèrie de hashtags. Les dades s'han tractat i analitzat amb tècniques d'Anàlisi de Xarxes Socials i d'Anàlisi Semàntica. L'objectiu empíric és exploratori, de detecció comunitària i de descripció qualitativa de les agències col·lectives detectades. Principals resultats
Desprès d'analitzar 212.047 interaccions entre 48.985 comptes de Twitter i de filtrar la conversa rellevant, ens trobem amb 4 comunitats de relat rellevants i diferenciades que aglutinen el 88,11% dels nodes vàlids per l'anàlisi i el 94,93% de les interaccions capturades.
La primera comunitat aglutina els agents organitzadors del concert i altres associacions de defensa dels refugiats, així com mitjans de comunicació que hi donaven suport. La segona la composen professionals de la comunicació i personalitats polítiques de l'esquerra espanyola. La tercera inclou bona part del món polític i associatiu català que donaven suport a l'acte, i hi destaquen els participants de la polèmica generada entorn a les paraules Jordi Évole al concert. La quarta la formen persones i col·lectius contraris a la política d'acollida de refugiats, alguns obertament racistes, altres crítics amb

tota acció que té el suport institucional del Govern de la Generalitat o dels partits catalans sobiranistes o independentistes.

Les xarxes socials, els límits etnolingüístics i la tria lingüística. Blockmodeling i anàlisi ERGM

Natxo Sorolla Vidal
Universitat Rovira i Virgili, Xarxa CRUSCAT (IEC), Universitat de Barcelona
i Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/xarxes-sociolinguistiques.docx

Els processos generalitzats d'homogeneïtzació cultural s'han associat principalment a la modernització econòmica i als processos d'ampliació de les esferes de l'Estat-nació. A partir de finals dels anys 70 diferents investigacions sociolingüístiques van assentar l'interès per entendre que la densitat i multiplicitat de les xarxes socials permetien entendre la dinàmica d'acceleració o resistència al canvi lingüístic, ja fossin parlants de hongarès a Àustria, parlants del anglès vernacle a Irlanda del Nord o comunitats xineses a Anglaterra (Gal, 1979; Milroy, 1980; Li Wei, 1994). Tot i això, no ha estat fins molt recentment que aquestes primeres aproximacions egocèntriques han tingut un desenvolupament sociocèntric, amb el desafiament d'analitzar el comportament sociolingüístic a l'interior de les xarxes socials (Rosselló, 2010; Gallagher, 2012).
En la nostra proposta, s'estudia l'ús del català i el castellà entre 245 alumnes de 12 anys d'edat a La Franja, la zona catalanoparlant d'Aragó. Tenint en compte els límits etnolingüístics (Barth, 1969), i les propostes per al seu estudi a partir de la densitat de relacions (Wimmer, 2013), es desenvolupa una anàlisi ERGM (Lusher, Koskinen, i Robins, 2012) que mostra una segregació molt feble entre catalanoparlants i castellanoparlants.
Tot i així, la nostra investigació apunta que els límits grupals es defineixen més enllà de la densitat de relacions, especialment per les tries lingüístiques d'uns i altres. Així, es mostra quantitativament que cada alumne desenvolupa el paper com a catalanoparlant o com a castellanoparlant, i és percebut com a tal per la resta (rols sociolingüístics). És per això que sota aquests paràmetres socials s'entenen els usos lingüístics entre adolescents, i la seva convergència o divergència a la llengua de l'altre. Els alumnes van ser definits segons els seus patrons de comportament, proposant-se fins a quatre rols sociolingüístics, mitjançant l'anàlisi blockmodeling (Doreian i Mrvar, 2009). També es van explorar les normes sociolingüístiques subjacents.

Gestión del conocimiento en los centros de investigación del Departamento del Cesar-Colombia

Edgardo José Remicio Díaz
Universidad Popular del Cesar. Valledupar-Colombia

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/gestion-del-conocimiento_1.docx

Los cambios que indudablemente exige la nueva constitución mundial, la sociedad globalizada, producto de los constantes cambios, desarrollo y avances de la ciencia, la tecnología y la innovación enmarcadas en el proceso investigativo para la gestión del conocimiento merecen proponer modelos que impulsen la civilidad en la administración de la información. Por ende, exigen de los centros de investigación y desarrollo atención especial al acrecentamiento masivo de la demanda de los servicios productivos en general y en forma puntual al sector ganadero. En

concomitancia, los centros de investigación y desarrollo con presencia permanente en la región Caribeña Cesarense, presentan dificultades de competitividad frente a los inversores globales, posiblemente porque los intangibles generados por la construcción del conocimiento, no están proporcionando ventajas competitivas.
El marco metodológico, se identifica con la corriente epistemológica positivista, con orientación empírico-inductivo. Se trata de una investigación descriptiva, de diseño transeccional descriptivo en su dimensión temporal. Por ende, la población correspondiente fue constituida por tres (3) centros de investigación regional de innovación: Centro de Desarrollo Tecnológico e innovación del Cesar (CDTI Cesar); Centro Biotecnológico del Caribe Sena, Centro de investigación Motilonia. Se toma esta población ya que son los existentes en nuestra región lo que las convierte en una población finita. Se tomaron como informantes claves a tres (3) gerentes operativos de cada centro y a cinco (5) investigadores claves de proyectos. No obstante, por tratarse de unidades de información de carácter finito y accesible se trabajó bajo el criterio censal, la cual fue de 24 sujetos en igual condición. El cuestionario fue de medición tipo Likert de cinco alternativas.

EL "GRÀFIC DE LLUC": UNA EINA PER A L'ESTUDI DESCRIPTIU DEL MERCAT DE TREBALL

Paco Belvis; Mireia Bolíbar; Joan Benach
Universitat Pompeu Fabra

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/abstract-acs-2017-grafics-de-lluc.pdf

La comunicació presenta el "gràfic de Lluc", una proposta d'eina gràfica per a la descripció holística del mercat de treball i de les trajectòries laborals d'individus i grups. L'eina consisteix en la projecció dels individus com a punts en un pla bidimensional definit per dues dimensions: ingressos i el temps ininterromput en l'ocupació/no ocupació. Es tracta de dos aspectes centrals dels beneficis que s'obtenen del mercat de treball (en forma de diners i seguretat en l'ocupació, respectivament), definits per a totes les situacions laborals i contextos. La projecció de categories d'interès (e. g. dones, joves, treballadors temporals, persones immigrades) sobre el pla permet visionar tant la ubicació d'aquests col·lectius com la seva heterogeneïtat interna i la tendència temporal. Des d'una perspectiva longitudinal, el gràfic de Lluc permet estudiar l'evolució de cohorts en el temps, la representació de trajectòries individuals i, potencialment, la densitat de trajectòries tot identificant així els camins més freqüentats del mercat de treball. La comunicació repassa les diferents eines existents per a la representació gràfica de les trajectòries laborals i assenyala les aportacions de l'eina a partir d'exemples d'aplicacions a la recerca.

CANVI SOCIAL I PROCESSOS DE TRANSFORMACIÓ URBANA EN UN CONTEXT DE CRISI A LES PERIFÈRIES URBANES DE LES GRANS ÀREES METROPOLITANES D'ESPANYA. EL CAS DE LA REGIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA

Màrius Domínguez Amorós; Montse Simó Solsona; Lidia Daza Pérez
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/comunicacio-canvi-social-i-processos-de-transformacio-urbana.docx

La comunicació té l'objectiu de presentar la perspectiva metodològica i tècnica que s'ha emprat per aproximar-se a les trajectòries individuals i familiars i les anàlisis del canvi

social. La recerca que s'està desenvolupant actualment pretén identificar les conseqüències de la crisi actual en el desenvolupament de les perifèries urbanes, amb especial interès en les àrees d'urbanisme dispers de la Regió Metropolitana de Barcelona i el seu paper en les transformacions urbanes recents.

L'any 2005, es va dur a terme un estudi on s'incidia en els efectes de la dispersió urbana sobre la sostenibilitat social, posant de manifest que un bon funcionament social anava associat a la densitat, heterogeneïtat i qualitat de les relacions socials. Una dècada més tard, i sota una perspectiva d'estudi longitudinal, es visita novament l'urbanisme dispers amb per estudiar com ha afectat el canvi de cicle econòmic a les famílies que viuen en l'urbanisme dispers. La hipòtesi és que l'impacte de la crisi hauria col·locat en una situació desafavorida a determinades àrees perifèriques i de manera més intensa a aquelles on "l'aïllament" és evident.

Per dur-lo a terme, s'ha realitzat una enquesta per qüestionari per tal de conèixer els possibles factors de vulnerabilitat (en la dimensió econòmica, física, política i social). L'enquesta s'aplica a la Regió Metropolitana de Barcelona i s'entrevista la mateixa mostra que va ser objecte d'estudi a l'any 2005 (en la mesura del possible i establint els corresponents mecanismes de substitució mostral).

S'incidirà en tres elements fonamentals: en primer lloc, donar compte de la recollida de la informació; concretament, el tipus de preguntes utilitzades i la forma d'aproximar-se a les idees de trajectòria i canvi social. En segon lloc, es detindrà en la influència del propi disseny mostral; per, en darrer lloc, donar compte de les dades fonamentals del treball de camp.

Dissabte 22 d'Abril 09:00- 10:45
Moderació: Joel Martí Olivé
Universitat de Barcelona
Aula 302

L'AMISTAT COM A MÈTODE CIENTÍFIC

Meritxell Ramírez i Ollé
Keele University

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/l-amistat-com-a-metode-cientific.docx

En aquesta presentació utilitzaré la meva experiència a l'hora d'investigar un grup de científics que fan recerca sobre el canvi climàtic per a defensar la idea que l'amistat que sovint uneix els sociòlegs amb llurs subjectes de recerca és un mètode científic. El marc teòric d'aquesta presentació és la sociologia del coneixement científic i una literatura molt minsa que tracta el paper de l'amistat en la recerca etnogràfica (vegeu l'article de Lisa Tillmann-Healy, "Friendship as Method.", *Qualitative Inquiry*, 2003, Vol. 9, Issue 5). La pregunta que motiva aquesta presentació té un caràcter retrospectiu i introspectiu: com he estat capaç de generar coneixement sociològic sobre la feina d'un grup de científics sobre el canvi climàtic i com de diferent són els nostres respectius mètodes d'investigació? Responc aquestes preguntes exposant un conjunt de "vinyetes etnogràfiques" que il·lustren com la constitució de relacions mútues de simpatia i estimació amb aquests científics fou essencial per a què jo pogués desenvolupar coneixement sociològic sobre la seva feina. Alhora també explico com l'afecte que aquests científics desenvolupen per llurs col·legues i objectes d'investigació (arbres) també té un paper imprescindible en la creació de coneixement sobre el medi natural. D'aquesta manera, amb aquesta

presentació ofereixo motius per a pensar que el desenvolupament d'amistats és una pràctica força comuna de la ciències socials i naturals i animo als col·legues sociòlegs a què examinin els seus mètodes i les relacions humanes de recerca sense vergonya.

KEY FINDINGS AND CHALLENGES OF THE TRUST RESEARCH IN SOCIOLOGY

Irina Trotsuk
Russian Presidential Academy of National Economy and Public Administration

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/trust-trotsuk.docx

Trust is one of the most teasing and vague notions in sociology. Trust is widely used in both everyday language and scientific discourse as taken for granted and not presumed to have any special interpretations or contextually determined situational definitions. Moreover, the field of trust research is interdisciplinary, generating differing theoretical and practical contributions to the field of trust studies. Thus, to study trust, first, we are to identify its key elements such as the causes and effects of trust (and distrust); practical implications of different 'types' and 'levels' of trust; widely accepted conceptualizations of trust; and the prevailing definition of trust (as a means of coping with uncertainty). Second, we are to summarize the intentions and procedures of the empirical study of trust within quantitative and qualitative approaches. In the former case, the focus is social and political trust measured in large-scale surveys, often in the comparative perspective. While the latter seeks to understand what trust means for people and why members of society prefer to speak about trust using specific words in particular situations (i.e. the discursive construction of trust). Narrative analysis seems to be a perfect methodological decision (provided there is enough 'quantitative' and 'qualitative' data to contextualize its findings for correct interpretation) to identify the typological discursive constitution of trust in everyday relations and practices. The author illustrates such a potential of narrative analysis on a collection of transcripts of semi-structured interviews with local populations (not experts in management or administrative staff of municipal and regional bodies) conducted in rural regions of Russia over the last decade (2006–2015).

APLICACIONS DEL GRUP TRIANGULAR: USOS HETERODOXOS D'UNA PRÀCTICA POC CONVENCIONAL

Emma Gómez Nicolau; Ana Martí Gual
Universitat Jaume I

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/aplicacions-del-grup-triangular.docx

Pregunta de recerca: L'objectiu d'aquesta comunicació és analitzar dues aplicacions de la tècnica del grup triangular per a la investigació social. Ens interessa identificar les potencialitats i limitacions de la tècnica, així com reflexionar sobre els seus principis d'aplicació, els criteris de selecció de les persones que participen i la seua moderació.
Marc teòric: El grup triangular no és una de les practiques d'investigació social més habitual al nostre entorn. Son poques les aportacions teòriques que tenim de referencia sobre els fonaments teòrics i metodològics de la pràctica entre els què destaquen les de Conde (1996, 2008) i Ruiz (2012). No obstant això, s'ha vist la seua utilitat en recerques per motius diversos, per exemple quan la temàtica feia inviable la realització d'un grup de discussió (García Selgas i Casado, 2010) i, sobretot, quan els

discursos socials estan especialment cristal·litzats (Conde, 1993).
Metodologia: S'analitzen dues aplicacions concretes d'aquesta tècnica en dues recerques portades a terme per l'equip de l'àrea de sociologia de la Universitat Jaume I de Castelló. En el primer cas, els grups triangulars s'utilitzaren per rastrejar la construcció d'arguments en defensa i contra la política lingüística positiva cap al valencià com a llengua minoritzada. En el segon, s'utilitzaren per produir discursos des de les posicions de persones expertes i afectades directament pel Codi Ètic Mundial per al Turisme.
Principals resultats: La captació dels perfils de les investigacions dutes a terme han permés intensificar el creuament de discursos més oposats, en conflicte i, d'aquesta manera, obtindre un elevat grau de comprensió de posicions més ancorades i la seua circulació davant d'altres també cristal·litzades en un grau semblant. L'ús que s'ha fet de la tècnica ha emprat el màxim grau de dissens dins del grup per generar aquesta dinàmica.

BIG DATA - SMALL DATA. APROXIMACIÓN A LAS METODOLOGÍAS CUALITATIVAS / CUANTITATIVAS PARA EL ANÁLISIS DE COMUNIDADES DIGITALES

Bea Guijarro; Neus Llop
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/congresosociologia-beaguijarro-neusllop.pdf

Debido a la tendencia en auge de las nuevas plataformas de comunicación online, resulta indispensable desarrollar/escudriñar nuevos métodos y herramientas que permitan describir y estudiar las dinámicas de las comunidades digitales. Nuestra propuesta metodológica se basa en un acercamiento primigenio a estas nuevas realidades sociales desde una narrativa simétrica, apostando por la investigación de lo digital a través y desde lo digital para poder entender y registrar datos que correctamente enmarcados puedan traducirse como experiencias online. La aproximación práctica a la metodología descrita se ha centrado en dos ejercicios que pendulan entre lo micro y lo macro: En primer lugar, a través de la utilización de la herramienta Netvizz, como método digital de extracción de datos de Facebook, donde damos forma y significado cualitativo a datos que en un principio pueden entenderse como cuantitativos, centrándonos en la comunidad lésbica de la página de Facebook de "El Bollo Informer" y la construcción de deseabilidad en la misma. En segundo lugar, con el objetivo de mapear virtualmente los intereses de los y las ciudadanas de la ciudad de Barcelona, analizamos cuantitativamente los datos proporcionados por la empresa Websays que recoge todas las publicaciones en red que contengan la palabra Barcelona. La puesta en diálogo de estas dos experiencias etnográficas a través de lo virtual, nos permiten visualizar y acceder a datos relevantes que nos posibilitan comprender la práctica social entre la realidad online versus la offline. Teniendo en cuenta que no se trata de simulaciones de cotidianidad en red, sino que reflejan las estructuras de interacción y funcionamiento de las sociedades. Éstas lecturas - micro (El Bollo Informer) y macro - (Barcelona), creemos firmemente son de gran interés para la investigación, y los interrogantes histórico-culturales, a los que pretende responder la teoría sociológica.

CONCEPTUALITZANT I OPERACIONALITZANT LA QUALITAT EN LA INVESTIGACIÓ BASADA EN MÈTODES MIXTOS: UN ESTUDI DE CASOS MÚLTIPLES DE QUATRE DISCIPLINES

Sergi Fàbregues; Marie-Hélène Paré

Universitat Oberta de Catalunya; Universitat Oberta de Catalunya

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/abstract-congres-catala-sff.docx

Recentment, la qualitat en l'àmbit dels mètodes mixtos (MM) ha rebut una atenció considerable a la literatura. Tanmateix, d'una banda, la majoria de contribucions han proposat llistats de criteris de qualitat de naturalesa teòrica i, per tant, no derivats empíricament de les consideracions dels investigadors a la pràctica. D'altra banda, en contrast amb l'expansió dels MM en múltiples disciplines i el pes dels contextos socials sobre les pràctiques d'investigació, fins el moment cap estudi ha examinat les diferències disciplinars en la conceptualització i operacionalització de la qualitat en els estudis basats en MM. Partint d'aquest buit a la literatura, el present estudi adopta un disseny qualitatiu de casos múltiples per respondre a la pregunta de recerca següent: De quina manera conceptualitzen i operacionalitzen la qualitat de la investigació basada en MM els investigadors de les disciplines de sociologia, psicologia, infermeria i educació? En base a una estratègia que ha combinat els mostrejos de criteri i de màxima variació, s'ha entrevistat mitjançant Skype a una mostra internacional de 44 investigadors pertanyents a les disciplines abans esmentades. Els resultats de l'estudi posen de manifest l'acord entre disciplines entorn als criteris clau que han de guiar l'avaluació d'estudis basats en MM; l'existència de dues perspectives antagòniques en torn a la qualitat: una universal i fixa i una altra contingent i flexible; i la relació entre ambdues perspectives i la disciplina dels investigadors. Aquests resultats evidencien, d'una banda, la necessitat d'establir un consens, dins la comunitat dels MM, entorn a un conjunt de criteris que defineixin els eixos centrals que han de guiar la qualitat dels MM i, de l'altra, la importància de que aquests criteris tinguin un grau d'obertura suficient per tal d'adaptar-se a les contingències inherents a tota investigació, així com a les característiques i perspectives diferenciades dels investigadors.

L'aprenentatge cooperatiu: el recurs Cooppel i els seus efectes mentals en les creences i en les percepcions en estudiants de Màster de professorat i de pedagogia

Josep Maria Ferran Torrent; Josefina Masip Tarragó
Causa Cooppel per la Pau, Associació Ceradai; Universitat Rovira i Virgili

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/comunicacio-viiccatsociol-creences-def-final.pdf

Pregunta de recerca: Estudi de les creences de l'ensenyament-aprenentatge basat en la cooperació i de les percepcions dels estudiants de Màster de professorat i de pedagogia en l'aprenentatge i en les tasques escolars i extraescolars abans i després de la sessió de demostrativa del Cooppel i de dos sessions d'aplicació. Com aprenem? Com han de ser les classes a l'aula? Hem de manar deures? Canviem nosaltres creences amb el Cooppel?

Marc teòric: En el marc "Repensem l'Educació" de la UNESCO i del programa "Ara és demà" de Catalunya. En el marc teòric de l'aprenentatge cooperatiu del Dr. Pere Pujolàs. Es tracta de valorar les creences i l'impacte en les mateixes de la sessió demostrativa Cooppel de 10 tasques a estudiants de Màster de Professorat i a estudiants de Pedagogia. Des de la creativitat en la interpretació de les dades en una mirada qualitativa segons Wright de la

societat en conflicte permanent i positiu segons les nostres iniciatives. S'apliquen tres principis: 1.- L'energia del contacte dels jocs de taula i de tauler 2.- L'energia mental de fer xuletes que en lloc de fer trampes en els exàmens, són per a fabricar material de jocs i 3.- les jugades són pràctica d'exhibició pública com qualsevol joc de taula i de tauler amb persones observadores i espectadores. Metodologia i resultats: La pràctica reflexiva del Cooppel parteix dels passos següents: 1.- Posicionament davant les fonts del coneixement 2.- Fabricació de materials de jocs de taula i de tauler. 3.- Banca Cooppel de compartir, intercanvi, bescanvi i selecció del material de joc i constituir grups de tres jugadors/es. 4.- Assaig de jugades. Per a explorar les creences dels alumnes sobre cooperació contrastem dos qüestionaris de formulari Drive de Google un inicial amb títol valora els treballs en equip i la cooperació i l'altra al final de les sessions de demostració "Impacte del Cooppel després de els sessions de demostració. Els resultats els tenim en el Drive i en general mostren una insatisfacció en el treball d'equip i en cooperació, consideren que s'aprèn més en el que es fa però també s'han de tenir qualitats personals envers la cooperació. En general també manifesten pobresa d'experiències i no recorden cap experiència destacada d'autèntica cooperació. Expressen que el Cooppel és una eina útil en tutories entre iguals, per aprendre a cooperar i treballar en equip per rols seqüencials consecutius i per projectes, a més facilita l'aprenentatge per multinivells, la interactivitat i la consciència en l'ajuda als demés en situació de coèxit. Consciencia en l'estructuració social i en l'organització autònoma en els aprenentatges els clubs Cooppel d'estudiants on es convergeix els aprenentatges de la memòria, saber guardar el torn, saber guanyar i perdre, l'agilitat en la gestió de l'ansietat i la concentració mental, l'atenció, la creativitat, la cooperació i la comunicació.

Grup de Treball 7. Teoria Sociològica

Coordinació: Olga Serradell
Universitat Autònoma
Barcelona

Dissabte 22 d'Abril 09:00-10:15
Moderació: Olga Serradell
Universitat Autònoma de Barcelona
Aula 303

La mujer y el marxismo: una discusión teórica entorno al papel de la mujer en la familia

Andrés Coco; Lidia Daza
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/marx-y-la-mujer-abstract.docx

El presente trabajo se focaliza en uno de los autores clásicos de las ciencias sociales con un gran impacto en la sociología como ha sido Karl Marx. Sus aportaciones y las de sus seguidores/as han tenido una gran influencia en torno a las relaciones económicas y la explicación de la estructura social de las sociedades modernas. De ahí su notable impacto en la visión del movimiento feminista sobre el papel de la mujer en la familia y en las relaciones sociales de producción. No obstante, la herencia de Marx en este ámbito de la ciencia sociológica ha sido tan diversa como compleja, hasta tal punto que el mismo Marx ha sido visto como un aférrimo defensor de mejorar el papel de la mujer en la familia y la sociedad, mientras que otros/as le han acusado de sexista.
La comunicación que presentamos constituye un ejercicio de reflexión teórica sobre el pensamiento de Marx con respecto al papel y situación de opresión de la mujer en la sociedad capitalista. Para poder plasmar de forma ordenada estas cuestiones planteamos dos objetivos: en primer lugar, poner de manifiesto las contradicciones del marxismo al estudiar el papel de la mujer en la familia y en el mercado de trabajo; y en segundo lugar, examinar la contribución del pensamiento de Marx a las diferentes corrientes feministas y a la concepción del trabajo en su sentido más amplio: remunerado y reproductivo. Los trabajos revisados y las contribuciones de las diferentes corrientes marxistas evidencian que el marxismo ortodoxo adopta una postura patriarcal, sexista y androcéntrica respecto a la mujer, si bien, se sigue defendiendo su importante aportación a la teoría feminista.

Conseqüències per a la teoria social de la indexació històrica dels conceptes socials: el cas de la noció de propietat

Jordi Mundó
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/consequencies-indexacio-historica-conceptes-socials.pdf

La present comunicació es proposa donar resposta a la pregunta de quines són les conseqüències (analítiques i normatives) per a la teorització social de la constatació que molts conceptes fonamentals de les ciències socials hagin sofert modificacions semàntiques al llarg del temps. Per a aquest fi, servint-nos de la disciplina auxiliar de la Begriffsgeschichte i de les aportacions metodològiques d'anàlisi del pensament polític i social de l'Escola de Cambridge, mostrarem algunes d'aquestes conseqüències a partir de la noció de "propietat". Des de que William Blackstone va afirmar en el seus Commentaries on the Laws of England (1765) que "no hi ha res que exciti tant la nostra imaginació i que susciti tanta adhesió del conjunt de la humanitat com el dret de propietat, o aquell domini exclusiu i despòtic que cada home exerceix sobre les coses externes del món, excloent-ne completament qualsevol altre individu de l'univers", en el món modern es va anar consolidant una conjuntura interpretativa propícia a suposar que la propietat privada és coextensiva amb la dominació en sentit absolut. Aquesta concepció de la propietat té serioses conseqüències, per exemple, per a l'articulació de nocions democràtiques emancipadores de "llibertat" i "sobirania". Primerament, es mostrarà que, tot i que la concepció de Blackstone no es correspon amb les pràctiques juridicosocials reals, s'ha vist reforçada tant per la via de la teoria com de la pràctica de processos historicoeconòmics concrets. Segonament, a partir de la constatació de l'abast de les dimensions teòrica y fàctica de la propietat entesa com a domini absolut, es proposarà una revisió historiconormativa de la noció de propietat que reculli el vell supòsit d'inalienabilitat de tot allò necessari per a promoure la llibertat recíproca efectiva, i no només formal, dels ciutadans: això és, el rescat d'una noció històrica de propietat intrínsecament limitada, no absoluta.

Towards a deconstruction of Durkheim: a Derridean reading of The Rules of the Sociological Method

Tomás Speziale
Universidad de Buenos Aires

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/group-5-tomas-speziale-abstract.docx

In the second prologue from *The Rules of the Sociological Method*, Durkheim –regarding the rule that claims the consideration of the social fact as things- claims that "Thus our rule implies no metaphysical conception, no speculation about the innermost depth of being" (Durkheim, 1982: 37). Paradoxically, "no speculation about the innermost depth of being" anticipates a handful of metaphysical presuppositions that one can find throughout the book.
Take, for instance, the fact that, for Durkheim, the science can only consider, firstly, the social facts by observing their external characteristics. This rule isn´t an obstacle for the author, because those characteristic are the external sign, the expression of an innermost depth –an essence, a bottom of the social facts- that can only be reached once sociology is already advance.
If, as Derrida says in *Structure*, *Sign, and* Play *in the Discourse of the Human Sciences,* the history of metaphysics is the history of the determination of the being as presence, we can hence say that Durkheim´s work, in spite of deliberately trying not to imply any "metaphysical conception", is still trapped in

the looking for a source, a simple origin, a "nature of things".
This paper will try, therefore, to read *The rules of the sociological Method* in a Derridean style, finding and indicating in and through the text those dichotomies that structure the work –for example, thing/idea, bottom/surface; cause/effect, etc. Are not these dualisms related to the strong interest that Durkheim has in finding that essence of the social facts?
Thus we will, following Derrida, not discard Durkheim´s work, but read it in a particular way, denouncing every complicity, "every particular borrowing [that] drags along with it the whole of metaphysics" (Derrida, 1970).

LA TEORIA SOCIOLÒGICA CONTEMPORÀNIA AL CAPDAVANT DE LA TRANSFORMACIÓ CIENTÍFICA

Mar Joanpere; Teresa Sordé
Universitat de Barcelona; Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/acs-proposal.docx

El desembre de 2015 Nature va publicar un article titulat "Social impact: Europe must found social sciences". El que va començar sent per a les ciències socials l'entrada en un túnel que semblava no tenir sortida, s'ha començat a transformar en una oportunitat de recuperar el sentit del seu origen i assolir més rellevància que mai en el conjunt de les ciències i la societat. Algunes teories sociològiques estan contribuint a aquesta transformació i fins i tot co liderant-la. L'objectiu d'aquesta comunicació és analitzar i sotmetre a debat el paper que la teoria sociològica pot jugar en el pròxim futur en aquest procés i com de la seva participació en sortirà reforçada la seva qualitat i la seva identitat. Teories com la de Habermas han demostrat que el naixement i l'evolució de les ciències socials estan vinculats a les revolucions democràtiques. Quan la ciutadania va decidir auto governar-se va sorgir la necessitat de crear les ciències socials per auto conèixer-se millor i entendre els processos complexos que caracteritzaven la nova societat emergent. Aquest projecte, que ha estat analitzat entre d'altres per Elster, implicava que la teoria social estigués al servei de la societat. La burocratització de l'estat modern, que va estudiar Weber, ha afectat també a les ciències socials patint parcialment una pèrdua de sentit. I és per això que la ciutadania ha reaccionat qüestionant-ne el seu valor. No obstant això en el context d'aquesta crisi, hi ha hagut teories sociològiques que han co creat una sortida que està portant al fet que per primera vegada el conjunt de les ciències identifiquin i confiïn en el valor de la nostra disciplina. Ja que l'impacte social suposa analitzar els beneficis per a la societat de cada coneixement científic, la sociologia és la disciplina més ben situada per ser l'especialista en impacte social.

FALSIFICACIŐ DE PREFERÈNCIES, INFLUÈNCIA SOCIAL I CANVIS SOCIALS ABRUPTES. UNA SIMULACIŐ MULTI-AGENT

Francisco José León-Medina; Francisco Miguel Quesada; Jordi Tena-Sánchez
Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/falsificacio-de-preferencies.pdf

Els models de falsificació de preferències de Kuran ens van ajudar a comprendre per què ningú ha estat capaç de predir alguns canvis socials abruptes que a posteriori resulten perfectament explicables. Per a ell, aquests canvis sobtats en la opinió pública són en ocasions el resultat de determinats processos d'influència social que posen fi a un llarg període d'ocultació de les preferències privades. En aquesta comunicació presentem

una simulació multi-agent que ens permet superar algunes de les limitacions dels models de Kuran. (1) A diferència dels models matemàtics clàssics basats en agents homogenis i maximitzadors d'utilitat, el nostre model contempla agents heterogenis que es guien per regles decisionals simples i cognitivament factibles (heurístiques) condicionades pel temps, l'espai i les interaccions socials. (2) El nostre model captura el paper central de les jerarquies d'estatus en la falsificació de preferències: l'ocultació de creences és altament depenent de les interaccions cara a cara entre agents d'estatus alt i baix. (3) Modelem també l'impacte de la falsificació de preferències en l'adaptació de creences. La simulació mostra que són els processos d'influència social en grups petits els que expliquen la difusió de la falsificació de preferències, però també que aquests processos tenen el potencial de revertir la situació de falsificació. L'anàlisi dels resultats de la simulació ens permet identificar alguns esdeveniments que poden conduir a una revelació massiva de preferències privades, i així, a un canvi sobtat a l'opinió pública. Específicament, centrem la nostra anàlisi en el paper de factors exògens que poden afectar a (a) les creences dels agents sobre les opinions dels altres, (b) els llindars per la falsificació de preferències, i (c) els canvis en la distribució de les preferències privades. El coneixement d'aquests esdeveniments activadors pot ajudar-nos a millorar la nostra habilitat per incidir sobre les dinàmiques d'influència social de forma que pugui superar-se la diferència entre preferències privades i públiques, conduint així a canvi socials rellevants.

Dissabte 22 d'Abril 11:15-13:00

Moderació: Dafne Muntanyola

Universitat Autònoma de Barcelona

Sessió Conjunta: GT7 Teoria Sociològica i GT4 Cultura i Religió

Aula 303

THEORIZING THE MODERN SPACES OF EXPERIENCE

Aurea Mota
University of Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/theorizing-the-modern-spaces-of-experience.pdf

Modernity is a term that has been widely used to highlight temporal transformation in relation to a specific societal self-understanding. It has been predominantly seen as a moment of rupture that happened between the eighteenth and the nineteenth centuries in parts of Europe and the United States in which expectations of a projected human future became part of historical experience. In modern thought the discussion about space and human experience has been dormant in that it has not received the same theoretical attention as the dimension of time. The spatiality of modernity, which is assumed to be a neutral or fixed entity, became an underlying condition in the mainstream Western understanding of the transformations of modernity until very recently. It is still present in influential sociological theories, such as Anthony Giddens' work on modernity. The spatial experience of modernity – how human beings from different parts of the world have been making modernity through movement, and how it has constituted the modern structure of knowledge – has not yet been fully scrutinised from a socio-theoretical point of view. To compensate for this shortcoming, in this paper the spatial experience of modernity will be taken as key problem for social theory. It will be done through following the general premise that the

displacement of people and ideas reveals important features of the self-constitution of modernity, especially as regards modern knowledge and the meaning of space in modernity. In making this proposal to highlight the spatial dimension, the aim is not to replace the temporal conception of modernity but rather to complement it.

Confiança i escepticisme sobre el canvi climàtic: un estudi sobre la cultura científica moderna

Meritxell Ramírez-Ollé
Keele University

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/confianca-i-escepticisme-sobre-el-canvi-climatic.docx

En aquesta xerrada faré una exposició empírica i teòrica sobre el paper complementari de la confiança i l'escepticisme, com a processos socials, en la creació de cultura i coneixement científic contemporani. El marc teòric d'aquesta recerca és la sociologia del coneixement científic i altres idees desenvolupades per autors que pertanyen al nou camp interdisciplinari dels "estudis socials en ciència i tecnologia" (més coneguts amb l'acrònim en anglès "STS" o "Science and Technology Studies"). La pregunta que motivà aquesta investigació fou: com els científics arriben a saber que el canvi climàtic és un fenomen perillós? La metodologia per a respondre aquesta pregunta fou l'elaboració d'un estudi de cas d'una comunitat científica a Escòcia especialitzada en l'estudi del canvi climàtic i l'ús del mètode d'observació participant per a generar dades durant més de tres anys sobre la vida i la feina d'aquests científics. El resultat principal d'aquesta investigació és que aquests científics varen poder crear coneixement científic sobre el canvi climàtic a Escòcia a partir de la pràctica d'un escepticisme sustentat i limitat per un marc preexistent de relacions de confiança, un fenomen que anomeno "escepticisme cívic". D'aquesta manera, aquesta investigació matisa la idea, sovint sostinguda pels mateixos científics i d'altres, que la ciència és fruit del dubte radical i del pensament crític absolut i dona motius per a concloure que la cultura científica és com qualsevol altra cultura.

La cultura científica, técnica e industrial (CSTI): Politiques de difusió, públics i recepcions. Reflexions a partir del cas de la regió Paca en França.

Gloria Romanello
LAMES - Laboratoire Méditerranéen de Sociologie

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/romanello-proposta2-ccs-2017.docx

La problématique de la diffusion, des dispositifs de médiation et des formes de réception des cultures scientifiques et techniques aujourd'hui est au cœur des préoccupations, particulièrement au regard des effets produits par le transfert des connaissances des mondes scientifiques vers les mondes sociaux dits « ordinaires ». La Culture Scientifique Technique et Industrielle (ou Innovation) (CSTI) est un champ hybride. « Expression de l'ensemble des modes par lesquels une société s'approprie la science et la technologie » (Gingras, Bourneuf, Godin 1997: 2), la, ou les, CSTI se trouve(nt) à la frontière de la sociologie de la culture, des politiques culturelles (Dubois, 1999) et de l'histoire des sciences (Poirrier, 2015).
Dans ce contexte, l'approche sociologique que nous proposons, à l'appui d'un programme de recherche et d'enquêtes de

terrain en cours en región PACA, vise à amener quelques réponses à cette réflexion générale sur l'accessibilité aux connaissances (en l'occurrence scientifiques et techniques) et sur les effets et mutations produits sur la pratique de la science aujourd'hui.
Ainsi, partant d'une interrogation sur la définition du champ des CSTI, ce projet vise à connaître l'efficacité des actions de diffusion et de valorisation des CSTI sous l'angle des politiques culturelles institutionnelles mises en place par les pouvoirs publics, au même temps que sous l'angle des publics concernés : quel « public idéal » ? Quel « public constaté » dans les événements de culture scientifique organisé par les institutions chargées des CSTI ? Quels types d'évènements sont-ils mise en place ? Et quels sont leurs objectifs ? Peut-on observer une variabilité des pratiques et des publics face à un même évènement/objet de CSTI ? Quand peut-on parler de « non-publics » pour les CSTI ?
Ce projet permettra ainsi de mettre au jour les motivations, les modalités de fonctionnement et les conséquences positives des politiques de valorisation des CSTI mises en place, tout autant que leur inadéquation et leurs limites. Les questions du renouvellement des politiques de démocratisation autour des sciences et de la culture scientifique sont au cœur des préoccupations du projet, et particulièrement quand elles concernent la manière d'aborder la problématique de la réception auprès des publics.

El prisma de los desconocidos y el proceso coercitivo de ocupación de las mentes

Teresa Rodríguez Molina
Universidad de Granada

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resumen-el-prisma-de-los-desconocidos-y-el-proceso-coercitivo.pdf

La fragilidad humana constituye una asombrosa narrativa sagrado-profana que alberga casi todo lo que es ignorado por los grandes hechos de la historia. Da cuenta, sin embargo, de la complejidad velada que los grandes acontecimientos forjan en lo particular. Referida a la experiencia directa del orden y del caos, en su dimensión de lo inadvertido se observa con nitidez el actual distintivo postmoderno de lo flotante, concerniente, en este caso que nos ocupa, a una disposición mental, característica del hombre actual. Partiendo de ahí y, en consecuencia, convirtiendo en hipótesis de trabajo una homérica observación de Sloterdijk, que en el mundo de los desconocidos se descubren las tendencias ocultas de cada época, lo que aquí se propone es una reflexión socio-histórica sobre los orígenes y el posterior advenimiento de esa singular condición del individualismo postmoderno, entendiendo el fundamento de lo "flotante" como un proceso coercitivo de ocupación de las mentes. Para tal fin, el trabajo se centra en dos figuras literarias arquetípicas: el verdugo de Luis XVI, Chales-Henri Sanson, un olvidado que ejemplifica un mal moderno incurable; y Ulrich, el personaje central de El hombre sin Atributos, o el paradigma de la no-situación del hombre actual. Por un lado, ambos personajes justifican la relevancia que tiene para el conocimiento lo que es inadvertido, en cuanto a especio de observación para el análisis social. Desde un prisma sociológico, a su vez, esos dos personajes simbolizan y concretan dos universos de sentido que arrojan luz sobre cómo se articula y en qué consiste la condición mental que alberga y ordena esa cualidad flotante y distintiva del individualismo postfordista.

La religión cultural: hacia una aproximación conceptual del termino

Avi Astor
Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/astor-religion-cultural-sp.docx

Hay una literatura creciente sobre “la religión cultural”, y su importancia política y social en el contexto de la secularización. Esta ponencia tiene el objetivo de clarificar el terreno conceptual con respecto al uso y abuso del término en las obras recientes que lo utilizan. Destaco tres maneras de conceptualizar la religión cultural: 1) como una identificación colectiva con una tradición religiosa que no depende ni de la creencia en su dogma ni de la participación en rituales religiosos; 2) como una enmarcación o estrategia discursiva; y 3) como un hecho institucional. Varios autores han mezclado estos entendimientos del término, lo cual ha llevado a confusiones conceptuales. En esta ponencia, desenredo los diferentes significados de la religión cultural con el propósito de evitar estas confusiones y de abrir espacio para la exploración de las relaciones dinámicas entre ellos.

MEMÒRIES EMOCIONALS A LES ENTREVISTES AUTOBIOGRÀFIQUES

Natàlia Cantó-Milà
Universitat Oberta de Catalunya

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/memories-emocionals-a-les-entrevistes-autobiografiques.docx

Aquesta comunicació es nodreix de l’anàlisi de 140 entrevistes autobiogràfiques realitzades al llarg de deu anys a Saxònia i Catalunya (2006-2016). La seva principal hipòtesi és que les memòries emocionals tenen un paper estructurador i dotador de coherència dels relats autobiogràfics (obtinguts en situació d’entrevista amb una sociòloga) i que, alhora, hi ha diferències (i eixos de desigualtat) molt importants en la socialització dels entrevistats que fan que uns tinguin la pràctica del relat autobiogràfic molt habitualitzat i d’altres gens. Aquestes diferències són sobretot destacables a l’hora d’enfrontar-se amb les memòries emocionals que abans esmentava (Hochschild, 1984) i alhora de formular locucions emotives (Reddy, 2001 i Austin 1962).

Grup de Treball 8. Educació

Coordinació: Dolors Mayoral Arqué; Cecilio Lapresta
Universitat de Lleida

Divendres 21 d'Abril 9:00-10:45
Moderació: Cecilio Lapresta
Universitat de Lleida
Aula 503

PARTICIPACIÓ DE LA COMUNITAT PER POTENCIAR LA INNOVACIÓ I LA CREATIVITAT

Teresa Morlà Folch; Ignasi Brunet Icart; Mª Àngels Serrano Alonso; Liviu Catalin Mara
Universitat Rovira i Virgili

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/acs-comunicacio.docx

La comissió europea (Consell de la Unió Europea, 2010) assenyala la participació de les famílies i de la comunitat com un dels tipus de participació amb major impacte potencial en la millora de resultats escolars i de convivència (Flecha, 2015). En la nostra recerca ens plantegem: La participació de la comunitat potencia la innovació i la creativitat a les escoles? I si és el cas, com ho fa? Aquesta pregunta adquireix una importància cabdal en el context social i econòmic actual, en el qual, la comunitat científica internacional, les empreses i els governs es troben front el canvi tecnològic, el qual ha provocat el debat de la formació en creativitat com a creixement econòmic i generació de treball.

Autors com Robinson i Aronica (2015) destaquen la importància de la creativitat i alhora la necessitat de modificar els principis educatius, amb la finalitat de potenciar la creativitat i la innovació. Davant d'aquesta realitat social és important analitzar quin paper juga l'educació, per tal de perfilar-la i adequar-se a la demanda social i a la transformació social que s'està duent a terme. La Universitat de Chicago (2010), afirma que les millores internes de les pràctiques escolars estan inexorablement vinculades als recursos socials dels barris, alhora que destaquen l'establiment de vincles amb la comunitat de pares com un pilar fonamental per l'èxit. Així mateix, Chomsky (2005) exposa que la responsabilitat de l'alliberament de l'impuls creatiu és tant del professorat com dels ciutadans i ciutadanes. En definitiva, aportem una reflexió entorn els beneficis de la participació de la comunitat en la potenciació de les capacitats creatives i innovadores, tot analitzant les sinergies que es creen en el context educatiu.

TRIAR ESCOLA, CONSTRUIR ENTORN: COM AFECTA LA TRIA DE CENTRES DE LES FAMÍLIES A LA SEGREGACIÓ ESCOLAR?

Martí Manzano
Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resum-executiu.pdf

La segregació escolar no és tan sols un reflex de la segregació urbana de les immediacions de l'escola tot i que aquest sigui un discurs instal·lat en l'administració educativa. Tal com apunta la literatura especialitzada (Van Zanten, 2007; Bonal & Albaigués, 2008; Dupriez, 2009) la segregació escolar també s'explica per una fugida estratègica de les famílies de classe mitjana de les escoles estigmatitzades i per la concentració en les mateixes de la població més vulnerable. En aquest treball es presenta una investigació sobre sis escoles d'una mateixa zona escolar de la ciutat de Barcelona i es pregunta quin paper tenen les reflexions i decisions de les famílies davant la matriculació escolar en un context de quasi-mercat educatiu. L'objectiu de l'anàlisi és trobar factors causals de la desigual distribució en els centre de població amb més dificultats que, alhora, influeix en la percepció social d'aquests per part de les famílies de classe mitjana, intensificant la seva condició de centre segregats. Es parteix, doncs, de la hipòtesi que les famílies tenen reflexivitats diferents en funció de la seva classe social i que anteposen uns motius o altres en la elecció de centre en funció de la seva posició en la societat. La metodologia consisteix en entrevistes qualitatives a informats clau del barri, a les direccions dels centres escollits i a famílies que estan buscant escola per als seus filles i filles per al pròxim curs escolar (2016-2017). També es realitzen observacions participants a les jornades de portes obertes de les escoles de la mostra. Els resultats apunten que les famílies de les fraccions de classe mitjana tenen en compte criteris específics que acaben garantint la distinció i/o la clausura social de forma més o menys conscient i explícita. Aquest criteri es manifesta en el rebuig a les escoles més estigmatitzades del barri, especialment les públiques, i contribueix a reproduir les dinàmiques de segregació ja existents

MIRANDO LA MEJORA EDUCATIVA DESDE LA EDUCACIÓN INFANTIL/PRIMARIA

Andrea Lagos Mancilla
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/documento_1.docx

Hoy es ampliamente compartido que la educación y el cuidado temprano son básicos para el desarrollo de los niños. Sin embargo, los sistemas educativos han centrado su interés en la educación obligatoria, los cuales se han vuelto más funcionales e instructivos y menos integrales acorde a las necesidades educativas para la ciudadanía.
Esta presentación discute los enfoques de la mejora en relación a los modelos educativos presentes en Cataluña y en Chile. Desde la visión de los actores se busca fundamentar la idea que la mejora surge desde la autonomía, reflexión e integración, lo cual se contrapone o enfrenta con la presión desde la institucionalidad, llevando intencionalmente o no a un reduccionismo de los procesos educativos.
A partir de un marco integrado de teorías críticas al funcionalismo imperante en los sistemas regidos por la demanda, y la validación de cuasi mercado, se buscó integrar enfoques para mirar un fenómeno que es social y a la vez se fundamenta en principios pedagógicos. Esta convergencia busca sustentar la lectura sociológica y epistemica sobre la educación y la enseñanza. Por otra parte, y acorde a los objetivos propuestos, se busca responder a la pregunta sobre los sentidos que tiene hoy mejorar, y cuáles son los discursos que median la enseñanza de los niños y niñas en un contexto dado. Es así, que se realizó un

trabajo de campo en escuelas de Barcelona y Valparaíso, bajo un diseño cualitativo con un proceso de retroalimentación al final del campo.
La educación infantil representa un ejemplo de gestión de la mejora desde las bases de la enseñanza y con foco en el aprendizaje de los niños. La mejora se enfoca en los procesos, sin descuidar los elementos estructurarles. Encontramos profesionales que dialogan en sus comunidades y miran su entorno como una oportunidad.

PROMOVIENDO UNA DIETA SALUDABLE A TRAVÉS DE LA ESCUELA

Adriana Aubert; Tinka Schubert
Universitat de Barcelona; Universitat Rovira i Virgili

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/comunicacio-sociologia-educacio-aubert-schubert.docx

La literatura científica ja ha demostrat que la pobresa afecta negativament a la salut de les persones, essent el limitat accés a serveis i informació sobre la salut un dels elements claus d'exclusió social en contextos marginals. L'alimentació saludable és crucial per a l'adequat desenvolupament i aprenentatge dels nens i nenes. Donat que la major part del nens i nenes a Espanya consumeixen almenys un àpat a l'escola, aquesta resulta cada vegada més important per a respondre al repte de fomentar una dieta saludable als centres educatius. A la present comunicació ens centrarem en analitzar les contribucions que pot fer l'escola per fomentar una ~~a la~~ dieta saludable no només en l'àmbit escolar sinó també transferint-ho en l'àmbit de la llar. Per això ens basem en els resultats obtinguts en el projecte del Plan Nacional I+D "Actuaciones socioeducativas de éxito para la superación de la pobreza" que parteix de les contribucions realitzades en el projecte INCLUD-ED del 6è Programa Marc de recerca de la Comissió Europea, identificant actuacions educatives d'èxit. Utilitzant la metodologia comunicativa s'ha portat a terme un estudi de cas en un barri marginal d'Espanya marcat per alts índex de pobresa i exclusió social. L'estudi de cas mostra com és possible no només fomentar una dieta saludable a l'escola sinó respondre al repte de millorar la salut de persones en pobresa del barri. Com en molts altres centres educatius, l'escola ofereix un esmorzar saludable, promou el consum de fruita i verdura alhora que limita ingredients que puguin perjudicar la salut. Però, més enllà d'aquesta important tasca en l'àmbit escolar, el foment d'aquesta dieta saludable es transfereix al context privat de les famílies. Això ho afavoreix la participació activa de la comunitat en la presa de decisions i en tots els àmbits del centre. D'aquesta manera, el diàleg promogut per l'escola amb les famílies sobre les qüestions rellevants del procés educatiu dels seus fills i filles, arriba també a plantejar la necessitat de millorar l'alimentació. L'escola, aconsegueix així superar la falta de coneixement sobre què és una dieta saludable i millorar les condicions d'alimentació de les persones del barri, sobretot garantint el dret de les nenes i nens a menjar sa.

Divendres 21 d'Abril 15:15- 17:00
Moderació: Cecilio Lapresta
Universitat de Lleida
Aula 503

LES VEUS DEL PROFESSORAT: DISCURSOS LINGÜÍSTICS DELS DOCENTS A SECUNDÀRIA

Vanessa Bretxa; Llorenç Comajoan; F. Xavier Vila

Universitat de Barcelona; Universitat de Vic; Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/educacio-abstract-vbretxa.pdf

En aquestes primeres dècades del segle XXI en què la realitat multilingüe de molts instituts i escoles catalans és innegable, la gestió de les llengües, de la programació per ensenyar-les, del seu ensenyament efectiu, i de la seva presència a dins i a fora de l'aula ha esdevingut un tema cabdal de les vides de molts centres educatius i de moltes famílies. En el transcurs del darrer segle, Catalunya ha experimentat unes transformacions sociolingüístiques de gran magnitud. D'una banda, el país homogeni i essencialment monolingüe de començaments del segle XX ha anat rebent diverses onades immigratòries que l'han transformat en una societat lingüísticament i culturalment diversa (Arnau, 2013; Pujolar, 2010; Vila & Galindo, 2012). D'altra banda, els canvis polítics, socials, tecnològics i culturals han fet que segments cada vegada més amplis de la població hagin anat aprenent llengües, tant segones com estrangeres (Pérez, Lorenzo, & Trenchs, 2016). Aquesta comunicació és el fruit d'una recerca dissenyada per respondre aquests objectius: a) Com és la realitat lingüística dels centres educatius (coneixements, usos, qualitat lingüística, etc.) i b) Com es gestiona aquesta realitat lingüística (model lingüístic, acollida dels nouvinguts, usos vehiculars, promoció del català, tensions a l'aula, formació docents, etc.). Es van fer 40 entrevistes a professors i equips directius de 13 instituts de quatre localitats catalanes. Les entrevistes es van dur a terme durant el curs 2013-14 i es van analitzar posteriorment mitjançant l'anàlisi de contingut (Krippendorff, 2013).

La diversitat cultural als centres privats catalans

Rosa Benabarre
Universitat de Lleida

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/la-diversitat-cultural-als-centres-privats-catalans-pdf.pdf

La diversitat cultural, fruit de la immigració i altres elements globalitzadors, ens porta a coexistir amb noves presències culturals i religions en una societat plural (Vilà banys, Burguet et al. 2015). El panorama educatiu actual, com a conseqüència, presenta una realitat social molt canviant a causa de la diversificació de realitats culturals i confessions religioses. La presència d'alumnat d'origen immigrant en els centres d'educació infantil i primària de titularitat pública és més que evident, però l'estudi de la diversitat cultural en els centres de titularitat privada és desconeguda i la seva realitat és cada vegada més evident, per això és necessari una anàlisi en profunditat per a la seva òptima gestió. Què estan fent els centres concertats catalans en aquest sentit? Aquest esdevé el punt de partida de la present investigació. L'atenció a la diversitat des d'una perspectiva intercultural defineix el seu projecte educatiu des del principi de l'heterogeneïtat intercultural i incideix més en els aspectes de desigualtat (Essomba, 2005), el camí en el qual s'ha de fonamentar el paradigma educatiu actual com a resposta a aquest fenomen. Els objectius que es plantegen en aquesta investigació són principalment: conèixer la situació dels centres concertats catalans, analitzar els discursos de l'administració i descobrir les bones pràctiques en un centre educatiu concertat català. L'orientació metodològica utilitzada és la investigació qualitativa. L'objectiu plantejat és analitzar la pràctica educativa en relació a la gestió de la

diversitat cultural i religiosa que conviuen en un determinat centre concertat de la ciutat de Lleida, el col·legi de Jesuïtes Educació, ClaverRaimat, on s'està duent a terme un procés d'innovació educativa i pedagògica. L'anàlisi d'aquesta pràctica, mostra que l'escola intercultural i inclusiva és el factor decisiu per a l'augment de la qualitat educativa de tots, ja que proporciona una mirada global específica sobre la diversitat i la identitat cultural.

L'EDUCACIÓ INTERCULTURAL ALS CENTRES DE CATALUNYA

Mònica Macia
Universitat de Lleida

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resum_1.docx

Tot i els esforços que realitza la Unió Europea i el Consell d'Europa per establir unes línies d'actuació generals respecte a l'educació intercultural, a la pràctica cada país desenvolupa la seva pròpia manera d'entendre i treballar la interculturalitat. A més a més, a Espanya trobem que aquesta varietat de conceptes i pràctiques es reprodueix a les diferents comunitats autònomes (com a conseqüència del paper que juguen els diversos governs autonòmics en matèria educativa) i, dins de cada comunitat, també hi ha diferències importants segons els centres. En aquest context, el treball que es presenta analitza què entenen les escoles de Catalunya per educació intercultural i com l'apliquen, situant el seu discurs dins de les línies generals europees (i diferenciant, sobretot, entre 'atenció a la diversitat' i 'treball per a la diversitat'). La metodologia utilitzada ha set quantitativa (enquesta). La mostra és de 380 centres públics de Catalunya que imparteixen els estudis d'educació primària, i es va passar el qüestionari a membres dels equips directius per considerar-se els informants que millor podien conèixer i explicar com s'està gestionant i com es treballa la diversitat cultural a les seves escoles. Els resultats mostren, per una banda, que tant el discurs com la pràctica educativa es centren sobretot en l'atenció a la diversitat (accions destinades majoritàriament a aquells que tenen altres cultures), quedant doncs l'amplitud i abast del concepte d'educació intercultural restringit a pràctiques que podríem titllar de multiculturals. A més a més, els resultats de l'enquesta mostren una segona tendència: el discurs i la pràctica de la diversitat cultural és major en aquells centres amb un nombre més elevat d'alumnat immigrant. Aquest estudi, doncs, evidència la necessitat de formació dels mestres/directors sobre el què i el com de l'educació intercultural, un canvi necessari si el que volem és aconseguir escoles realment interculturals.

PROCESSOS DE TRANSICIÓ EN EL NIVELL DE MÁSTER: EL PROJECTE DELS ESTUDIANTS INTERNACIONALS COM A SUBJECTES EN LA MIGRACIÓ QUALIFICADA

Robert-Guerau Valls Figuera; Marta Venceslau; Mercedes Torrado; Pedro Jurado: Daniela Rojas
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resum-tgn.docx

L'augment dels estudiants internacionals està relacionat amb la internacionalització de l'educació superior. Actualment, assistim a una diversificació de perfils dins l'estudi de la població migrant amb necessitats, expectatives i transicions diferenciades. Wiles (2008) utilitza el terme *migrants on the middle* per agrupar aquelles persones que es trobarien entre les elits i els emigrants més desafavorits. Aquests, es mouen més enllà de la pura racionalitat econòmica i busquen

altres tipus de capital social/cultural per millorar la seva posició.
Aquesta comunicació es centra en la descripció de les transicions dels estudiants internacionals que venen a Barcelona per cursar un màster, aproximar-se a la vivència que tenen respecte als seus projectes vitals, l'evolució del seu projecte professional i la construcció de la seva identitat. S'aborda des d'un enfocament mixt degut a la complexitat i la necessitat d'una complementarietat de les dades. La informació recollida a partir del qüestionari dissenyat en el marc del projecte "La orientación en los procesos de transición a los estudios de master oficial", aporta dades de 37 estudiants. La segona fase busca comprendre el procés de transició, des de l'etapa de presa de decisió de viatjar a l'estranger, fins a l'etapa d'adaptació i integració al nou context social i educatiu, mitjançant les narratives de cinc estudiants. En primer lloc, s'identifica el desenvolupament d'un projecte professional i elements financers i administratius com a factors previs en el procés de presa de decisió. En segon lloc, els factors determinants en el procés d'adaptació: el suport social percebut per part dels companys i les diferències en la cultura acadèmica son elements que destaquen especialment.

MARTIAL ARTS FOR EDUCATION AND SOCIAL INTEGRATION: THE CASE OF JUDO

Valerio Zanardi
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/judo-abstract-acs-zanardi-final.rtf

From its origins, Judo - a revitalisation of the toolkit of ancient Samurai techniques - was codified and disseminated as an educational system with the explicit aim of providing practitioners with a "means for self-perfection" and society a "positive contribution" (Kano, 1915).
The progressive importance of its founder, Jigoro Kano - director from 1898 of the Japanese Education Ministry - and his unflagging activity on the international stage - made the practice of Judo become: 1) included extensively in Japanese educational institutions; and 2) a formalised and popular sport included in the 1964 Olympic Games.
The polarisation between the original intentions of the founder and the further agonistic drifts, fuelled a enduring debate amongst the community of observers and practitioners.

Focusing on this debate, the more philological interpretation of Judo as an educational system (based on the optimisation of energy and the collaborative spirit among individuals) makes sacred its supporting philosophy and in effect claims a sort of moral supremacy with almost untouchable educative purposes put on display.
The goal of this communication is both to criticise and to substantiate this interpretation and deliver a more complex analysis focused on: a) the role of martial arts in the transition of Japan to modernity; and b) ethnographic research on the practice of Judo.
In particular, following a Foucaultian framework, the forced transformation of Japan from the Meiji Epoque into a modern nation will be retraced and the role of Judo within the educational system as a disciplinary device for social control will be highlighted.
Also through: a) extended qualitative fieldwork based on covert observation and unstructured interviews; and b) some suggestions provided by Victor Turner, Donald Levine and Loic Wacquant, some

ritual and symbolic implications of Judo as a social practice will be underlined.
Finally, emphasising the educational aspect of the practice of Judo, its relevance and potential use as a device for integration in a multicultural society will be discussed.

Dissabte 22 d'Abril 9:00-9:45
Moderació: Dolors Mayoral
Universitat de Lleida
Aula 503

Evolució del l'alumnat universitari de nou accés i canvis en les estratègies d'accés en els darrers anys a Catalunya

Dani Torrents Vilà
Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resum-cogres-catala.docx

La universitat catalana ha experimentat canvis importants durant les darreres dècades, ja sigui a nivell del nombre i el tipus d'alumnat universitari, com a nivell de la normativa que en regula el seu accés i oferta. El desplegament del pla Bolonya, la connectivitat amb CFGS i l'augment del 66% en el preu de les taxes en són alguns exemples. Aquesta comunicació es planteja, en aquest marc, dos objectius: a) explorar l'evolució del nou accés a la universitat i els perfils d'estudiants que hi accedeixen, i b) analitzar si s'han produït canvis en les estratègies d'accés que configuren els estudiants.
Parteix del debat sobre les desigualtats verticals que es produeixen entre nivells educatius diferents, i les desigualtats horitzontals dins el mateix nivell universitari. Un debat pertinent tenint en compte el creixement de l'accés a aquest nivell educatiu i a la creixent diversificació i jerarquització dels estudis universitaris.
Per respondre els objectius proposats s'analitza les dades de registre d'accés de les universitats públiques presencials catalanes entre 2002 i 2014, amb especial focus a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).
Els resultats mostren que alguns perfils d'alumnat han reduït el seu pes dins de la universitat en major proporció que la resta, especialment si cursaven titulacions de menor risc en termes de preu i dificultat. Corresponen sobretot als perfils de gent adulta, dones, vies d'accés alternatives i origen social baix, posant fre així al procés de democratització de l'alumnat iniciat als anys 80 i 90. Aquest procés s'accentua en els últims anys analitzats, coincidint amb l'augment del preu de 2012.
S'ha produït alhora un increment important de la dedicació *part-time*, passant del 8% al 18% en l'alumnat d'origen social baix que cursava titulacions de major risc com les Enginyeries. També ha augmentat la compaginació laboral en estudiants de 17-18 anys d'origen social baix.

Precarietat anticipada. Decisions educatives en temps de crisi

Alícia Villar; Sandra Obiol; Joan Carles Bernad
Universitat de València

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/precarietat-anticipada.docx

Durant les darreres dècades estem assistint a una redefinició dels vincles entre el sistema educatiu i el món productiu, afeblint-se l'autonomia relativa entre ambdós mons per la mercantilització de les esferes de la vida (Rifkin, 2000). A més, el pes que tradicionalment han tingut els estudis superiors com a factor de mobilitat social ascendent està essent qüestionat en recerques recents (Carabaña, 2004; Martínez

Celorrio i Marín Saldo, 2012; Bogino, 2016). Aquest pes ha de ser matisat per fenòmens com la sobrequalificació i la subocupació.
L'objectiu d'aquesta comunicació és esbrinar quines són les percepcions i els significats que els hi atorguen els joves als estudis superiors i si aquestes percepcions canvien amb l'edat i l'avançament en els itineraris formatius. La comunicació es basa en els resultats obtinguts en dues recerques: «La decisió entre anar-se'n o quedar-se? Anàlisi de les estratègies formatives, laborals i vitals dels joves universitaris valencians davant la crisi econòmica» i «Quin és el camí que he de seguir? Itineraris formatius i transicions educatives des de la secundària a l'educació superior a través d'una investigació longitudinal qualitativa» en les quals hem entrevistat a 40 joves als qui hem preguntat, entre d'altres qüestions, quin significat li donaven als estudis superiors.
En el contrast de les narracions dels estudiants de batxillerat i de màster universitari copsem com ha estat aquest canvi i com això s'inserta en un moment de crisi econòmica que ha vingut a aguditzar més la manca de certeses actual. Vislumbrem una situació de precarietat anticipada, és a dir, que la previsible precarietat laboral marca de manera significativa les decisions educatives dels joves i s'avança en els seus discursos com a estudiants.

INNOVACIÓN E INCLUSIÓN DIGITAL EN EDUCACIÓN SUPERIOR. ANÁLISIS DE LA IMPLEMENTACIÓN LA FILOSOFÍA DIY EN LA UNIVERSIDAD

Pablo Rivera Vargas
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/innovacio-n-e-inclusio-n-digital-en-educacio-n-superior-ana-lisis-de-la-implementacio-n-la-filosofi-a-diy.docx

En esta comunicación se presenta un análisis de la implementación del proyecto DIYLab (Do-It-Yourself in Education), financiado por el programa Lifelong-Learning de la Comisión Europea (543177-LLP-1-2013-1-ES-KA3MP) (http://diylab.eu/). DIY corresponde a las siglas *Do-It-Yourself* y se trata de una iniciativa que propone situar al estudiante en el centro de la experiencia formativa, convirtiéndolo en productor de sus propios materiales de aprendizaje. Se trata de una propuesta que anima a cualquier persona a realizar proyectos sin la ayuda de expertos. Frente a una visión generalizada de los individuos como consumidores pasivos de lo que otros producen (Xie, Bagozzi y Troye, 2008), se insta que quienes desarrollen proyectos DIY elijan las herramientas disponibles, diseñen el proceso de trabajo y actúen como evaluadores para decidir si el producto final se corresponde con lo esperado (Wolf y McQuitty, 2011).
Metodología: El proyecto, donde participan seis centros de Primaria, Secundaria y Educación Superior de tres países europeos (España, Finlandia, República Checa), se ha ejecutado en tres fases. (1)preparación, (2)implementación, (3)análisis de la implementación. En total su duración se ha extendido a 36meses.
En esta comunicación, presentaremos algunos resultados que han surgido la tercera fase, y particularmente de su ejecución en la Universidad de Barcelona (en 8 asignaturas de grados pertenecientes a la Facultad de Educación).
A partir de observaciones en el aula, y de las experiencias y manifestaciones de docentes y estudiantes obtenidas mediante entrevistas individuales(16) y grupos de discusión(4), expondremos las principales dimensiones analíticas que han emergido en relación a la experiencia formativa DIY.
Resultados: Un análisis preliminar de la implementación de DIY nos ha llevado a las

siguiente conclusiones iniciales: -Incorporar las trayectorias y culturas del estudiantado ha resultado fundamental para vehicular los contenidos curriculares hacia los aprendizajes esperados; -La aplicación de DIY ha facilitado cambios en el proceso de aprendizaje, predominando la horizontalidad en la relación con el docente y la autorregulación.; -La inserción de tecnologías digitales ha servido para facilitar y amenizar los procesos de enseñanza/aprendizaje; -Los procesos de apropiación tecnológica han sido mixtos. Los estudiantes se han nutrido de un esquema digital que les ha permitido expresar sus iniciativas con mayor libertad. Además, parte del profesorado ha aprendido a asimilar competencias digitales básicas, reduciendo la brecha digital entre ambos.

IMAGINANT EL FUTUR: UNA ANÀLISI DELS PATRONS DE GÈNERE I CLASSE EN LA CONFIGURACIÓ DE LES ASPIRACIONS EDUCATIVES DELS JOVES

Aina Tarabini; Marta Curran
Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/imaginant-el-futur-tarabini-i-curran-congrescatalasociologia-2017.docx

Les aspiracions educatives dels joves estan profundament marcades per dinàmiques de desigualtat social (Dupriez, et al 2012; Gale i Parker, 2015). Lluny dels discursos hegemònics neoliberals que entenen les decisions educatives com qüestions purament racionals i individuals, és nombrosa la recerca que posa de manifest l'impacte de la classe social i el gènere en la construcció de les identitats dels i les joves i, conseqüentment, en els seus imaginaris, expectatives, aspiracions i eleccions educatives (Reay, et al 2001; Ingram, 2009; Berrington, et al, 2016; Stahl, 2015). L'objectiu d'aquesta comunicació és desenvolupar una reflexió crítica sobre la utilitat d'emprar les eines teòriques de Bourdieu per entendre la construcció de les aspiracions educatives. En concret, la comunicació analitza, d'una banda, la utilitat dels conceptes d'habitus individual (Bourdieu i Wacquant, 1992) i institucional (Reay, 1998; Reay, et al 2001) i, d'altra, reflexiona sobre la capacitat d'aquests conceptes per copsar i explicar els patrons de gènere que configuren les expectatives i aspiracions educatives dels joves (Rampino i Taylor, 2013). L'anàlisi, de caire etnogràfic i desenvolupada en el marc del projecte ABJOVES, es basa en cinc casos d'estudi a instituts públics de la ciutat de Barcelona i, específicament, en 46 entrevistes en profunditat a nois i noies de classe treballadora que estan en els dos darrers anys de la seva educació secundària obligatòria (3er i 4art d'ESO) i, per tant, en un moment clau per a configurar les seves oportunitats educatives futures.

ESCLAVES DEL TEMPS UNA ANÀLISI DE LA DESIGUALTAT DE GÈNERE DE LES PERSONES AMB TITULACIONS UNIVERSITÀRIES EN L'ACCÉS A L'OCUPACIÓ DURANT LA GRAN RECESSIÓ A ESPANYA

Juan Ramón Jiménez-García
Universitat Pompeu Fabra

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/esclaves-del-temps-abstract-educacio-jimenez-garcia.pdf

El següent article analitza les desigualtats de gènere en l'accés al mercat de treball de les persones amb titulacions universitàries durant la Gran Recessió a Espanya. A partir de les dades presentades per l'Enquesta d'Inserció Laboral de Titulats Universitaris (INE, 2016), s'estudien els factors individuals, contextuals i temporals que defineixen la transició de la universitat a una ocupació. La hipòtesi principal de l'estudi

planteja que una part de la desigualtat de gènere que es dóna en l'accés a l'ocupació es deu al temps que passen les dones en la desocupació des que acaben una titulació fins que aconsegueixen accedir a una ocupació. Per a la comprovació empírica es realitza un estudi històric d'esdeveniments (Bernardi, 2003; 2006) en el qual s'analitza la durada del període iniciat des de la finalització dels estudis a 2009, fins a la transició a la primera ocupació. Les principals variables de control són el gènere, el tipus de carrera estudiada, la comunitat autònoma, l'edat, el capital humà i l'autoocupació de les persones enquestades. Els resultats preliminars suggereixen que, mentre que les dones que estudien carreres universitàries masculinitzades -aquelles en què més de la meitat dels estudiants són homes- triguen més temps que els seus coetanis masculins a realitzar una transició de la universitat al mercat de treball, els homes que estudien carreres feminitzades triguen menys que els seus coetanis femenins en trobar una feina.

GÈNERE I GENERACIÓ EN LES PAUTES D´EDUCACIÓ JUVENIL POST-OBLIGATÒRIA

Pau Miret Gamundi; Elisenda Rentería; Guadalupe Souto
Centre d'Estudis Demogràfics i Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/miretrenteriasouto-sociologia2017.docx

Pregunta de recerca i Marc teòric: En les darreres dades sobre la biografia educativa per cohorts es constata que les taxes de fracàs escolar i d'abandonament educatiu primerenc són extraordinàriament més elevades entre els homes, i que existeix una forta heterogeneïtat territorial a Espanya. De manera complementaria, s'observa en l'assoliment d'un grau superior la mateixa distribució en sentit contrari. La investigació busca avaluar l'extensió de l'escolarització post-obligatòria segons gènere i generació i observar si hi ha patrons territorials, per posteriorment analitzar quines variables sociodemogràfiques i econòmiques expliquen aquestes diferències.

Metodologia: Fem servir dades del panell rotatiu de l'Enquesta de Població Activa (EPA), on la informació dels membres d'una llar es repeteix fins un màxim de sis trimestres consecutius. Fent servir aquest disseny, es reconstrueix la biografia escolar post-obligatòria de les generacions nascudes entre 1970 i 1989, amb 17-25 anys, en una mostra de 695.896 joves residents a Espanya entre el curs escolar de 1987-88 i el de 2014-15. Utilitzant la regressió logística per a dades panel, es calcula la probabilitat de mantenir-se estudiant segons generació, edat, sexe i província. Complementàriament, s'analitza el nivell d'instrucció assolit per les diverses generacions a escala provincial, amb l'objectiu d'esbrinar si la revolució de gènere es plasma també en aquesta variable.

Principals resultats: Els resultats preliminars confirmen que les dones tenen una major probabilitat de continuar estudiant que els homes, així com que existeixen desigualtats territorials a Espanya que defineixen una regió Nord on la continuïtat escolar és molt més probable que a la regió Sud i Sud-Est, així com a les illes. L' anàlisi per generacions mostra que pels homes, una situació de bonança econòmica quan acaben l´educació obligatòria redueix molt les probabilitats de continuar estudiant i viceversa, patró que no es confirma en les dones, que continuen estudiant en qualsevol situació.

Grup de Treball 9. Desigualtats Socials

Coordinació: Cristina Sanchez; Roger Campdepadrós
Universitat de Girona

Divendres 21 d'Abril 9:00-10:45
Moderació: Liviu Mara Catalín
Universitat Rovira i Virgili
Aula 311

Reincorporación y retención de los trabajadores de edad en el mercado de Trabajo. La contribución de la formación.

Josep M. Sanahuja Gavaldà; Patricia Olmos Rueda
Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/propuesta-abstract-congreso-sociologia-revisado.pdf

Actualmente, uno de los colectivos en situación de vulnerabilidad, riesgo de exclusión y fuertemente afectado por la situación de crisis económica es el de personas de edad de más de 55 años. Su participación activa e integral en la sociedad y en el mercado de trabajo deviene uno de los retos actuales en el marco de las políticas de empleo de la Unión Europea, siendo el fomento de la educación y la formación permanente uno de sus principales ejes de acción sobre el que se articulan estas políticas. La presente investigación (Proyecto de I+D+I, del programa estatal de investigación, desarrollo e innovación orientada a los retos de la sociedad. El impacto de la normativa en el empleo de los trabajadores de edad. Evaluación y propuestas de mejora. DER2013-41638-R), con el fin de obtener una aproximación a la situación socio-laboral de las personas mayores de 55, ha analizado la opinión de 16 personas trabajadoras mayores de 55 años (en situación de paro y en activo) y 11 representantes de la Administración, patronal y agentes sociales del contexto catalán, mediante la aplicación de entrevista y grupos de discusión. Los resultados evidencian que la edad es un factor discriminatorio ya que, especialmente los trabajadores, consideran que a partir de los 50 años son laboral y socialmente infravalorados, debido a los prejuicios negativos inherentes. Además, tanto los trabajadores como las instituciones manifiestan la importancia de la formación en la reinserción y mantenimiento del trabajo en personas de +50. No obstante, para que la formación sea efectiva como política de ocupación debe ajustarse a las necesidades del mercado de trabajo, del puesto de trabajo

y estar orientada a potenciar la empleabilidad. Finalmente, entre las propuestas para prolongar la participación laboral activa de los trabajadores de edad en el mercado de trabajo, se apuntan la jubilación parcial y la reducción o adaptación de la jornada laboral, dos medidas que los participantes del estudio ven con recelo por la falta de apoyo de la administración y la situación de pobreza que podría crearse.

¿HA CAUSAT LA CRISI ECONÒMICA UNA POLARITZACIÓ DE LES TRAJECTÒRIES LABORALS DELS JOVES? UNA MIRADA DES DE L'ORIGEN SOCIAL

Joan Miquel Verd; Lídia Yepes
Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/verd-yepes-abstract-vii-congres-catala-de-sociologia_1.doc

Està fora de tot dubte que la crisi econòmica està afectat especialment al col·lectiu jove. El que encara no s'ha analitzat suficientment és fins a quin punt la crisi ha implicat una polarització en les trajectòries laborals dels joves i si aquesta polarització suposa una ruptura respecte al període anterior de creixement econòmic. La ponència que es presenta pretén respondre a aquestes dues qüestions adoptant una perspectiva longitudinal i fent servir dades que ofereixen una perspectiva més àmplia que la s'extreu de les dades oficials de caràcter agregat. Per a això, s'utilitzen dades procedents del projecte de recerca REDEMAS ("Les xarxes socials com els recursos i mecanismes per a la recerca de feina i el suport social en els joves"). La metodologia utilitzada té en compte el caràcter longitudinal de les dades, que s'exploten mitjançant una anàlisi seqüencial desenvolupada amb el programa TraMineR. Aquesta anàlisi permet construir trajectòries amb una riquesa d'informació poc habitual i identificar quins són els factors que permeten explicar les diferències observades. Els resultats mostren que l'origen social segueix essent un factor determinant en el desenvolupament de les trajectòries laborals i que altres factors que incideixen sobre la trajectòria laboral s'han de relacionar amb aquesta variable d'origen social.

L'IMPACTE DE LA CRISI ECONÒMICA EN ELS COL·LECTIUS DEPENDENTS A CATALUNYA: UNA APROXIMACIÓ EVOLUTIVA A LA SITUACIÓ DE LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA EN PERSPECTIVA COMPARADA

Pol Maceira Duch
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/l-rsquo-impacte-de-la-crisi-economica-en-els-col-lectius-dependents-a-catalunya_1.pdf

La crisi econòmica ha suposat una regressió en les condicions de vida de la població catalana, espanyola i europea però tots els col·lectius no han patit de la mateixa manera els efectes negatius de la destrucció de l'ocupació, la pèrdua de poder adquisitiu i l'augment de les taxes de pobresa i exclusió social. Més de 8 anys després que esclatés la crisi és pertinent conèixer l'impacte desigual que ha tingut aquesta tessitura tant en la realitat dels diferents col·lectius dependents com en la d'aquells que es troben en edat activa. Resulta necessari reflexionar sobre l'abast i la implicació dels indicadors europeus més emprats. Són una bona aproximació als sectors més vulnerables de la societat? Per superar el biaix que pot

comportar la dinàmica generalitzada d'empobriment es pot emprar la perspectiva ancorada de la pobresa. Aquesta opció metodològica, permet matisar les taxes anuals de risc de pobresa i identificar més clarament els col·lectius que han patit més la crisi econòmica. Per exemple, en el conjunt d'Espanya, es poden observar fins a 8 punts percentuals de diferència en termes de taxa de risc de pobresa si s'ancora el llindar l'any 2008. Esping-Andersen (1993), Navarro (2006, 2009), Flaquer (2012, 2014, 2016) o Marí-Klose (2015, 2016) permeten aproximar-se des de diferents i, alhora, complementàries visions al fenomen de la pobresa, la vulnerabilitat infantil i adolescent i la desigualtat social. (…) la comunicació es fonamenta en una perspectiva de drets en tant que té com a objectiu contrastar la translació pràctica dels compromisos adquirits en l'àmbit supranacional, concretament a partir de la Convenció sobre els drets de l'Infant. Posar en relleu l'impacte de la crisi en la vida dels infants i adolescents ha de contribuir a la sensibilització vers aquesta qüestió i a la reflexió dels diferents agents polítics i socials sobre les mesures a emprendre a partir d'ara. La població d'entre 0 i 17 anys és la que presenta una taxa de risc de pobresa més elevada (29,4% a Catalunya) i la que, alhora, pateix una major desigualtat interna (la bretxa de risc de pobresa assoleix el 44,8% respecte a un 35,7% en el conjunt de la societat). El coneixement i el reconeixement d'aquesta realitat ha de permetre valorar la idoneïtat de les mesures empeses així com la recerca de més i millors respostes que contribueixin a la superació de la vulnerabilitat, disminuint els efectes de la transmissió intergeneracional de la pobresa.

QUI PARLA QUÈ? LLENGUA I CLASSE SOCIAL A CATALUNYA

Cristina Sànchez Miret
Universitat de Girona
http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/les-classes-socials-i-la-llengua.docx

Aquest comunicació analitza la relació entre la posició de classe dels individus i la llengua a Catalunya.

L'objectiu de la comunicació és, amb les dades de l'EULP2013 en comparació amb les dades , de l'EULP2008 mostrar tant la composició lingüística dels diferents grups de classe social com els diferents usos lingüístics dels mateixos, per aportar elements que ajudin a identificar el valor social que té la llengua per a cada grup i les implicacions que d'això en resulten per al futur lingüístic del territori.

Tres són els grans grups de classe social que s'han utilitzat per a l'anàlisi de les dades, seguint els resultats d'altres investigacions específiques d'estructura social de Catalunya: la classe mitjana propietària, la classe mitjana assalariada i la classe treballadora.

Els principals resultats ens mostren que la relació entre la llengua i la classe social segueix sent un element força important d'identificació dels grups. D'una banda perquè la majoria dels immigrants vinguts de fora dels territoris de parla catalana van irrompre i segueixen entrant en l'estructura social del país per baix, és a dir, passen a engrossir la classe treballadora del nostre sistema social. De l'altra, perquè segons ens mostra l'anàlisi de les dades 2013, -i també el de les dades 2008-, la llengua catalana encara és un referent de classe mitjana; i, en aquest sentit, és una eina tant de posicionament com de mobilitat. Això fa que, pertànyer o no a aquesta classe mitjana, tingui una relació directa amb la identificació i l'ús de la llengua catalana, malgrat provenir d'una realitat lingüística familiar diferent; que no es dóna, si més no, en la mateixa mesura, en la classe treballadora.

Divendres 21 d'Abril 3
15:15-17:00
Moderació: Liviu Mara Catalín
Universitat Rovira i Virgili
Sessió Conjunta: GT7 Teoría Sociològica / GT9 Desigualtats Socials
Aula 311

Elements claus teòrics de la política adreçada a la inclusió social de grups vulnerables a Europa

Esther Oliver; Cristina Pulido i Ana Vidu
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resumacs-teoriasociologica_1.pdf

Un dels objectius establerts sota el projecte finançat dins del programa H2020 de la Comissió Europea, SOLIDUS - Solidarity in European Societies: empowerment, social justice and citizenship és identificar quines són aquelles polítiques d'èxit adreçades a la inclusió social de grups vulnerables. En aquest sentit un dels elements claus identificats és la incorporació dels grups vulnerables tant en el disseny, la implementació i l'avaluació de les polítiques dutes a terme fruit de la revisió de la teoria adreçada en aquest àmbit. Dintre d'aquesta línia es presentaran cóm s'ha relacionat les contribucions rellevants al respecte i quins resultats teòrics han donat, com per exemple la reflexió entorn la governança participativa de Wright i Fung i els seus elements principals, el concepte de democràcia deliberativa desenvolupada per Elster i també destacada per Habermas, la contribució de la reconnexió entre la política i les persones com element clau assenyalat per Weir i Ganz, i la clau de la relació entre multiculturalisme i ciutadania de Kymlicka en el desenvolupament de polítiques. Un dels elements resultants és la identificació del diàleg entre els diferents agents basat en les evidències com a clau d'èxit en el desenvolupament de les polítiques d'inclusió social.

La dicotomía deficiencia/discapacidad como articulación legitimadora de la exclusión de las personas con discapacidad. (Re)pensar el cuerpo vivido como lucha contra la desigualdad

Tomás Speziale
Universidad de Buenos Aires

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/grupo-9-tomas-speziale-abstract.docx

El modelo social de la discapacidad emergió en la decada del setenta a partir de una crítica al modelo médico basada en la separación de la deficiencia, entendida como una limitación o patología biológica, y la discapacidad, explicada como producto de aquellas barreras socialmente construídas que impiden la plena realización del individuo en la sociedad. Así, al buscar diferenciarse de la mirada médica, el primer modelo sostuvo una fuerte oposición entre ambos conceptos, generando la exclusión del cuerpo discapacitado de la reflexión sobre la discacapacidad. Queriendo desnaturalizar esta última, se ha reificado la deficiencia, impidiendo poder captar su contenido social.
El presente trabajo pretende contribuir teóricamente a superar esta antinomia, evitando excluir del centro de la cuestión al cuerpo vivido, es decir, a las percepciones, sentimientos, sensaciones y pensamientos de las personas con discapacidad. En este sentido, abordar la crítica que hace Ian Hacking en La construccion social de qué (2001) a la idea de "construcción social" como categoría explicativa que agota el

estudio de los fenómenos sociales, nos permitirá recuperar una mirada que no se deja atrapar por el dualismo cartesiano mente/cuerpo, y que, en consecuencia, posibilita el abordaje del último sin caer por eso en un biologicismo.

ELEMENTS QUE AFAVOREIXEN LA PARTICIPACIÓ DE LES DONES ARABOMUSULMANES A L'ESCOLA: IMPACTE EN LA CONVIVÈNCIA I LA GESTIÓ DE CONFLICTES

Olga Serradell; Maria del Mar Ramis; Emilia Aiello
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/congres-acs-serradell-ramis.pdf

La recerca que presentem analitza la implicació de les dones arabo-musulmanes en el procés d'implementació del model dialògic de prevenció i resolució de conflictes en una escola d'una zona desfavorida de Catalunya, molt afectada per la crisi i amb un 80% de població estrangera, la majoria d'origen marroquí. L'objectiu és identificar l'impacte que té la participació d'aquestes dones en la resolució i prevenció de conflictes a l'escola, especialment els que tenen a veure amb l'assetjament escolar. Partim d'aportacions com les de Sen (1999) o Touraine (1997, 2006) entorn a la capacitat de les dones de superació de desigualtats socials i culturals; així com de les contribucions que des dels estudis de gènere fan Göle (2005, 2012) o Puigvert (2001) donant visibilitat a l'acció de les dones, les veus de les quals han estat tradicionalment silenciades. Per l'anàlisi hem escollit la metodologia comunicativa pels excel·lents resultats que obté en l'estudi dels grups socialment vulnerables (Mertens & Sordé, 2014) i ens ha permès aprofundir en aspectes rellevants dels processos d'exclusió i transformació que viuen aquestes dones en la seva quotidianitat. En concret hem identificat alguns dels elements que afavoreixen la participació efectiva de les dones arabo-musulmanes a l'escola estudiada; i hem analitzat els efectes en la convivència dins i fora del centre que té la seva participació en les comissions i altres actuacions dutes a terme a l'escola mostrant la seva capacitat de mediació i gestió dels conflictes.

Dissabte 22 d'Abril 9:00-10:45
Moderació: Cristina Sànchez
Universitat de Girona
Aula 501

DESAFÍOS Y TENSIONES DE LAS POLÍTICAS DE TRANSFERENCIAS MONETARIAS CONDICIONADAS EN LA INTERSECCIÓN GÉNERO, POBREZA, TRABAJO Y TIEMPO

Judith Muñoz Saavedra
Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/mujeres-y-transferencias.docx

Los Programas de Transferencias monetarias Condicionadas, PTC, son uno de los instrumentos más importantes de la política pública latinoamericana que tiene por objetivo reducir la pobreza y la desigualdad en la distribución de los ingresos. En estos programas el papel de las mujeres es central porque, mayoritariamente, son las administradoras de las transferencias y, a la vez, son quienes deben responsabilizarse del cumplimiento de las condicionalidades. La asignación de esta doble tarea ha tenido lecturas disimiles y ha sido cuestionada desde los estudios feministas por reforzar las desigualdades entre hombres y mujeres. Por ello, a partir de un estudio de caso realizado con mujeres en situación de pobreza, usuarias de los PTC, de la comuna de Viña del

Mar- Chile, se propone describir el conjunto de oportunidades de estas mujeres a través de un modelo analítico que interrelaciona las variables: Género, Pobreza, Trabajo y Tiempo. Para, a continuación, revisar el papel que tienen las transferencias en el refuerzo de la división sexual del trabajo, el aumento de la carga de trabajo de la doble jornada de las mujeres y la maternalización de las políticas antipobreza. A la luz de este análisis, se plantean algunos desafíos relacionados con la autonomía de las mujeres, la agencia y el desarrollo de capacidades básicas. El diseño metodológico corresponde a una investigación cualitativa longitudinal (ICL) de panel cuyo propósito es comparar y estudiar los cambios en las usuarias y en los enfoques de las políticas de transferencias, a lo largo de 10 años de funcionamiento del modelo de protección social chileno.

MUJERES DEL TRÁFICO EN RÍO DE JANEIRO: DISCURSO, HISTORIAS DE VIDA Y SISTEMAS DE COHERÈNCIA

Maria Cristina Giorgi; Liana de Andrade Biar; Carlos Vinícius dos Santos Nascimento
Centro Federal de Educação Tecnológica Celso Suckow; Pontifícia Universidade Católica do Rio de Janeiro; Pontifícia Universidade Católica do Rio de Janeiro

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resumo-tarragona-giorgi-biar-nascimento.docx

Actualmente, diversos actores y grupos sociales, especialmente en las periferias del mundo, todavía están desconectados de las transformaciones tecnológicas y discursivas por las cuales han pasado distintas sociedades en los últimos años. En esta presentación, nos volcamos hacia el discurso de mujeres involucradas con el tráfico de drogas en la ciudad de Río de Janeiro, buscando responder a la pregunta: ¿cómo narran sus historias de ingreso en el tráfico y de qué modo dichas narrativas se relacionan con discursos contemporáneos acerca del feminismo y empoderamiento, que inundan los medios de producción social, cultural y académica? Para responder a esta pregunta, realizamos una investigación cualitativa basada en entrevistas con mujeres condenadas por tráfico de drogas en régimen semi-abierto o libertad condicional, en importante institución de la cárcel carioca. Desde las nociones de desviación (Becker, 1963) y estigma (Goffman, 1975), tomamos el orden interaccional de la propia situación de entrevista para evaluar las estrategias de manejo o enfrentamiento de los signos desviados. En un análisis de nivel macro, enfatizamos la relación entre los estudios lingüísticos y sociales, desde el mapeo de sistemas de coherencia (Linde, 1993) y formaciones discursivas (Foucault, 1969), identificados en la cadena de enunciados (Bajtín, 1963) sobre feminidad, explicando las relaciones dialógicas entre ellos. Los resultados, aún preliminares, ya que es un proyecto en curso, remiten a la construcción frecuentes de narrativas de ingreso en el tráfico introducidas por relaciones de causa y efecto de dos tipos: mujeres que no asumen los discursos feministas, y justifican su entrada a la delincuencia desde un compromiso emocional con sus compañeros, donde se resalta la pasividad frente a las acciones narradas y evaluaciones negativas relativas al self pasado, considerado irracional, inmaduro, emocional; mujeres que justifican esa entrada de modo agentivo y protagonista, planteando como pretexto la necesidad del suplemento de ingresos familiares o el deseo de poder. Ambas tendencias parecen relacionarse con estrategias locales de neutralización de desviación/ estigma.

El tràfic de dones amb finalitat d'explotació sexual. Propostes per a la superació d'aquesta greu desigualtat social

Guiomar Merodio; Lidia Puigvert
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/comunicacio-endtrafficking-acs_1.pdf

Aquesta comunicació s'emmarca dins el projecte de recerca I+D "EndTrafficking: Canvis i Innovacions Socials en la Prevenció i Reducció del Tràfic de Dones amb Finalitats d'Explotació Sexual" (2014-2017), dirigit per la Dra. Lídia Puigvert i finançat pel Ministerio de Economia y Competitividad. Aquest projecte té com a finalitat aportar coneixement científic sobre els canvis i innovacions que es produeixen a la societat civil i a les relacions socials, i que influeixen de forma decisiva l'entrada o allunyament a les xarxes de tràfic amb finalitat d'explotació sexual. La literatura científica ha assenyalat factors estructurals de desigualtat social com a causes sistèmiques relacionades amb l'explotació sexual (Logan, Walker & Hunt, 2009; Hodge, 2008). No obstant, existeix un buit de coneixement sobre els factors i les causes relacionades amb la dimensió de les relacions e interaccions socials. Dins els estudis de gènere i de la recerca en ciències socials, End- Trafficking és una recerca innovadora i rellevant, tant en el seu enfocament com en la seva metodologia d'orientació comunicativa, que inclou un extens treball de camp amb quaranta-quatre tècniques qualitatives de recerca, amb entrevistes a professionals, relats comunicatius a víctimes d'explotació sexual i grups de discussió. En aquesta comunicació es presentarà el projecte de recerca, alguns resultats i com està abordant dimensions d'anàlisi fonamentals per a la superació del tràfic de dones amb finalitat d'explotació sexual.

Grup de Treball 10. Famílies i grups de convivència

Coordinació: Anna Escobedo
Universitat de Barcelona

Divendres 21 d'Abril 9:00-10:45
Moderació: Lluís Flaquer
Universitat Autònoma de Barcelona
Aula 312

EL CUIDADO EN LA CONSTRUCCIÓN DE LA CONYUGALIDAD. MARIDOS QUE CUIDAN A SUS ESPOSAS EN SITUACIÓN DE DEPENDÈNCIA.

Montserrat Soronellas-Masdeu; Carlos Chirinos
Univisitat Rovira i Virgili

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/soronellas-chirinos-familiaycuidados-congres-cat-sociol.docx

El objetivo de esta comunicación es reflexionar sobre la transformación de la conyugalidad desde la observación de los cambios en las formas de cuidado de las personas adultas dependientes. En concreto nos interesamos sobre los maridos que se ocupan en el cuidado de las esposas en la etapa del ciclo familiar en que los hijos/as ya se han independizado del hogar. El orden moral vigente hasta inicios de la década de 1990 en nuestro país, exoneraba de los cuidados a los hijos y, claro está a los maridos, a quienes no se consideraba ni tan siquiera preparados para realizar de manera eficiente las tareas de cuidado.

En la actualidad, los cambios sociales, en especial la incorporación de las mujeres al mercado de trabajo, han iniciado la transformación de los valores asociados al cumplimiento de las obligaciones parentales, reduciendo la presión sobre el rol cuidador de hijas y nueras y aumentando la presión sobre el rol cuidador de los maridos. El compromiso conyugal se antepone al compromiso filial y el parentesco se antepone al género. El cuidado, que en el caso de las mujeres ha sido un elemento performativo muy importante de sus roles parentales (madres, esposas…), se convierte también en un factor destacado en la construcción del rol conyugal masculino en los contextos de los cuidados de larga duración.

Esta comunicación abordamos esta transformación y el significado del compromiso conyugal asociado al cuidado a partir de los datos aportados por entrevistas semidirigidas realizadas a maridos que cuidan a sus esposas, en Cataluña, en el contexto de una investigación sobre “Homes cuidadors. Reptes i oportunitats per reduir les desigualtats de gènere i afrontar les noves necessitats de cura”.

Responsabilización femenina y la ejecución masculina en la organización doméstica: reedición del modelo tradicional de roles en parejas de profesionales de la ciudad de Concepción (Chile)

Consuelo Campos
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/propuesta-comunicacion-congreso.docx

Para este congreso, se propone un resumen de los resultados de una investigación empírica cualitativa, (basada en el análisis de 12 entrevistas semi-estructuradas), en torno a las relaciones de género y a los arreglos domésticos configurados en hogares compuestos por parejas de padres y madres trabajadores con estudios universitarios (profesionales), habitantes de la zona de Concepción urbano, Chile. A lo largo del estudio, se problematizaron elementos biográficos (como las expectativas profesionales o el desarrollo laboral) con elementos teórico- contextuales, para el análisis de las dinámicas y rutinas domésticas desenvueltas entre los integrantes de estas familias. A partir de los testimonios, se identifican hallazgos que permiten sostener la persistencia de elementos adscritos al modelo tradicional-patriarcal de distribución de roles, así como también algunos cambios prácticos asociados, puntualmente, a transformaciones en las trayectorias laborales de mujeres y hombres.

En definitiva, la pregunta de investigación que se plantea para la discusión es: ¿Cómo se configura la distribución de roles domésticos en hogares compuestos por padres y madres profesionales de la ciudad de Concepción, Chile y qué elementos son interesantes de considerar para su análisis?

Perspectivas sobre las licencias parentales en México

Cándido Pérez
Early Institute – Mexico

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/ca-ndido-pe-rez.docx

El presente trabajo busca responder a una pregunta central ¿cuáles son los principales retos que enfrenta el desarrollo de las licencias parentales en México?

Actualmente, son muy pocos los trabajos de investigción académica que han indagado sobre las políticas de licencias parentales en México (Moguel, 2014)**.** Por tanto, se considera pertinente un trabajo con un enfoque exploratorio que permita un primer acercamiento al tema.

Por otro lado, dada la relevancia que tiene México en todo el este artículo representa una oportunidad para incorporar al debate internacional los avances y retos que se plantean para el país y toda la región. Aún más oportuno cuando se conoce que en Latinoamérica las políticas y programas que impulsan el involucramiento parental, y particularmente el paterno, son aún incipientes (Barker & Aguayo, 2011).

En la parte central del artículo se describen y analizan cuatro retos que enfrenta las políticas de licencias: 1) la discriminación hacia la mujer embarazada, 2) el alto porcentaje de la población económicamente activa que trabaja en el sector informal, 3) el financiamiento y, por último, 4) el complejo y fragmentado sistema de seguridad social.

En este contexto, se discutirán también las críticas que recientes trabajos publicados por organizaciones con gran peso en Latinoamérica como la OCDE que apoya este tipo de políticas y el Banco Interamericano de Desarrollo que reconoce que aún a pesar de los beneficios reconocidos a las políticas de licencias, su implementación en la región

tiene grandes obstáculos y requerirá un replanteamiento a lo que ha venido desarrollándose en Europa.

WORK AND FAMILY ARTICULATION: A LIFE COURSE APPROACH IN DIFFERENT PROFESSIONAL AND INSTITUTIONAL CONTEXTS

Anna Escobedo; Bernard Fusulier; Diane-Gabrielle Tremblay
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/anna-escobedo-acs-15feb17.pdf

Based on the revision of results from research conducted in different comparable professional and organizational settings in Belgium, Québec-Canada and Catalonia-Spain, this contribution analyzes male and female use of parental leave and other leave arrangements for caring purposes, in different life-phases and institutional contexts (public sector, private non-profit, private for profit). It aims at broadening the discussion on leave, care and gender equality from a life course perspective (early parenthood versus later care commitments), using tools as the Work-Life Balance concept and concluding on prospective scenarios for gender equality developments in 'multi-active societies' analytical frameworks. We conclude that professional environments and organizations have a mediating effect; the work family interactions an interferences can be better understood in different professional contexts. Better understanding of professions and specific careers may help to improve institutional design of Parental Leave, Care Leave and career break schemes. We suggest to take into account these professional and life course dimensions for policy evaluation.

LA REDEFINICIÓN INSTITUCIONAL DE LA FAMILIA EN LAS SOCIEDADES QUE EMERGEN DE LA CRISIS. ESTRATEGIAS FAMILISTAS DE LOS SERVICIOS SOCIALES DE TARRAGONA.

Sergi Sánchez
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/revisat-sergisanchezabstract.docx

¿Cómo los servicios sociales básicos reconfiguran los diversos procesos de refamilización y defamiliarziación que se están produciendo actualmente en contextos tradicionalmente familistas como, por ejemplo, la ciudad de Tarragona? A partir de 17 entrevistas y de ocho grupos focales con trabajadoras sociales, este artículo expone cómo la falta de recursos materiales de atención a la situación de crisis y de pobreza obliga a las trabajadoras sociales a configurar de forma activa las relaciones informales (familia y comunidad) como principales alternativas para paliar las necesidades materiales y simbólicas básicas. Más concretamente, las trabajadoras sociales movilizan sus experiencias, habilidades y compromisos para que los nuevos usuarios *conciban y aprovechen* las oportunidades que ofrecen la familia extensa y la red comunitaria y de compatriotas.
En efecto, en un contexto dónde la crisis ha afectado prioritariamente a hogares con menores de edad, los servicios sociales han recurrido a la familia extensa y sobre todo los "abuelos" como última red de protección contra la miseria. Sin embargo, esta esta estrategia institucional de *familismo económico* resulta cada vez más problemática en el actual contexto material, cultural y organizacional en el que se desenvuelve la acción de servicios sociales. Primero, la crisis ha producido una extensión de la pobreza y una saturación de las redes familiares. Esto limitan la capacidad protectora contra la pobreza de la familia extensa. Segundo,

factores socioeconómicos y culturales favorecen una progresiva individualización y nuclearización económica. La familia extensa se concibe más como un apoyo relacional y, por tanto, las expectativas de apoyo económico mutuo se están debilitando. En tercer lugar, los servicios sociales tienen cada vez más dificultades para combinar su función de proteger económicamente las familias con la de promover la autonomía de los usuarios. De esta forma, unos progenitores que dependan económicamente de la familia extensa pueden ver socavada su autoridad parental. Igualmente, los usuarios que están enmarañados en relaciones de marginación social, o que han sufrido violencia de género ponen en evidencia la vertiente más negativa que pueden tener los vínculos familiares y comunitarios. En conclusión, un tipo de familismo más *simbólico o relacional* que potencie el reconocimiento social de los usuarios y que al mismo tiempo los proteja de una dependencia económica (excesiva) de sus redes sociales se apunta como la vía institucional que deben seguir los servicios sociales para atender las situaciones de pobreza desde la capacitación individual y familiar.

Divendres 21 d'Abril 15:15-17:00
Moderació: Anna Escobedo
Universitat de Barcelona
Aula 314

ELS MONS DEL INFANTS: PROJECTE INTERNACIONAL DE RECERCA

Ferran Casas
Universitat de Girona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/vii-congres-catala-de-sociologia-childrens-worlds.docx

Pregunta de recerca: Quin és el benestar subjectiu dels infants de 8, 10 i 12 anys? Quines són les seves percepcions i avaluacions sobre d'altres aspectes de la seva vida? Quines són les seves activitats quotidianes? Com relaciona el benestar subjectiu amb les activitats, percepcions, avaluacions i d'altres variables?
Marc teòric: "Els mons del infants" és una recerca internacional sobre el benestar subjectiu dels infants i les seves activitats quotidianes, que pretén determinar el nivell del benestar infantil a tants països com sigui possible, amb l'objectiu d'influir les polítiques i els serveis públics, bo i creant-ne consciència entre els infants, els seus progenitors i les seves comunitats, però també entre els líders d'opinió, els polítics, els professionals i la societat civil.
Metodologia: Mitjançant tres qüestionaris adaptats a cada un dels grups d'edat, s'han recollit dades de mostres representatives d'infants a 15 països. El mostreig s'ha realitzat per conglomerats, sent les escoles la unitat de mostreig, i recollint-se un mínim de 1000 qüestionaris per grup d'edat i país. Cada qüestionari inclou diferents escales psicomètriques de benestar subjectiu.
Principals resultats: Es presenten alguns dels resultats més destacables, no sempre els esperats, de la segona recollida de dades a Catalunya, i alguns de la mostra internacional (N=54.051), principalment referits a la satisfacció global amb la vida, amb les coses que tenen, amb les amistats, amb l'escola, amb l'ús del temps, així com les seves percepcions i avaluacions en relació a l'assetjament escolar i als drets dels infants.

UN SISTEMA D'INDICADORS D'INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA A CATALUNYA: CONCLUSIONS D'UN GRUP DE TREBALL

Ferran Casas
Universitat de Girona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/vii-congres-catala-de-sociologia-indicadors-inf-a-cat.docx

Pregunta de recerca: Com donar compliment al següent encàrrec que consta en el Pacte per a la Infància a Catalunya de 23-7-13, pàg. 26? "A fi d'avaluar les polítiques d'infància, cal reforçar els mecanismes de recopilació i anàlisi sistemàtica de dades que permetin fer un seguiment periòdic tant de la situació de la infància i l'adolescència com de les mesures implementades a partir d'un sistema d'indicadors homogeni i comparable. A partir d'aquests indicadors es crearà un índex de desenvolupament infantil (IDI) com a mesura de progrés nacional per al desenvolupament de la infància i l'adolescència".
Marc teòric: A Catalunya existeixen moltes més fonts de producció de dades respecte a la situació de la infància i l'adolescència que les que s'han utilitzat fins ara en l'elaboració d'informes de situació, com ara l'Estat de situació de la infància i l'adolescència a Catalunya 2014. En canvi, és dubtós que es pugui disposar de gaire indicadors d'avaluació de resultats i d'impacte de les polítiques públiques d'infància i adolescència més específiques si no s'afronten reptes polítics i institucionals per resoldre obstacles que actualment ho dificulten en excés.
Metodologia: Un grup de 14 experts, inclosos de 7 instàncies de la Generalitat, de 4 universitats, de l'Ajuntament i del CAC s'han reunit durant un any per identificar possibles fonts de producció de dades, així com llacunes en la producció de noves dades rellevants.
Principals resultats: El grup d'experts ha presentat un informe final en el que destaquen la importància de distingir entre quatre tipus d'indicadors: Indicadors que reflecteixen les polítiques que es desenvolupen; indicadors per a l'avaluació de resultats; indicadors del context social de la infància a Catalunya; i indicadors directes de la situació dels infants. D'entre aquests darrers cal distingir-ne d'objectius i de subjectius. El grup de treball també ha identificat un seguit de reptes per avençar amb aquesta tasca a Catalunya, i n'ha assenyalat un conjunt de recomanacions als responsables polítics.

Gender equality, child well-being and shared residence in Spain

Lluís Flaquer; Anna Escobedo; Anna Garriga; Carmen Moreno
Universitat Autònoma de Barcelona; Universitat de Barcelona; Universitat Pompeu Fabra; Universidad de Sevilla

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/2017-abstract-flaquer-et-al-gender-equality-child-well-being-and-shared-residence-abstract.docx

This paper has a two-fold objective: (1) to explore the factors that are contributing to the growth of shared residence in Spain and (2) to examine the variations of child life satisfaction levels in different kinds of family arrangements with a particular focus on shared residence. In order to do so our analyses are drawing on two different databases, i.e. the Spanish Statistics of Divorces (2007-2015) and the Health Behaviour in School-aged Children survey for Spain 2014.
The investigation of judicial data suggests that the progress of shared residence in Spain is driven by the development of egalitarianism in divorce proceedings such as rates of mutual agreement, joint filing and payment of child maintenance by both parents resulting from the growth of gender equality. On the other hand, findings from survey analysis show that parents opting for shared residence arrangements tend to

feature marked sociodemographic characteristics in terms of high educational attainment, employment rates and perceived wealth. Finally, it appears that children from shared residence arrangements display better outcomes in terms of life satisfaction than those from single parent families, but they are still very distant from intact ones.

CAPACIDAD DE VOZ Y DE AGENCIA DE LAS FAMILIAS EN EL SISTEMA EDUCATIVO

Marta Comas
Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/capacidad-de-voz-familias-marta-comas-congres-urv.docx

Esta comunicación aporta una perspectiva nueva sobre las movilizaciones educativas de los últimos cinco años en las que las familias han ejercido un papel de liderazgo insólito hasta el momento. Las familias, a menudo organizadas a partir de las AMPA[1], han protagonizado un activismo de base que, acorde con los nuevos movimientos sociales, se plantea como alternativa a las instituciones que tradicionalmente habían canalizado las luchas educativas (sindicatos y federaciones de Ampas). Paralelamente se observa cómo la capacidad de incidencia de las familias, su voz, es muy desigual. Veremos como la defensa de la educación como bien común a menudo se diluye entre la reivindicación de una educación de calidad "para los míos".

La investigación parte de la pregunta: ¿Cuál es la capacidad de incidencia de las familias catalanas en las políticas educativas?, seguida de cuestiones más concretas sobre la naturaleza de las reivindicaciones y los protagonistas.

El marco teórico focaliza algunos de los debates actuales como son: 1) El análisis de la vertebración de movimientos sociales de nuevo cuño y la aparición de nuevas formas de interlocución democrática entre los ciudadanos y sus representantes (R. Dahl,2012 ; J. Subirats,2011 i 2012; De Sousa, 2004; C. Crouch, 2004; Martínez, Z. 2013). 2) El peso de la clase social en la orientación del activismo educativo y de las elecciones de las familias en relación a la educación de los hijos (Ball,2003, 2015; Reay,2005; Larreau, 1997; Mills, 2007; Savage, 2005; Van Zanten, 2010). 3)El compromiso con *lo común* versus la exigencia de los servicios que provee el estado del Bienestar, entendidos como *lo público*. Debate que en nuestro caso gira en torno a la educación como derecho particular o como bien común, como servicio público o derecho universal (M. Garcés, 2013; J. Subirats, 2012; Laval, 2005)

Dissabte 22 d'Abril 9:00-10:45

Moderació: Rosa Maria Ortiz
Grup de Recerca Copolis de la Universitat de Barcelona
Aula 305

LA MIRADA DE LOS HIJOS JÓVENES EN TORNO A LA PATERNIDAD: ATENCIONES, RELACIONES Y COMUNICACIÓN

Marc Barbeta Viñas
Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/la-mirada-de-los-hijos-jovenes-en-torno-a-la-paternidad-congrescatala-2017.doc

La mejora del bienestar de los hijos ha sido uno de los horizontes estratégicos que ha justificado y estimulado la investigación en paternidad. Se ha considerado fundamental

[1] Asociación de madres y padres de alumnos

la atención sobre el impacto que ésta tiene sobre la vida de los hijos, tomando en consideración la palabra de estos últimos. En el presente trabajo se exploran desde una perspectiva sociológica los procesos de implicación paterna atendiendo a la perspectiva de los hijos jóvenes y se contrasta con la de los padres. El análisis propuesto es de carácter cualitativo, realizado a partir de grupos de discusión, por una parte, con jóvenes y por otra, con padres, en Barcelona y Madrid. Los resultados muestran elementos tanto coincidentes como diferenciales entre los discursos de padres e hijos. Sin embargo, entre los elementos diferenciales, el contraste de perspectivas plantea el interrogante acerca de los cambios que estarían sucediendo en la institución paterna, poniendo en cuestión ciertos aspectos planteados por las tesis de las "nuevas paternidades".

EDUCACIÓ EN FAMÍLIA: EL DESCONCERT DELS NOUS PARES I MARES

Alba Castellvi
Professional autònoma

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/vii-congres-catala-de-sociologia-alba-castellvi.docx

Pregunta de recerca: Com donar resposta al creixent desconcert de pares i mares respecte a l'educació dels fills infants i adolescents? La demanda de formació per millorar la qualitat de l'educació en família és creixent entre pares i mares. Es detecta un augment de la inseguretat entre els familiars dels infants, que es pregunten de quina manera poden acompanyar el creixement dels seus fills amb més garanties d'èxit. La sensació de desbordament és nova respecte a generacions anteriors. Des del punt de vista de la Sociologia de les famílies i de l'educació, és rellevant preguntar-nos el per què d'aquest increment de la inquietud educativa de pares i mares i investigar les formes més indicades de donar-hi resposta. (...) Metodologia: Des de l'any 2014 s'han realitzat dues centes xerrades i tallers en més de seixanta municipis, la major part dels quals de la demarcació de Barcelona encara que també d'altres municipis de Lleida i Girona. També s'han dut a terme assessoraments particulars a famílies que han fet demanda d'acompanyament de persones expertes.
Igualment, s'ha publicat el llibre *Educar sense cridar. Acompanyant els fills d'entre quatre i dotze anys en el camí cap a l'autonomia*, el qual ha arribat a la sisena edició en menys d'un any des de la data de publicació, i que ha ha estat traduït a la llengua castellana. Se n'han fet nombroses presentacions davant de públic familiar.En el marc de totes aquestes activitats s'ha observat la demanda de pares i mares i també la seva receptivitat a diferents propostes educatives. Així mateix, s'ha fet un seguiment de l'aplicació de les estratègies proposades pels experts que les han impartides. Principals resultats: L'anàlisi de les dades obtingudes a través de les activitats realitzades permet afirmar que és important analitzar les motivacions de la inquietud creixent de les famílies que han d'educar infants i que cal fer-ho des d'una perspectiva sociològica, donat que és socialment necessari detectar els factors que fan créixer el desconcert per tal de donar-hi resposta pedagògica. El treball ha permès identificar les principals preocupacions i dificultats de les famílies per educar en un context social nou, caracteritzat per la falta de referents, la multitud de teories pedagògiques i el creixent ús de les tecnologies per part de nens i joves. D'aquesta identificació de preocupacions i dificultats se n'ha de derivar una proposta política per donar resposta al problema social.

ENSENYAR I APRENDRE LA SOCIOLOGIA DE LA FAMÍLIA I EL CICLE VITAL MITJANÇANT EL VÍDEO I LA CULTURA POP

Sara Carmona
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/carmona-sara-comunicacio-acs-sociologia-visual-en-estudi-de-la-familia-i-cicle-vital.docx

Ensenyar i estimular estudiats de la generació dels "mil.lenials", socialitzats en una cultura virtual caracteritzada pel consum audiovisual és un repte per al professorat universitari educat en la pedagogia de la classe magistral. D'una banda l'ensenyament universitari necessita una nova mirada més interactiva, introduint la cultural i el llenguatge dels joves. D'una altra, estudiar sociologia significa aprendre a desenvolupar empatia per l'altre, per les altres múltiples situacions i circumstàncies de vida. En el nostre pla docent de sociologia de la família i cicle vital s'intenta donar significat a les noves situacions i realitats, així com composicions de les famílies que viuen l'era de la post-modernitat en un món globalitzat. (...). Marc teòric: Diferents experiències treballen les ciències socials a través de la ficció i l'audiovisual. Hem seguit la inspiració de l'antropologia i la sociologia visual, a través de les publicacions en "The sociological cinema" de Chepp, Antist i Den; els treballs de la Brenda L. Seery i la Tammy Harpel sobre la seva experiència concreta en ensenyar sociologia d ela família amb l'ús del cine pop. Experiències encara poc explotades per la sociologia catalana. Metodologia: Experiència en estudis de grau de sociologia amb grups internacionals d'estudiants, de diverses procedències culturals així com amb diferents disciplines i itineraris d'estudis (sociologia, economia, ADE, psicologia social...). Aules on cal gestionar una gran diversitat acadèmica i cultural i trobar objectius comuns que donin sentit i utilitat al que estudien. (...) L'audiovisual permet donar exemples concrets de conceptes, estimular la discussió a l'aula, promoure participació i interès, estimular emocions i ajudar a desenvolupar el pensament crític. Resultats: Joves participatius que han vist les pel·lícules s'han fet preguntes i han buscat dialogar-les i contestar-les. Joves que han avaluat l'assignatura dient que han entès els conceptes millor que amb la classe tradicional i que s'han sentit implicats i responsables amb moltes de les situacions i anàlisis presentades.

FER AVANÇAR ELS DRETS DE NENES, NENS I ADOLESCENTS GENERANT I COMPARTINT CONEIXEMENT PER MILLORAR POLÍTIQUES LOCALS

Pol Maceira Duch
Institut Infància i Adolescència de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/comunicacio-institut-infancia-i-adolescencia.pdf

L'Institut Infància i Adolescència de Barcelona és un consorci adscrit a l'Ajuntament de Barcelona que acompanya l'administració local en el seu paper de garantia dels drets dels infants. Tenim com a objectiu millorar les polítiques locals d'infància i adolescència basant-nos en la recerca i el coneixement i una ferma voluntat de compartir-lo. Des d'aquesta perspectiva la generació de coneixement no és l'objectiu final dels diversos projectes que emprenem sinó que és un punt intermedi, necessari, que ens convida a promoure diagnosis compartides en base a l'evidència científica, tant amb els representants de l'administració pública com amb tots els agents socials, sobre

quines són les vies per millorar les polítiques locals. Els projectes de l'Institut, emmarcats en el paradigma superior de la Convenció sobre els Drets de l'Infant (1989) que té implicacions i interpel·la directament a les administracions públiques, es fonamenten en tres àmbits de treball. L'àmbit de les educacions, enteses des d'una perspectiva àmplia i holística, des de la primera infància i més enllà de l'escola, en el lleure educatiu, que té com a objectiu analitzar les oportunitats educatives a la ciutat des d'una òptica d'equitat. L'àmbit de les ciutadanies, ja sigui des de l'avaluació dels canals estables de participació infantil i adolescent com també des de la identificació de bones pràctiques dutes a terme en altres contextos per tal de contribuir a generar una política de participació que sigui transversal i sistemàtica i que situï l'infant-ciutadà al centre. En tercer lloc, l'àmbit dels benestars que es fonamenta en un estudi que té com a objectiu conèixer el benestar subjectiu de la infància a Barcelona. Es tracta d'un projecte homologable a nivell internacional (ISCWeB) que situa als infants al centre de l'anàlisi com a informants directes del seu propi benestar. Exemplificarem els tres eixos d'actuació estratègica de l'Institut (contribuir a les polítiques, generant coneixement i compartint-lo) fixant la mirada en un dels seus projectes centrals: el projecte sobre el Benestar subjectiu de la infància a Barcelona. Repassarem els objectius del projecte, les seves especificitats metodològiques i apuntarem les preguntes de recerca a les que esperem poder donar resposta.

What is the minimum budget for families and their children to develop an adequate social participation in Barcelona? An estimate through the Reference Budgets approach

Irene Cussó Parcerisas; Jordi Riera i Romaní; Elena Carrillo Álvarez
Universitat Ramon Llull

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/cusso-proposta-de-comunicacio-v2.pdf

In Spain, the percentage of population living in poverty or social exclusion has consistently increased since 2007. This trend makes it unlikely to reach the Spanish National Europe 2020 target, which is to reduce in 1.400.000 the people at risk of poverty or exclusion. At the same time, the Spanish Minimum Income Protection Schemes are complex, fragmented and inefficient. In the context of the Europe 2020 Strategy, reference budgets are regarded as a tool to improve poverty measurement and assess income adequacy. This paper describes the development of the Spanish Reference Budgets within the ImPRovE project1 : priced baskets containing the minimum goods and services necessary for well-described types of families to have an adequate social participation. The study here presented combines various sources of information: national guidelines, expert opinion, scientific literature, survey data on cultural habits and focus group discussions using a cross-country comparable approach. Based on a needs-based perspective, we have estimated a minimum budget threshold that ranges from 427€ to 1569€/month depending on the type of family for Barcelona city. Without considering housing and car costs, the healthy food budget is the one that represents a higher share of the total budget in all family types. The weight of the other baskets depends on the household composition, mainly on the presence of children. The aim of our approach is to assess family and children needs, as well as to orient policies designed to guarantee social rights and reduce children poverty and social exclusion.

La residència dels nens i nenes després d'un divorci. Anàlisi de les sentències judicials de la ciutat de Barcelona el 2014.
Marc Ajenjo
Centre d'Estudis Demogràfics, Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/abstract_2.docx

L'objectiu general és conèixer la prevalença i les característiques de la custòdia compartida i valorar la traducció del nou paradigma del Codi Civil Català de 2010 a la pràctica judicial, ja sigui en base dels acords pactats entre les parts o en les sentències dictades en processos contenciosos.
Tot i que abans de la llei de 2010 la custòdia compartida ja era molt més freqüent a Catalunya que a la resta de l'estat, el fet que la nova llei promogui la coparentalitat i l'equitat de gènere després d'una ruptura, ha comportat que les diferències encara s'hagin evidenciat més.
La hipòtesi principal és que la custòdia compartida concedida per consens –en comparació amb la guàrdia exclusiva– és un avenç cap a la igualtat de gènere i cap a la flexibilitat dels acords.
En primer lloc, s'analitzaran totes les decisions judicials relatives a la custòdia dels nens dels vuit jutjats de família de la ciutat de Barcelona l'any 2014, tenint en compte: el conflicte entre els cònjuges, la modalitat de custòdia, l'edat i el sexe els nens, el tipus d'unió i la nacionalitat dels cònjuges. A continuació, es treballarà amb una mostra de les resolucions judicials, on s'aprofundirà en:
1. Traducció de la Llei catalana de 2010 als acords consensuals i a les sentències contencioses: l'ús de la nova terminologia i de les eines de negociació.
2. Anàlisi dels models residencials dels infants. Els dies de contacte i les pernoctes amb cadascun dels progenitors establertes en les sentències, així com de la flexibilitat dels acords.
3. Les variables associades a la residència alterna igualitària.

Dissabte 22 d'Abril 11:15-13:00
Moderació: Sara Carmona
Universitat de Barcelona
Aula 305

La construcción social de la maternidad a través de los mommy blogs
Mittzy Arciniega, Mònica Figueras
Universitat Pompeu Fabra

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/la-construccion-social-de-la-maternidad-mittzy-arciniega-monica-figueras_1.pdf

En los últimos 20 años el rol de la mujer en la sociedad ha ido perfilándose con mayor protagonismo fuera del ámbito familiar y, como consecuencia, asistimos a "nuevas" formas de expresión de la maternidad que cuestionan, matizan y debilitan el modelo tradicional de "maternidad intensiva", basado en una madre dedicada a tiempo completo. Sin embargo, aunque su ejercicio real entra cada vez más en disonancia con el patrón de la maternidad "intensiva" (Hays 1998,) a nivel subjetivo el mito de la maternidad «intensiva» sigue estando bien arraigado en el imaginario colectivo de las mujeres, pese a su inoperatividad en la práctica cotidiana. El dilema ante aspiraciones incompatibles genera una fuerte sentimiento de frustración, estrés, angustia y culpabilidad. Como vía de escape, muchas de estas mujeres comparten sus experiencias, consejos, dudas, etc. en comunidades virtuales con otras madres que, a priori, refuerzan el imaginario social de nuevos modelos de mujeres y madres a través de sus discursos en blogs, redes asociativas,

foros, etc. Sin embargo, luego de una primera etapa de observación, surge la pregunta de sise están construyendo nuevos estereotipos de maternidad, en el fondo no tan alejados de los tradicionales que idealizan la idea de "Madre" ya no sólo como representación ideal, abstracta y generalizadora que encarna el instinto maternalsino además como súper mujer trabajadora, exitosa, con energía y siempre preparada para todo reto y aventura en familia. Así, la presente comunicación pretende brindar una primera aproximación al modelo de maternidad que impera en el discurso de los "mommy blogs" y su incidencia en la construcción de la maternidad. Metodológicamente se utilizarán técnicas cualitativas y se mostrarán los resultados de la prueba piloto del análisis semiótico del discurso de los principales blogs de madres.

FAMÍLIES MONOPARENTALS A CATALUNYA: ESTRATÈGIES I XARXES EN UN CONTEXT D'EXCLUSIÓ

Rosa Ortiz Monera; Clara Camps Calvet; Dino Di Nella; Elisabet Almeda Samaranch; Anna Morero Beltrán
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/catala-abstract-monoparentals_1.docx

Amb aquesta comunicació presentem part dels resultats del projecte I + D "Les famílies monoparentals del nou segle. Reptes i dilemes en temps de canvi" (CSO2011-29889), desenvolupat pel Grup COPOLIS. Aquest projecte es va dur a terme entre 2012 i 2015 i va tenir com a finalitat aprofundir en el coneixement sobre els canvis al voltant de les famílies monoparentals a Espanya durant la primera dècada del segle XXI. La hipòtesi de partida és que després d'una dècada d'instal·lació d'un nou paradigma o estadi analític de la monoparentalitat i d'augment de la seva visibilitat i presència mediàtica, política, jurídica, acadèmica i sociocomunitària, han millorat subjectivament les condicions de vida de la majoria dels grups monoparentals, però se segueixen mantenint dificultats i negacions materials. La metodologia va consistir en el disseny d'una Enquesta sobre Monoparentalitat i Diversitat Familiar (EMODIF) i la seva aplicació a 300 persones que encapçalen famílies monoparentals a Catalunya. Els resultats de l'enquesta van ser analitzats i debatuts amb altres grups de recerca en el marc del projecte de xarxes d'excel·lència "Género, Ciudadanía y Políticas" (GENCPOLIS- FEM2015-71218-REDT) finançat pel Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat.

Aquesta comunicació presenta els resultats de la EMODIF relatius a les condicions de vida i les estratègies de supervivència i benestar desenvolupades per les famílies monoparentals a Catalunya. Per a l'anàlisi de les condicions de vida es tenen en compte, especialment, els recursos generats des de les xarxes sociocomunitàries i, també, des de l'àmbit domèstic, donant així visibilitat a aquells espais en què predominen les dones i que els resultats mostren que són fonamentals per al benestar de les famílies monoparentals. El suport mutu, la reciprocitat i els ajuts familiars constitueixen elements clau a considerar en el desplegament d'estratègies de les persones que encapçalen aquestes famílies.

L'ÚS DEL TEMPS DE LES MARES MONOPARENTALS

Núria García Saladrigas; Marc Ajenjo
Centre d'Estudis Demogràfics; Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/garcia-ajenjo.pdf

L'objectiu d'aquesta comunicació és comparar el temps de les mares monoparentals amb el de les mares de biparentals, ambdues amb fills menors de

divuit anys. Calculem el temps total dedicat a activitats diàries dividint-les en: cura a dependents, tasques de la llar, treball remunerat, cures personal, lleure i altres. Hem establert tres objectius. Primer: asseverar si les mares monoparentals tenen una distribució de temps diferent al de les mares biparentals. Les mares monoparentals són les principals proveïdores de la família pel que les seves taxes d'ocupació són elevades. La nostra hipòtesis és que aquestes no només treballen en més proporció sinó que també dediquen més temps al treball remunerat. Tanmateix, el temps dedicat a les tasques de la llar serà menor. En canvi, el temps de cura es mantindrà estable en ambdues tipologies familiars. Segon: establir quines variables individuals (ocupació, nivell d'estudis, estat civil, etc.) estan associades amb aquestes distribucions. Tercer: estimar quant de temps dediquen els altres membres de la llar a tasques de la llar i cura. Les llars monoparentals resideixen més sovint amb individus que no formen part del nucli, sovint les àvies, sent aquesta una estratègia freqüent de conciliació. La Encuesta de Empleo del Tiempo 2009-2010 és la base de dades utilitzada per l'anàlisi. Aquesta disposa de diaris d'activitats (24 hores dividides en intervals de 10 minuts) per a tots els membres de la llar de deu i més anys. La tècnica de modelització emprada es basa en els models lineals generals. Els resultats preliminars confirmen un ús del temps diferencial, invertint les mares monoparentals més temps en treball remunerat i menys en tasques de la llar però no existint diferències en temps de cura.

MONOMARENTALITATS I VIOLÈNCIES MASCLISTES: GENERANT DADES, ANÀLISI I DEBATS

NÚRIA VERGÉS BOSCH ET AL.
Universitat de Barcelona; Universitat Nacional Autònoma de Mèxic
http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/abstractviolenciesmonocongrescatala.docx

La violència contra les dones continua sent una de les principals problemàtiques socials en les nostres societats. Encara que algunes investigacions apunten una estreta relació entre la violència contra les dones i alguns grups de convivència monomarentals , encara no tenim suficients detalls sobre aquesta relació, així com sobre les mesures de protecció, cura i suport preses per les pròpies dones i / o les institucions al respecte.

Per començar a generar dades i anàlisi referent a aquesta qüestió s'ha dut a terme un procés d'investigació-acció que, entre altres estratègies metodològiques, ha dissenyat i implementat l'enquesta sobre monoparentalitat i diversitat familiar (EMODIF) en el marc d'un projecte d'investigació sobre les famílies monoparentals. A partir de les dades d'aquesta enquesta, en aquesta ponència ens proposem analitzar les vinculacions entre algunes modalitats familiars monomarentals i les situacions de violències contra les dones, així com les mesures de protecció i cura i l'ajuda prestada per les institucions.

Els principals resultats, a més de mostrar l'alta prevalença de la violència de parella contra aquestes dones, apunten a importants diferències entre elles, en funció de la via d'entrada a la monoparentalitat, la seva classe social i la seva nacionalitat. En aquest sentit, les dones que accedeixen a la monoparentalitat després d'una relació estable de parella, les dones amb menys recursos i les que procedeixen de Llatinoamèrica, són les que presenten un major risc de patir violència. Tanmateix, les dones que tenen menys recursos econòmics són també les que solen denunciar més aquestes violències, tant psicològica com

econòmica i social, recolzar-se en les entitats comunitàries i alhora sol·licitar més ordres de protecció oficial per part de l'Estat que a Espanya són clarament insuficients per a donar suport a aquest col·lectiu de dones. Aquesta ponència forma part de l'acció de dinamització "redes de excelencia" Género, Ciudadanía y Políticas GENCPOLIS (FEM2015-71218-REDT) finançat pel Ministerio de Economía, Industria y competitividad.

Grup de Treball 11. Migracions

Coordinació: Blanca Garcés (UPF) i Martine Camiade (Universitat de Perpinyà Via Domícia, UPVD).

Divendres 21 d'Abril 9:00-10:45
Moderació: Martina Camiade
Universitat de Perpinyà Via Domícia
Aula 313

ANÁLISIS DESDE LA PERSPECTIVA DE GÉNERO DE LAS POLÍTICAS MIGRATORIAS: SIMILITUDES Y DIFERENCIAS ENTRE ESPAÑA Y CHILE

Caterine Galaz, Carla Frías y Judith Muñoz
Universidad de Chile; Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/inmigracio-congreso-catalan-sociologia2017-15022017.docx

En base al estudio caracterización de la población inmigrante en Chile se analizó el perfil de las personas inmigradas y sus niveles de acceso al sistema de salud, educación, vivienda y trabajo y cómo particularmente se presentan diferencias entre hombres y mujeres. Revisando las normativas vigentes en el país se constataron similitudes y diferencias con el caso español en base a las evidencias de estudios similares desarrollados en España. Las hipótesis planteadas fueron: 1) Un mayor registro de la población inmigrada permite un incremento en el proceso de regularización del tipo de residencia en los países analizados según muestras fuentes secundarias, normalizando el acceso a las prestaciones sanitarias, educativas, de trabajo y de vivienda, lo que incide principalmente en la inclusión de las mujeres inmigrantes 2) Los niveles educativos más altos en algunas las personas inmigradas facilitan el proceso de inclusión reduciendo sus condiciones de vulnerabilidad, por el contrario las personas con niveles educativos menores presentarías mayores problemas de inclusión ya que poseen menos acceso a las prestaciones por tener escaso acceso a la información. En el caso de Chile los resultados indican que los programas sanitarios no poseen mecanismos de divulgación orientadas a este colectivo, lo que obstaculiza el acceso por falta de información y no sólo por barreras legales. Las barreras de inclusión en el caso de Chile son estructurales, sociales y administrativas, afectando mayormente a las mujeres. En caso de España las normativas vigentes y accesos a las prestaciones sanitarias tienen algunas diferencias según comunidades autónomas, no obstante existen similitudes y diferencias

con el caso chileno, pues en Chile se combina lo público-privado, centra el acceso a través del pago (ya sea por cotizaciones o directo) lo que implica estar trabajando o disponer de las condiciones económicas mínimas. Las prestaciones a extranjeros/as existen, pero el acceso es restringido. También se constató que el temor de la población inmigrante en situación de ingreso irregular al país limita su acceso a las prestaciones sanitarias por temor a la expulsión o deportación.

Un anàlisi de les desigualtats en la qualitat de vida i de benestar de les persones immigrants extracomunitàries a l'Estat Espanyol

Miriam Puig Gracia

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/proposta-congre-s-catala-de-sociologia-miriam-puig-gracia.docx

El present treball té com a objectiu general conèixer la qualitat de vida i de benestar de les persones extracomunitàries que resideixen a l'Estat espanyol perseguint un dels principals propòsits del projecte Europeu Horitzó 2020: "aconseguir una vida millor". De forma específica, es pretén observar les desigualtats existents en les diferents dimensions que conformen la qualitat de vida de les persones (tant objectives com subjectives) partint d'una hipòtesi inicial de desavantatge de les persones immigrants front la població d'acollida. D'altra banda, l'estudi busca revisar la visió esbiaixada per part de la població d'acollida on els col·lectius d'immigrants són vistos com els més protegits per part de les institucions estatals (Cea D'Ancona, 2007).

En l'aspecte metodològic, es realitza un anàlisi multidimensional de regressió per a explicar la qualitat de vida i de benestar del grup citat en comparació amb la població autòctona. S'analitzen diverses dimensions que formen part de l'explicació teòrica de la qualitat de vida: treball, salut, habitatge, condicions materials i participació social.El treball es durà a terme amb les últimes micro-dades de l'Enquesta de Qualitat de Vida (ECV) ofertes per l'Institut Nacional d'Estadística (INE) per a l'any 2015.

El resultats preliminars mostren diferències entre els dos grups estudiats, especialment a la dimensió laboral on, per exemple, els immigrants accedeixen en menor mesura als alts càrrecs o pateixen d'una major temporalitat contractual que els autòctons. Uns altres primers resultats destacables són un millor grau de salut per part de les persones immigrants com ja han observat altres estudis (Moreno y Bruquetas, 2011) i també, una participació social menor per part d'aquest col·lectiu a causa de la privació material. L'aplicació de la regressió logística que s'està duent a terme permetrà un anàlisi explicatiu sobre els diversos factors que incideixen en el fenomen proposat.

El cambio en la orientación al origen de la diáspora rumana. El caso de España

Adriana Suiu

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/suiuadriana.odt

Los estudios sobre la migración rumana en Cataluña y España durante la crisis económica parecen indicar que la intención de volver a Rumanía no era mayoritaria entre este colectivo. Además de las personas que se vieron obligadas a regresar a Rumanía por culpa de la crisis, un porcentaje importante ha vuelto a España al cabo de unos meses, debido, entre otras razones, a la falta de apoyo institucional y a la baja retribución de los empleos en comparación con otros países de la Unión Europea.

Esta investigación gira en torno a la percepción de la diáspora rumana sobre España. A través de los grupos de Facebook podemos estudiar las opiniones sobre los diferentes destinos por parte de rumanos que tuvieron que abandonar España, entre otros participantes. Para ello se ha utilizado una metodología basada en entrevistas en profundidad y en el análisis de los contenidos de Facebook, buscando palabras clave y conversaciones sobre el tema que nos interesa. Se han realizado 100 análisis de perfiles y 50 entrevistas de personas adultas entre 30 y 55 años. El resultado de este trabajo aporta nuevos argumentos con los cuales podemos explicar porque este colectivo quiere volver a España en cuanto tengan la oportunidad y les sea posible.

Divendres 21 d'Abril 15:15-17:00
Moderació: Martina Camiade
Universitat de Perpinyà Via Domícia
Aula 425

MIGRACIÓN Y TRABAJO REMUNERADO: EXPERIENCIAS DE MUJERES LATINOAMERICANAS EN CONTEXTO DE MONOMARENTALIDAD

Macarena Trujillo Cristoffanin; Jennifer Thiers Quintana
Universidad de Playa Ancha; Universidad de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/congreso-catalan-de-sociologia-trujillo-y-thiers_1.docx

El enfoque de género se destaca como fundamental en el marco de los estudios de las migraciones (Gregorio Gil 1998, 2002; Instraw 2008), generándose un giro hacia la integración del enfoque feminista en este campo, pues se considera cómo las experiencias migratorias de hombres y mujeres son distintas no sólo en las motivaciones que movilizan la migración, sino también en las vivencias que esta decisión conlleva ; reafirmando la necesidad de incluir los factores de género para comprender los flujos migratorios y sus consecuencias socioculturales (Mummert 2010; Rodríguez García 2010).

Sobre estas bases se abordan, desde una metodología cualitativa, las experiencias de migrantes latinoamericanas que lideran familias monomarentales en Barcelona; enfocándose particularmente, en su relación con el mercado laboral en el país de destino. La investigación, se configura desde la *epistemología del punto de vista* feminista (Harding, 1996) y de los *conocimientos situados* (Haraway, 1995); atendiendo al cruce que implica la construcción social de la maternidad, el contexto de monomarentalidad y migración, así como las propias dinámicas sociobiográficas de las catorce mujeres entrevistadas.

Las principales conclusiones invitan a analizar cómo, para este colectivo de mujeres, la relación con el mercado laboral es experienciada como una táctica de empoderamiento, entendida como la generación de estrategias que no cuestionan radicalmente las relaciones de poder capitalista-patriarcal, pero que permiten mayor independencia a nivel económico o personal (Ali, 2014); apreciándose que, para las mujeres entrevistadas, el trabajo remunerado se vivencia tanto como una herramienta instrumental como expresiva (Parella y Samper, 2012). Se destaca que si bien muchas de las experiencias de este colectivo, revelan inequidades de género y etno-estratificación del mercado laboral, también se aprecia el desarrollo de dinámicas y de movilización de recursos que realizan estas mujeres para alcanzar sus objetivos migratorios y para lograr el cuidado de sus

hijos e hijas en contexto de monomarentalidad y migración.

Mujeres latinoamericanas en Barcelona: Aproximación y análisis de su agencia en clave feminista

Paola Contreras Hernández; Vanessa Alcaide Lozano; Mários Domínguez i Amorós
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/congreso-catalan.docx

Esta comunicación tiene por objetivo conocer y analizar cómo, el colectivo de mujeres latinoamericanas que residen en Barcelona, fortalece su proceso de agenciamiento. De este objetivo se desprende la pregunta general de esta investigación ¿cómo las mujeres latinoamericanas que viven en Barcelona transforman su *habitus* e intensifican su agencia a través de sus prácticas corporizadas en el contexto de sus trayectorias migratorias?
El sustento teórico viene dado por las aportaciones que ha realizado el feminismo decolonial y el paradigma interseccional. Desde ambos ejes teóricos surgen nuevas perspectivas en el análisis de las dinámicas migratorias que evidencian los dispositivos que configuran la vida de las “otras”. De igual manera, estas contribuciones proporcionan una lectura epistémica de las voces, historias, cuerpos y subjetividades que permite debilitar la construcción homogénea que se erige y que actúa en función de la figura universal de mujer blanca, burguesa y heterosexual. En cuanto al trabajo empírico, se realizaron entrevistas semiestructuradas a mujeres latinoamericanas residiendo en Barcelona. Los resultados permiten definir una *genealogía* en el proceso de agenciamiento; genealogía inscrita desde el contexto migratorio. Ésta, comienza en el momento en que las mujeres asumen la decisión de emigrar; asumiendo con ello un cambio sustancial en sus vidas. Luego, una vez llegadas y asentadas, se activan procesos de *duelo* que las sitúan en una posición multi-situada que actúa como mecanismo o estrategia para enfrentar el desarraigo familiar, social y nacional-identitario. Posteriormente, y pasada esta primera etapa, las dinámicas de los procesos de inclusión y exclusión impulsan prácticas que les permiten, por un lado, enfrentar aspectos que complejizan su devenir migratorio, y por otro, asumir y resignificar aquellos que lo facilitan; en ambos casos, se observan estrategias de carácter asociativas e individuales. Por último, se analiza cómo esta experiencia vivida cambió su auto-imagen y proyectó nuevos desafíos.

Pakistani women in Barcelona: arrival processes and access to education

Marina Arrasate Hierro-Olavarría
Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resum-m-arrasate.docx

Since 2008 Pakistani community has become the biggest extra-communitarian population in Barcelona. The migration pattern of this community usually consists of an early all-male settlement followed by a second stage in which women and children come to join the men through processes of family reunification. Even though these reunification processes started recently, the Pakistani community of Barcelona has headed the list of reunification requests in the last 4 years. The profile of the Pakistani migrant has dramatically changed and the women population has quadrupled. Given their short tradition in the country, there are few studies which address Pakistani women’s situation in the country and most of them

have been carried out with very small samples.

The aim of this research is to explore Pakistani women's arrival to Barcelona and gain understanding on the way the processes of arrival intersect with features such as class, gender, culture or structural aspects of the receiving society to shape their access to education. To do so, a three-step research has been conducted combining the strategies of participant observation, questionnaires, and in-depth interviews. The results of the questionnaire provided a general picture of the Pakistani women's settlement in Barcelona and a preliminary insight into their access to education. This preliminary insight was complemented with qualitative information gathered through participant observation in various educational settings and associations. Finally, the routes into the education of a group of Pakistani women from different backgrounds were examined. The moment of arrival appeared as a key element in their educational achievement. Although some young women showed high aspirations, language competency, lack of educational references or ethnic penalty in the labour market were considered important issues. Moreover, the need to fulfill the demands of two different sets of values (those of the origin and host societies) was a major concern.

LA INTEGRACIÓN DE LOS JÓVENES MARROQUÍES RESIDENTES EN LA COMUNIDAD DE MADRID: UN ESTUDIO CUALITATIVO-COMPRENSIVO

Giuliano Tardivo; Sebastiano Nucera; Marco Centorrino

Universidad Rey Juan Carlos; Universidad de Messina; Universidad de Messina

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resumen-congreso-cataluna_1.docx

Este estudio tiene como objetivo presentar los resultados de una investigación que se centra en la cuestión de la integración de los jóvenes marroquíes residentes en la Comunidad de Madrid. Nos interesamos por cómo se autopercibe el propio colectivo marroquí frente a su situación en la comunidad madrileña, si se ven discriminados o rechazados y cómo lo argumentan. El objetivo de este estudio es averiguar las posibles dificultades que tienen los jóvenes del colectivo marroquí en la integración. Nos centramos especialmente en el problema de la integración laboral y en el tratamiento mediático, con el objetivo de averiguar si los medios de masas son los principales responsables de los prejuicios que existen hacia los jóvenes marroquíes.

Se trata de un estudio cualitativo-comprensivo, que se apoya en entrevistas cualitativas, y que quiere llegar a producir resultados representativos de forma estructural, y no estadística. Además se ha llevado a cabo una significativa reflexión teórica sobre el tema objeto de nuestro estudio.

Los resultados demuestran que los jóvenes marroquíes que viven en la Comunidad de Madrid se sienten bien integrados, aunque sí se aprecian algunos problemas en relación con el uso del velo. Además, los jóvenes marroquíes entrevistados perciben los medios de masas como una fuente de discursos xenófobos y alarmistas. La alteridad cultural, que los medios ponen continuamente en evidencia, produce incomprensiones y choques entre los inmigrantes marroquíes y la población autóctona, aunque en Madrid estamos lejos de los problemas de convivencia que se han producido en otras regiones europeas.

La originalidad del trabajo consiste en que los autores miran a la cuestión de la inmigración presente en Madrid a partir de la perspectiva italiana.

Atención educativa al alumnado de origen marroquí en Cataluña

Amira Debbabi
Universidad Abdelmalek Essaadi Tánger-Tetuán

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/comunicacion-resumen-educacio-n-tarragona_1.doc

La presente comunicación forma parte de un doctorado en curso y pretende explicar las características de la escolarización del alumnado marroquí en educación primaria y secundaria en Cataluña así como los recursos empleados para atender a dicho colectivo.

En el ámbito educativo de Cataluña se vive hoy en día una situación de multiculturalidad con profundas implicaciones pedagógicas, didácticas y sociales. Una respuesta óptima del sistema escolar a este nuevo entorno requiere de acciones inmediatas como evaluar o revisar muchos de los componentes que conforman el actual sistema educativo.

Por ello, nuestro objetivo consiste en la identificación de varios modelos de actuación como la inclusión de estos niños de origen marroquí en estos programas desde una perspectiva orientada a garantizar su igualdad en la educación y conocer la realidad a la cual se enfrentan ante el aprendizaje del catalán, como lengua vehicular en la enseñanza, el castellano y la lengua materna (árabe y amazigh) así como sus dificultades y los recursos de los centros para atender al alumnado marroquí.

La metodología utilizada en dicho artículo es múltiple y diversa combinando el enfoque cualitativo y cuantitativo además de operar a través de fichas analíticas y complementarias susceptibles de aportar mayor información al estudio.

Immigrants-temporers a la plana de Lleida

Jordi Garreta Bochaca
Universitat de Lleida

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/comunicacio-acs-2017.pdf

A Espanya una bona part dels treballadors temporers de l’agricultura són d’origen estranger, sigui de persones que ja hi resideixen o per contractació en origen (que dels seus màxims el 2000 s’ha reduït de forma considerable). El fet de que siguin treballadors temporers ja els situa en desavantatge davant d’altres categories laborals, com indiquen Basok y López-Sala (2015) la temporalitat dels migrants els redueix els drets. A Espanya hi ha diverses zones on aquest mà d’obra troba feina i una d’elles és la plana de Lleida d’elevada producció fructícola i que durant uns mesos a l’any arriba a concentrar fins a 20.000 temporers que una vegada finalitzada la collida la majoria l’abandonen per dirigir-se a altres indrets de recol·lecta. Aquest fet ens ha permès preguntar-nos quin és el perfil d’aquests temporers i si tots tenen semblants condicions laborals i residencials durant la campanya (de fet s’ha preguntat per totes les campanyes que es segueixen durant l’any, però només es presentarà la situació a Lleida). La comunicació es centrarà en una part dels resultats d’una enquesta a 900 temporers que treballaven o cercaven feina en la recollida de la fruita o en la indústria agroalimentària paral·lela (realitzada l’estiu de 2015 pel sistema d’ “escombrat” i tenint en compte arribar a tot el territori i detectar les múltiples situacions existents). El perfil d’aquestes persones (edat, gènere, situació familiar, etc.) és divers, i s’observa que només el 5,4% ha nascut a Espanya sent la resta de múltiples orígens tot i que són nombrosos els procedents d’Àfrica Subsahariana i països de l’Est (això sí, amb perfils de gènere diferents). Entre altres

resultats de l'enquesta, es presentarà una tipologia (Cluster Analysis) que diferencia els temporers entre aquells que són: ciutadans espanyols, estrangers irregulars, regulars instal·lats, regulars recents i altres ciutadans de la UE. Evidentment més enllà del nom que els defineix, els grups es diferencien per la seva situació laboral i residencial observant-se el ventall de situacions en les que viuen i treballen.

Dissabte 22 d'Abril 9:00-10:30
Aula 502

LOS TEMPOREROS SUBSAHARIANOS EN LAS COMARCAS DE PONENT

Juan Agustín González Rodríguez
Universitat de Lleida

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/los-temporeros-subsaharianos-en-las-comarcas-de-ponent.docx

Pregunta de investigación: La gran llegada de trabajadores temporeros a las comarcas del valle de Lleida es un fenómeno social de gran impacto en la zona y muy diverso. Los trabajadores subsaharianos son usualmente vistos como los más numerosos. Por ello, se plantea la presente comunicación que busca responder la pregunta: ¿Cuál es el perfil de los temporeros subsaharianos?
Marco teórico: La actividad agrícola y el sector de la agroindustria son los principales motores económicos de las comarcas del sur ilerdense. Cada año, desde que empieza la cosecha de la cereza en junio y termina la recogida de la manzana a finales de septiembre, hay una gran cantidad de personas que se dirigen a las comarcas del Segrià, la Noguera, Garrigues o el Plà de Urgell para trabajar en el campo durante unos meses (Achón, 2013). La inmensa mayoría de las personas que acuden en búsqueda de un trabajo, algunas estimaciones cifran el colectivo en 25.000 personas, son de origen extranjero y son los llamados temporeros (Gordo Márquez, Allepuz, Márquez Domínguez & Torres, 2015).
Metodología: Entre mediados de 2015 y mediados de 2016, se llevaron a cabo 900 cuestionarios a trabajadores temporeros y 150 a empleadores en las comarcas de Segrià, Les Garrigues, Pla d'Urgell y La Noguera durante los meses de Junio, Julio y Agosto del año 2015[2]. Además, fueron realizadas 40 entrevistas a diferentes representantes de empresarios agrícolas, instituciones públicas de la zona y entidades vinculadas a la atención de temporeros.
Principales resultados: Los datos recogidos permitirán hacer una definición del colectivo de temporeros subsaharianos a partir de las siguientes variables: Género; País de origen; Edad; Residencia durante la campaña; Residencia durante el año.

PROCESOS Y EXPERIENCIAS DE RETORNO DE PERSONAS COLOMBIANAS DESDE ESPAÑA

Clara Piqueras
Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/piqueras-resumen.pdf

En el contexto de crisis económica en España se han observado una proliferación de nuevas dinámicas de movilidad que plantean importantes desafíos conceptuales a la perspectiva transnacional de las migraciones. Esta comunicación se centra en el caso concreto del colectivo colombiano, basándose los resultados en una tesis doctoral en curso. A partir de entrevistas en profundidad a personas colombianas retornadas desde

España a Colombia, se presenta un análisis de los factores que han incidido en la toma de decisión de regresar a Colombia, así como los recursos movilizados para emprender esa nueva movilidad y reincorporarse a la sociedad de origen. En este sentido, se indaga en la fase post-retorno, atendiendo a los procesos y experiencias de índole laboral, social o familiar tras la vuelta a origen. Por último, se analizan las proyecciones que temporales que realizan los sujetos ante su retorno, atendiendo a la voluntad o no de permanecer en origen, y a la intención de retomar el proyecto migratorio, en clave de circularidad migratoria o re-migración a España o a un tercer país.

Retorno y circularidad en el régimen de movilidad global: Una aproximación analítica desde el caso Argentina-España

Patricia Jimena Rivero
Universidad Nacional de Córdoba

A raíz de la crisis económica global del 2008, la cuestión del retorno de los migrantes internacionales pasó a ser hoy un tema de actualidad tanto en agendas estatales como académicas. De ahí que surgieran estudios sobre este tipo de movilidad en términos de las motivaciones, los contextos y los medios utilizados por los migrantes para regresar al terruño, así como de su reinserción laboral y social que le sigue al proceso. En este sentido, en esta ponencia nos proponemos examinar el retorno en sus variantes de *re-emigración* y *circularidad* a partir de un estudio de caso sobre argentinos retornados de España en el periodo 2008-2017.
Aunque cuantitativamente existen evidencias de que los retornos hacia la región han ido aumentando estos últimos años, las políticas neoliberales que se vienen impulsando actualmente en Argentina permiten plantear el interrogante sobre ciertas reconfiguraciones en el patrón de retorno que hasta el momento parece ser el predominante: el de tipo "definitivo". La hipótesis que sostenemos es que ante el actual escenario político y económico argentino, ahora los retornos pueden cobrar características de tipo "circular". Argumentamos que la razón principal que permite problematizar el redireccionamiento de dichos retornos tiene que ver con la posición que ocupan los retornados en el *régimen de movilidad global* en términos de movilidad-inmovilidad. De este modo, ante un contexto "expulsor", el factor transgeneracional como el de nacionalidad múltiple pueden ahora aumentar las posibilidades de realizar retornos temporales y de tipo circular.

Claves comunicativas eficaces para combatir la indiferencia y el discurso del miedo hacia las personas migrantes

Maria-Jose Aguilar-Idañez
Universidad de Castilla-La Mancha

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/aguilar-buraschi-claves-comunicativas-eficaces-para-combatir-la-indiferencia-y-el-discurso-del-miedo-hacia-las-personas-migrantes.docx

Nuestra propuesta se basa en la idea que la indiferencia y la justificación de la violencia hacia las personas desplazadas que piden socorro son el reflejo de la existencia de fronteras morales que les excluyen de nuestro espacio moral. Las fronteras morales, es decir el conjunto de imágenes, acciones, formas discursivas, esquemas mentales, emociones, sentimientos y símbolos que constituyen representaciones sociales compartidas, se construyen a través de la interacción, en la *mediapolis*, de un círculo vicioso racista entre medios de comunicación, discurso de las élites y discurso social, a través de un triple proceso

de negación, diferenciación y construcción de la imagen de los refugiados y migrantes como amenaza.
Para combatir con eficacia estas fronteras morales, presentamos algunas pautas operativas para que la llegada de personas migrantes y refugiadas se convierta en una oportunidad de acogida que contribuya a la construcción de una convivencia realmente inclusiva, propia de una ciudadanía crítica y activa, que sustente un proyecto cívico intercultural crítico-transformador. Mostramos sintéticamente un modelo operativo de intervención (el Modelo C.E.R.C.A.), que ha sido puesto a prueba en los últimos diez años en el contexto español con probada eficacia, basado en la acogida comunitaria y el poder de la comunicación participativa. Las orientaciones prácticas que se describen pueden constituir guías de acción aplicables en contextos sociales diversos.

ELS "PAKIS": UNA MIRADA SOCIOLÒGICA A LES ESTRATÈGIES COMERCIALS DELS COMERÇOS ÈTNICS PAKISTANESOS

Berta Güell
Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/abstract_1.docx

Els establiments regentats per persones d'origen pakistanès, ja coneguts com a "pakis", constitueixen una realitat social i sociològica que si bé està molt present a la quotidianitat de la nostra societat, presenta molts interrogants sobre el seu funcionament intern. L'hermetisme de la comunitat, la distància cultural i el *modus operandi* d'aquests negocis han suscitat una sèrie d'estereotips i rumors, alguns dels quals formen part de l'imaginari social associat al paisatge comercial i urbà de la ciutat de Barcelona.

Aquesta ponència posa de relleu l'entramat complex d'estratègies que s'amaguen darrera d'aquests interrogants, fent èmfasi en la diversitat interna que hi ha, tant pel que fa a l'orientació del negoci, l'especialització comercial, els perfils d'empresaris i les formes de gestió. Gràcies a l'enfocament teòric del *mixed embeddedness* (Kloosterman, van der Leun i Rath 1999) i un marc analític multi-nivell, analitzem la interacció entre els factors associats a l'oferta (el col·lectiu pakistanès) i els de la demanda (l'estructura d'oportunitats de la ciutat), fixant-nos amb el marc macro-contextual, les característiques de l'economia ètnica (nivell meso) i les de l'empresariat (nivell micro).

Seguint un disseny de mètodes mixt amb tècniques quantitatives (enquesta i mapeig) i qualitatives (entrevistes en profunditat i observació), els resultats d'aquest estudi permeten entendre per què a la ciutat de Barcelona ha estat possible el desenvolupament d'una economia ètnica pakistanesa en temps de crisi. Una estructura d'oportunitats favorable i les poques barreres d'entrada més una cultura emprenedora i la circulació de recursos ètnics, de classe i de mobilitat en el sí de la comunitat en clau transnacional són alguns dels elements principals que ho expliquen.

POST-VERITAT I DEMOGRAFIA A LA "CRISI DE REFUGIATS" EL PLEC TANATOPOLÍTIC DE LA UNIÓ EUROPEA

Andreu Domingo Valls
Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/proposta-ccs-a-domingo.docx

L'ús de l'argument demogràfic, s'ha convertit en un lloc comú per a explicar tant la crisi dels refugiats, com a part de la "pressió

demogràfica" que els països del Sud global exerceixen sobre la Unió Europea, com a mitjà per sensibilitzar l'opinió pública en la recepció de població immigrada en general, i dels refugiats des de la crisis de 2015. L'argument demogràfic, juntament amb el perill del nacionalisme i els moviments populistes xenòfobs a Europa ha passat a formar part del relat pel qual l'anomenada crisi dels refugiats amenaça l'arquitectura europea, començant per l'esperit del tractat de Schengen sobre lliure circulació de persones. Aquest relat, on les responsabilitats de la Unió són centrifugades als Estats, considerat com a construcció de "post-veritat", on la mobilització de les emocions passa per damunt de l'anàlisi que evidenciï les desigualtats econòmiques, entranya en la praxi el que anomenem "plec tanatopolític" aplicat a la gestió de les poblacions, on de l'objectiu primer que representava la constitució d'un mercat laboral europeu ideal (en el marc del projecte neoliberal), teòricament impulsor d'un espai democràtic comú, s'ha passat a un discurs dominat per la seguretat i la por. Ens proposem fer una anàlisi de l'ús de l'esmentat argument demogràfic com i perquè es mobilitza, a partir de textos jurídics i polítics de la Comissió Europea i del Fòrum Econòmic Mundial, contrastats amb les principals dades demogràfiques publicades per Eurostat, per reexaminar l'esmentada crisi en el context de la governabilitat de les poblacions.

Grup de Treball 12. Gènere

Coordinació: Lidia Puigvert; Tinka Schubert.
Universitat de Barcelona; Universitat Rovira i Virgili

Divendres 21 d'Abril 15:15-17:00
Moderació: Cristina Sanchez
Universitat de Girona
Aula 522

LES RELACIONS DE GÈNERE A LES ORGANITZACIONS POLÍTIQUES: EL CAS DE LA CANDIDATURA D'UNITAT POPULAR

Núria Alcaraz Coca
Universitat Autònoma de Barcelona
http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resum-congres-tgn-nuria-alcaraz.pdf

Malgrat l'aparent igualtat que les dones han aconseguit als àmbits d'on històricament havien estat excloses, la política institucional continua presentant una important absència de dones. El sistema de relacions de poder dels homes cap a les dones, el patriarcat, és present en les diverses estructures que conformen la societat on vivim composada per règims de gènere que proporcionen patrons gènere en un context particular de relacions i de pràctiques individuals. La present recerca analitza les relacions de gènere en una organització política concreta utilitzant el marc teòric que ens proporciona el feminisme institucionalista. S'analitza la CUP en tant que aquesta organització presenta particularitats interessants que poden aportar noves visions a tenir en compte en l'anàlisi de les organitzacions polítiques. D'una banda, la CUP és un partit que es declara obertament feminista. De l'altra, té una organització interna de caràcter assembleari que l'aproxima a les maneres de funcionar dels moviments socials. En aquest sentit, ens preguntem si la ideologia feminista del partit coincideix amb les seves normes i pràctiques i, al mateix moment, en quines qüestions s'avança o es produeixen resistències pel que fa a la consecució de la igualtat real en el si de les relacions de gènere internes. La metodologia emprada per la recerca empírica és principalment qualitativa, en tant que preteníem copsar normes i pràctiques informals de l'organització. S'han realitzat observacions participants, grups de discussió a dones, homes i mixtes i entrevistes en profunditat. Els resultats s'estructuren amb un primer apartat sobre les normes i pràctiques informals identificades a la CUP: dedicació intensiva, xarxes informals, rituals de gènere,

model de militància, segregació vertical i segregació horitzontal. Seguidament, es realitza un anàlisi dels pros i els contres del creixement institucional de la candidatura pel que fa a la presència i participació de les dones i del feminisme. Finalment, s'analitzen i classifiquen les resistències als avenços de les dones i el feminisme.

CONFLICTOS ENTRE GÉNERO Y TRABAJO EN LA INDUSTRIA PETROQUÍMICA

Carla Aguilar Cunill
Universitat Rovira i Virgili

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resumen-de-la-comunicacion-acs-abril-2017.docx

El objetivo de esta comunicación es identificar los elementos de conflicto entre la identidad laboral y la identidad de género en el contexto de la industria petrolera tarraconense. En trabajos previos sobre este sector industrial se identifica la masculinidad como un elemento significativo en la organización del trabajo, con importantes repercusiones en la asunción de riesgos y en el aumento de la producción. Y en investigaciones sobre las mujeres que trabajan en entornos masculinizados se observa cómo éstas experimentan una contradicción entre sus expectativas como mujeres y como trabajadoras. La comunicación ofrecerá un análisis a partir de una perspectiva interseccional centrada en la intersección entre el género y la clase social en los operadores de planta de la industria petroquímica de Tarragona. El análisis mostrará los primeros resultados del trabajo de campo basado en entrevistas en profundidad a los trabajadores.

Comprobaremos que la organización del trabajo y el género son elementos que están interrelacionados en el espacio laboral, y que se influyen mutuamente, provocando cambios el uno en el otro. De esta manera, podremos observar cómo las mujeres reconstruyen su feminidad en algunos aspectos para acomodarla a su identidad laboral y cómo la forma de trabajar de los hombres se redefine más allá de los parámetros de la masculinidad obrera tradicional. De esta manera, “ser mujer” o “ser hombre” tendrán formas performativas propias en la industria petroquímica observada.

CUIDADOS Y EMPLEO DEL HOGAR EN EL CAPITALISMO GLOBAL. UN ESTUDIO DE CASO EN BARCELONA CON EMPLEADAS DE HOGAR ECUATORIANAS

Rosa Maria Ortiz Monera; Elisabet Almeda Samaranch; Màrius Domínguez Amorós
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/catala-abstractcadenasglobales.docx

Con esta comunicación se presentan parte de los resultados de la tesis “Cadenas globales de cuidados, crisis y deudas. Un estudio de caso”, desarrollada en el Departamento de Sociología de la Universitat de Barcelona. Una de las preguntas de investigación es en qué medida las políticas neoliberales aplicadas en España tras el inicio de la crisis financiera en 2008 están afectando a la organización de los cuidados. Se hace especial hincapié en las consecuencias que conllevan estas medidas para las empleadas de hogar inmigradas de Latinoamérica, y especialmente de Ecuador. Para ello, se estudia el fenómeno de las cadenas globales de cuidados.

En primer lugar, presentamos parte del marco teórico en el que se realiza un análisis sobre los factores explicativos de este fenómeno enmarcándolos en las políticas neoliberales sustentadas en la división sexual e internacional del trabajo, y en las crisis derivadas de estas políticas. En los países del sur, los Programas de ajuste estructural

provocaron una crisis de la reproducción social que impulsó la búsqueda de estrategias como la migración. En el Norte la expansión de la "crisis de cuidados" promovió una demanda de servicios de cuidados cubierta, en parte, por mujeres inmigrantes. Los recortes aplicados en España han intensificado esta crisis de cuidados.
En segundo lugar, se presentan algunos resultados del trabajo de campo realizado en Barcelona y en Ecuador, con entrevistas en profundidad a empleadas de hogar ecuatorianas inmigradas y a sus familias en origen. A través de estas entrevistas, se muestra cómo los recortes han afectado a la organización de los cuidados de las empleadas de hogar. Estos recortes han supuesto una reprivatización de los cuidados y estudiar cómo esto ha incidido en las empleadas de hogar permite mostrar los vínculos entre las medidas económicas y la división sexual e internacional del trabajo.

La carrera científica d'homes i dones en un model neoliberal de gestió de la ciència: estudi d'un cas

Agnès Vayreda Duran; Ester Conesa Carpintero; Ana Maria González Ramos
Universitat Oberta de Catalunya

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/congres-catala-sociologia-resum-reparado.docx

La ciència ha esdevingut model de progrés econòmic per a la majoria de governs occidentals (Scadaffi, 2011, Fassa, 2013). Aquest canvi es caracteritza pels discursos de la competència, la responsabilitat i l'excel·lència que produeixen un imaginari d'un investigador aparentment *disembodied* (Mahlck 2013: 65). La lògica neoliberal condueix a aquests joves a convertir-se en 'empresaris acadèmics ' cosa que implica la gestió de si mateixos i de les seves carreres (Morley, 2016), a desenvolupar estratègies individualitzades (Fassa, 2013) a convertir-se en subjectes flexibles sobre els que s'exerceix una forta pressió física i mental (Davies and Petersen. 2005; Acker, 2008) fins al punt de transformar-se en subjectes d' "auto-explotació" (Byung-Chul Han, 2010) i de manera que la carrera acadèmica centra la seva vida. Aquest règim es basa en ideals que reforcen la cultura organitzacional masculinitzada i viril (Davies and Thomas (2002); Morley (2013; 2016).

Presentem els resultats d'un estudi de cas d'un centre de recerca, altament competitiu i orientat a la internacionalització, en el camp de les ciències i ubicat a Barcelona. Hi realitzàrem entrevistes individuals semiestructurades a doctorands i postdoctorands, i recollirem documentació pública del centre. Hem explorat l'hegemonia masculina i viril del model d'organització de la ciència del cas estudiat i de quina manera el sistema combat possibles resistències de part dels i les investigadores . Dirigim la nostra atenció cap a les pràctiques de subjectivació (Foucault) dels científics i científiques que giren entorn de l'exercici de la autopromoció, sacrifici i competitivitat exigits pel sistema. El producte d'aquests processos de subjectivació és un subjecte que tracta els efectes del neoliberalisme com una qüestió personal, fent-se responsable de la seva sort i de la seva dissort, cosa que impedeix l'evolució de resistències cap al sistema. Les autores assenyalen que les dones entrevistades es troben enmig de tensions i, amb més freqüència que els homes, són víctima de les contradiccions inherents al sistema neoliberal.

Projecte de vida, capital social i relacions sexo-afectives. Estudi comparatiu entre noies tutelades - ex tutelades i noies universitàries

Mireia Foradada Villar
Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/abstract-catala-2017-02-01.docx

Els i les menors d'edat en el sistema de protecció de Catalunya eren 6.985 (2014), de les quals 3.037 eren nadons, nenes i noies adolescents. Són pocs els estudis de joventut a Catalunya que parlen concretament de la realitat d'aquestes nenes i dones joves, com també són quasi inexistents els estudis amb perspectiva de gènere que ho fan. Se sap que el 30% d'aquestes adolescents són mares (Sala *et al*., 2009), que hi ha moltes més nenes i noies que entren al sistema de protecció per abusos sexuals que no pas nens i nois, que elles són més vulnerables a patir formes de violència de gènere (Fundació Surt, 2013) i que estableixen relacions sexo-afectives tòxiques i de dependència (Martín, 2015). Ara bé, la violència de gènere és un fenomen social que poden patir totes les nenes i noies, independentment de l'edat, classe social, sexualitat, raça- ètnia, etcètera. Per aquest motiu, l'objectiu i principal contribució d'aquest estudi és conèixer les diferències que hi ha en el projecte de vida i professional, el capital social i la percepció de violència entre noies tutelades i ex-tutalades, i el col·lectiu de noies universitàries.
A partir de la comparació d'aquest dos grups i seguint una metodologia qualitativa, s'ha aplicat una entrevista estructurada de resposta oberta i individual a una mostra d'un total de 56 noies (26 tutelades i ex-tutelades i 26 estudiants universitàries). Finalment s'ha utilitzat el software Atlas-Ti per la creació de categories d'anàlisi.
Els principals resultats mostren que totes les entrevistades tenen assumit el discurs públic i de rebuig de la violència de gènere. En canvi, tant unes com les altres presenten un discurs i pràctiques contradictòries, no identificant formes de violència de gènere i neomasclismes cap a la seva persona. Per la seva banda, les universitàries presenten més diversitat davant l'opció sexual i les maternitats. Si ens fixem en el capital social de les tutelades i ex-tutelades, aquest se centre sobretot en l'entorn directa en el què viuen; situen la família extensa, altres noies tutelades o fins i tot els educadors/educadores com els seus principals recursos dins d'aquest capital social. Les estudiants universitàries, en canvi, presenten, majoritàriament, un capital més diversificat, de qualitat i estable. Per finalitzar, la gran majoria de noies entrevistades (tant universitàries com tutelades) contemplen la maternitat en el seu projecte de vida; més de la meitat dels "dos grups", tant tutelades/ex-tutelades i universitàries, pensen que la maternitat s'ha de planificar i que s'han de donar en unes condicions òptimes.

Dissabte 22 d'Abril 9:00-10:30
Moderació: Tinka Schubert
Universitat Rovira i Virgili
Aula 504

SELF-FULFILLING PROPHECY? SOCIAL EXPECTATIONS ANALYSIS REGARDING GENDER ROLES IN A SELECTED SEXUALITY EDUCATION CONTEXT

Joanna Dec-Pietrowska; Emilia Paprzycka
University of Zielona Góra; Warsaw University of Life Science – SGGW

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/self-fullfilling-prophecy.doc

The pronouncement shall concern the presentation of findings the all-Polish research project *"Gender in Textbooks".* The aim of the study was to recognize femininity and masculinity patterns and gender roles

expectations existed in sexuality education textbooks. The research perspective and analysis categories were defined by the gender concept, which was the condition of the manner of planning the research and analyzing the findings. Following West and Zimmerman we have assumed that sex is a specific basis overlapped by social interpretations and defining some features and behaviours as feminine or masculine is socially conditioned and changeable with reference to time and culture. The research was focused upon the following questions: How woman and men are presented in sexual education textbooks? Do this messages take into account the variety of the manners of being a woman and man? How is the femininity and masculinity defined and what meanings are they given in the context of professional, private, intimate life and emotional and physical characteristics? Another aim was to recognize the gender stereotypes links with other features i.e. age, ethnic, disability etc. The analytical perspective was the concept of indirect discrimination and self-discrimination. The research was of a complex nature, i.e. the analysis included all the sexual education textbooks approved for teaching process by the Ministry of National Education in the years 2013-15. Quantitative and qualitative strategies were applied in the research. The quantitative analysis focused on recognition of a dominant message, the qualitative one – on its contents. All together 1113 visual forms and 11 books were analyzed. The analyzed publications stated that the message is focused upon education to difference and not to variety, bears the stamp of indirect discrimination and may lead to self-discrimination. The masculinity and femininity are defined traditionally and presented in opposition to negatively structured so-called liberal image.

DIGITAL SKILLS GAPS: A PENDING SUBJECT FOR GENDER DIGITAL INCLUSION IN CATALONIA

José Luis Martínez-Cantos
Universitat Oberta de Catalunya

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/genderdigitalskillscatalonia-abstract_1.pdf

Looking at a few basic indicators of access to ICTs, disparities between men and women seem to have virtually closed. However, it is necessary to acquire a complex and gradual perspective to understand rigorously the gender gaps regarding the engagement with these technologies. Within this perspective, the academic literature have put the focus on the digital skills dimension, considering this kind of literacy as an essential resource to manage and get the most from the growing amount of devices and applications. The political institutions have also emphasized these competences as a key factor for socioeconomic development and the need for incorporating more women in the ICT careers and occupations. This article studies the evolution of the digital skills gaps by gender in Catalonia between years 2007 and 2014. The analysis is based on the microdata from the 'Encuesta sobre equipamiento y uso de las tecnologías de la información en los hogares' by INE. Multivariable methods are used to estimate the gender differences regarding different levels of digital skills, while controlling other involved factors. In order to contextualise the results for the case of Catalonia, they are compared with those for Spain as a whole. This work finds that the gender gaps are slight in the most basic and widespread skills, but women are significantly disadvantaged in the more complex and less generalized tasks. The disparities in this latter regard have generally remained rather stable over the period and,

besides, they are even more marked in the younger cohorts and higheducated groups. Finally, it should be noted that those differences are regularly larger in Catalonia than in Spain as a whole. These findings suggest that digital skills gaps by gender are still significant and likely to persist at many levels of the Catalonian society, unless more intense actions are implemented.

Gendered professional projects and precarious work: Dental therapists in the UK National Health Service

Ruth Mcdonald
University of Manchester

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/mcdonald-gender-abstract.docx

Background: This paper is concerned with dental therapists, a largely female profession working in the UK. Their extended scope of practice means that potentially they threaten the profession of dentistry.
Research question: Much has been written by sociologists on the subject of professional boundaries and (gendered) professional projects. How can sociologists understand the impact of changes to the scope of work in a largely female profession and how does this add to what we already know?
Methods: Interviews with professionals (dentists and dental therapists) and patients (n=51)
Theoretical framework: gendered professional projects (Witz), precarious work (Vosko, Standing)
Finding: We found struggles for territory between two professional groups studied, as would be predicted by the sociology of the professions literature. However, we also found that the increase in labour supply of dentists (from home and overseas sources) has influenced power relationships and professional status in dental health care, to the detriment of dental therapy as a profession. Linked to this we find that dental therapists are engaged in precarious work, defined as work that is uncertain, with limited entitlements and benefits. We need, therefore, to consider professional projects in the context of the changing nature of work and employment relations in the twenty first century. In particular, we show how developments in the international labour market and legislative programmes which regulate work across national boundaries can have major implications for professional projects. Traditional sociology of professions approaches (Larson 1977; Witz 1992) need to be supplemented with perspectives which acknowledge trends in the international labour market and legislative projects which regulate work across national boundaries (Vosko 2011). Whilst migrant status may disadvantage workers (Vosko 2011), we find that gender is more important than this in influencing professional status.

Gènere i lideratge dialògic: el cas de la dona gitana

Gisela Redondo
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/lideratge-dones.pdf

L'anàlisi del lideratge en els processos de canvi ha esdevingut una temàtica de recerca de creixent interès a nivell internacional. En aquesta línia, les contribucions sobre el lideratge de les dones en àmbits com l'empresa o l'educació indiquen que existeixen pràctiques de lideratge que contribueixen a l'empoderament de les dones en diferents contextos socials. Tot i això, s'han investigat menys les formes en què dones sense formació acadèmica i de minories culturals lideren processos de transformació a través del lideratge dialògic.

Aquesta comunicació té com objectiu presentar evidències de canvi a través del desenvolupament de pràctiques de lideratge dialògic de dones gitanes. Com a conceptualització teòrica, el lideratge dialògic està en línia amb desenvolupaments recents sobre lideratge distribuït (Gronn, 2002), transformacional (Shields, 2010) o compartit i es defineix amb el procés mitjançant el qual es creen, desenvolupen i consoliden pràctiques de lideratge de tots els membres d'una comunitat determinada (Padrós & Flecha, 2014). A través de diferents estudis de cas realitzats en el marc de la recerca europea TEACH-IN desenvolupat a la Universitat de Cambridge (2014-2016) i basada en la metodològica comunicativa, aquesta comunicació presenta els resultats d'un dels estudi de cas en el que s´han realitzat grups de discussió i observacions participants amb dones gitanes. Els principals resultats demostren que les dones gitanes desenvolupen pràctiques de lideratge dialògic que tenen impacte no només en la seva pròpia realitat sinó que possibiliten la consolidació de transformacions que van més enllà del seu entorn social.

Dissabte 22 d'Abril 15:15-17:00
Moderació: María Angeles Serrano
Universitat Rovira i Virgili
Aula 504

RESIGNIFICAR LA REGLA PER A CANVIAR EL MÓN. DISCURSOS SOCIALS DE L'ACTIVISME MENSTRUAL

Emma Gómez Nicolau; Elisabet Marco Arocas
Universitat Jaume I; Universitat de València

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resignificar-la-regla-per-a-canviar-el-mon.docx

Pregunta de recerca: L'objectiu és l'exploració de discursos de dones joves sobre la menstruació conscient. Ens interessa explorar tres dimensions: de quina manera l'ús de mètodes alternatius impliquen una reflexió sobre el cos i la sexualitat; quina relació té l'autoconeixement del cos en els activismes feministes; i, finalment, quines perspectives feministes es posen en joc i rearticulen a través d'aquestes pràctiques i reflexions.

Marc teòric: L'activisme menstrual té una llarga trajectòria en l'àmbit de les polítiques feministes (Bobel, 2010, 2008; 2006; Docherty, 2010). No obstant, en el context espanyol hi ha poca investigació sobre l'activisme que resignifica el cicle menstrual com a un espai de resistència al model mèdic-científic i al model cultural (Guillo Arakistain, 2013). L'anàlisi de les pràctiques que renegocien les definicions culturals hegemòniques que fan de la menstruació un tabú i un estigma per a les dones (Johnston-Robledo i Chrisler, 2013) s'assenta sobre les teories de l'agència i la capacitat de renovació discursiva dels activismes socials.

Metodologia: Analitzem 10 entrevistes semiestructurades a dones que practiquen la menstruació conscient. Incloem posicions que utilitzen la menstruació d'una manera artística i activista subversiva —art menstrual, il·lustració feminista, guerrilla de la comunicació— i les que utilitzen mètodes alternatius (copa menstrual, compreses de tela, sagnat lliure...) i que la seua acció política se circumscriu a pràctiques quotidianes.

Principals resultats: Els processos de resignificació de la regla connecten discursivament la lluita feminista, l'ecologisme i l'anticapitalisme. Estableixen una relació entre l'apoderament individual vinculat a l'autoconeixement, la salut i el benestar i les pràctiques col·lectives d'emancipació social. L'ús de mètodes

alternatius constitueix una ferramenta que canalitza la reflexió teòrica a través de pràctiques polítiques de gestió de la menstruació. L'activisme punk i l'esperit DIY reforça les perspectives feministes de la Tercera Onada que contrasta amb posicions essencialistes del gènere.

La producción social y de género de la corporalidad en un gym. Una etnografía

Enrico Mora
Universitat Autònoma de Barcelonaa

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/ccs2017-produccionsocialcorporalidad_1.pdf

En este texto indagamos sobre los componentes normativos y disidentes que regulan la producción social y de género de la corporalidad. Centramos el interés en la producción de los sentidos perceptivos de las personas que practican actividad física en un gimnasio mixto. Lejos de ser procesos regulados exclusivamente por procesos fisiológicos, los sentidos humanos están sometidos a diversos dispositivos regulatorios que hacen de la percepción sensitiva un proceso institucionalizado. Describimos el oído, la vista, el olfato y el tacto en sus aspectos psicosociales, en el contexto de un gimnasio regulado por los mandatos de género de las corporalidades hegemónicas femeninas y masculinas. Evidenciamos de forma explícita los límites de dichos mandatos corporales, a través de las disidencias corporales que identificamos, así como su vínculo con el deseo y el placer. Nuestro marco interpretativo entiende la corporalidad como una construcción psicosocial, desde una perspectiva sociológica feminista psicoanalítica e histórica, en el campo de los estudios del cuerpo (Chodorow, 1984; Turner, 1984; Rubin, 1986; Featherstone et al. 1991; Shilling, 1993, 2001; Connel, 1995; Valdés, 1997; Tubert, 2000; Haywood, et al. 2003; Butler, 2005; Wittig, 2004; Fausto-Sterling, 2006; Le Breton, 2008; Castellanos, 2009; Velasco, 2009; González y Sáez, 2013). Los materiales empíricos que usamos en este texto provienen de la investigación "La producción psicosocial y de género de la corporalidad. El caso de un gimnasio". Se trata de una investigación etnográfica focal, mediante percepción participante llevada a cabo desde septiembre de 2012 hasta junio de 2016 en un centro deportivo del área metropolitana de Barcelona (Catalunya, España). El proceso de registro de datos se llevó a cabo mediante la elaboración de un diario de campo. La información del diario de campo fue sistematizada y codificada mediante un software de análisis textual. La técnica de análisis empleada para los resultados aquí expuestos es el análisis de contenido.

Continuïtats i canvis i en les estratègies de visibilització i participació social de les dones d'origen immigrant. Un estudi de cas: Lleida 2012-2017

Paquita Sanvicén-Torné; Jihane El Mokhtari
Universitat de Lleida

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/continui-tats-i-canvis-i-en-les-estrate-gies-de-visibilitzacio-i-participacio-social-de-les-dones-d-1.docx

La importancia de l'associacionisme i la participació per a l'arrelament i desenvolupament personal i ciutadà de les persones immigrades és demostrada a bastament. Des dels anys noranta, l'associacionisme d'origen immigrant ha estat un important objectiu d'investigació.(Casey, 1997; Aja, 2000;Garreta i Samper, 2008; Mayoral, Molina, Sanvicen, 2011; Morell, 2005; Moreras, 2009; Ribas, 2003). Tanmateix, les recerques que analitzen

específicament la participació i la visibilització social de les dones d'origen immigrant són encara ara escasses. (Sipi, 2000, Artas, Pascual, Solana, 2006; Unzueta, 2009;Aierdi, Oleaga, 2011;Sanvicén, Mayoral, Molina, 2013). Aquesta comunicació incideix en aquest àmbit d'estudi. Presenta les primeres conclusions que comparen resultats d'una investigació qualitativa per mitjà d'entrevistes a dones dels col·lectius d'origen immigrant majoritaris de Lleida ciutat encetada al 2012[1] amb els de la rèplica efectuada entre finals de 2016 i el primer quadrimestre de 201, encara en curs. Els objectius d'investigació eren al 2012 identificar les estratègies pròpies de relació i participación; analitzar el paper que tenien en el seu teixit associatiu i la incidencia real en el procés d'integració i visibilització positiva.. Atès els canvis poblacionals que s'han donat en els darrers anys, en la segona onada es pretén identificar les estratègies que mantenen i els canvis; les raons, els agents i les dimensions dels canvis. S'ha mantingut la metodologia qualitativa i les informants de 2012 quan ha estat possible. S'han incorporat dones joves com a informants, edat que no es va tenir en compte al 2012. Les primeres conclusions mostren que hi ha menys entitats actives. Les xarxes de relació informal són més importants encara. Emergeix alhora la presència en altres espais participatius: consells escolars, ampa, corals d' espais de culte. Comencen a fomar part de juntes d'entitats de dones "autòctones" i s'hi incorporen dones joves en papers protagonistes. Les dificultats es mantenen.

EL PES DEL GÈNERE EN L'ASSIMILACIÓ DE LES TIC PER L'AUTOCURA DE LA SALUT. EL CAS D'UNA APLICACIÓ MÒBIL

Laura Fernandez Maldonado; E. Pineda i Traïd; A. Salvà i Casanovas
Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/pesgeneremobilitat-lfernandezm.docx

Background: En les últimes dècades, s'han donat grans canvis a nivell macro i micro en diferents àmbits socials i sanitaris, afectant al model d'atenció al pacient, al seguiment de la malaltia, i al nivell de penetració de les tecnologies en salut. Diversos estudis consideren que les intervencions basades en la mobilitat són instruments cada vegada més rellevants pel monitoratge i seguiment de la cronicitat, així com per la millora dels resultats en salut i en termes de cost/efectivitat de les intervencions, però que es poden veure afectats per determinants com el gènere.
Pregunta: En quina mesura el perfil d'usuari pot actuar com a variable predictiva en el patró d'ús i adherència a una aplicació per a la gestió de la salut?

Mètode: S'ha desenvolupat un estudi pseudo-longitudinal de metodologia mixta (quantitativa-qualitativa) i enfocament basat en el Model d'Autorregulació de Sentit Comú de Leventhal i el *Technologic Acceptance Model* (TAM), amb l'objectiu de conèixer l'experiència, valors i creences de 18 persones de diferents grups d'edat i sexe, nivell educatiu, amb i sense malaltia crònica, fent ús d'una aplicació (ExpertSalud. Laboratoris Dr. Esteve), pel seguiment de la seva salut i autocura, identificant patrons d'assimilació tecnològica i ús, beneficis, barreres i aspectes de millora percebuts. Resultats: els participants han inclòs les TIC en la seva vida pels beneficis que els ha aportat en un aspecte concret. S'ha pogut establir que el perfil de l'usuari és una variable predictiva en el patró d'ús de l'aplicació, donant quatre perfils bàsics (motivats, no interessats,

desincentivats/desmotivats i contrariats), que actuen com a predictors d'ús i que tenen com a comú denominador, el nivell d'utilitat percebut i el nivell d'acceptació tecnològica, afectat per variables bio-socio-demogràfiques. Conclusions: els resultats obtinguts mostren que els perfils d'adherència a la tecnologia estan afectats per desigualtats de gènere.

Creació d'una comunitat virtual col•laborativa de gènere i ciència: anàlisi de les estratègies de comunicació del portal GenPORT

Lidia Arroyo, Jörg Müller
Internet Interdisciplinary Institute

GenPORT és un projecte europeu del 7è Programa Marc (7PM) de la UE que consta d'un portal web per a compartir coneixement i orientacions per a la implementació de mesures d'igualtat entorn el gènere i la ciència de manera col·laborativa. Està coordinat per la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) amb el partneariat de PORTIA (Regne Unit), Fondazione Giacomo Brodolini (Itàlia), Universitas de Matthiae Belli (Eslovàquia), Orebro Universitet (Suècia) i GESIS (Alemanya). Al ser un portal col·laboratiu, la informació i els serveis que conté depenen de les contribucions de les persones que formen part de la comunitat el que estimula la responsabilitat mútua (Van Schomberg, 2013), permet incorporar els nous resultats i ofereix mecanismes de transparència (Pellé i Reber, 2013) com a eina de recerca responsable. Però a la vegada requereix una implicació de la comunitat per a fer possible el l'activitat del portal. Per aquest motiu, des de l'inici va comptar amb un disseny participatiu amb més de 100 entrevistes a persones expertes en gènere, personal investigador i responsable de polítiques públiques. I posteriorment amb una estratègia de comunicació per a fer possible la creació i el manteniment de la comunitat GenPORT.

L'objectiu d'aquesta anàlisi és contribuir al coneixement de les estratègies de comunicació científica en entorns virtuals (Carrigan, 2016; Alotaibi, 2016; Van Noorden, 2014) orientada a l'àmbit de gènere. La metodologia aplicada és mixta i consta de la combinació d'una anàlisi qualitativa de continguts de 1.965 tuits, 66 blog posts i 5 e-discussion, i quantitativa, amb una anàlisi del nombre d'impressions i mencions a Twitter i les sessions obertes al portal.

Els resultats mostren un increment substancial tant de la implicació de la comunitat a Twitter com al portal. En l'actualitat el portal compta amb 460 persones usuàries, 248 organitzacions i 939 recursos.

Grup de Treball 13. Sostenibilitat i medi ambient.

Coordinació: Sebastià Riutort; Josep Espluga Trenc.
Universitat de Barcelona; Universitat Autònoma de Barcelona

Dissabte 22 d'Abril 9:00-10:45
Moderació: Josep Espluga Trenc
Universitat Autònoma de Barcelona
Aula 505

DESARROLLO DE PYMEs, INNOVACIÓN Y ESPACIO PORTUARIO
Rafael Böcker
Universitat Rovira i Virgili

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resumen-desarrollo-de-pymes-innovacion-y-espacio-portuario.doc

Esta ponencia analiza los procesos de innovación desarrollados en las ciudades portuarias, tal es el caso de Tarragona (España). Nos preguntamos cuestiones relativas a los esfuerzos de las PYMEs por aplicar nuevas tecnologías de producción y gestión. Introduciremos un marco teórico sobre la innovación y sobre los procesos de incorporación de conocimiento a la producción, ya sea a través de bienes de capital, de habilidades y capacidades de los trabajadores o bien de cambios en la organización de la producción y en la gestión empresarial. La metodología se basará en fuentes secundarias. Entre los principales resultados se destaca que los procesos de incorporación de activos de conocimiento a la producción es una condición para mantener la competitividad de las aglomeraciones portuarias y constituye el soporte del crecimiento sostenido de la economía regional/local a largo plazo. En el actual contexto global ello se presenta como un aspecto fundamental.

EL ROL DE LA METÀFORA EN LA DEFINICIÓ MEDIÀTICA DE TEMES AMBIENTALS: EL CAS DE LA CIMERA DEL CLIMA DE PARÍS (COP21)
Jordi Prades; Jan Gonzalo; Jordi Farré
Universitat Rovira i Virgili

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/abstrac-congres-catala-sociologia-metafores-ok.docx

A diferència d'altres riscos ambientals, el canvi climàtic no és fàcil d'observar ni d'experimentar directament. Per això, la seva comunicació requereix d'un elevat ús de recursos narratius i d'abstraccions lingüístiques, entre els quals destaquen les

metàfores, la utilització de les quals reflecteix les relacions de poder entre actors en conflicte. En aquesta comunicació presentem els resultats d'una recerca sobre el paper de la metàfora en els discursos mediàtics sobre el canvi climàtic a la Cimera del Clima (Cop21) realitzada a París el desembre de 2015. La recerca ("El papel de la metáfora en la definición y percepción social de temas conflictives") ha estat finançada pel Ministeri d'Economia i Competitivitat amb la referència CSO2013-41661-P.

La metodologia ha consistit en una anàlisi de les notícies relacionades amb la Cimera de París aparegudes a tres diaris (La Vanguardia, El Mundo i El País) i en diverses pàgines web i comptes de Twitter dels actors protagonistes entre el 28 de novembre i el 11 de desembre de 2015. L'anàlisi ha procurat identificar les metàfores principals i deduir quins escenaris es construeixen al voltant d'aquests temes des dels mitjans de comunicació i les fonts oficials. Per a la interpretació dels escenaris narratius de cada metàfora s'ha utilitzat el model actancial de Greimas (1990) que permet identificar els diferents rols dels personatges que desenvolupen una narració.

Com a conclusió, s'observa que l'objectiu de la Cimera no és tant la lluita contra el canvi climàtic sinó l'acord en ell mateix, que el llenguatge de la cimera es presenta en termes diplomàtics, geoestratègics i polítics, i que els mitjans de comunicació utilitzen metàfores bèl·liques i de moviment per a parlar de la Cimera. També s'observa el diferent rol que els mitjans de comunicació analitzats i els comptes de Twitter oficials de la Cimera atribueixen a l'activisme ambiental.

Procesos de implicación pública en el control de la contaminación atmosférica: un estudio exploratorio de dos intervenciones

Sergi López Asensio; Christian Oltra; Roser Sala; Àlex Boso
CIEMAT-CISOT; CIEMAT-CISOT; CIEMAT-CISOT; Universidad de la Frontera (Chile)

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/abstract-procesos-de-implicacion-publica-en-el-control-de-la-contaminacion-atmosferica.docx

El uso de sensores portátiles para medir la calidad del aire es un enfoque prometedor para la gestión de la calidad del aire en el ámbito urbano, dado su potencial para mejorar la participación del público en cuestiones ambientales y fomentar comportamientos saludables. Sin embargo, no todos los proyectos que desarrollan sensores de calidad del aire tienen en cuenta los efectos potenciales del uso de este tipo de sensores en las actitudes y comportamientos de los individuos no expertos. Este estudio explora las experiencias, percepciones, actitudes e intenciones de conducta de 12 participantes que utilizaron un sensor de NO2 en tiempo real durante un período de siete días en el área metropolitana de Barcelona y las compara con 16 participantes de similares características que no tuvieron acceso al dispositivo pero sí a información documental. El diseño de la investigación se basa en la utilización de grupos focales recombinados, que se reunieron al principio y al final de la actividad de siete días. Los resultados sugieren que la experiencia con los sensores, en comparación con la información tradicional, despierta una mayor motivación entre los participantes. Asimismo, el uso del sensor parece favorecer una conciencia más específica del problema de la contaminación. En relación a la percepción del riesgo, la información textual parece generar creencias de severidad más fuertes entre los participantes. En ambos grupos se observan creencias de baja controlabilidad y autoeficacia. Ni el uso del sensor ni la lectura de información documental parecen

contribuir positivamente en este sentido. Los resultados del estudio pretenden aportar información relevante para el diseño de estrategias de implicación pública en el ámbito de la contaminación atmosférica urbana.

Dissabte 22 d'Abril 11:15-13:00
Moderació: Sebastià Riutort
Universitat de Barcelona
Aula 505

NOMÉS EXISTIR JA ÉS RESISTIR: LA LLUITA QUOTIDIANA CONTRA L'EXPANSIÓ DE TRANSGÈNICS A L'ESTAT ESPANYOL

Amaranta Herrero; Rosa Binimelis; Fern Wickson
GenØk – Centre for Biosafety (Noruega); Universitat de Vic; GenØk – Centre for Biosafety

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resum-per-al-congre-s-catala-de-sociologia.docx

L'intent de coexistència entre cultius ecològics, convencionals i transgènics ha generat friccions contínues entre diferents models agroalimentaris basats en diferents pràctiques, valors i cultures. Sovint, l'oposició als transgènics ha sigut clarament visible, com aquella exercida per organitzacions (p.ex. ecologistes i de consum) que treballen per influenciar decisions i legislació específica en matèria de transgènics. Però si analitzem la introducció dels transgènics des d'una perspectiva sistèmica, a més d'aquests actors socials visiblement combatius, molts altres es troben subjectes a forts condicionants derivats de l'expansió intencional i no-intencional dels transgènics, i s'han vist forçats a reaccionar a condicions desfavorables. En un context de creixent demanda de productes no transgènics, com s'ho fan els actors situats en contextos que s'anomenarien 'de co-existencia' per resistir diàriament l'expansió transgènica i continuar mantenint i promovent espais, estratègies i mercats lliures de transgènics? Utilitzant de forma heterodoxa la teoria de James Scott (1985) sobre resistències quotidianes, aquest article explora les diferents formes de resistència quotidiana que han emergit contra la dominació i l'expansió del blat de moro transgènic a l'Estat espanyol, la porta d'entrada dels transgènics a Europa. Utilitzem treball etnogràfic multisituat i entrevistes semi-estructurades, per descriure sis pràctiques amb les quals diversos actors socials localitzats en diferents llocs del sistema agroalimentari resisteixen l'expansió del blat de moro transgènic. Concloem que una multiplicitat d'accions de resistència estan tenint lloc, efectuades tant per actors socials que es troben a sistemes agroalimentaris convencionals com alternatius, formant aliances inèdites. Aquests actors lluiten per la seva pròpia supervivència contra l'expansió biològica incontrolable vinculada als cultius transgènics i el poder polític que representen. Les seves pràctiques desafien el concepte regulador de la possibilitat d'una harmoniosa coexistència entre aquests sistemes i visibilitzen la necessària lluita diària que han de fer els actors no transgènics per tal de continuar existint.

L'AGRICULTURA SOCIAL, UN NOU MODEL PER L'AGRICULTURA PERIURBANA SOSTENIBLE? EL CAS DELS PARCS AGRARIS DE L'ÀREA METROPOLITANA DE BARCELONA SOCIAL

Carles Guirado; Natàlia Valldeperas; Antoni F. Tulla; Àngel Cebollada; Anna Vera
Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resumcongcatsociov4-urv21a22abril2017-nvb-cgg.docx

El periurbà de l'AMB és una zona de conflicte permanent en usos del sòl per la demanda d'espai per a infraestructures i equipaments, essent necessari planificar àrees per a ús específic d'activitats agràries (com per exemple el Parc Agrari del Baix Llobregat, Parc Agrari de Sabadell, el Parc de Collserola o el Parc Agrícola del Vallès. Aquesta protecció dels usos del sòl ha facilitat la conservació d'explotacions agràries en l'àmbit periurbà i la creació de projectes innovadors en l'àmbit de l'agroecologia i l'agricultura social (AS).
L'AS es defineix com un conjunt d'experiències que utilitzen els recursos locals, agraris i/o naturals, per a promoure la salut, l'ocupació, l'empodarement de col·lectius socialment vulnerables, des de persones amb discapacitat fins a les que estan en situació de pobresa. Sent necessaris processos terapèutics, de rehabilitació, educatius o d'ocupació. Els projectes d'AS, què han experimentat un important augment en els darrers anys d'ençà de la crisis econòmica de 2008, han estat impulsats principalment per persones i entitats vinculades al moviments socials i al Tercer Sector Social (TSS), en alguns casos amb el recolzament directe o indirecte de l'administració, bàsicament local. Aquestes entitats s'orienten cap a l'ocupació de persones en risc d'exclusió social i la producció agrícola, amb principis agroecològics i fomentant el consum de proximitat, encaixant amb una manera més sostenible d'entendre la producció agrícola.. A més, la presència d'aquestes activitats ha contribuït a la multifuncionalitat agrària i a noves estratègies de desenvolupament local en aquests territoris de la perifèria urbana.

La investigació realitzada[3] explica el procés de desenvolupament a l'AMB i a Catalunya. S'ha creat una base de dades de 150 casos, emprant recerca qualitativa i quantitativa i mètodes com el "*Business Model Canvas*" (BMC) i "*Social Return of Investment*" (SROI) per analitzar la viabilitat econòmica i el retorn a la societat d'aquestes inversions econòmiques i socials en cada projecte d'AS.

NO SÓN LES VAQUES, SINÓ ELS HUMANS. PARADOXES EN LES PERCEPCIONS DEL RISC DAVANT LA GESTIÓ DE LA TUBERCULOSI BOVINA

Giovanna Ciaravino; Josep Espluga Trenc; Patricia Ibarra; Ester Casal; Sergi Lopez; Alberto Allepuz; Sebastian Napp; Jordi Casal
Universitat Autònoma de Barcelona; Universitat Autònoma de Barcelona; Universidad Pablo Olavide; Universitat Autònoma de Barcelona; CISOT-CIEMAT; Universitat Autònoma de Barcelona; Universitat Autònoma de Barcelona. CRESA; Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/no-son-les-vaques.docx

La tuberculosi bovina (TBB) és una malaltia infecciosa crònica del boví causada per bacteris del complex *Mycobacterium tuberculosis-complex*, que pot afectar diverses espècies domèstiques i salvatges, humans inclosos. Avui dia un 70% dels països membres de l'Organització Mundial de la Sanitat Animal (OIE) estan afectats per aquesta malaltia, que suposa un obstacle important per a la sostenibilitat del sector ramader. Tot i que el Programa d'eradicació de tuberculosi bovina a Espanya es va instaurar fa dècades, en els últims anys s'ha produït un estancament en la reducció de la

[3] *Projectes de la Fundació RecerCaixa 2011ACUP23 i 2014ACUP29, i del MEyC CSO2012-31979.*

prevalença de la malaltia, amb diferències molt grans entre unes zones i altres.
La sociologia pot proveir les eines conceptuals i metodològiques apropiades per a interpretar el context social en el que es desenvolupa la TBB. Amb aquesta finalitat, es va plantejar una recerca (finançada pel Ministeri de Economia i Competitivitat, ref. AGL2013-49159-C2-1-R) amb l'objectiu d'identificar i valorar les percepcions, experiències i expectatives que una mostra de ramaders de veterinaris tenen sobre el control de la tuberculosi bovina.
La metodologia ha consistit en la realització d'entrevistes exploratòries a persones clau (12) i entrevistes en profunditat a ramaders de boví de llet, de carn i de lídia (22 en total), així com a veterinaris oficials (SVO) i a veterinaris privats (12 en total) involucrats en les campanyes de sanejament de camp. El treball de camp es va fer a Andalusia i a Catalunya.
Els resultats mostren com el programa de control es desenvolupa en un context social marcat per una gran desconfiança entre els diversos actors, que dificulta que puguin fer definicions compartides del risc de la TBB i sobre la idoneïtat del programa de control. Es tracta d'una situació en la que les dimensions socio-culturals i polítíco-institucionals del risc prevalen sobre les dimensions econòmiques i de salut.

LES DIMENSIONS SOCIALS DELS RISCOS NUCLEARS. REFLEXIONS SOBRE EL CAS ESPANYOL

Josep Espluga Trenc; Beatriz Medina; Mònica Lores; Ana Prades
Universitat Autònoma de Barcelona i CISOT-CIEMAT

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/les-dimensions-socials-dels-riscos-nuclears.docx

La producció, distribució i consum d'energia són activitats amb un important rang d'impactes socials. L'energia nuclear constitueix un tipus particularment conflictiu de font energètica. A causa de l'enorme complexitat tècnica del seu disseny i gestió, els seus orígens militars, la gran concentració de capital necessària per fer-la operativa, els seus riscos per a la salut i el medi ambient, l'energia nuclear resulta una tecnologia controvertida, i la seva governança suposa un autèntic repte per a les societats democràtiques. En aquesta comunicació es presenten els resultats parcials d'una recerca europea ((History of Nuclear Energy and Society, G.A. 662268) (http://www.honest2020.eu) en la que, a partir d'una anàlisi documental del desenvolupament històric del sector nuclear espanyol, es fa una anàlisi de les percepcions socials dels principals actors protagonistes dels conflictes que l'han acompanyat.
Com a resultats, s'observa que els diferents actors utilitzen arguments relativament dispars. Mentre promotors i reguladors solen posar l'accent en les dimensions de 'salut / medi ambient' (garantint seguretat i minimitzant possibles danys en aquests àmbits), i en dimensions 'econòmiques' (valorant la riquesa que pot aportar al territori), els grups opositors solen apel·lar més aviat a dimensions 'socioculturals' (ja que perceben les infraestructures nuclears com una amenaça a les seves formes de vida i activitats quotidianes) i a dimensions 'politicoinstitucionals' (principalment per la manca de confiança envers les institucions encarregades de gestionar-les i/o regular-les). Aquests resultats suposen un repte per a la gestió dels conflictes nuclears, ja que resulta evident que si els actors basen el seu diagnòstic en àmbits tan diferenciats, les seves propostes de futur seran també força dispars. A més, és dubtós que les característiques constitutives de l'energia

nuclear (la seva 'signature', en termes de Horlick-Jones et al., 2010) permetin donar resposta a les inquietuds que els grups opositors plantegen en termes de dimensions socioculturals i político-institucionals.

Grup de Treball 14. Joventut, Gent Gran i Generacions

Coordinació: Pau Serracant; Montserrat Mora Fernández. Generalitat de Catalunya; Ajuntament de Barcelona

Divendres 21 d'Abril 15:15-17:00
Moderació: Dafne Muntanyola
Universitat Autònoma de Barcelona
Aula 523

EL TURISMO ACADÉMICO COMO FUENTE DE MOVILIDAD JUVENIL EN LA COSTA CARIBE COLOMBIANA

Reynel Eduardo Fajardo
Universidad Popular del Cesar

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/turismo-academico.docx

En los últimos años, el turismo académico se ha convertido en una tendencia mundial, debido al incremento de estudiantes que andan en busca de mejores oportunidades de enseñanza o de una preparación académica. El presente estudio se realizó con el objetivo de describir El turismo académico como fuente de movilidad juvenil en la costa caribe colombiana. Desarrollado por el grupo de investigación interdisciplinario, estudio del pensamiento numérico, políticas públicas, producción agraria y medio ambiente. Fue de tipo descriptiva, hermenéutico, mediante la aplicación de encuesta, con escala arquetipo Likert. El estudio, se desarrolló a través de un diseño transaccional descriptivo. La población estuvo constituida por cuatro (4) universidades públicas y una (2) privada. Se tomó como informantes claves a los directores de las oficinas encargadas de coordinar los intercambios; a ocho (8) estudiantes que realizaron intercambio y a ocho (8) estudiantes con solicitudes de intercambio. Para el proceso de análisis, se utilizó la técnica estadística descriptiva con medidas de tendencia central, las que permitieron colegir que, la movilidad académica juvenil están marcadas por diversas circunstancia: aprendizaje de un lenguaje extranjero, siendo el inglés el idioma de mayor interés; las prácticas académicas curriculares con la intención de familiarizarse con un sistema de enseñanza distinto; también, puede mencionar la curiosidad por conocer otro país con todas sus riquezas: cultura, naturaleza, costumbres de sus habitantes. La movilidad se ve cada vez más facilitada por los numerosos convenios firmados por los centros académicos, por la inclusión en su oferta de cursos destinados exclusivamente a los

extranjeros o por el desarrollo de programas de intercambio.

Una aproximación a las transiciones de los estudiantes jóvenes de master en función de su edad

Marta Venceslao
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/transiciones-motivaciones-y-expectativas-para-presentar.doc

A partir del marco teórico de las transiciones universitarias, concretamente desde el enfoque socio-cognitivo de Lent y col. (2004 y 2016), presentamos parte de los resultados de una investigación más amplia sobre los procesos de transición a los estudios de master cuyo objeto reside en fundamentar el diseño de un plan de orientación que dé respuestas a las diferentes necesidades de los estudiantes ("La orientación en los procesos de transición a los estudios de master oficial", REDICE16-1605). En este sentido, nuestra comunicación aborda la siguiente pregunta: ¿cuáles son las percepciones de los estudiantes jóvenes de masters en relación con sus compañeros de mayor edad? ¿Qué transiciones académicas diferenciadas se producen en función de la edad? Nos proponemos analizar el significado de la formación en la planificación del proyecto académico y profesional de estos jóvenes universitarios. En términos metodológicos, se trata de un estudio descriptivo. La población son estudiantes de masters oficiales de diferentes orientaciones y universidades españolas pertenecientes al área de educación y de ciencias jurídicas. Los resultados apuntan diferencias significativas con relación a la edad. La distribución del estudiantado joven se produce de una manera diferenciada y la presencia de estudiantes en masters profesionales es superior.

Rellevància online de les relacions offline de joves catalans/es i polonesos/es: un estudi de cas

David Dueñas; Mikołaj Biesaga; Ewa Petrushak
Universitat Rovira i Virgili; Uniwersytet Warszawski; Uniwersytet Warszawski

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/rellevancia-online-de-les-relacions-offline-de-joves-catalans-i-poloneses.docx

Aquesta ponència presenta els resultats d'una investigació conduïda de manera paral·lela amb estudiants de la Universitat Rovira i Virgili (Cat) i de la Uniwersytet Warszawski (Pol) en la que es comparen les posicions que ocupen en entorns virtuals (Facebook) els contactes més rellevants en la vida offline de les persones enquestades.
En total s'han analitzat 109 xarxes de relacions d'estudiants de les dues universitats anteriorment mencionades per comparar-ne les posicions ocupades per part de membres rellevants de les seves relacions habituals. S'ha obtingut informació dels seus contactes més destacats a nivell emocional, familiar, acadèmic, laboral i de lleure per a determinar el biaix relacional que suposen les relacions online. Aquest entorn privilegia la comunicació amb un determinat sector de les relacions existents, orientant els continguts compartits en una línia específica (lleure, emocions). Aquesta situació crea una audiència invisible (Boyd, 2007) que, assumint que el model comunicatiu varia en funció del context i la situació (Anderson & Brown, 2012), pot propiciar que determinats perfils de les xarxes socials tinguin accés a informacions que no van dirigides a ells/es. Aquests resultats obren la porta a futures

investigacions sobre la frontera simbòlica en l'expressió de la identitat online.

La desigualtat de fer xarxa a la feina: l'anàlisi de xarxes socials i la mobilització de contactes de joves catalans

Dafne Muntanyola-Saura; Mattia Vacchiano; Oriol Barranco
Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/joventut.docx

Ens preguntem com les xarxes personals donen forma a la mobilització del contactes per part dels joves catalans a l'hora de buscar (i trobar)feina? Ens centrem en el procés d'inserció laboral amitrjançant les seves xarxes personals. La literatura empresarial i de gestió confon la mobilització dels contactes amb fer xarxa (*networking*). La importància dels contactes no familiars per la trajectòria laboral ha estat explicata partir del capital social, un concepte polisèmic. Si ignorem la forma en què els contactes ajuden en a trobar feina, no podem determinar com els joves mobilitzen i es beneficien dels seus recursos socials (Smith, 2000; Sennett, 2012). Es necessita entrar empíricament en la operativització del capital social, analitzant la trajectòria laboral dels joves catalans. Necessitem saber més sobre el lloc de la interacció. Considerem l'habilitat de "fer xarxa" com un estereotip social i per tant, com un recurs que s'inscriu en els eixos de desigualtat de l'estructura social. Metodològicament, es presenta aquí una anàlisi exploratòria de 18 entrevistes a joves catalans que treballen o busquen feina, de 16 a 29 anys, de entre les 250 xarxes personals recollides amb un enfocament de mètodes mixtes. Les eines emprades inclouen el qüestionari d'anàlisi de xarxes socials, trajectòries longitudinals i entrevistes semiestrutcurades. Amb els programes Egonet i Ucinet localitzem els contactes mobilitzats part de la xarxa personal de l'entrevistat. Els nostres resultats mostren com la manera com els joves catalans busquen i troben feina il·lumina aspectes clau de la mobilització de contactes al mercat de trebal. Les diferències en el grau d' 'èxit de la mobilització, és a dir, en trobar feina, semblen seguir les diferències dels atributs socials dels contactes mobilitzats. En definitiva, el capital cultural i econòmic dels qui formen les xarxes personals dels joves incideixen en la seva capacitat de fer xarxa.

The Embarrassing Generation: el análisis de los cambios y choques intergeneracionales entre la generación 60/70 y la generación 80/90 en China

Yuelu He
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/he-yuelu-the-embarrassing-generation-abstract.docx

En las últimas tres décadas China ha experimentado una serie de cambios notables gracias a la Reforma y Apertura, liberalización de economía iniciada en el año 1978, tales como, un increíble crecimiento del PIB, un ritmo acelerado de modernización y urbanización y una transformación desde una economía planificada hasta una economía mixta. Mientras tanto, debido a la implementación de la Política de Hijo Único en los años 80 y una promoción intensiva y profunda de la misma política en los años 90, con el fin de controlar la natalidad, la población del país y su formación familiar experimentaron un gran giro desde la formación de familia numerosa hasta la familia pequeña, cuyos miembros necesariamente disponían de solamente tres personas en general, los padres y un hijo o hija. Sin embargo, en el octubre del año 2015

se abandonó definitivamente esta medida radical del control del crecimiento de población y hoy en día la pareja puede mantener dos hijos en su vez. En el sentido demográfico, podemos decir que los jóvenes nacidos entre los años 80 y 90 se han convertido en las dos generaciones más solitarias sin compañía de hermanos durante su crecimiento. Por este motivo, podemos decir que las generaciones de 80 y 90 tienen una particularidad generacional comparando con las generaciones tanto anteriores como posteriores, ya que se crecieron en un entorno social bastante radical, en que se encuentran un mejoramiento considerable de economía, en otras palabras, relativamente más abundante de materiales que las generaciones de 60 y 70, así como una soledad profunda comparando con las futuras generaciones que se crecerán con la compañía de hermanos. En el trabajo presente intentaré analizar los cambios intergeneracionales de la gente nacida a partir de los años 60 hasta los 90 en China.

Dissabte 22 d'Abril 09:00-11:45
Moderació: Saleta Fabra
Observatori Català de la Joventut
Aula 506

EL MODEL RELACIONAL EN LES ADMINISTRACIONS LOCALS DE CATALUNYA. L'EXEMPLE DE LES POLÍTIQUES DE JOVENTUT

Saleta Fabra
Observatori Català de la Joventtut

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/abstrac-congres-sociologia-urv-saleta-fabra.pdf

L'estudi posa el focus en l'anàlisi de les polítiques de joventut com a exemple per abordar el pas a un nou model d'administració pública. Es parteix de la hipòtesi que les polítiques de joventut són un exemple del canvi de model de l'administració racional, basada en la norma, a l'administració relacional (basada en un sistema complex de relacions abocades a donar una resposta més ajustada a les necessitats de la ciutadania). Tant el model teòric com el model de desplegament competencial de les polítiques de joventut abonen l'escenari idoni perquè aquestes polítiques siguin un bon exemple d'aquest nou model. Els diferents documents normatius en matèria de joventut, parteixen d'una visió de la joventut basada en el cicle de vida. Aquesta visió té dues implicacions en la manera en què les administracions públiques aborden la seva acció en matèria de joventut. D'una banda, la perspectiva del cicle de vida crida a les administracions públiques a abordar l'àmbit de la joventut com una matèria d'actuació transversal, basant les intervencions públiques des d'una òptica integral. Aquesta visió d'integralitat implica un treball en xarxa entre els diferents agents implicats en els àmbits d'acció que afecten al col·lectiu juvenil. D'altra banda, l'anàlisi de les trajectòries juvenils posa en evidència la necessitat de treballar les transicions juvenils des de l'òptica de la mobilitat social incidint en els moments de ruptura (o risc) que es produeixen en el pas d'una transició a una altra. Des del punt de vista del desplegament territorial de les polítiques de joventut, es parteix d'un model relacional multinivell, on l'administració autonòmica delega les seves competències en les administracions locals partint d'un principi de proximitat per abordar les necessitats juvenils. Aquest model es desplega a partir d'una xarxa de relacions i estructures de coordinació entre les diferents administracions que actuen en l'àmbit de la joventut. La recerca parteix de les dades obtingudes a partir d'un qüestionari

estructurat i auto-administrat (CAWI) respost per 464 municipis, on es recullen diferents variables sobre els models organitzatius de les àrees i regidories de joventut i sobre el tipus de polítiques adreçades a joves.

METODOLOGIA FEM TEC! PROMOCIÓ DE L'EMPRENEDORIA ENTRE ELS JOVES EN UN CONTEXT LÚDIC

Maria Teresa Clotet
Diputació de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/comunicacio-metodologia-femtec.pdf

La societat evoluciona a tal velocitat que es fa difícil predir quines seran les necessitats dels joves i adolescents quan els arribi el moment d'incorporar-se a la vida adulta. Per ajudar-los a resoldre amb èxit aquest futur, ara per ara incert, treballem per facilitar als i les joves l'adquisició de capacitats i competències que els permetin afrontar qualsevol repte amb seguretat i confiança. Aquest treball analitza les possibilitats d'aplicació de fonaments neuroeducatius a la metodologia fem tec!. Aquesta metodologia parteix del reconeixement de l'educació no formal com a instrument per a la capacitació, transmissió de conceptes i de valors, i de la importància del joc com a element rellevant en la socialització i la inclusió. Té per objectiu principal promoure l'emprenedoria com actitud vital entre joves i adolescents. L'evidència de la plasticitat cerebral justifica científicament la utilitat del treball amb joves en edat adolescent i fins els 20-25 anys, en tractar-se d'un moment òptim per al modelat de conductes i l'adquisició de capacitats i habilitats útils per a la construcció de la personalitat adulta. Les activitats de la metodologia fem tec! han estat redissenyades, incorporant la perspectiva neuroeducativa, amb l'objectiu de maximitzar l'interès dels joves, optimitzar la seva capacitat d'atenció i afavorir l'adquisició d'aprenentatges efectius. L'anàlisi dels recursos cognitius implicats en les activitats fem tec!, permet concloure que la integració dels principis neuroeducatius en el seu disseny afegirà efectes positius a l'adquisició de competències emprenedores, al menys en dues dimensions: 1. Optimització de capacitats perceptives i cognitives dels i les joves, efecte que es produirà necessàriament, sense una participació activa o conscient dels joves i del professional que dinamitzi les activitats. 2. Optimització de les capacitats individuals dels participants, amb la necessària implicació tant dels joves com del professional que dinamitzi les activitats.

EL DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU: UN RECURS PER A L'ESTUDI I EL FOMENT DE LA PARTICIPACIÓ JUVENIL

Ana Belén Cano; Marta Sabariego
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/abstract-1.docx

Aquesta comunicació presenta el procés i els principals resultats d'un diagnòstic participatiu desenvolupat en el marc del projecte de recerca:*"Cohesión social, cultura y participación: una investigación acción en la Ciudad de l'Hospitalet de Llobregat" (I+D EDU2013-46704-R).*

El diagnòstic participatiu pretén explorar el nivell de participació del jovent, d'entre 12 i 16 anys, que viuen a tres barris de l'Hospitalet de Llobregat. Aquesta tècnica té tres objectius fonamentals: Fer un diagnòstic i contextualitzar els barris; Assenyalar els espais i nivells de participació juvenil, i Caminar vers un model en el qual la base social sigui la que lideri la transformació local, mitjançant un procés comunitari.

Metodològicament, s'han desenvolupat diverses tècniques: a) explotació de fonts oficials i dades estadístiques secundàries; b) mapa social i sociograma; i, c) qüestionari, dirigit a indagar en els interessos dels joves.
Els principals resultats que la recerca ha assolit en aquesta fase són: Dibuix d'un mapa social de les entitats, accions i projectes claus per entendre les formes de participació del jovent als barris estudiats; Contextualització dels territoris, en la seva vessant territorial i institucional i, Diagnòstic sobre les formes de participació dels joves així com l'elaboració de propostes per tal de fomentar i potenciar la participacio d'aquest col·lectiu a aquests contextos.

EL CONSELL DE LA JOVENTUT DE BARCELONA I EL PACTE INTERGENERACIONAL

Joan Bestard
Consell de la Joventut de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resum-congres-sociologia-joan-bestard.docx

El Consell de la Joventut de Barcelona (CJB), juntament amb la Federació d'Associacions de Gent Gran de Catalunya (FATEC) i el Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (CNJC), varen endegar l'acord intergeneracional sota el nom «L'edat no ens separa» el 6 d'octubre del 2015. En primer lloc, en la comunicació s'explicarà quines circumstàncies varen dur a l'acord intergeneracional, quines experiències prèvies hi ha hagut en el context català, quins objectius té i com es va gestar per part de les tres entitats. Així doncs, la primera passa d'aquest acord va ser la publicació del manifest «Què volem treballar intergeneracionalment?». Aquest document fixa els objectius de l'acord i estableix les línies de treball, és a dir, el sistema de pensions, el foment de la participació i de l'associacionisme i la lluita contra l'estigmatització per raons d'edat.

En primer lloc, es va presentar el manifest «Dignitat al llarg de la vida, no a la precarietat, sí a les pensions dignes». Aquest document fixa una posició pel que fa al sistema de pensions a l'Estat espanyol, el qual es fonamenta en els mecanismes de solidaritat entre generacions. El manifest identifica l'impacte negatiu de les reformes dutes a terme l'any 2013 mitjançant la Llei d'actualització, adequació i modernització del sistema de seguretat social. El document emfasitza la necessitat d'aconseguir un nou model del sistema de pensions consensuat amb els agents socials implicats.

Finalment, el 13 de desembre del 2016 la FATEC, el CJB i el CNJC varen organitzar la taula rodona «Estripem etiquetes, Desestigmatitzem l'edat». Hi varen participar com a ponents les professores Mercè Pérez Salanova, especialitzada en participació i envelliment, i Ariadna Fernández Planells, especialitzada en joventuts i moviments socials. Les presentacions i el debat posterior la qüestió de l'edatisme i el paper dels mitjans de comunicació en la construcció d'imatges i prejudicis en la societat.

Dissabte 22 d'Abril 11:15-13:00
Moderació: Montserrat Mora
Universitat Rovira i Virgili
Aula 506

IMPLICACIÓ DELS HOMES EN LA CURA DE LLARGA DURADA: MARITS GRANS QUE CUIDEN ESPOSES GRANS
APRENDRE AMB LA GENT GRAN. UNA MIRADA DES DE L'ESCOLA I L'INSTITUT

Dolors Comas d'Argemir; Blanca Deusdad; Natalia Alonso

Universitat Rovira i Virgili

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/comas-deusdad-alonso-abstract-ccs.doc

Malgrat que la implicació dels homes grans en la cura de les seves esposes no és nova, sí ho és la seva extensió, cada vegada més àmplia. Es tracta d'homes que no han estat socialitzats en les tasques de cura però que es veuen obligats a assumir-les. La pregunta de recerca és: quins són els condicionants i les motivacions per cuidar i quins són els motius per delegar-ho? Com es resolen les necessitats de la persona cuidada? Ens centrarem doncs en les experiències i percepcions d'aquests homes respecte a la cura, en els seus aprenentatges i en l'ús de les xarxes de suport i dels recursos públics i privats.
La recessió econòmica i les polítiques d'austeritat han provocat una re-familiarització de la cura i un agreujament de la crisi de la cura, que contribueix a incloure el homes com a nous agents. També cal tenir presents els canvis socials i familiars que modifiquen les obligacions de gènere i de parentiu. Les diferències socioeconòmiques condicionen les estratègies per a fer front a les necessitats de cura.
La metodologia de la recerca és qualitativa, basada en la realització d'observacions i de 208 entrevistes semi-estructurades a cuidadors no remunerats, cuidadors remunerats, gestors i persones receptores de cura en el marc del projecte "Homes cuidadors: Reptes i oportunitats per reduir les desigualtats de gènere i afrontar les noves necessitats de cura", finançat per Recercaixa. En aquesta comunicació ens centrem en els homes que cuiden de les seves esposes i ens basem en 19 entrevistes. Comprovem que els marits assumeixen la cura com una extensió de les seves responsabilitats conjugals i de reciprocitat. Identifiquem diverses formes d'implicació en les tasques de cura i un ús més o menys extensiu de recursos en funció de la situació socioeconòmica.

Aprendre amb la gent gran. Una mirada des de l'escola i l'institut

Montserrat Mora
Ajuntament de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/aprendre-amb-la-gent-granacs.docx

El projecte Aprendre amb la Gent Gran del Programa de Gent Gran del districte de Sants-Montjuïc de Barcelona amb més de 25 anys de trajectòria és un del programes intergeneracionals més reconeguts de Catalunya. A més d'una llarga trajectòria, l'Aprendre inclou una gran varietat de línies d'intervenció que inclouen des de la llar d'infants fins a la universitat.
L'Aprendre és un programa intergeneracional pur: és un projecte dissenyat com a punt de trobada, relació i establiment de vincles entre generacions diferents, s'estructura a partir d'activitats que es desenvolupen en clau de relació entre iguals entre totes les persones participants tinguin l'edat que tinguin i té una durada i periodicitat que permet a les persones participants establir vincles de confiança.
L'aprendre ha estat tradicionalment analitzat des del punt de vista dels beneficis que aporta a les persones grans que hi participen: millora de l'autoestima, ampliació de les relacions socials, millora dels vincles amb l'entorn proper, aprenentatges , trencament d'estereotips respecte generacions més joves, etc. L'anàlisi dels beneficis per les

generacions joves s'acostuma a centrar en el trencament d'estereotips en relació a la vellesa, el millor coneixement de la realitat de l'envelliment i la millora de les relacions de veïnatge.
Aquest treball vol analitzar l'impacte que té un programa intergeneracional com l'Aprendre en un centre educatiu. S'ha treballat amb una mestra de primària, amb una professora de filosofia de secundària i amb una persona responsable del projecte intergeneracional. Malgrat que el disseny del programa és unidireccional des de l'equip tècnic del Programa de Gent Gran del districte, la implantació del programa a les aules implica una transformació de la docència i sobretot de les relacions que s'estableixen a l'aula tant entre iguals, com entre els docents, les persones grans i els infants i joves.

ANÀLISI DE L'IMPACTE DE LES XARXES SOCIALS ENTRE LES GENERACIONS

Núria Rodríguez; Victor Renobell
Universitat de Barcelona; Universidad Internacional de la Rioja

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/congresos-acs-2017-tarragona-rodriguez-renobell.docx

La Xarxes Socials Digitals són cada vegada és més essencials i madures entre les diferents generacions, serveixen com a forma d'adquirir informació, coneixement i mantenir relacions socials. Aquesta forma de comunicació representa un canvi en les activitats de la vida diària de les persones que recorren a les xarxes a través de l'accés a Internet per solucionar, comentar i crear comunitats.
El nostre objectiu és detectar i identificar les diferències entre generacions en l'ús i utilització de les xarxes socials digitals. La nostra hipòtesi de partida és que cada generació fa un ús i rellevància diferent a les xarxes socials digitals per tenir una visió diferent de les mateixes, cada generació s'identifica amb una xarxa social en concret.
El marc de referència en el que centrem el nostre treball és la Societat Digital d'McLuhan (1962), Mercier (1980), Terceiro (1986) Bell (1991) Echevarria (1999), Cebrián (1999) i Castells (1996-2015). Aquestes teories se centren en l'anàlisi l'ús de les TIC i les Xarxes Socials com a forma de treball, estudi, entorn laboral i professionalització.

Pel que fa a la metodologia utilitzem la verificació de la hipòtesi a partir fonts de dades secundàries del CIS en concret els següents estudis núm. 3131 (2016), 3128 (2016), 3057 (2015), 3038 (2014) i núm. 2889 (2011) que estan dedicats o part de les seves preguntes 'al usos de tecnologia i xarxes socials.

Els resultats van mostren que les tecnologies afavoreixen determinades habilitats i transforma la forma de socialització i resocialització dels individus.

Grup de Treball 15. Poder, Control Social i Conflicte

Coordinació: Diego Torrente. Universitat de Barcelona.

Dissabte 22 d'Abril 9:00-10:45
Moderació: Diego Torrente Robles
Universitat de Barcelona
Aula 507

¿CORRUPTOS EN FAVOR DE LA CORRUPCIÓN?, DISCURSOS QUE CIRCULAN EN LOS MEDIOS DE COMUNICACIÓN EN BRASIL

Maria Cristina Giorgi; Carmen Daher
CEFET/RJ;UFF

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resumo-tarragona-giorgi-daher.docx

EL USO Aunque la corrupción no es una creación de los nuevos tiempos - por el contrario, es tema recurrente a lo largo la historia mundial, sobre todo desde los 90 - en los últimos años ha sido cada vez más discutida y, a menudo, sirve como justificación de los problemas sociales en general. En América, el curso de estas discusiones se inicia desde debates en sesiones de la ONU - que condujeron a los acuerdos de acción conjunta con el fin de frenar la corrupción - cuando la OEA establece como marco la Convención Interamericana contra la Corrupción. En Brasil - país donde la corrupción surge con la llegada de los colonizadores - discursos sobre el tema han sido plataforma política de gobiernos a todos los niveles, ya sea de dictadura militar, ya sea en períodos democráticos, impulsando, en 2016, el "impeachment" la presidente Dilma Roussef. Teniendo en cuenta la estrecha relación entre lenguaje y sociedad, en esta presentación, pretendemos, a partir del análisis de textos transmitidos por la prensa hegemónica, señalar sentidos atribuibles a los términos "corrupción" y "anticorrupción", en aras de responder a la pregunta a quiénes sirven los discursos de corrupción y anticorrupción hoy en día, los cuales funcionan como herramienta contra gobiernos de izquierda. Para este fin, dialogamos con las nociones de arqueología y archivo (Foucault, 2009), que permiten definir los discursos como prácticas que cumplan con las normas formados dentro y fuera de la lengua, y propone la descripción del campo como una red formada en la interrelación de los diversos conocimientos en un sistema de condiciones históricas que hacen posible la aparición de cierto discurso y no otro. Nuestros resultados parciales, identificar posibilidades de enunciación que le garantizan a los corruptores un "habla anticorrupción" que les autoriza a llevar a cabo acciones de gobierno que se sobreponen al Estado de derecho legítimo.

DEL TERROR PARA EL CONTROL EN LAS CELEBRACIONES FRANQUISTAS

Xavier Costa Granell
Universitat de València

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/el-uso-del-fusilamiento-para-el-terror-en-la-fiestas-franquistas.docx

En los primeros años del Régimen Franquista se produjeron fusilamientos de republicanos asociados a celebraciones importantes para el Régimen. Esta comunicación explica el fusilamiento realizado en una localidad valenciana de Godella, en el contexto de la Fiesta de Unificación Falangista en Abril de 1940. Esta Concentración de masas, celebrada en Valencia, estaba destinada a hacer una exhibición de fuerza que mostrara la obediencia de los valencianos, y su alejamiento del pasado republicano. Los datos proceden principalmente de entrevistas realizadas a testigos, entonces niños, que presenciaron el fusilamiento, y también de diversas fuentes documentales. Se utilizan conceptos asociados a la fiesta, el sacrificio, la violencia, trauma, duelo, rituales y oficios de la muerte. Se evalúa el impacto del terror como mecanismo favorecedor de una ruptura y distorsión en la transmisión de la memoria familiar y comunitaria.

JOVENTUT MIGRANT, CONTROL I EXCLUSIÓ SOCIAL

Elisabet Marco Arocas
Universitat de València

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/abstract-congres-catala.pdf

El context de la migració transnacional, els joves migrants troben en la seua minoria d'edat les possibilitats de penetrar en Europa. La seua migració posa de manifest la tensió dintre dels propis Estats, evidència el conflicte entre la seua autoritat per controlar la immigració irregular i la seua obligació de protegir als menors d'edat localitzats al territori. La doble condició implícita, menors subjectes de dret i migrants objectes de control, revela per una part el protagonisme del Dret i la seua funció com constructor de la diferència i d'altra, els mecanismes que legitima, en este cas: racialització, segregació i discriminació. En aquest treball centrarem la mirada en les lògiques de control, vigilància i selecció que imperen en els dispositius desplegats per afrontar el fenomen i el seu paper en la reproducció de les desigualtats d'edat, ètnia i classe social. L'etnografia realitzada s'articula a traves d'entrevistes a joves migrants que arribaren al territori valencià com a menors d'edat i que avui continuen al territori, l'experiència com educadora social en el camp de la intervenció social, i l'anàlisi documental. A través de les veus dels protagonistes del fet migratori i l'anàlisi de les diverses trajectòries i realitats que han d'afrontar aquest joves una vegada arribada la majoria d'edat, posarem de manifest els punts de fuga, les contradiccions, limitacions, les lògiques paternalistes i assitencialistes que imperen al camp de intervenció social i atenció d'aquests joves, construïts com un col·lectiu vulnerabilitzat i sotmesos a diversos mecanismes d'exclusió social.

LAS REDES SOCIALES Y LA GESTIÓN DE LAS EMERGENCIAS (LAS COMUNICACIONES EN EL ACCIDENTE DE TREN DE SANTIAGO DE COMPOSTELA 24 DE JULIO DE 2013)

Santiago Costa Arranz
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/the-social-media-and-emergencies-management.docx

Este documento tiene el propósito de avanzar en el análisis de nuevas formas de gestión

pública a través del uso las redes sociales, especialmente en lo que llamamos crisis o emergencia. Las nuevas tecnologías se han incorporado a nuestra vida cotidiana sin ni siquiera darnos cuenta. Esta situación ha causado un gran cambio en la forma en que nos comunicamos; Tanto a nivel micro como macro. En este contexto, descubriremos cómo esta nueva situación afecta la gestión de emergencias, ya sea en su dimensión preventiva y reactiva.
Vamos a utilizar, como caso de estudio, la forma en que se gestionaron las comunicaciones durante el tren de alta velocidad que tuvo lugar en la localidad de Santiago de Compostela, Galicia el 24 de julio de 2013. El accidente ocurrió a aprox. 4 km fuera de la ciudad. Hubo 79 muertos y cientos de víctimas. ¿Como se gestionó la comunicación en esta emergencia?

NUEVOS GOBIERNOS Y DEMOCRACIA RADICAL: ¿ES NECESARIO OTRO TIPO DE POLICÍA?

Blas Ortuño; Marta López; Vanessa Peñaranda
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/nuevos-gobiernos-y-democracia-radical-es-necesario-otro-tipo-de-policia-blas-ortun-o.docx

En el ámbito sociológico, los estudios referentes a las teorías del control y las relaciones de poder entre agentes sociales se han referido comúnmente a la dualidad Estado-sociedad. El poder que el Estado utiliza para mantener el control social está reflejado en las estructuras policiales y su implantación social. Las relaciones de poder pueden analizarse, como Focault señala, en la forma en que se ejerce el poder en esas relaciones.
Este artículo nos distancia de este enfoque clásico y cambiamos el objetivo para aproximarnos a una relación interna dentro del propio Estado. Las teorías de control y conflicto se analizan desde la dualidad institución política/policial, donde se ejercen diferentes relaciones de poder.
La llegada al poder municipal de las nuevas formaciones políticas, cuyo ideario se basa en la democracia deliberativa, dota en teoría al ciudadano de un control mayor de las decisiones políticas, pero también sitúa al ciudadano perteneciente a movimientos sociales, tradicionalmente enfrentados al poder de la política clásica, al frente de las propias instituciones que controlan a la policía.
Las tensiones y enfrentamientos entre policía y representantes municipales (algunos autodenominados *antisistema*) han dado lugar a un nuevo escenario. Los argumentos que defienden los profesionales de la policía apuntan al cumplimiento de la ley, mientras que algunos de los nuevos representantes municipales alegan la existencia de leyes injustas cuyo cumplimiento no es prioritario.
En enero de 2017 una manifestación de más de mil policías por las calles de Barcelona visibilizó la situación de confrontación entre algunos representantes políticos municipales y sindicatos policiales por motivos que deberían ser analizados objetivamente, y responder si existe desconfianza institucional en las relaciones entre representantes políticos de las democracias deliberativas y los cuerpos policiales. Esta aproximación cualitativa abre una discusión que aportará elementos para comprender mejor este nuevo fenómeno social.

CAMBIO SOCIAL Y ADAPTACIÓN ESTRATÉGICA EN LAS POLICÍAS ESPAÑOLAS

Diego Torrente Robles; Oscar Jaime; Juli Sabater; Laia Folguera; Vanessa Peñaranda
Universitat de Barcelona; Universidad Pública de Navarra; Universitat de Barcelona;

Universitat de Barcelona; Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/comuniccion-congreso-catalan-sociologia.docx

En los últimos años se producen cambios sociales profundos en el entorno de las Policías europeas que llevan a nuevas demandas de seguridad. Para adaptarse a ellas, los cuerpos policiales llevan a cabo reformas en sus estructuras y estrategias de funcionamiento. En España, las diferentes Policías realizan también cambios importantes. Sin embargo, faltan estudios que permitan el sentido de los mismos y, sobre todo, los factores que los empujan. El objetivo del presente artículo es analizar la forma en que los cambios en las demandas de distintos actores condicionan las estrategias de las organizaciones policiales. Se realiza a partir del estudio de los significados presentes en el discurso de distintos gestores policiales de los distintos cuerpos. Los resultados muestran que la Policía percibe un entorno cambiante. Los discursos policiales dibujan un nuevo perfil de demandante más diverso y desigual, pero también más interconectado, organizado, y empoderado, que exige participación, transparencia y eficacia, al tiempo que un servicio más personalizado. Sus demandas se orientan a la gestión del conflicto, la diversidad, y la convivencia en un contexto de problemas de seguridad globales. Delante de esas demandas complejas, las Policías adoptan varias estrategias. Mantienen la legalidad como referente principal del interés común ante unas demandas fragmentadas y contradictorias que, en contraste, piden flexibilidad y sensibilidad social de criterios. Confían en la especialización, la tecnología, y la inteligencia para afrontar no sólo los grandes retos de la delincuencia global, sino las relaciones con la comunidad. Por otra parte, apuestan claramente por el partenariado y las alianzas estratégicas con grupos en los que encontrar apoyo en sus tareas. Todas estas estrategias tienen implicaciones en la legitimidad de la Policía que se discuten.

Dissabte 22 d'Abril 11:15-13:00
Moderació: Marta Murrià Sangenís
Universitat de Barcelona i Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona
Aula 507

VÍCTIMAS E INTÉRPRETES: CONTRASTE DE DOS VOCES EN CINCO CASOS EMBLEMÁTICOS DE VIOLENCIA EN COLOMBIA, SISTEMATIZADOS POR EL CENTRO NACIONAL DE MEMORIA HISTÓRICA.

Diana Carolina González Rincón
Universidad del Valle

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resumen-1_1.doc

Pregunta de investigación: ¿Cómo se diferencian las voces de las víctimas y los intérpretes en los informes del Centro Nacional Memoria Histórica, con respecto a los espacios de la masacre, los victimarios, los reclamos y recomendaciones a la memoria en Colombia?
Metodología: Se recurrió a herramientas del análisis documental para ello se realizaron dos lecturas de los documentos debido a la densidad que presentaban al tratarse de casos de masacres, también se utilizaron como guía, algunas herramientas de la metodología de investigación de los estudios de caso.
Marco teórico: Se utilizan autores para la definición de las variables analíticas como Wolfang Sofsky, Thomas Luhman y Alfred Shutz, Daniel Pécaut, Enzo Traverso y Reyes

Mate y algunos más locales y contemporáneos como Oscar Espinosa, Elizabeth Jelin y Jefferson Jaramillo.
Principales resultados: Las voces de las víctimas están enfocadas en hacer una memoria más simbólica y social, en la que sus recuerdos en muchas ocasiones se caracterizan por la vivencia traumática de los hechos. Las víctimas en la mayoría de los casos perciben al victimario desde una memoria mítica, por ello en ocasiones el uso de calificativos hacia ellos están basados en la deshumanización del otro y en recalcar su inocencia.
La voz de los intérpretes por su parte, está enfocada en hacer una memoria más histórica, en la cual la reconstrucción "no vivida" de los hechos es fundamental para la definición emblemática de las masacres. La percepción del victimario, está enfocada en dicha caracterización de la guerra de masacres en Colombia, en nombrar a los victimarios de acuerdo a las estructuras organizativas en las que se inscriben, como un actor racional que conoce sus acciones y por ende debe hacerse responsable. Los interpretes ejemplarizan la memoria para producir recomendaciones a la política pública, enfocándose en la contribución de la verdad, la justicia y la reparación.

CONTROL SOCIAL Y REDES SOCIALES: NUEVOS ESCENARIOS Y NUEVOS DELINCUENTES

Victor Renobell Santaren; Montserrat López Melero
Universidad Internacional de la Rioja; Universidad Internacional de la Rioja

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/control-social-y-redes-sociales-resumen.docx

Cada día vemos nuevos delitos que utilizan las redes sociales para manifestarse. Desde ciberbullying a delitos de robos de identidad, difamaciones o delitos contra la privacidad. La red es el nuevo espacio del delito. Pero ¿han generado las redes sociales un nuevo perfil de delincuente? y ¿se han modificado las conductas de control social formal e informal en entornos digitales?
En la sociedad española está cada vez más acostumbrada a ver y escuchar noticias sobre delitos que utilizan la red como mecanismo de realización. En esta investigación se han analizado los delitos y las sentencias que tenemos en la judicatura española. Veremos como la interpretación del espacio digital genera conflicto entre la realidad social, la realidad virtual y la realidad jurídica. Y observamos como el perfil del delincuente en redes sociales dista mucho de la imagen social que se tiene de él.
Como señalan varios estudios (Castells, 2010 y 2016; Waters y Ackerman, 2011; Almansa y Fonseca, 2013; Garcia y Lopez de Ayala, 2013; Casado, Oberst, y Carbonell, 2015; Prieto, 2015; Chamorro y Bertran, 2016) las redes sociales son un nuevo espacio para delinquir. Los elementos formales e informales del control social adquieren una nueva dimensión en las redes sociales.
Se han analizado las sentencias actuales en materia de delitos en redes sociales, así como las informaciones actuales sobre procesos no judicializados entre junio de 2014 y diciembre de 2016.
El control social formal e informal que genera la red está modificando conductas y generando nuevos delincuentes. En delitos como la suplantación de identidad o delitos contra la privacidad observamos que el delincuente ya no es un experto en el mundo digital, un informático o un hacker, sino que el nuevo delincuente puede ser cualquiera que utilice las redes y manifieste un comportamiento delictivo por motivos personales.

MORFOLOGIA SOCIORESIDENCIAL I INSEGURETAT A L'ÀREA METROPOLITANA DE BARCELONA

Carlos González Murciano
Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/morfologia-socioresidencial-i-inseguretat-a-l-rsquo-area-metropolitana-de-barcelona.docx

Les anàlisis de l'*Enquesta de Victimització de l'Àrea Metropolitana de* Barcelona han confirmat l'existència de diferències significatives en les pautes de distribució territorial de la delinqüència i del sentiment d'inseguretat. Però els espais metropolitans no són realitats estàtiques sinó dinàmiques, l'estudi de les quals ha adquirit cada cop més importància per la possible concentració de la pobresa i de carències urbanes en determinades àrees. Aquest treball examina com s'han concretat els processos de territorialització econòmica i social en vint-i-un teixits socioresidencials de la metròpoli barcelonina, analitzant la seva relació amb la seguretat ciutadana. Es tracta d'una perspectiva teòrica i metodològica que s'inspira en els models d'ecologia social de l'Escola de Chicago i en els desenvolupaments més recents de l'anàlisi contextual, que mostren com les condicions de vida en un territori i la pròpia morfologia urbana poden generar efectes negatius que afecten la vida de les persones que hi viuen. A partir de les anàlisis realitzades s'observa com la incidència delictiva i la percepció de seguretat varien substancialment. Mentre que la desigual distribució i concentració de fets delictius s'explica fàcilment a partir de la teoria de les oportunitats, els processos de construcció social de la inseguretat apunten en canvi a l'existència de dificultats en aquelles àrees socioresidencials marcades per les diferències socioeconòmiques i l'origen geogràfic de la població resident.

Perfils territorials de la inseguretat als barris metropolitans de Barcelona

Marta Murrià Sangenís
Universitat de Barcelona i Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/perfils-territorials-de-la-inseguretat-als-barris-metropolitans-de-barcelona.docx

La literatura criminològica sobre la por i la inseguretat ha elaborat diferents explicacions teòriques que articulen les seves bases conceptuals al voltant de la perspectiva de la vulnerabilitat i de l'experiència delictiva. Aquest treball mostra que les pràctiques socials quotidianes de convivència i de veïnatge també són dimensions clau que proporcionen elements de comprensió addicional i una imatge més pragmàtica sobre els processos de construcció social de la seguretat als barris metropolitans. A partir de les dades que aporta l'*Enquesta de Victimització de l'Àrea Metropolitana de Barcelona* i utilitzant tècniques d'anàlisi multivariable, s'analitzen les relacions que s'estableixen entre els indicadors personals i materials de vulnerabilitat, les experiències delictives, les relacions de convivència i el nivell de seguretat que s'atribueix al propi barri de residència. La plasmació territorial dels resultats mostra que aquelles zones on es localitzen conflictes de convivència i allà on les relacions veïnals són febles registren uns majors nivells d'inseguretat. Les relacions de convivència generen nivells d'inseguretat més alts que la vulnerabilitat o la victimització. S'aporta evidència empírica per fer avançar els debats sobre la gestió de la seguretat, des del control social formal i l'exclusió preventiva a la mediació i a la promoció veïnal.

LA LEGITIMIDAD SOCIAL DE LAS INSTITUCIONES DE JUSTICIA PENAL

David Vázquez Morales; Esther Fernández Molina
Universidad de Castilla - La Mancha

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/la-legitimidad-social-de-las-instituciones-de-justicia-penal.docx

En las últimas décadas, se ha incrementado considerablemente el interés de la Criminología por el estudio de las actitudes hacia las autoridades del sistema penal. En este sentido, el grueso de la literatura ha centrado su atención en aquellos factores que afectan a la legitimidad social de instituciones como la policía o los tribunales. La legitimidad del sistema penal y/o sus instituciones es un rasgo fundamental en las sociedades democráticas, porque expresa la creencia en la validez de su autoridad por parte de un número relevante de los miembros de la sociedad. Hablar de legitimación y deslegitimación, es hablar de procesos de modificación de las formas de percibir relaciones de influencia con esa autoridad; mediante los cuales ésta obtiene o pierde el consenso que asegura la obediencia habitual de los ciudadanos que se encuentran vinculados a su poder. Para poder afirmar que una autoridad es socialmente legítima, es preciso que los ciudadanos perciban que comparten valores con ella, que sientan afinidad moral. Considerando que en España apenas contamos con evidencia empírica al respecto, el presente trabajo constituye una primera aproximación exploratoria al objeto de estudio. Como parte de una investigación más amplia cuyo objetivo es avanzar en la medición e identificación de los factores explicativos de la legitimad social de las instituciones del sistema penal, se presentan los resultados de un pase piloto realizado con una muestra de 100 individuos. Dos ideas clave han canalizado este trabajo: la primera es ahondar en el significado que para los encuestados tienen algunos conceptos clave, como legitimidad o justicia procedimental, y la segunda es conocer qué factores se encuentran relacionados con el sentimiento de afinidad moral con las instituciones de justicia penal.

Grup de Treball 16. Joves Sociòlegs

Coordinació: Mar Joanpere; Josep Ubalde; Paquita Sanvicén; Amado Alarcón. Universitat de Barcelona, Universitat Rovira i Virgili

Dijous 20 d'Abril 18:00-20:00
Moderació: Mar Joanpere; Josep Ubalde
Universitat de Barcelona; Universitat Rovira i Virgili
Aules 311 i 313

ELS NENS GRISOS
Gemma García López

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/abstract-nens-grisos.docx
El nostre treball està centrat en l'Agrupament Escolta Pere Quart, un cau del barri del Putxet (Barcelona). Un cau és una entitat d'educació en el lleure que vetlla per una educació personalitzada sobre l'infant per tal d'aconseguir un creixement personal fonamentat en valors. És justament aquesta atenció tan personalitzada que el diferencia de la resta de contextos en els que trobem als nens/es que ens permet veure el problema en el qual es fixa el treball.
Un nen gris el definim com aquell/a infant que passa desapercebut, que no destaca en cap àmbit concret. És aquell que els i les caps es deixen a l'hora de fer grups, al qual costa posar-li un objectiu individual,...
Aquest aspecte pot ser segurament un problema més en una aula mentre aquest/a alumne/a vagi aprovant les assignatures, difícilment succeirà en un nucli familiar donat el volum de persones d'aquest i així en tants altres àmbits. En canvi, en el cau, resulta un problema seriós sobre el qual es fonamenten molts esforços i hores de reunions. És per aquest motiu pel qual ens hem centrat en aquesta entitat per tal de dur a terme l'estudi.
Metodològicament ens hem trobat amb dificultats a l'hora d'extreure informació ja que no existeix gaire teoria relacionada amb el tema (el concepte nens grisos no existeix com a tal) i a més la forma en que a Catalunya es treballa l'educació en el lleure es molt diferent a la resta del món. Per això, ens hem basat en l'observació i les entrevistes en profunditat per tal d'aconseguir un anàlisi més *correcte.*
Després d'una recerca de possibles solucions al problema, la que va triar l'agrupament i nosaltres va ser la de crear un grup entre mig dels dos més voluminosos i aconseguir un augment dels caps.

LA DESIGUALDAD SEXUAL DEL EMPLEO. UN ANÁLISIS DE CLASE A PARTIR DE LA DISPONIBILIDAD TEMPORAL
Albert Trinidad
Universitat Autònoma de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/albert-trinidad-jimenez-abstract-acs.pdf

La presente comunicación tiene por objetivo presentar el desarrollo y los resultados preliminares del Trabajo Final de Máster (TFM) que actualmente realizo en el marco del máster sobre Política Social, Trabajo y Bienestar de la Universidad Autónoma de Barcelona. El trabajo pretende abordar las desigualdades de género que se producen en el empleo a partir del concepto de disponibilidad temporal de las personas empleadas. Este concepto permite abordar la problemática tomando en consideración la organización social de los trabajos que se realizan en la sociedad. La mayor parte de las investigaciones que han abordado la disponibilidad temporal desde esta perspectiva, se han centrado básicamente en las desigualdades que sufren aquellas mujeres que no consiguen llegar a puestos directivos en las empresas. Un fenómeno conocido como el "techo de cristal", pero que tan solo afecta a una parte minoritaria de las mujeres empleadas. Los estudios más recientes apuntan hacia la necesidad de extender este tipo de análisis hacia aquellos sectores de actividad donde la disponibilidad temporal se extiende como política empresarial, dentro de la norma social del empleo flexible. Y que, en última instancia, emplean a buena parte de la población asalariada. En este sentido, el presente TFM se pregunta hasta qué punto la disponibilidad temporal requerida por parte de las empresas está generando nuevos ejes de desigualdad entre aquellas personas con menores recursos socioeconómicos. El abordaje metodológico que se ha elaborado parte de una aproximación de corte cualitativo. La muestra que se toma en consideración son hombres y mujeres de clase trabajadora, que están empleadas en sectores con salarios bajos y una baja cobertura de la negociación colectiva en lo referente a los tiempos de trabajo.

Vulnerability in the healthcare system: Communication between vulnerable patients and healthcare providers

Alena Glajchová
University of West Bohemia

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/abstract-glajchova-alena.doc

The concept of vulnerability is defined as susceptibility to harm and threat and as an exposure to risk (Aday 1994). This concept has appeared mainly in the epidemiological and environmental research studies for many years (Delor and Hubert 2000). Today the concept of vulnerability appears in medical sociology, but it‘s still relatively new concept that is overlooked. In the context of medicine, vulnerable patients are considered as those whose autonomy is very low or disturbed, who need a special protection or who are unable to give an informed consent (Ruof 2004). Some bioethical guidelines defines vulnerable groups, such as people with chronic disease, children, elderly, migrants, etc., but these categorizations aren't all-embracing. Moreover, there is no evidence about doctor's perspective about vulnerability and vulnerable patients. On the grounds of bioethical categorization of vulnerable patients and doctor's evidence I follow up migrant women's vulnerability. Migrant women have a very high level of vulnerability because of their migration experience and new conditions in the receiving country.
This contribution aims to present concept of vulnerability, the formation of patient vulnerability and impacts of vulnerability on contact with healthcare system, especially in

the case of migrant women. Objective of my research is to find out how do doctors conceptualize vulnerability and how do they think about who is vulnerable patient. Another objective, I try to reveal what is the way of communication with vulnerable patients and what are the difficulties during their interaction within the everyday medical practice.
My ethnographic findings are built on review of research studies relating to the concept of vulnerability that was the first phase of research. Next, findings will built on participant observation in the healthcare facility (public hospital) and on a number of in-depth interviews with doctors. Presently, I have analyzed ethnographic data and collected some interviews.

EL GÈNERE ÉS LA CLAU UNA ANÀLISI DELS DETERMINANTS DE L'ACCÉS AL TREBALL REMUNERAT DURANT LA CRISI A ESPANYA

Juan Ramón Jiménez
Universitat Pompeu Fabra

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/elgenere-eslaclau-abstract-genere-jimenez-garcia.pdf

Aquest article analitza les desigualtats de gènere en l'accés a l'ocupació durant la Gran Recessió a Espanya. Amb l'objectiu de conèixer sota quines circumstàncies aconsegueixen homes i dones realitzar una transició de la desocupació a l'ocupació s'han analitzat i enfrontat la teoria del capital humà (Becker, 1993) amb les teories de la discriminació (Arrow, 1973; Becker, 1971). La hipòtesi principal de l'estudi planteja que amb l'esclat de la crisi, gràcies a l'increment educatiu de les dones i l'alt atur patit especialment en les ocupacions masculinitzades, les dones han incrementat les seves probabilitats de trobar una feina. Per a la seva comprovació s'examinen els factors individuals, contextuals i familiars que han definit les transicions de la desocupació a l'ocupació des del 2006 al 2016. La principal tècnica analítica utilitzada és la regressió logística amb dades extretes a partir de la sèrie de 2006-2016 de la enquesta de Població Activa (INE, 2016). Els resultats confirmen que les dones segueixen tenint més dificultats que els homes per trobar una feina, encara que aquestes desigualtats s'han anat reduint a mesura que transcorre la crisi i a mesura que les dones aconsegueixen augmentar els seus nivells educatius.

LOS "SINTECHO" EN LA CIUDAD DE BARCELONA

Tania Débora
Universitat de Barcelona

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/resumen-los-sintecho-en-la-ciudad-de-barcelona.docx

¿Cuáles son las relaciones de las personas sin hogar y por qué escogen la ciudad de Barcelona? La ciudad de Barcelona está inmersa en una cultura capitalista que a partir de la transición ha vivido un proceso de individualización y disminución de los núcleos familiares aumentando el colectivo de los “Sintecho”. Marginados sistemáticamente por factores como el mercado inmobiliario, la crisis económica, la pertenencia a grupos minoritarios, quedan extirpados de sus posibilidades para realizar funciones básicas, de tener un hogar para poder vivir y desarrollarse plenamente.
Metodología: Este es un estudio cualitativo con observación indirecta seguida de una observación participante, a través de un registro sistemático realizado en su marco natural, obteniendo el grado de participación de observador como participante. Para el procedimiento del muestreo se realizó una entrevista abierta con tres categorías de

análisis: "ciudad-espacio", "sentimientos de pertenencia y afinidad" y "relaciones sociales".
Resultados:Se encuentran tres tipologías mayoritarias; aquellos que viven en familia; aquellos que consumen estupefacientes; y en último lugar aquellos que están en la calle sin ningún tipo de adicción. Estos dos últimos son individuos mayormente solitarios. Las relaciones son débiles dentro del colectivo, exceptuando los que conviven en familia; con las instituciones son burocratizadas y consideradas de difícil acceso. Barcelona es escogida por ser un lugar masificado con un alto nivel de consumo, factible para encontrar alimentos, bienes y personas en la misma situación de precariedad aunque no por sus servicios. La exclusión no sólo es una cuestión monetaria sino que existe un trasfondo social, como la falta de pertenencia a un lugar o a una institución familiar estructurada, encontramos que es principalmente un problema de desigualdad y marginación que comienza antes de ser denominado "Sintecho".

TENIM UNA LLENGUA NORMALITZADA? L'EVOLUCIÓ DE L'ÚS DEL VALENCIÀ A LES UNIVERSITATS PÚBLIQUES DEL PAÍS VALENCIÀ

Anna Muñoz
Universitat de València

Per a comprovar en quina mesura la llengua valenciana es troba normalitzada al País Valencià, s'ha realitzat un breu repàs als diferents models de política lingüística que s'han desenvolupat a les universitats públiques valencianes pel que fa als objectius, formes d'actuació e importància atorgada a la llengua. L'interès d'estudiar l'evolució de l'ús de la llengua en aquestes esdevé capital ja que ocupen un lloc privilegiat en l'estructura organitzativa de qualsevol societat existent. La present investigació s'ha portat a terme en base a un marc teòric que ha permés obtindre una perspectiva ampla de la situació del valencià al sistema universitari públic. Aquest s'ha elaborat a partir del concepte de normalització lingüística enunciat per Francesc Vallverdú i Maria Teresa Cabré, així com de l'anàlisi de la normativa legislativa existent en tal matèria i d'informació acadèmica de diferents camps i autors/-es. No obstant, s'ha analitzat més focalitzadament el cas de la Universitat de València tant per les particularitats del seu model de política lingüística com per la disponibilitat de dades estadístiques. A través de la correlació de la variable de l'Oferta de Curs Acadèmic (OCA) en valencià amb altres quatre de tipus socioestructural, s'ha corroborat com el grau d'enteniment de la llengua i la classe social d'origen de l'alumnat esdevenen les seues variables explicatives. Aquest resultat fa palès que, arran la interrumpció de la transmissió lingüística iniciada per la noblesa valenciana al segle XVI i prolongada posteriorment per la burgesia, l'ús de la llengua a l'àmbit universitari es troba fortament determinat per una pertinència generalitzada a les classes populars i per un correcte enteniment de la mateixa. D'altra banda, l'anàlisi de l'evolució de l'OCA en valencià a les distintes universitats públiques del País Valencià reflecteix una notable desigualtat entre elles pel que fa a l'establiment de polítiques lingüístiques. A més, paral·lelament s'identifica una manca d'actuació institucional per a establir una homogeneïtzació de les mateixes que garantitze la normalització a tot el territori.

TRANSMISIÓN SOCIAL DE CONTENIDOS SOBRE EL RIESGO: UN ESTUDIO SOBRE LOS FACTORES IMPLICADOS EN LA TRANSMISIÓN ONLINE DE INFORMACIÓN SOBRE EL RIESGO

Sergi López
Christian Oltra
Roser Sala

CIEMAT

http://wwwa.fundacio.urv.cat/congressos/public/docs/abstract-transmision-social-de-contenidos-sobre-el-riesgo.docx

¿Qué elementos relacionados con el contenido de la información, así como con las características del riesgo, determinan la menor o mayor transmisión social de la información sobre el riesgo? Este artículo analiza la transmisión y difusión social de contenidos sobre riesgos medioambientales, tecnológicos y biológicos a través de las redes sociales. El estudio tiene como objetivo generar una mayor comprensión de los mecanismos que provocan que determinados contenidos sobre el riesgo sean más o menos compartidos en las redes sociales. El estudio se basa en un análisis de contenido cuantitativo a partir de una muestra de noticias de dos periódicos de tirada nacional durante un año. Se examina el efecto de diferentes variables relacionadas con el tipo de riesgo, así como con las emociones evocadas por el contenido en la mayor o menor transmisión del mismo. Se discuten los resultados con los estudios existentes sobre la amplificación social del riesgo así como sobre viralidad de los contenidos y comunicación interpersonal.

Comitè Científic

Manel Castells- U California-UOC
Lluís Flaquer- UB
Ramón Flecha-UB
Salvador Giner-IEC-UB
Oriol Homs-ESADE
Fidel Molina-UdL
Anna Parés- COLPIS
Joandomènec Ros Aragonès- IEC
Josep Maria Rotger-UB
Sònia Parella- UAB
Sebastià Sarasa-UPF
Marina Subirats-UAB
Carlota Solé- UAB
Arturo Rodríguez-Morató- UB

Comitè Local i Organitzador

Amado Alarcón (ACS-URV) (President)
Paquita Sanvicen (ACS-UdL)
Teresa Sordé (ACS-UAB)
***
Carla Aguilar Cunill (URV)
Rafael Böcker (URV)
Carmen García Yeste (URV)
Liviu Mara (URV)
Jose David Moral (URV)
Teresa Morlà (URV)
Tinka Schubert (URV)
M. Angeles Serrano (URV)
Natxo Sorolla (URV)
Josep Ubalde (URV)

Coordinadors de Grups de Treball

Sociolingüística. Anna Torrijos (Generalitat de Catalunya).
Moviments socials. Alejandro Pizzi (UV)
Població i Territori. Elena Vidal (Universitat de Ginebra).
Cultura i Religió. Maria del Mar Griera (UAB) i Dafne Muntanyola (UAB).
Treball. Oscar Molina (UAB).
Tècniques i mètodes. Joel Martí (UB) i Montse Simó (UB).
Teoria Sociològica. Olga Serradell (UAB).
Educació. Dolors Mayoral Arqué (Universitat de Lleida, UdL) i Cecilio Lapresta. (UdL)
Desigualtat Socials. Cristina Sanchez (UdG) i Roger Campdepadrós (UdG).
Famílies i Grups de convivència. Anna Escobedo (UB).
Migracions. Blanca Garcés (UPF) i Martine Camiade (Universitat de Perpinyà Via Domícia, UPVD).
Gènere. Lidia Puigvert (UB) i Tinka Schubert (Universitat Rovira i Virgili).
Sostenibilitat i medi ambient. Sebastià Riutort (UB) i Josep Espluga (UAB).
Joventut, Gent Gran i Generacions. Pau Serracant (Generalitat de Catalunya) i Montserrat Mora Fernández (Ajuntament de Barcelona).

Poder, Control Social i Conflicte. Diego Torrente (UB).
Joves Sociòlegs. Mar Joanpere (UB), Josep Ubalde (URV), Paquita Sanvicén (UdL) i Amado Alarcón (URV)

Avaluadors i moderadors

Amado Alarcón (URV)
Vanessa Alcaide Castro (UB)
Avi Astor (UAB)
Mireia Bolíbar Planas (UPF)
Vanessa Bretxa (CUSC-UB)
Martina Camiade (UPVD)
Roger Campdepadrós (UdG)
Sara Carmona (UB)
Anna Clot-Garrell (UAB)
Anna Escobedo (UB)
Josep Espluga Trenc (UAB)
Albert Fabà (CPNL)
Saleta Fabra (Observatori Català de la Joventut)
Lluís Flaquer (UAB)
Juan Galeano (CED-UAB)
Mar Griera (UAB)
Mar Joanpere (UB)
Cecilio Lapresta (UdL)
Toni López-Gay (CED-UAB)
Liviu Catalín Mara (URV)
Joel Martí Olivé (UB)
Dolors Mayoral (UdL)
Montserrat Mora (URV)
Dafne Muntanyola (UB)
Marta Murrià Sangenís (IERMB)
Rosa Maria Ortiz (Copolis-UB)
Alejandro Pizzi (UV)
Joaquim Rius (UV)
Sebastià Riutort (UB)
Gloria Romanello (LAMES-CNRS)
Cristina Sànchez (UdG)
Paquita Sanvicén (UdL)
Tinka Schubert (URV)
Pau Serracant (Observatori Català de la Joventut)
Olga Serradell (UAB)
María Angeles Serrano (URV)
Montse Simó Solsona (UB)
Joan Solé Camardons (DGPL)
Natxo Sorolla (CRUSCAT-IEC i URV)
Diego Torrente (UB)
Anna Torrijos (DGPL-Generalitat de Catalunya)
Josep Ubalde (URV)
Joan Miquel Verd Pericàs (UAB)
Elena Vidal Coso (UNIGE)

Secretaria Tècnica i Suport Administratiu:

Oficina de congressos de la URV: congressos@fundacio.urv.cat
Secretaria de l'ACS: acs@iec.cat
Lorena Benavente: lorena.benavente@estudiants.urv.cat

Aulari de Sessions

Divendres 21 d'abril		Dissabte 22 d'abril		
9:00-10:45	15:15:00-17:00	9:00-10:45	11:15-13:00	15:15-17:00
GT1; Sala de Juntes	GT1; A304	GT1; A304	GT1; A304	GT1; A304
GT2; A502	GT2; A502		GT2; A303	
	GT3; A306	GT3; A306	GT3; A306	GT3; A306
GT4; Sala de Graus	GT4; A307	GT4; A307	GT4; A307	GT4; A307
GT5; A310	GT5; A310	GT5; A301	GT5; A301	
	GT6; A309	GT6; A302		GT6; A302
		GT7; A303	GT7&GT4; A303	GT7; A303
GT8; A503	GT8; A503	GT8; A503	GT8; A503	
GT9; A311	GT9&GT7; A311	GT9; A501	GT9;A501	
GT10; A312	GT10; A314	GT10; A305	GT10; A305	GT10; A305
GT11; A313	GT11; A425	GT11; A502		GT11; A502
	GT12; A522	GT12; A504	GT12; A504	GT12; A504
		GT13; A505	GT13; A505	GT13; A505
	GT14;A523	GT14; A506	GT14; A506	GT14; A506
		GT15; A507	GT15; A507	GT15; A507

GT: Grup de Treball
A: Aula